EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 22.6.2026
COM(2026) 327 final

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE JA KONTROLLIKOJALE

EUROOPA ARENGUFONDI MAJANDUSAASTA ARUANNE 2025

SISUKORD

MAJANDUSAASTA ARUANDE KINNITAMINE 2
EAFi VAHENDITE KASUTAMINE JA RAAMATUPIDAMISARVESTUSE PIDAMINE 3
EUROOPA KOMISJONI HALLATAVAD VAHENDID 7
EAFi RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 9
ELi BÊKOU USALDUSFONDI JA ELi AAFRIKA USALDUSFONDI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDED 53
ELi BÊKOU USALDUSFONDI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 2025 54
ELi AAFRIKA USALDUSFONDI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 2025 63
EAFi JA ELi USALDUSFONDIDE KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE . 73
EAFi RAHALISE RAKENDAMISE ARUANNE 78

MAJANDUSAASTA ARUANDE KINNITAMINE

Euroopa Arengufondi 2025. aasta majandusaasta aruanne on koostatud kooskõlas 11. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatava finantsmääruse X jaotisega ning raamatupidamise aastaaruande lisades toodud raamatupidamispõhimõtete, -eeskirjade ja -meetoditega.

Olen teadlik oma vastutusest Euroopa Arengufondi majandusaasta aruande koostamise ja esitamise eest kooskõlas 11. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatava finantsmääruse artikliga 18.

Olen saanud eelarvevahendite käsutajalt ja Euroopa Investeerimispangalt (EIP) kogu teabe, mis on vajalik Euroopa Arengufondi varasid ja kohustisi ning eelarve täitmist kajastava aruande koostamiseks. Eelarvevahendite käsutaja ja EIP tagavad selle teabe usaldusväärsuse.

Deklareerin, et kõnealuse teabe ja kontrolli põhjal, mida pidasin vajalikuks teha aruande kinnitamiseks, võin olla piisavalt kindel, et käesolev majandusaasta aruanne annab Euroopa Arengufondide finantsseisundi kõigist olulistest tahkudest õige ja õiglase ülevaate.

Niall BOHAN

peaarvepidaja

EAFi VAHENDITE KASUTAMINE JA RAAMATUPIDAMISARVESTUSE PIDAMINE

1. TAUST

Euroopa Liidul (edaspidi „EL") on koostöösuhted paljude arenguriikidega. Nende koostöösuhete peamine eesmärk on edendada majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnaalast arengut ning eelkõige vähendada vaesust ja see pikas perspektiivis kaotada, andes vahendeid saavatele riikidele arengu- ja tehnilist abi. Selle eesmärgi saavutamiseks koostab EL koos partnerriikidega koostööstrateegiad ja koondab nende strateegiate rakendamiseks vajalikud rahalised vahendid. Arengukoostöösse suunatavad ELi vahendid tulevad kolmest allikast:

- ELi eelarve;
- Euroopa Arengufond (EAF) ja
- Euroopa Investeerimispank (EIP).

EAFi ei rahastata ELi eelarvest. EAF moodustati nõukogu raames kokku tulnud liikmesriikide esindajate sisekokkuleppega ja seda haldab eraldi komitee. EAFi vahenditest rahastatavate meetmete rahalise rakendamise eest vastutab Euroopa Komisjon (edaspidi „komisjon"). EIP haldab investeerimisrahastut.

EAF koosneb üksikutest EAFidest, millest igaüks moodustatakse umbes viieaastaseks perioodiks ja millest igaühe jaoks on oma finantsmäärus. Seetõttu tuleb koostada eraldi raamatupidamise aastaaruanded. Peale selle esitatakse kõnealused raamatupidamise aastaaruanded ka koondaruannete kujul, et anda üldine ülevaade nende vahendite finantsseisundist, mille eest vastutab komisjon.

Kuni 2021. aastani, mil 11. EAF jõudis aegumisklausli jõustumisega 31. detsembril 2020 oma lõppfaasi, oli EAF peamine vahend abi andmiseks Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide (edaspidi „AKV riigid") ning ülemeremaade ja -territooriumidega (edaspidi „ÜMTd") tehtava arengukoostöö raames. Alates 2021. aastast on aga ELi koostööd AKV riikide ja ÜMTdega rahastatud ELi reelarve kaudu.

Investeerimisrahastu loodi AKV-ELi partnerluslepingu alusel, seda haldab EIP ja seda kasutatakse erasektori arengu toetamiseks AKV riikides, rahastades peamiselt, kuid mitte ainult, erainvesteeringuid. Investeerimisrahastu on loodud uueneva fondina; laenude tagasimaksed saab seega uuesti muudesse meetmetesse investeerida, mis annab tulemuseks iseuueneva ja rahaliselt sõltumatu rahastu. Kuna komisjon investeerimisrahastut ei halda, ei ole see konsolideeritud majandusaasta aruande esimese osaga – EAFi raamatupidamise aastaaruande ja sellega seotud rakendamise aruandega. Tervikliku ülevaate andmiseks EAFi arenguabist on EAFi majandusaasta aruandele eraldi osana (II osa) lisatud EIP koostatud investeerimisrahastu raamatupidamise aastaaruanne.

2. KUIDAS TOIMUB EAFi RAHASTAMINE?

2. detsembril 2013 toimunud kohtumisel võttis nõukogu vastu määruse (EL, Euratom) nr 1311/2013, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020. Sellega seoses otsustati, et geograafilist koostööd AKV riikidega ei integreerita liidu eelarvesse, vaid selle rahastamist jätkatakse olemasoleva valitsustevahelise EAFi kaudu.

Erinevalt ELi eelarvest on EAF mitmeaastasuse põhimõttel toimiv fond. Iga EAF on tavaliselt viieks aastaks moodustatav fond, kuhu on koondatud arengukoostöö vahendid. Kuna vahendeid eraldatakse mitmeaastasuse põhimõttest lähtuvalt, võib eraldatud vahendeid kasutada kogu EAFi programmiperioodi vältel. Asjaolu, et eelarved koostatakse mitte üheks, vaid mitmeks aastaks, on eraldi ära märgitud eelarve raamatupidamisarvestuse aruandluses, kus hinnatakse EAFi eelarve täitmist võrreldes koguvahenditega.

EAFi vahendid moodustuvad ELi liikmesriikide sihtotstarbelistest osamaksudest. Ligikaudu iga viie aasta järel kohtusid liikmesriikide esindajad valitsustevahelisel tasandil ning otsustasid fondile eraldatava kogusumma ja kontrollisid selle vahendite kasutamist.

Komisjon haldab EAFi kooskõlas ELi arengukoostöö poliitikaga. Kuna lisaks ELi poliitikale on arengu- ja abipoliitika ka liikmesriikidel, peavad liikmesriigid oma poliitika kooskõlastama ELiga, et tagada vastastikune täiendavus.

Lisaks osamaksudele saavad liikmesriigid leppida EAFiga kokku kaasrahastamises või tasuda EAFi vabatahtlikke osamakse.

3. EAFi TEGEVUS PÄRAST 31. DETSEMBRIT 2020

Komisjon tegeleb praegu 9. EAFi (mis oli tegev aastatel 2000–2007) sulgemisega. See EAF hõlmas 8. EAFist (mis oli tegev aastatel 1995–2000) ülekantud jääksummasid vastavalt 9. EAFi suhtes kohaldatava finantsmääruse[1] 3. osa sätetele. Praegu rahastatakse 9. EAFist veel nelja lepingut, mis kehtivad kindlaksmääratud tähtajani ja aitavad kaasa 9. EAFiga seotud tegevuste ja projektide lõpuleviimisele. 9. EAFi saab täielikult sulgeda alles siis, kui kõik lepingud on lõppenud ning nende hindamised ja auditid on lõpule viidud.

10. EAFi (mis oli tegev aastatel 2008–2013) sulgemine edeneb jõudsalt – 97,97 % lepingutest on juba suletud. Ülejäänud lepingute tegevus- ja finantskulude sulgemine võtab siiski veel aega. Finantskulude sulgemine eeldab kõigi vajalike hindamiste, auditite ja sissenõudmiste alustamist ja lõpuleviimist.

Aegumisklausli jõustumisega 31. detsembril 2020 jõudis 11. EAF (mis oli tegev aastatel 2014–2020) oma lõppfaasi. Nimetatud klausliga kehtestatakse 11. EAFi kohaste kulukohustuste tähtpäev, mis tähendab seda, et alates 2021. aastast ei saa 11. EAFi alusel enam täiendavaid rahastamisotsuseid vastu võtta. Kuid juba kulukohustustega seotud meetmete elluviimine jätkub ka pärast seda kuupäeva. Arvestades teatavate projektide pikka kestust, peaks mitu lepingut kehtima kuni 2035. aastani ja mõnel juhul isegi 2040. aastani. Lisaks, kui vabastatud vahendeid otsustatakse uuesti kasutada, võib see EAFi tegevuse lõpetamise üldkuupäeva veelgi pikendada. Seega ei saa 11. EAFi sulgemist siduda kindla kuupäevaga. See sõltub kõigi pooleliolevate tegevuste täielikust elluviimisest ning neile järgnevate auditite, hindamiste ja kõigi raamatupidamisaruannete kontrollimise ja heakskiitmise lõpuleviimisest.

Praeguse mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 raames integreeritakse ELi koostöö AKV riikidega naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumenti „Globaalne Euroopa". Samamoodi on koostöö ÜMTdega nüüd hõlmatud ÜMTde assotsieerimise otsusega. See tähendab seda, et kuigi 2021. aastani rahastati EAFi programme ELi liikmesriikide vabatahtlikest osamaksudest, siis alates 2021. aastast rahastatakse arenguprogramme ELi eelarve kaudu. See tähendab ka seda, et Euroopa Parlament peab arenguprogrammide rahastamise heaks kiitma ja et sarnaselt kõikidele muudele ELi rahastatavatele programmidele peavad tehingud olema kooskõlas ELi finantsmäärustega.

4. EELARVEAASTA LÕPU ARUANDLUS

4.1. MAJANDUSAASTA ARUANNE

EAFi finantsmääruse artikli 18 lõike 3 kohaselt koostatakse EAFi raamatupidamise aastaaruanne vastavalt tekkepõhise arvestuse eeskirjadele, mis omakorda põhinevad rahvusvahelistel avaliku sektori raamatupidamise standarditel (IPSAS). Need raamatupidamiseeskirjad võtab vastu komisjoni peaarvepidaja ja neid kohaldatakse kõigis ELi institutsioonides ja asutustes, et kehtiksid ühtsed raamatupidamisarvestuse, hindamise ja aastaaruannete esitamise eeskirjad, mille eesmärk on ühtlustada raamatupidamise aastaaruannete koostamise menetlust. Kõnealuseid ELi raamatupidamiseeskirju kohaldab ka EAF, võttes arvesse oma tegevuse eripära.

EAFi majandusaasta aruande koostamine on tehtud ülesandeks komisjoni peaarvepidajale, kes on ka EAFi peaarvepidaja ning kes tagab, et EAFi majandusaasta aruanne annab EAFi finantsseisundist õige ja õiglase ülevaate.

Majandusaasta aruanne koosneb järgmistest osadest:

I osa. Komisjoni hallatavad vahendid

[1] ELT L 83, 1.4.2003, lk 27.

(i) EAFi raamatupidamise aastaaruanne, sealhulgas selle lisad ja finantsaruanded iga konkreetse EAFi kohta. Need aruanded hõlmavad ka ELi Bêkou usaldusfondi ja ELi Aafrika usaldusfondi tehtud sissemakseid.

(ii) ELi Bêkou usaldusfondi ja ELi Aafrika usaldusfondi raamatupidamise aastaaruande koostamise eest vastutab komisjoni peaarvepidaja. Raamatupidamise aastaaruandele teeb välisauditi eraaudiitor.

(iii) EAFi ja ELi usaldusfondide konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne

(iv) EAFi rakendamise aruanne

II osa. EIP hallatavate vahendite rakendamise aastaaruanne

(i) Investeerimisrahastu raamatupidamise aastaaruanne

Komisjon peab EAFi majandusaasta aruande vastu võtma hiljemalt bilansipäevale järgneva aasta 31. juuliks ning esitama selle eelarve täitmisele heakskiidu saamiseks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

5. AUDITEERIMINE JA EELARVE TÄITMISELE HEAKSKIIDU ANDMINE

5.1. AUDITEERIMINE

EAFi majandusaasta aruannet auditeerib tema välisaudiitorina tegutsev Euroopa Kontrollikoda (edaspidi „kontrollikoda“), kes koostab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aastaaruande.

5.2. EELARVE TÄITMISELE HEAKSKIIDU ANDMINE

Viimaseks kontrolliks on asjaomase eelarveaasta EAFi eelarve täitmisele heakskiidu andmine. Pärast majandusaasta aruande auditeerimist ja lõplikku viimistlemist tuleb nõukogul soovitada ja seejärel Euroopa Parlamendil otsustada, kas anda heakskiit EAFi eelarve täitmisele komisjoni poolt eelneval eelarveaastal. Kõnealune otsus põhineb aastaaruande läbivaatamisel ja kontrollikoja aastaaruandel (mis sisaldab ametlikku kinnitavat avaldust) ning komisjoni vastustel eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni küsimustele ja täiendava teabe taotlustele.

KOKKUVÕTE RAHALISEST RAKENDAMISEST 2025. AASTAL

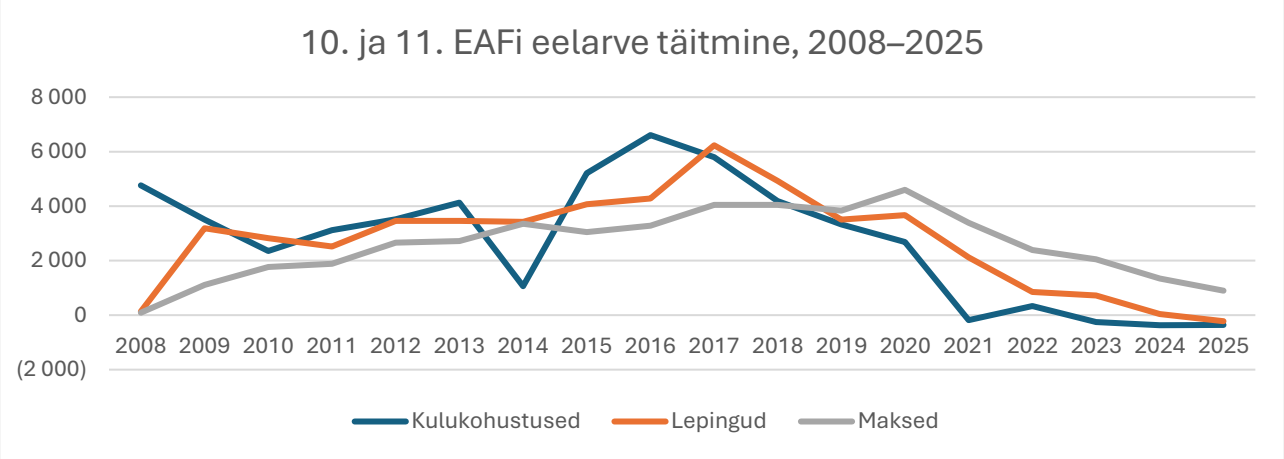

* Netosumma, ainult 10. ja 11. EAF

Eelarve täitmine

2025. aastal tehti 10. ja 11. EAFi raames 893 miljoni euro ulatuses netomakseid. EAFi brutomaksete kogusumma oli 2025. aastal 949,98 miljonit eurot, mis moodustab 95 % liikmesriikidele teatatud 1 000 miljoni euro suurusest eesmärgist.

2022. aastal otsustas nõukogu ühehäälselt võtta 600 miljoni euro ulatuses 10. ja 11. EAFi raames vabanenud vahendeid uuesti kasutusele, et rahastada AKV riikides meetmeid, mille eesmärk on leevendada toiduga kindlustatuse kriisi ja majandussõkki, mille on põhjustanud Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu. Komisjon võttis kohustuse eraldada need 600 miljonit eurot 2022. aastal ning on kuni 2025. aastani välja maksnud 450 miljonit eurot.

Tegevuse mõju finantsaruannetes

Raamatupidamise aastaaruandes kajastub eespool nimetatud tegevuse mõju kõige selgemini järgmises.

- Eelmaksed (vt lisade punkt **2.2**). Eelmaksete summa vähenes 219 miljoni euro võrra, mis kajastab peamiselt EAFi tegevuse järkjärgulist lõpetamist ja sellest tingitud uute lepingute arvu vähenemist. 2025. aastal sõlmiti üksnes 21 lepingut võrreldes 181 lepinguga 2024. aastal.
- Raha ja raha ekvivalendid (vt lisade punkt **2.5**). Raha ja raha ekvivalentide summa vähenes 125 miljoni euro võrra, mis oli peamiselt tingitud rahastajate väiksematest toetustest, mis vähenesid 1 200 miljonilt eurolt 2024. aastal 800 miljonile eurole 2025. aastal.
- Viitvõlad (vt lisade punkt **2.8**). Viitvõlgade summa vähenes 79 miljoni euro võrra, mis kajastab aasta lõpu seisuga selliste avatud lepingute arvu vähenemist, mille alusel esitatud kulutaotlusi ei olnud veel kinnitatud.
- Abimeetmed (vt lisade punkt **3.4**). Abimeetmete kogusumma vähenes 193 miljoni euro võrra peamiselt 11. EAFi kulude vähenemise tõttu (1 145 miljonilt eurolt 2024. aastal 953 miljonile eurole 2025. aastal). See suundumus kajastab uute sõlmitud lepingute mahu vähenemist alates 2021. aastast.

EUROOPA ARENGUFOND
EELARVEAASTA 2025

I OSA

EUROOPA KOMISJONI HALLATAVAD VAHENDID

SISUKORD

EAFi RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 9
EAFi BILANSS 10
EAFi TULEMIARUANNE 11
EAFi RAHAVOOGUDE ARUANNE 12
EAFi NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE 13
EAFide BILANSS 14
EAFide TULEMIARUANNE 16
EAFide NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE 17
EAFi RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD 19
ELi BÊKOU USALDUSFONDI JA ELi AAFRIKA USALDUSFONDI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDED 53
ELi BÊKOU USALDUSFONDI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 2025 54
BILANSS 60
TULEMIARUANNE 61
RAHAVOOGUDE ARUANNE 62
ELi AAFRIKA USALDUSFONDI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 2025 63
BILANSS 70
TULEMIARUANNE 71
RAHAVOOGUDE ARUANNE 72
EAFi JA ELi USALDUSFONDIDE KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 73
KONSOLIDEERITUD BILANSS 74
KONSOLIDEERITUD TULEMIARUANNE 75
KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE 76
KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE 77
EAFi RAHALISE RAKENDAMISE ARUANNE 78

I OSA 1. PUNKT

EAFi RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Tuleb märkida, et arvude miljonitesse eurodesse ümardamise tõttu võib mõnes järgnevas tabelis esitatud finantsandmete liitmisel saadav summa erineda tabelis esitatud kogusummast.

EAFi BILANSS

(miljonites

	Lisade	31.12.2025	31.12.2024
PÕHIVARA			
Finantsvarad	2.1	*116*	*128*
Eelmaksed	2.2	*492*	*500*
Usaldusfondide osamaksud	2.3	*87*	*188*
Kaubanduslikud nõuded	2.4	*5*	*5*
		700	**821**
KÄIBEVARA			
Finantsvarad	2.1	*1*	*5*
Eelmaksed	2.2	*532*	*742*
Kaubanduslikud nõuded ja mittekaubanduslikud sissenõutavad	2.4	*37*	*37*
Raha ja raha ekvivalendid	2.5	*286*	*411*
		856	**1 194**
VARAD KOKKU		**1 556**	**2 016**
PIKAAJALISED KOHUSTISED			
Finantskohustised	2.6	*(1)*	*(1)*
		(1)	**(1)**
LÜHIAJALISED KOHUSTISED			
Eraldised	2,6	–	*(2)*
Võlgnevused	2.7	*(187)*	*(256)*
Viitvõlad	2.8	*(695)*	*(774)*
		(882)	**(1 032)**
KOHUSTISED KOKKU		**(883)**	**(1 032)**
NETOVARA		**673**	**983**
VAHENDID JA RESERVID			
Sissenõutud fondikapital – toimivad EAFid	2.9	*56 488*	*55 704*
Suletud EAFidest ülekantud sissenõutud fondikapital	2.9	*2 252*	*2 252*
Varasematest aastatest ülekantud tulem		*(56 973)*	*(55 733)*
Eelarveaasta tulem		*(1 094)*	*(1 240)*
NETOVARA		**673**	**983**

EAFi TULEMIARUANNE

(miljonites eurodes)

	Lisade	2025	2024
TULUD			
Mittekaubanduslikest tehingutest saadud tulud			
Sissenõudmine	3.1	*12*	*41*
		12	**41**
Kaubanduslikest tehingutest saadud tulud			
Finantstulud	3.2	*8*	*19*
Muud tulud	3.2	*20*	*71*
		28	**90**
Tulud kokku		**40**	**131**
KULUD			
Täidetud muude üksuste poolt	3.3	*(4)*	*(4)*
Abimeetmed	3.4	*(1 043)*	*(1 237)*
Kaasrahastamise kulud	3.5	*(1)*	*(17)*
Finantskulud	3.6	*(40)*	*(3)*
Muud kulud	3.7	*(46)*	*(110)*
Kulud kokku		**(1 133)**	**(1 371)**
EELARVEAASTA TULEM		**(1 094)**	**(1 240)**

EAFi RAHAVOOGUDE ARUANNE

(miljonites

	Lisade	2025	2024
Eelarveaasta tulem		*(1 094)*	*(1 240)*
Põhitegevus			
Kapitali suurenemine – osamaksud (neto)		*784*	*1 138*
Usaldusfondide osamaksude (suurenemine)/vähenemine		*101*	*28*
Eelmaksete (suurenemine)/vähenemine		*219*	*287*
Kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuete ja mittekaubanduslike tehingute sissenõutavate summade (suurenemine)/vähenemine		*(0)*	*(12)*
Eraldiste suurenemine/(vähenemine)		*(2)*	*(0)*
Finantskohustiste suurenemine/(vähenemine)		*0*	*(2)*
Võlgnevuste suurenemine/(vähenemine)		*(68)*	*(136)*
Viitvõlgade ja ettemakstud tulu suurenemine/(vähenemine)		*(79)*	*(210)*
Investeerimistegevus			
*Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade (suurenemine)/vähenemine (mitte-tuletisinstrumendid)**		*15*	*(42)*
NETORAHAVOOD		**(125)**	**(190)**
Raha ja raha ekvivalentide netosumma suurenemine/(vähenemine)		*(125)*	*(190)*
Raha ja raha ekvivalendid eelarveaasta alguse seisuga	2.5	*411*	*601*
Raha ja raha ekvivalendid eelarveaasta lõpu seisuga	2.5	*286*	*411*

EAFi NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

(miljonites eurodes)

	Fondikapital – toimivad EAFid (A)	Sissenõud mata vahendid – toimivad EAFid (B)	Sissenõutud fondikapital – toimivad EAFid (C) = (A)–(B)	Kumulatiivsed reservid (D)	Suletud EAFidest ülekantud sissenõutud fondikapital (E)	Netovarad kokku (C)+(D)+(E)
SALDO SEISUGA 31.12.2023	**60 607**	**6 040**	**54 566**	**(55 732)**	**2 252**	**1 086**
Kapitali suurenemine – osamaksud	*(62)*	*(1 200)*	*1 138*	*–*	*–*	*1 138*
Eelarveaasta tulem	*–*	*–*	*–*	*(1 240)*	*–*	*(1 240)*
SALDO SEISUGA 31.12.2024	**60 544**	**4 840**	**55 704**	**(56 973)**	**2 252**	**983**
Kapitali suurenemine – osamaksud	*(16)*	*(800)*	*784*	*–*	*–*	*784*
Eelarveaasta tulem	*–*	*–*	*–*	*(1 094)*	*–*	*(1 094)*
SALDO SEISUGA 31.12.2025	**60 528**	**4 040**	**56 488**	**(58 066)**	**2 252**	**673**

EAFide BILANSS

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2025 9. EAF	10. EAF	11. EAF	Kokku	31.12.2024 9. EAF	10. EAF	11. EAF	Kokku
PÕHIVARA									
Finantsvarad	2.1	–	*12*	*104*	*116*	–	*14*	*114*	*128*
Eelmaksed	2.2	–	*382*	*110*	*492*	–	*418*	*82*	*500*
Usaldusfondide osamaksud	2.3	*31*	*9*	*47*	*87*	*31*	*9*	*148*	*188*
Kaubanduslikud nõuded		–	–	*5*	*5*	–	–	*5*	*5*
		31	**403**	**266**	**700**	**31**	**441**	**349**	**821**
KÄIBEVARA									
Finantsvarad		–	–	*1*	*1*	–	–	*5*	*5*
Eelmaksed	2.2	–	*50*	*481*	*532*	*6*	*81*	*655*	*742*
Kaubanduslikud nõuded ja mittekaubanduslikud sissenõutavad summad	2.4	–	*15*	*23*	*37*	–	*21*	*16*	*37*
EAFide vastastikku sissenõutavad summad		*(207)*	*168*	*39*	–	*(207)*	*227*	*(20)*	–
Raha ja raha ekvivalendid	2.5	–	–	*286*	*286*	–	–	*411*	*411*
		(207)	**233**	**830**	**856**	**(201)**	**329**	**1 067**	**1 194**
VARAD KOKKU		**(176)**	**636**	**1 096**	**1 556**	**(170)**	**770**	**1 415**	**2 016**
PIKAAJALISED KOHUSTISED									
Finantskohustised	2.6	–	–	*(1)*	*(1)*	–	–	*(1)*	*(1)*
		–	**–**	**(1)**	**(1)**	**–**	**–**	**(1)**	**(1)**
LÜHIAJALISED KOHUSTISED					–				
Eraldised	2.6	–	–	–	–	–	–	*(2)*	*(2)*
Võlgnevused	2.7	–	*(16)*	*(171)*	*(187)*	*(0)*	*(25)*	*(230)*	*(256)*
Viitvõlad	2.8	–	*(34)*	*(661)*	*(695)*	*(0)*	*(71)*	*(703)*	*(774)*
		–	**(50)**	**(832)**	**(882)**	**(0)**	**(96)**	**(935)**	**(1 032)**
KOHUSTISED KOKKU		**–**	**(50)**	**(832)**	**(883)**	**(0)**	**(96)**	**(936)**	**(1 032)**
					–				
NETOVARA		**(176)**	**586**	**263**	**673**	**(170)**	**674**	**479**	**983**

(miljonites eurodes)

		31.12.2025				31.12.2024			
Sissenõutud fondikapital – toimivad EAFid	2.9	*10 434*	*20 816*	*25 237*	*56 488*	*10 435*	*20 819*	*24 449*	*55 704*
Suletud EAFidest ülekantud sissenõutud fondikapital	2.9	*2 252*	*–*	*–*	*2 252*	*2 252*	*–*	*–*	*2 252*
Toimivate EAFide vahelised sissenõutud fondikapitali ümberpaigutused	2.9	*(510)*	*(187)*	*696*	*–*	*(510)*	*(187)*	*696*	*–*
Varasematest aastatest ülekantud tulem		*(12 348)*	*(19 959)*	*(24 666)*	*(56 973)*	*(12 348)*	*(19 887)*	*(23 497)*	*(55 733)*
Eelarveaasta tulem		*(5)*	*(85)*	*(1 004)*	*(1 094)*	*–*	*(72)*	*(1 169)*	*(1 240)*
NETOVARA		**(176)**	**586**	**263**	**673**	**(170)**	**674**	**479**	**983**

EAFide TULEMIARUANNE

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	2025 9. EAF	2025 10. EAF	2025 11. EAF	2025 Kokku	2024 9. EAF	2024 10. EAF	2024 11. EAF	2024 Kokku
TULUD									
Mittekaubanduslikest tehingutest saadud tulud									
Sissenõudmine	3.1	*1*	*5*	*5*	*12*	*1*	*28*	*12*	*41*
		1	**5**	**5**	**12**	**1**	**28**	**12**	**41**
Kaubanduslikest tehingutest saadud tulud									
Finantstulud	3.2	*–*	*–*	*8*	*8*	*–*	*1*	*18*	*19*
Muud tulud	3.2	*–*	*1*	*19*	*20*	*2*	*4*	*65*	*71*
		–	**2**	**26**	**28**	**2**	**5**	**83**	**90**
Tulud kokku		**2**	**6**	**32**	**40**	**3**	**33**	**95**	**131**
KULUD									
Täidetud muude üksuste poolt	3.3	*–*	*–*	*(4)*	*(4)*	*–*	*–*	*(4)*	*(4)*
Abimeetmed	3.4	*(8)*	*(83)*	*(953)*	*(1 043)*	*(2)*	*(90)*	*(1 145)*	*(1 237)*
Kaasrahastamise kulud	3.5	*–*	*(1)*	*–*	*(1)*	*–*	*(12)*	*(5)*	*(17)*
Finantskulud	3.6	*2*	*(3)*	*(39)*	*(40)*	*–*	*5*	*(9)*	*(3)*
Muud kulud	3.7	*(1)*	*(5)*	*(40)*	*(46)*	*(2)*	*(7)*	*(101)*	*(110)*
Kulud kokku		**(6)**	**(91)**	**(1 036)**	**(1 133)**	**(3)**	**(104)**	**(1 264)**	**(1 371)**
EELARVEAASTA TULEM		**(5)**	**(85)**	**(1 004)**	**(1 094)**	**–**	**(72)**	**(1 169)**	**(1 240)**

EAFide NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

(miljonites eurodes)

9. EAF	Fondikapital – toimivad EAFid (A)	Sissenõudmata vahendid – toimivad EAFid (B)	Sissenõutud fondikapital – toimivad EAFid (C) = (A)–(B)	Kumulatiivsed reservid (D)	Suletud EAFidest ülekantud sissenõutud fondikapital (E)	Toimivate EAFide vahelised sissenõutud fondikapitali ümberpaigutused (F)	Netovarad kokku (C) + (D) + (E) + (F)
SALDO SEISUGA 31.12.2023	**10 442**	**–**	**10 442**	**(12 348)**	**2 252**	**(509)**	**(163)**
Ümberpaigutused 10. EAFi ja 10. EAFist	–	–	–	–	–	–	–
Ümberpaigutused 10. ja 11. EAFi ning 10. ja	–	–	–	–	–	*(1)*	*(1)*
Tagasimaksed liikmesriikidele	*(6)*	–	*(6)*	–	–	–	*(6)*
Eelarveaasta tulem	–	–	–	*0*	–	–	*0*
SALDO SEISUGA 31.12.2024	**10 435**	**1**	**10 435**	**(12 348)**	**2 252**	**(510)**	**(170)**
Kapitali suurenemine – osamaksud	–	–	–	–	–	–	–
Ümberpaigutused 10. ja 11. EAFi ning 10. ja 11. EAFist	–	–	–	–	–	–	–
Tagasimaksed liikmesriikidele	*(1)*	–	*(1)*	–	–	–	*(1)*
Eelarveaasta tulem	–	–	–	*(5)*	–	–	*(5)*
SALDO SEISUGA 31.12.2025	**10 434**	**–**	**10 434**	**(12 353)**	**2 252**	**(510)**	**(176)**

(miljonites eurodes)

10. EAF	Fondikapital – toimivad EAFid (A)	Sissenõudmata vahendid – toimivad EAFid (B)	Sissenõutud fondikapital – toimivad EAFid (C) = (A)–(B)	Kumulatiivsed reservid (D)	Suletud EAFidest ülekantud sissenõutud fondikapital (E)	Toimivate EAFide vahelised sissenõutud fondikapitali ümberpaigut	Netovarad kokku (C) + (D) + (E) + (F)
SALDO SEISUGA 31.12.2023	**20 834**	**–**	**20 834**	**(19 886)**	**–**	**(120)**	**827**
Ümberpaigutused 8. ja 9. EAFi ning 8. ja 9. EAFist	–	–	–	–	–	*1*	*1*
Ümberpaigutused 11. EAFi ja 11. EAFist	–	–	–	–	–	*(68)*	*(68)*
Tagasimaksed liikmesriikidele	*(15)*	–	*(15)*	–	–	–	*(15)*
Eelarveaasta tulem	–	–	–	*(72)*	–	–	*(72)*
SALDO SEISUGA 31.12.2024	**20 819**	**–**	**20 819**	**(19 959)**	**–**	**(187)**	**674**

Ümberpaigutused 8. ja 9. EAFi ning 8. ja 9. EAFist	–	–	–		–	–	–
Ümberpaigutused 11. EAFi ja 11. EAFist	–	–	–		–	–	–
Tagasimaksed liikmesriikidele	*(3)*	–	*(3)*		–	–	*(3)*
Eelarveaasta tulem	–	–	–	*(85)*	–	–	*(85)*
SALDO SEISUGA 31.12.2025	**20 816**	**–**	**20 816**	**(20 044)**	**–**	**(187)**	**586**

(miljonites eurodes)

11. EAF	Fondikapital – toimivad EAFid (A)	Sissenõudmata vahendid – toimivad EAFid (B)	Sissenõutud fondikapital – toimivad EAFid (C) = (A)–(B)	Kumulatiivsed reservid (D)	Suletud EAFidest ülekantud sissenõutud fondikapital (E)	Toimivate EAFide vahelised sissenõutud fondikapitali ümberpaigutused (F)	Netovarad kokku (C)+(D)+(E)+(F)
SALDO SEISUGA 31.12.2023	**29 331**	**6 040**	**23 290**	**(23 498)**	**–**	**628**	**422**
Kapitali suurenemine – osamaksud	–	*(1 200)*	*1 200*	–	–	*68*	*1 268*
Tagasimaksed liikmesriikidele	*(41)*	–	*(41)*	–	–	–	*(41)*
Eelarveaasta tulem	–	–	–	*(1 169)*		–	*(1 169)*
SALDO SEISUGA 31.12.2024	**29 290**	**4 840**	**24 449**	**(24 667)**	**–**	**696**	**479**
Kapitali suurenemine – osamaksud	–	*(800)*	*800*	–	–	–	*800*
Tagasimaksed liikmesriikidele	*(12)*	–	*(12)*	–	–	–	*(12)*
Eelarveaasta tulem	–	–	–	*(1 004)*	–	–	*(1 004)*
SALDO SEISUGA 31.12.2025	**29 278**	**4 040**	**25 237**	**(25 671)**	**–**	**696**	**263**

EAFi RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

Tuleb märkida, et arvude miljonitesse eurodesse ümardamise tõttu võib mõnes tabelis esitatud finantsandmete liitmisel saadav summa erineda tabelis esitatud kogusummast.

1. PEAMISED ARVESTUSMEETODID

1.1. RAAMATUPIDAMISPÕHIMÕTTED

Raamatupidamise aastaaruande eesmärk on anda üksuse finantsseisundi, tegevustulemuste ja rahavoogude kohta teavet, millest on abi laiale sidusrühmade ringile.

Üldised kaalutlused (raamatupidamispõhimõtted), millest raamatupidamise aastaaruande koostamisel lähtutakse, on sätestatud ELi raamatupidamiseeskirjas nr 1 „Raamatupidamise aastaaruanded" ning on samad mis IPSAS 1s kirjeldatud põhimõtted: õiglase kajastamise, tekkepõhise arvestuse, tegevuse jätkuvuse, kajastamise järjepidevuse, olulisuse, andmete koondamise, tasaarvestuse ja teabe võrreldavuse põhimõte. Finantsaruannete kvalitatiivsed omadused on asjakohasus, tõesus (usaldusväärsus), arusaadavus, ajakohasus, võrreldavus ja kontrollitavus.

1.2. ARUANDE KOOSTAMISE ALUS

1.2.1. Aruandeperiood

Raamatupidamise aastaaruanne esitatakse igal aastal. Majandusaasta algab 1. jaanuaril ja lõpeb 31. detsembril.

1.2.2. Valuuta ja ümberarvestamise alused

Majandusaasta aruanded on esitatud eurodes, sest euro on ELi arvestusvaluuta. Välisvaluutatehingud arvestatakse eurodesse ümber tehingupäeval kehtinud vahetuskursi alusel. Vahetuskursierinevustest saadud kasum või kahjum, mis tuleneb välisvaluutas arveldatud tehingutest ning välisvaluutas nomineeritud rahaliste varade ja kohustiste ümberarvestamisest eelarveaasta lõpus kehtinud vahetuskursside alusel, kajastatakse tulemiaruandes. Teistsuguseid ümberarvestamise meetodeid kasutatakse materiaalse põhivara ning immateriaalse vara puhul, mille väärtuseks eurodes on nende väärtus soetamise kuupäeval.

Välisvaluutas nomineeritud rahaliste varade ja kohustiste aasta lõppsaldod arvestatakse eurodesse ümber 31. detsembril kehtinud Euroopa Keskpanga vahetuskursside alusel.

Euro vahetuskursid

Valuuta	31.12.2025	31.12.2024	Valuuta	31.12.2025	31.12.2024
Bulgaaria	**1,9558**	1,9558	**Poola zlott**	**4,221**	4,275
Tšehhi	**24,237**	25,185	**Rumeenia**	**5,0968**	4,9743
Taani kroon	**7,4689**	7,4578	**Rootsi kroon**	**10,8215**	11,459
Inglise nael	**0,8726**	0,82918	**Šveitsi frank**	**0,9314**	0,9412
Norra kroon	**11,843**	11,795	**Jaapani jeen**	**184,09**	163,06
Ungari	**385,15**	411,35	**USA dollar**	**1,175**	1,0389

1.2.3. Prognooside kasutamine

IPSASe ja üldtunnustatud raamatupidamispõhimõtete kohaselt esitatakse raamatupidamise aastaaruandes tingimata summad, mis põhinevad kõige usaldusväärsemale kättesaadavale teabele tuginevatel juhtkonna prognoosidel ja hinnangutel. Oluliste hinnangute hulka kuuluvad muu hulgas töötajahüvitiste kohustiste summad, nõuetest tuleneva finantsriski summad ja finantsinstrumente käsitlevates lisades avaldatud summad, amortiseeritud väärtuses kajastatavate finantsvarade ning finantstagatiste lepingute kohustiste, viitlaekumiste ja -võlgade ja eraldiste väärtuse languse allahindlus, immateriaalse vara ja materiaalse põhivara väärtuse languse määr ning varude ja tingimuslike varade ja kohustiste netorealiseerimisväärtus. Tegelikud tulemused võivad kõnealustest prognoosidest erineda.

Mõistlike hinnangute kasutamine on raamatupidamise aastaaruande koostamise lahutamatu osa ega vähenda selle usaldusväärsust. Hinnangut võib olla vaja muuta, kui muutub olukord, millele hinnang tugines, või kui saadakse uut teavet või kogemusi. Oma olemuselt ei ole hinnangu muutus seotud eelnevate perioodidega ja see ei ole vea parandamine. Kui raamatupidamislik hinnang muutub, kajastatakse selle mõju selle ajavahemiku üle- või puudujäägina, kus muutus on teatavaks saanud.

1.2.4. Uute ja muudetud Euroopa Liidu raamatupidamiseeskirjade (EAR) kohaldamine

Uued ELi raamatupidamiseeskirjad, mis kehtivad 1. jaanuaril 2025 või hiljem algavate aruandeaastate suhtes

12. detsembril 2025 võttis Euroopa Komisjoni peaarvepidaja vastu Euroopa raamatupidamiseeskirja nr 1 „Raamatupidamise aastaaruanded" sihipärase muudatuse. Muudatusega, mis kehtib 1. jaanuaril 2025 või pärast seda algavate aruandeperioodide suhtes, muudeti segmendiaruannet käsitlevaid suuniseid. Kuna EAF ei ole kohustatud segmendiaruannet koostama ega tegele selle koostamisega, ei mõjuta muudatus käesolevat raamatupidamise aastaaruannet.

Uued vastuvõetud ELi raamatupidamiseeskirjad, mis 31. detsembril 2025 veel ei kehtinud

ELi raamatupidamiseeskiri nr 8 (läbi vaadatud 2025. aastal)

15. aprillil 2025 võttis Euroopa Komisjoni peaarvepidaja vastu läbivaadatud ELi raamatupidamiseeskirja nr 8 „Rendilepingud", mis kehtib 1. jaanuaril 2027 või pärast seda algavate arvestusperioodide suhtes. Läbivaadatud ELi raamatupidamiseeskirja nr 8 on ajakohastatud kooskõlas raamatupidamisstandardiga IPSAS 43 „Rendilepingud" (sh „Rendiga seotud kontsessioonilepingud ja muud varadega seotud õigusi andvad kokkulepped" muudatus). Peamine muudatus võrreldes praegu kehtiva ELi raamatupidamiseeskirjaga nr 8 on kasutamisõiguse kajastamise ja mõõtmise mudeli kasutuselevõtt, mille kohaselt peavad rentnikud kajastama bilansis kõiki rendilepinguid, sealhulgas rendiga seotud kontsessioonilepinguid. Läbivaadatud ELi raamatupidamiseeskirja nr 8 esialgne kohaldamine EAFi eeldatavasti ei mõjuta, kuna see ei ole seotud rendilepingute ega muude asjaomaste kokkulepetega.

Raamatupidamiseeskiri nr 1 (läbi vaadatud 2025. aastal)

15. aprillil 2025 võttis Euroopa Komisjoni peaarvepidaja vastu läbivaadatud Euroopa raamatupidamiseeskirja nr 1 „Raamatupidamise aastaaruanded", mis kehtib 1. jaanuaril 2027 või pärast seda algavate arvestusperioodide suhtes. Muudatuse eesmärk on tagada kõigi finantseerimistegevuse raames võetud laenude järjekindel liigitamine, sealhulgas sellise finantseerimistegevuse puhul, mis on seotud rendilepingute, materiaalse põhivara soetamise ja kompensatsioonitehingutega, mis kõik on praegu liigitatud põhitegevuse alla. Läbivaadatud ELi raamatupidamiseeskirja nr 1 esialgne kohaldamine EAFi eeldatavasti ei mõjuta, kuna see ei ole seotud asjaomase finantseerimistegevusega.

1.3. BILANSS

1.3.1. Finantsvarad

Liigitus esmasel kajastamisel

Finantsinstrumentide liigitus määratakse kindlaks esmasel kajastamisel. Juhtimismudeli ja vara lepingupõhiste rahavoogude tunnuste põhjal saab finantsvarad liigitada kolme kategooriasse: amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad, õiglases väärtuses netovara/omakapitalina kajastatavad finantsvarad või õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantsvarad.

(i) Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad

Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad on mitte-tuletisinstrumentidest finantsvarad, mis vastavad kahele tingimusele: 1) üksus hoiab neid lepingupõhiste rahavoogude kogumiseks ja 2) kindlaksmääratud päevadel esineb lepingupõhiseid rahavooge, mille näol on tegemist üksnes põhiosa ja tasumata põhisosalt nõutava intressi maksetega.

Sellesse kategooriasse kuuluvad:

- raha ja raha ekvivalendid;
- laenud (sealhulgas tähtajalised hoiused, mille algne tähtaeg on üle kolme kuu);
- Kaubanduslikud nõuded

Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad, välja arvatud sellised finantsvarad, mille tähtaeg on rohkem kui 12 kuud pärast aruandepäeva, kuuluvad käibevara alla.

(ii) Finantsvarad, mida kajastatakse õiglases väärtuses netovara/omakapitalina

Nende mitte-tuletisinstrumentidest finantsvarade lepingupõhised rahavood kajastavad üksnes põhiosa ja tasumata põhisosalt nõutavat intressi. Peale selle seisneb juhtimismudel finantsvarade hoidmises nii lepingupõhiste rahavoogude kogumiseks kui ka finantsvarade müümiseks.

Sellesse kategooriasse kuuluvad varad liigitatakse käibevaraks, kui nende oodatav realiseerimisaeg on 12 kuu jooksul alates aruandepäevast.

31. detsembri 2025. aasta seisuga üksusel selliseid varasid ei olnud.

(iii) Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantsvarad

Üksus liigitab tuletisinstrumendid ja omakapitaliinvesteeringud õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks, sest lepingupõhised rahavood ei kajasta üksnes põhiosa ja tasumata põhisosalt nõutavat intressi.

Lisaks liigitab üksus enda hoitavad võlaväärtpaberid õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantsvaradeks, sest võlaväärtpaberite portfelle hallatakse ja hinnatakse portfelli õiglase väärtuse põhjal.

Sellesse kategooriasse kuuluvad varad liigitatakse käibevaraks, kui nende oodatav realiseerimisaeg on 12 kuu jooksul alates aruandepäevast.

Arvelevõtmine ja väärtuse hindamine arvelevõtmisel

Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade ostu kajastatakse kauplemispäeval, see tähendab päeval, mil üksus võtab kohustuse vara ostuks. Raha ekvivalendid ja laenud kajastatakse raha finantseerimisasutuses hoiustamise või laenuvõtjatele ülekandmise hetkel.

Finantsvarasid hinnatakse arvelevõtmisel õiglases väärtuses. Kõikide finantsvarade puhul, mida ei kajastata õiglases väärtuses üle- või puudujäägina, võetakse nende arvelevõtmisel arvesse ka tehingukulusid. Finantsvarade puhul, mis on kajastatud õiglases väärtuses üle- või puudujäägina, kajastatakse tehingukulud kuluna tulemiaruandes.

Finantsvara õiglane väärtus esmasel kajastamisel on tavaliselt tehinguhind, välja arvatud juhul, kui tegemist ei ole mitteseotud poolte vahelise tehinguga, see tähendab, kui tehing tehakse tasuta või ebaolulise tasu eest avaliku poliitika eesmärkidel. Sellisel juhul on finantsinstrumendi õiglase väärtuse ja tehinguhinna vahe näol tegemist mittekaubandusliku komponendiga, mis kajastatakse tulemiaruandes kuluna. Sellisel juhul tuletatakse finantsvara õiglane väärtus otseselt samaväärse instrumendi hetke turutehingute põhjal. Kui instrumendi puhul aktiivne turg puudub, siis tuletatakse õiglane väärtus hindamismeetodi põhjal, milles kasutatakse kättesaadavaid jälgitavaid turuandmeid.

Järgnev väärtuse hindamine

Amortiseeritud väärtuses kajastatavaid finantsvarasid hinnatakse järgnevalt amortiseeritud väärtuses tegeliku intressimäära meetodi kohaselt.

Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavaid finantsvarasid hinnatakse järgnevalt õiglases väärtuses. Õiglase väärtuse (sealhulgas välisvaluuta ümberarvestamisest ja kõikidest teenitud intressidest tulenevatest) muutustest tekkiv kasum või kahjum kajastatakse tulemiaruandes selle perioodi all, mil see on tekkinud.

Õiglane väärtus järgneval väärtuse hindamisel

Aktiivsetel turgudel noteeritud investeeringute õiglane väärtus põhineb jooksval pakkumishinnal. Kui finantsvara turg ei ole aktiivne (või kui tegemist on noteerimata väärtpaberite ja börsiväliste tuletisinstrumentidega), määrab EL õiglase väärtuse hindamismeetodeid kasutades. Kõnealuste meetodite hulka kuuluvad hiljutiste mitteseotud poolte vaheliste tehingute kasutamine, viitamine teistele põhimõtteliselt samasugustele instrumentidele, diskonteeritud rahavoogude analüüs, optsioonihinna mudelid ja muud turuosaliste üldkasutatavad hindamismeetodid.

Investeeringuid riskikapitalifondidesse, millel ei ole aktiivsel turul noteeritud turuhinda, kajastatakse omistatava vara puhasväärtuse alusel, mida loetakse nende õiglase väärtusega samaväärseks.

Finantsvara väärtuse langus

EL kajastab ja hindab väärtuse langusest tekkinud kahjumit eeldatava krediidikahju puhul seoses finantsvaradega, mida kajastatakse amortiseeritud väärtuses ja õiglases väärtuses netovara/omakapitalina.

Eeldatav krediidikahju on erinevus lepingupõhiste rahavoogude ja nende rahavoogude nüüdisväärtuse vahel, mida EL eeldab saada. Eeldatava krediidikahju puhul võetakse arvesse mõistlikku ja põhjendatavat teavet, mis on liigsete kulude ja jõupingutusteta aruandepäeval kättesaadav.

Amortiseeritud väärtuses kajastatud varade puhul vähendatakse vara bilansilist jääkmaksumust väärtuse langusest tekkinud kahjumi summa võrra, mis kajastatakse tulemiaruandes. Kui väärtuse langusest tekkinud kahjum järgneval perioodil väheneb, siis vähendatakse kajastatud väärtuse langusest tekkinud kahjumit tulemiaruande kaudu.

(a) *Nõuded*

Üksus hindab väärtuse langusest tekkinud kahjumit kogu eluea eeldatava krediidikahju summa ulatuses, kasutades praktilisi vahendeid (nt eraldise maatriksit).

(b) *Raha ja raha ekvivalendid*

Üksus hoiab raha ja raha ekvivalente arvelduskontodel ja kuni kolmekuuliste tähtajaliste hoiustena. Raha hoitakse väga kõrge krediidireitinguga pankades, seega on kohustuste täitmatajätmise tõenäosus väga väike. Arvestades lühikest kestust ja kohustuste täitmatajätmise väikest tõenäosust on raha ja raha ekvivalentidega seotud eeldatav krediidikahju ebaoluline. Seetõttu ei kajastata raha ekvivalentide puhul väärtuse languse allahindlust.

(c) *Antud laenud*

Eeldatavat krediidikahju hinnatakse kolmeetapilise mudeli põhjal, milles võetakse arvesse tõenäosusega kaalutud makseviivituse juhte finantsvara kogu eluea jooksul ja krediidiriski muutumist alates finantsvara väljastamisest. Laenude puhul on väljastamine tagasivõtmatu laenuandmiskohustuse kuupäev.

Kui krediidirisk alates väljastamisest oluliselt ei suurene (1. etapp), siis on väärtuse langusest tekkinud kahjum eeldatav krediidikahju seoses aruandepäevale järgneva 12 kuu jooksul esineda võivate makseviivituse juhtudega (12 kuu eeldatav krediidikahju). Kui krediidirisk alates väljastamisest oluliselt suureneb (2. etapp) või kui on objektiivseid tõendeid väärtuse languse kohta krediidiriski tõttu (3. etapp), siis võrdub väärtuse langusest tekkinud kahjum eeldatava krediidikahjuga seoses finantsvara kogu eluea jooksul esineda võivate makseviivituse juhtudega (kogu eluea eeldatav krediidikahju).

Kajastamise lõpetamine

Finantsinstrumentide kajastamine lõpetatakse, kui investeeringutest rahavoogude saamise õigus on aegunud või kui üksus on sisuliselt kõik omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved üle andnud teisele poolele. Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade müük kajastatakse kauplemise kuupäeval.

1.3.2. Eelmaksed

Eelmakse on makse, mille eesmärk on pakkuda vahendite saajale rahalist ettemakset, st käibevahendeid. See võib olla jagatud mitmeks makseks, mis tehakse asjaomases lepingus, otsuses, kokkuleppes või alusaktis kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul. Käibevahendeid ja ettemakseid kasutatakse lepingus

kindlaksmääratud perioodi jooksul sel eesmärgil, milleks need anti, või need tuleb tagasi maksta. Kui vahendite saajad ei kanna rahastamiskõlblikke kulusid, on neil kohustus eelmakseks olev ettemakse üksusele tagastada. Kuna üksus säilitab eelmakse üle kontrolli ja tal on rahastamiskõlbmatute kulude korral õigus tagasimaksele, kajastatakse summa varana.

Eelmakse kajastatakse bilansis esmaselt vahendite ülekandmisel saajale. Seda hinnatakse antud vahendite summas. Järgnevatel perioodidel hinnatakse eelmakset esmaselt bilansis kajastatud väärtuses, millest on maha arvatud perioodi jooksul tehtud rahastamiskõlblikud kulud (sh vajaduse korral hinnangulised summad).

1.3.3. Nõuded ja sissenõutavad summad

Euroopa Liidu raamatupidamiseeskirjade kohaselt tuleb kaubanduslikud ja mittekaubanduslikud tehingud esitada eraldi. Nende kahe kategooria eristamiseks seostatakse terminit „nõuded" kaubanduslike tehingutega ning terminit „sissenõutavad summad" kasutatakse mittekaubanduslike tehingute puhul, st kui EL saab väärtuse muult üksuselt, andmata otseselt vastu umbkaudselt võrdset väärtust (nt liikmesriikidelt sissenõutavad omavahenditega seotud summad).

Kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuded vastavad finantsinstrumentide määratlusele. Üksus liigitas need amortiseeritud väärtuses kajastatavateks finantsvaradeks ja hindas nende väärtust vastavalt sellele.

Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavate summade puhul kajastatakse õiglane väärtus omandamise kuupäeva seisuga, millest on lahutatud nende väärtuse languse allahindlus. Väärtuse langusest tulenev allahindlus kirjendatakse, kui on objektiivseid tõendeid selle kohta, et üksusel ei ole võimalik kõiki summasid nõuete algsete tingimuste kohaselt sisse nõuda. Allahindluse summa saadakse, lahutades vara bilansilisest jääkmaksumusest sissenõutav summa. Allahindluse summa kajastatakse tulemiaruandes.

1.3.4. Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalendid on amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad ning nende hulka kuuluvad sularaha, pankades olevad nõudmiseni ja lühiajalised hoiused ning muud suure likviidsusega lühiajalised, kuni kolmekuulise esialgse tähtajaga investeeringud.

1.3.5. Võlgnevused

Kreditoorse võlgnevuse arvestus hõlmab nii kaubanduslike tehingute summasid (näiteks kaupade ja teenuste ost) kui ka mittekaubanduslike tehingute summasid, näiteks vahendite saajate kulutaotlused, toetused ja muud ELi rahalised vahendid või saadud eelmaksed (vt lisade punkt 1.4.1).

Vahendite saajatele makstava toetuse ja muude maksete kulutaotlused kirjendatakse taotluse saamise ajal võlgnevusena taotletava summa ulatuses. Pärast rahastamiskõlblike kulude kontrollimist ja kinnitamist kajastatakse võlgnevusi kinnitatud ja rahastamiskõlblikus summas.

Kaupade ja teenuste ostmisest tekkivat kreditoorset võlgnevust kajastatakse arve saamisel algse summa ulatuses. Sellele vastavad kulud kirjendatakse raamatupidamisarvestuses siis, kui asjad või teenused on üksusele tarnitud või osutatud ja ta on need vastu võtnud.

1.3.6. Finantskohustised

Finantskohustised liigitatakse amortiseeritud väärtuses kajastatavateks finantskohustisteks, õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavateks finantskohustisteks ja finantstagatiste lepingu kohustisteks.

Amortiseeritud väärtuses kajastatud finantskohustisi kajastatakse esmaselt õiglases väärtuses, mis hõlmab kantud tehingukulusid, ja järgnevalt kajastatakse neid amortiseeritud väärtuses, kasutades tegeliku intressimäära meetodit. Nende kajastamine finantsseisundi aruandes lõpetatakse ainult siis, kui kohustus on täidetud, sellest on loobutud või see on tühistatud või aegunud.

Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantskohustised hõlmavad ka tuletisinstrumente, mille õiglane väärtus on negatiivne. Kui üksus peab tagatislepingust tulenevalt tegema makseid finantsinstrumentide hindade või vahetuskursside muutuste tõttu, siis on tagatisleping tuletisinstrument. Selle üle peetakse samasugust raamatupidamisarvestust nagu õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade üle.

Üksus kajastab finantstagatiste lepingu, kui ta sõlmib lepingu, mille kohaselt ta peab tegema kindlaksmääratud makseid, et hüvitada tagatise saajale tekkinud kahju, kui kindlaksmääratud võlgnik ei tee vastavalt võlainstrumendi algsetele või muudetud tingimustele tähtaegselt makseid. Finantstagatiste lepingu kohustised kajastatakse arvele võtmisel õiglases väärtuses.

Järgnev väärtuse hindamine sõltub finantstagatisega kaasneva krediidiriski muutumisest. Kui krediidirisk oluliselt ei suurene (1. etapp), siis hinnatakse finantstagatise kohustiste väärtuseks kas 12 kuu eeldatav krediidikahju või esmaselt kajastatud väärtus, millest on lahutatud kogunenud amortisatsioon, kui see on asjakohane, sõltuvalt sellest, kumb on suurem. Kui krediidirisk oluliselt suureneb (2. etapp), siis hinnatakse finantstagatise kohustiste väärtuseks kas eluea eeldatav krediidikahju või esmaselt kajastatud väärtus, millest on lahutatud kogunenud amortisatsioon, kui see on asjakohane, sõltuvalt sellest, kumb on suurem.

Finantskohustised liigitatakse pikaajalisteks kohustisteks, välja arvatud juhul, kui nende tähtaeg on lühem kui 12 kuud bilansipäevast arvates. Finantstagatiste lepingud liigitatakse lühiajalisteks kohustisteks, välja arvatud juhul, kui üksusel on tingimusteta õigus kohustise täitmine alates aruandepäevast vähemalt 12 kuu võrra edasi lükata.

1.3.7. Viitlaekumised ja ettemakstud tulud ning viitvõlad ja ettemakstud kulud

Tehinguid ja sündmusi kajastatakse raamatupidamise aastaaruandes sellel perioodil, millega need seonduvad. Kui eelarveaasta lõpu seisuga ei ole arvet veel välja saadetud, kuid teenus on osutatud või asi tarnitud või kui on olemas lepinguline kohustus (nt lepingus sätestatu tulemusena), kajastatakse raamatupidamise aastaaruannetes viitlaekumine. Lisaks sellele, kui eelarveaasta lõpu seisuga on arve välja saadetud, kuid teenust ei ole veel osutatud või tarnitud kaupasid üle antud, loetakse tulu ettemakstuks ja see kajastatakse järgnevas arvestusperioodis.

Ka kulud kajastatakse selles perioodis, millega need on seotud. Arvestusperioodi lõpus kajastatakse viitvõlgasid perioodi ülekandekohustuse prognoositud summa alusel. Viitvõlad arvutatakse peaarvepidaja välja antud üksikasjalike praktiliste tegevusjuhiste kohaselt. Juhiste eesmärk on tagada, et raamatupidamise aastaaruanne annab tõese ülevaate nendest majandus- ja muudest sündmustest, mida see kajastab. Samamoodi, kui enne kaupade või teenuste kättesaamist on tehtud eelmakse, on tegemist ettemakstud kuluga, mis kajastatakse järgneva arvestusperioodi all.

1.4. TULEMIARUANNE

1.4.1. Tulud

Tulu on saadud ja saada oleva majandusliku kasu või teenusepotentsiaali brutosumma, mille võrra suureneb netovara. See summa ei sisalda aga omanike sissemaksetest tulenevat suurenemist.

Sõltuvalt tulemiaruande aluseks olevate tehingute laadist võib tulu liigitada kas mittekaubanduslikest tehingutest saadud tuluks või kaubanduslikest tehingutest saadud tuluks.

Mittekaubanduslikest tehingutest saadud tulud

Mittekaubanduslikest tehingutest saadud tulud on seotud selliste tehingutega nagu maksud ja ümberpaigutused, mille puhul ülekandja kannab vahendeid saajale, ilma et viimane annaks vahetult vastu ligikaudu võrdses väärtuses vahendeid. Ülekanded on mittekaubanduslikest tehingutest tulevikus saadav majanduslik kasu või teenusepotentsiaal (makse arvesse võtmata). ELi üksuste puhul hõlmavad tehingud peamiselt komisjonilt saadud vahendeid (nt tasakaalustav toetus traditsioonilistele ametitele või tegevustoetus rahalist toetust käsitlevate lepingute korral).

Üksus kajastab ülekantavat vara juhul, kui tal on möödunud sündmuse (ülekande) tulemusel vahendite üle kontroll ja ta loodab tulevikus saada neist vahendeist majanduslikku kasu või teenusepotentsiaali ning kui kõnealuste vahendite õiglast väärtust saab usaldusväärselt hinnata. Ka mittekaubanduslike tehingutega saadavad ja varana kajastatavad vahendid (näiteks raha) kajastatakse tuluna, välja arvatud juhul, kui üksusel lasub ülekande suhtes kohustus (tingimus), mis tuleb täita enne tulu kajastamist. Kuni tingimuse täitmiseni on tegemist ettemakstud tuluga, mis kajastatakse kohustisena.

Kaubanduslikest tehingutest saadud tulud

Kaupade ja teenuste müügist saadud tulu kajastatakse siis, kui olulised kaupade omandiõigusega kaasnevad riskid ja hüved ostjale üle lähevad. Teenuste osutamisega seotud tehingutest saadud tulu kajastamisel võetakse arvesse seda, mis täitmisetapis on tehing aruandekuupäeva seisuga.

(a) *Intressitulu ja -kulu*

Intressitulu ja -kulu amortiseeritud väärtuses kajastatud finantsvaradelt ja -kohustistelt kajastatakse tulemiaruandes tegeliku intressimäära meetodi kohaselt. Selle meetodi alusel arvutatakse finantsvara või -kohustise amortiseeritud väärtus ning jaotatakse intressitulu või -kulu asjaomase perioodi peale.

(b) *Dividenditulu*

Dividendi- ja samalaadsete väljamaksete tulu kajastatakse makse saamise õiguse kindlakstegemisel.

(c) *Tulu ja kulu õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavatest finantsvaradest*

See tähendab nende finantsvarade õiglase väärtuse suurenemist (tulu) ja õiglase väärtuse vähenemist (kulu), sealhulgas välisvaluutaga seotud ümberarvestamise tulemusel. Intressi kandvate finantsvarade puhul hõlmab see ka intressi.

(d) *Tulu finantstagatiste lepingutest*

Finantstagatiste lepingutest saadav tulu (garantiipreemia) kajastatakse selle aja jooksul, mil üksus on valmis finantstagatiste lepingu omanikule võimalikku krediidikahju hüvitama.

1.4.2. Kulud

Kulud on väljamaksetest või vahendite ärakasutamisest või kohustiste tekkimisest tulenev majandusliku kasu või teenusepotentsiaali vähenemine aruandeperioodil, mille tulemusel netovara väheneb. Kulude hulka kuuluvad kaubanduslike ja mittekaubanduslike tehingute kulud.

Kaupade ostu ja teenuste osutamisega seoses kantud kaubanduslike tehingute kulud kajastatakse siis, kui asi on üksusele tarnitud ja too on selle vastu võtnud. Neid hinnatakse arvel esitatud algses summas. Lisaks sellele kajastatakse tulemiaruandes bilansipäeva seisuga perioodi jooksul osutatud teenusega seotud kulud, mille kohta ei ole veel arvet saadud või vastu võetud.

Mittekaubanduslike tehingute kulud seonduvad vahendite saajatele tehtud ülekannetega ja neid võib olla kolme liiki: nõuded, lepingu kohased ülekanded ning oma äranägemisel makstavad toetused, osamaksud ja annetused. Ülekanne kajastatakse selle perioodi kuluna, mille jooksul toimusid ülekande aluseks olevad sündmused, tingimusel et asjaomast liiki ülekanne on lubatud õigusaktiga või on sõlmitud leping, mille alusel ülekanne on lubatud; vahendite saaja on täitnud kõik rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid ja summa suurust saab realistlikult hinnata.

Kajastamiskriteeriumidele vastava maksenõude või kulutaotluse saamisel kajastatakse see kuluna rahastamiskõlbliku summa ulatuses. Eelarveaasta lõpu seisuga hinnatakse kantud rahastamiskõlblikke kulusid, mis kuuluvad vahendite saajatele tasumisele, kuid millest ei ole veel teatatud, ning kajastatakse need viitvõlgadeta.

1.5. TINGIMUSLIKUD VARAD JA KOHUSTISED

1.5.1. Tingimuslikud varad

Tingimuslik vara on võimalik vara, mis tuleneb möödunud sündmusest ning mille olemasolu kinnitab ainult ühe või mitme sellise tulevikusündmuse toimumine või mittetoimumine, mis on ebakindlad ja mida (majandus)üksus täielikult ei kontrolli. Tingimuslik vara kajastatakse, kui majanduslik kasu või teenusepotentsiaal on tõenäoline.

1.5.2. Tingimuslikud kohustised

Tingimuslik kohustis on võimalik kohustus, mille olemasolu kinnitab ainult ühe või mitme sellise tulevikusündmuse toimumine või mittetoimumine, mis on ebakindlad ja mida üksus täielikult ei kontrolli, või olemasolev kohustus, mille puhul ei ole tõenäoline, et selle täitmiseks on vajalik loovutada ressursse majandusliku kasu või teenusepotentsiaali näol.

Tingimuslik kohustis tekib ka nendel harva esinevatel juhtudel, mil olemasolevat kohustust ei saa piisava usaldusväärsusega hinnata.

Tingimuslikke kohustisi raamatupidamisaruannetes ei kajastata. Need avalikustatakse, välja arvatud juhul, kui majanduslikku kasu või teenusepotentsiaali sisaldavate ressursside vähenemine on vähetõenäoline.

1.6. FONDIKAPITAL

EAFi liikmesriigid teevad fondi osamakse EAFi programmide elluviimiseks, nagu on sätestatud iga EAFi sisekokkuleppes. Kapitali sissenõudmise, see tähendab asjaomase aasta N rahastamistaotluste õiguslik alus määratakse kindlaks nõukogu otsusega aastal N–1 ja saadavad vahendid on selgelt määratud täpsustatud tulevasteks perioodideks.

Osamaksud vastavad omanike sissemaksete kriteeriumidele (ELi raamatupidamiseeskiri nr 1) ja seega käsitletakse neid EAFi raamatupidamise aastaaruannetes fondikapitalina. Fondikapital on EAFi liikmesriikidelt saadavate osamaksude kogusumma. Sissenõudmata fondikapital lahutatakse avalikult fondikapitali kogusummast (vt netovara muutuste aruanne), seega kajastatakse bilansis ainult sissenõutud fondikapitali.

Kuna kokkulepitud osamaksud määratakse täpsustatud aruandeperioodideks, nii et EAFil on õiguslik nõue EAFi liikmesriikide vastu ainult nendel perioodidel, ei kajastata mis tahes eelnevalt laekunud summasid mitte sissenõutud kapitalina, vaid ettemakstud kapitalisissemaksetena võlgnevuste all.

1.7. KAASRAHASTAMINE

Laekunud kaasrahastamise osamaksud vastavad mittekaubanduslikest tehingutest saadavate tingimuslike tulude kriteeriumile ning neid kajastatakse muu hulgas liikmesriikide, kolmandate riikide ja teiste poolte ees tekkinud võlgnevustena. EAF peab kas kasutama osamaksusid kolmandatele isikutele teenuste osutamiseks või maksma need vahendid (s.o saadud osamaksud) tagasi. Kaasrahastamislepingute alusel tasumisele kuuluv, ent veel tasumata summa kujutab endast saadud kaasrahastamise osamaksusid, millest on maha arvatud projektiga seoses kantud kulud. Mõju netovaradele puudub.

Projektide kaasrahastamisega seotud kulusid kajastatakse vastavalt nende tekkimisele. Neile vastav osamaksude summa kajastatakse tegevustuluna ja see ei mõjuta eelarveaasta tulemit.

2. BILANSI LISAD

VARAD

2.1. FINANTSVARAD

Finantsvara on igasugune vara, mis on:

a) raha;

b) teise üksuse omakapitaliinstrument;

c) lepingupõhine õigus saada teiselt üksuselt raha või muud finantsvara või vahetada teise üksusega finantsvarasid või finantskohustisi üksusele potentsiaalselt soodsatel tingimustel või

d) leping, mida arveldatakse või mida võidakse arveldada üksuse enda omakapitaliinstrumentidega.

Finantsvarad liigitatakse järgmiselt: amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad, õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantsvarad või õiglases väärtuses netovara/omakapitalina kajastatavad finantsvarad. Finantsinstrumentide liigitus määratakse kindlaks nende esmasel kajastamisel ja see hinnatakse ümber iga bilansipäeva seisuga.

EAFi finantsvarad koosnevad õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavatest finantsvaradest ja antud laenudest ning on järgmised.

(miljonites eurodes)

	31.12.2025	31.12.2024
Pikaajalised		
Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantsvarad	*92*	*112*
Laenud	*24*	*16*
	116	**128**
Lühiajalised		
Laenud	*1*	*5*
	1	**5**
Kokku	**117**	**132**

92 miljoni euro väärtuses õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavaid finantsvarasid on seotud omakapitaliinvesteeringutega järgmistes valdkondades:

- säästev taastuvenergia investeerimisfondi Climate Investor One, rahastu ElectriFI ning ülemaailmse energiatõhususe ja taastuvenergia fondi (GEEREF) kaudu;
- väikepõllumajandustootjatele ja maapiirkondade VKEdele finantsteenuste kättesaadavaks tegemine ABC fondi kaudu;
- rahaline kaasamine Ugandas algatuse aBi Finance kaudu ning
- töökohtade loomine ja kestlik majanduskasv Aafrikas algatuse Boost Africa kaudu.

Pikaajalised laenud 24 miljoni euro väärtuses ja lühiajalised laenud 1 miljoni euro väärtuses on seotud kahe põhivaldkonnaga: kestlik põllumajandus algatuse AgriFI kaudu ning kestlikest energiaallikatest elektrienergia tootmine ja kättesaadavaks tegemine investeerimisrahastu ElectriFI kaudu.

2.2. EELMAKSED

Paljudes lepingutes on ette nähtud ettemaksete tegemine enne ehitustööde alustamist, asjade tarnimist või teenuste osutamist. Mõnel juhul on lepingute maksegraafikutes ette nähtud maksete tegemine eduaruannete põhjal. Eelmaksed tehakse üldjuhul selle riigi või territooriumi valuutas, kus projekt ellu viiakse.

See, kas eelmakseid kajastatakse lühiajaliste või pikaajaliste eelmaksetena, oleneb sellest, millal eelmakseid kasutatakse. Kasutustingimused on kindlaks määratud projekti aluseks olevas lepingus. Kui eelmakseid kasutatakse 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva, kajastatakse neid lühiajaliste eelmaksetena. Kuna paljud EAFi projektidest on oma laadilt pikaajalised, peavad nendega seonduvad ettemaksed olema kasutatavad rohkem kui ühe aasta jooksul. Seetõttu on osa eelmakseid kajastatud pikaajalise varana.

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	9. EAF	10. EAF	11. EAF	31.12.2025	31.12.2024
Pikaajalised eelmaksed	2.2.1	–	*382*	*110*	*492*	*500*
Lühiajalised eelmaksed	2.2.2	–	*50*	*481*	*532*	*742*
Kokku		**–**	**432**	**591**	**1 023**	**1 242**

Eelmaksete kogusumma vähenemine 219 miljoni euro võrra on suuresti selgitatav sellega, et 11. EAFi alusel vahendite saajatele tehtud eelmaksed vähenesid 737 miljonilt eurolt 2024. aastal 591 miljonile eurole 2025. aastal. See suundumus kajastab 11. EAFi küpsust ja sellest tulenevat avatud lepingute arvu vähenemist.

Pärast aegumisklausli jõustumist 2020. aasta lõpus ei saa 11. EAFi raames alates 1. jaanuarist 2021 uusi rahastamislepinguid sõlmida. Siiski võib endiselt sõlmida kehtivatel rahastamislepingutel põhinevaid konkreetseid lepinguid. Sellest tulenevalt vähenes järk-järgult uute allkirjastatud lepingute arv: 452 lepingult 2023. aastal 181 lepingule 2024. aastal ja 21 lepingule 2025. aastal.

10. EAFiga seotud eelmaksed vähenesid 560 miljonilt eurolt 2024. aastal 432 miljonile eurole 2025. aastal. See vähenemine on kooskõlas EAFi tavapärase rakendustsükliga ja kajastab programmide järkjärgulist lõpetamist.

373 miljonit eurot (2024. aastal 393 miljonit eurot) pikaajalistest eelmaksetest on seotud ELi Aafrika infrastruktuuri sihtfondi (AITF) raames sõlmitud kahe lepingu avatud eelmaksetega. Selle sihtfondi eesmärk on anda taristuprojektidele rahalist toetust kõrvuti pikaajalise rahastamisega, mis on kättesaadavaks tehtud projekti Financiers raames. Selliste toetuste andmine võimendab pikaajalist rahastamist, mida pakuvad osalevad finantseerimisasutused. Lepingute allkirjastamise ajal leiti, et sihtfondi meetmed olid lepinguga piisavalt hõlmatud (finantsinstrumentide jaoks ei olnud veel vorm kättesaadav, samuti ei olnud määruses seda liiki instrumente nimetatud). Sellest tulenevalt kajastati nende lepingute alusel tehtud makseid eelmaksetena, mitte finantsinstrumendi komponendina. Sihtfondi tegevuse pikaajalise laadi tõttu on AITFi varasemate eelmaksete iga-aastane tasaarvestamine väga piiratud ja jaotub aastate peale. Projekti tingimuste paremaks kajastamiseks liigitati seega avatud eelmaksed 373 miljoni euro ulatuses ümber pikaajalisteks eelmakseteks, 54 miljoni eurot aga vastab viitvõlgade summale aasta lõpu seisuga.

2.2.1. Pikaajalised eelmaksed iga eelarve täitmise viisi puhul

(miljonites eurodes)

	31.12.2025	31.12.2024
Eelarve otsene täitmine		
Täitja:		
komisjon	*19*	*–*
ELi rakendusametid	*–*	*1*
ELi delegatsioonid	*1*	*2*
	20	**3**
Eelarve kaudne täitmine		
Täitja:		
EIP ja EIF	*388*	*402*
rahvusvahelised organisatsioonid	*67*	*65*
eraõiguslikud asutused, kes osutavad avalikke teenuseid	*5*	*7*
avalik-õiguslikud asutused	*12*	*13*
kolmandad riigid	*–*	*10*
	472	**497**
Kokku	**492**	**500**

2.2.2. Lühiajalised eelmaksed

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	31.12.2025	31.12.2024
Eelmaksed (bruto)	*3*	*313*	*2 649*	*2 965*	*3 763*
Tasaarvestatud (kantud üle järgmisse eelarveaastasse)	*(3)*	*(263)*	*(2 168)*	*(2 433)*	*(3 022)*
Kokku	**–**	**50**	**481**	**532**	**742**

2.2.3. Lühiajalised eelmaksed iga eelarve täitmise viisi puhul

(miljonites eurodes)

	31.12.2025	31.12.2024
Eelarve otsene täitmine		
Täitja:		
komisjon	*40*	*37*
ELi rakendusametid	*–*	*2*
ELi delegatsioonid	*21*	*47*
	61	**86**
Eelarve kaudne täitmine		
Täitja:		
EIP ja EIF	*62*	*62*
rahvusvahelised organisatsioonid	*248*	*388*
eraõiguslikud asutused, kes osutavad avalikke teenuseid	*50*	*71*
avalik-õiguslikud asutused	*79*	*77*
kolmandad riigid	*29*	*56*
ELi asutused ning avaliku ja erasektori partnerlus	*2*	*1*
	470	**655**
Kokku	**532**	**742**

2.2.4. Eelmaksetega seoses saadud tagatised

Eelmaksete tagamiseks hoitakse tagatisi, mis vabastatakse projekti raames esitatud viimase nõude tasumisel.

(miljonites eurodes)

	31.12.2025	31.12.2024
Eelmaksetega seotud tagatised	*13*	*19*

13 miljonit eurot sisaldab tagatisi, mille eesmärk on tagada eelarve otsese täitmise raames tehtud eelmaksed, mille puhul tagatise saaja on EAF (vt lisade punkt **4.1**). Enamik eelmakseid makstakse aga eelarve kaudse täitmise raames, mille puhul tagatise saaja ei ole EAF, vaid avaliku sektori hankija. 2025. aastal oli selliste tagatiste koguväärtus 309 miljonit eurot.

2.3. USALDUSFONDIDE OSAMAKSUD

Selles rubriigis on kajastatud ELi Aafrika usaldusfondile ja ELi Bêkou usaldusfondile tehtud osamaksude summa. Osamaksud ei sisalda neid usaldusfondide kulusid, mis kaetakse EAFist.

EAF rakendab usaldusfondi osamaksusid eelarve otsese täitmise raames.

(miljonites eurodes)

	Osamaksude netosumma seisuga 31.12.2024	Fondi tehtud sissemaksed 2025	Usaldusfondide kulude netosumma jaotus 2025	Osamaksude netosumma seisuga
Aafrika	*165*	*–*	*(91)*	*74*
Bêkou	*23*	*–*	*(10)*	*13*
Kokku	**188**	**–**	**(101)**	**87**

Osamaksude vähenemine võrreldes eelmise aastaga kajastab täiendavate osamaksude puudumist 2025. aastal. Seega tulenes saldo üksnes olemasolevate osamaksude kasutamisest aasta jooksul tekkinud kulude katmiseks.

See suundumus on kooskõlas mõlema usaldusfondi, mille rakendamisperiood lõppes 31. detsembril 2025, tegevuse lõpetamisega. 1. jaanuaril 2026 algas usaldusfondide likvideerimisetapp, mille jooksul ei alustata uusi tegevusi ning kulud piirduvad lõpparuannete kinnitamise, tasumata saldode arveldamise ja vahendite saajatelt summade sissenõudmisega.

2.4. KAUBANDUSLIKUD NÕUDED JA MITTEKAUBANDUSLIKUD SISSENÕUTAVAD SUMMAD

Kaubanduslikud tehingud on tehingud, mille puhul üksus saab varasid või teenuseid või kustutatakse tema kohustised ning ta annab teisele poolele vastutasuks ligikaudu võrdses väärtuses vahendeid (peamiselt kaupade, teenuste või vara kasutamise näol). Mittekaubanduslike tehingute puhul saab üksus teiselt üksuselt teatavas väärtuses vahendeid, andmata otseselt vastutasuks ligikaudu võrdses väärtuses vahendeid, või annab teisele üksusele teatavas väärtuses vahendeid, saamata otseselt vastutasuks ligikaudu võrdses väärtuses vahendeid.

2.4.1. Pikaajalised kaubanduslikud nõuded

31. detsembri 2025. aasta seisuga oli EAFi pikaajaliste kaubanduslike nõuete summa 5 miljonit eurot, mis koosneb peamiselt mitmest rahastamisvahendist tehtud ettemakstud kuludest.

2.4.2. Lühiajalised mittekaubanduslikud sissenõutavad summad ja kaubanduslikud nõuded

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2025	31.12.2024
Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavad summad	2.4.2.1	*27*	*24*
Kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuded	2.4.2.2	*10*	*12*
Kokku		**37**	**37**

2.4.2.1. Mittekaubanduslike tehingute sissenõutavad summad

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	31.12.2025	31.12.2024
Kliendid	*1*	*45*	*16*	*62*	*52*
Avalik-õiguslikud asutused	*3*	*15*	*6*	*23*	*19*
Kolmandad riigid	*–*	*2*	*4*	*6*	*16*
Allahindamine	*(4)*	*(51)*	*(9)*	*(64)*	*(63)*
Kokku	**–**	**11**	**16**	**27**	**24**

2.4.2.2. Kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuded

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	31.12.2025	31.12.2024
Viitlaekumised	*–*	*–*	*1*	*2*	*2*
EAFide vastastikku sissenõutavad summad	*(207)*	*168*	*39*	*–*	*–*
Muu	*–*	*4*	*5*	*9*	*11*
Kokku	**(207)**	**172**	**45**	**10**	**12**

Tõhususe huvides on kõigi EAFide ühised rahalised vahendid kajastatud 11. EAFis; sellest tulenevalt on EAFide vahelistest tehingutest tulenevad vastastikku sissenõutavad summad eri EAFide bilanssides tasakaalus.

Rubriik „Muu" hõlmab peamiselt finantsinstrumentidega seotud nõudeid. 9 miljoni euro suurusest muude nõuete summast on 4 miljoni euro suurune summa seotud nõudega ülemaailmse energiatõhususe ja taastuvenergia fondi (GEEREF) vastu ja 5 miljoni euro suurune summa nõudega rahastamisvahendi Climate Investor One vastu.

2.5. RAHA JA RAHA EKVIVALENDID[2]

Raha ja raha ekvivalendid on amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsinstrumendid ning nende hulka kuuluvad sularaha, pankades olevad nõudmiseni ja lühiajalised hoiused (näiteks arvelduskontod ja säästukontod) ning muud suure likviidsusega lühiajalised, kuni kolmekuulise esialgse tähtajaga investeeringud.

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	31.12.2025	31.12.2024
Erikontod					
Keskpangad	*–*	*–*	*98*	*98*	*285*
	–	**–**	**98**	**98**	**285**

[2] Vastavalt 11. EAFi suhtes kohaldatava finantsmääruse artiklile 53 kajastatakse rahalisi vahendeid 11. EAFi bilansis. Erinevate pangakontode laadi on kirjeldatud 5. peatükis „Finantsriskide juhtimine".

Arvelduskontod					
Kommertspangad	–	–	*105*	*105*	*49*
Finantsinstrumentide raha	–	–	*82*	*82*	*77*
	–	**–**	**187**	**187**	**126**
Kokku	**–**	**–**	**286**	**286**	**411**

Raha ja raha ekvivalentide vähenemine 125 miljoni euro võrra on peamiselt tingitud keskpankades hoitavate sularahareservide kahanemisest. See sularahapositsiooni vähenemine tuleneb peamiselt maksetest, mis on tehtud selleks, et katta kulud ja ettemaksed summas, mille võrra need ületavad aasta jooksul saadud osamaksete summat. Nimelt vähenes sissenõutud osamaksete summa 1 200 miljonilt eurolt 2024. aastal 800 miljonile eurole 2025. aastal. Lisaks sellele said liikmesriigid 9. EAFist 2025. aasta esimese osamakse eest tagasimakse summas 6,3 miljonit eurot, samas kui Ühendkuningriik taotles, et tema 2025. aasta osamaksu teine osamakse summas 15 miljonit eurot tasaarvestataks tema 10. ja 11. EAFi raames tasumata osaga (vt lisade punkt **2.9.1**).

KOHUSTISED

2.6. FINANTSKOHUSTISED

Finantskohustis on igasugune kohustis, mis on:

a) lepingupõhine kohustus anda teisele üksusele üle raha või muu finantsvara või vahetada teise üksusega finantsvarasid või finantskohustisi üksusele potentsiaalselt ebasoodsatel tingimustel või

b) leping, mida arveldatakse või mida võidakse arveldada üksuse enda omakapitaliinstrumentidega.

Finantskohustisi liigitatakse järgmiselt: õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavad finantskohustised, amortiseeritud väärtuses kajastatavad muud finantskohustised või finantstagatiste lepingu kohustised.

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2025	31.12.2024
Pikaajalised			
Finantstagatise kohustis	*2.6.1*	*1*	*1*
Lühiajalised			
Finantseraldised	*2.6.2*	*–*	*2*
Kokku		**1**	**3**

2.6.1. Finantstagatise kohustis

Need eraldised kajastavad hinnangulist tulevast kahjumit seoses mitme rahastamisvahendi raames antud tagatistega, mille puhul on volitatud üksustel õigus anda tagatisi enda äranägemisel, kuid EAFi nimel ja vastutusel. EAFi tagatistega seotud finantsrisk on piiristatud ning finantsvarale on tehtud eraldised tulevaste sissenõuete katteks.

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	31.12.2025	31.12.2024
Finantstagatise kohustis	*–*	*–*	*1*	*1*	*1*

1 miljoni euro suurune summa kajastab eeldatavat kahju seoses tagatisega, mis anti Euritzi rahastamisvahendi raames (vt lisade punkt 4.2.1).

2.6.2. Eraldised

Need eraldised kajastavad hinnangulist tulevast krediidikahju seoses eri rahastamisvahendite raames antud laenudega. Need eraldised kajastavad hinnangulist tulevast kahjumit seoses mitme rahastamisvahendi raames antud tagatistega, mille puhul on volitatud üksustel õigus anda tagatisi enda äranägemisel, kuid EAFi nimel ja vastutusel. EAFi tagatistega seotud finantsrisk on piiristatud ning finantsvarale on tehtud eraldised tulevaste sissenõuete katteks.

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	31.12.2025	31.12.2024
Lühiajalised finantseraldised	–	–	–	–	*2*

2.7. VÕLGNEVUSED

Võlgnevused on kohustised tasuda saadud või tarnitud kaupade ja teenuste eest, mille kohta erinevalt viitvõlgadest on esitatud arve või mille osas on hankijaga ametlikult kokku lepitud. Võlgnevused võivad olla seotud nii kaubanduslike tehingutega (näiteks kaupade ja teenuste ost) kui ka mittekaubanduslike tehingutega (näiteks toetuste, eelmaksete või muude ELi rahaliste vahendite saajate kulutaotlused).

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	9. EAF	10. EAF	11. EAF	31.12.2025	31.12.2024
Lühiajalised võlgnevused	2.7.1	–	*10*	*93*	*104*	*150*
Mitmesugused võlgnevused	2.7.2	–	*6*	*78*	*83*	*105*
Kokku		**–**	**16**	**171**	**187**	**256**

2.7.1. Lühiajalised võlgnevused

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	31.12.2025	31.12.2024
Tarnijad	–	*7*	*64*	*71*	*56*
Kolmandad riigid	–	*(1)*	*8*	*7*	*29*
Avalik-õiguslikud asutused	–	*4*	*20*	*24*	*66*
Institutsioonid ja ametid	–	–	*2*	*2*	–
Kokku	**–**	**10**	**93**	**104**	**150**

Võlgnevused hõlmavad peamiselt kuluaruandeid, mis on seoses vahendite saajatele antud toetustega EAFile esitatud. Need kajastatakse kuluaruande saamise ajal kogu kuluaruande summa ulatuses. Pärast rahastamiskõlblikkuse kontrollimist makstakse vahendite saajatele välja ainult rahastamiskõlblikud kulud. Aasta lõpus analüüsitakse täitmata kulutaotlusi ja nendega seotud hinnangulised rahastamiskõlblikud kulud kajastatakse tulemiaruandes. Hinnangulised rahastamiskõlbmatud kulud kajastatakse muude lühiajaliste võlgnevuste all.

Võlgnevuste summa vähenemine tuleneb sellest, et aasta lõpu seisuga oli saadud, kuid veel tasumata arvete arv väiksem.

2.7.2. Mitmesugused võlgnevused

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	9. EAF	10. EAF	11. EAF	31.12.2025	31.12.2024
Kaasrahastamisega seotud	2.7.2.1	–	*6*	*22*	*27*	*28*

võlgnevused						
Ettemakstud kapitalisissemaksed	2.7.2.2.	–	–	*51*	*51*	*64*
Mitmesugused võlgnevused		–	–	*5*	*5*	*12*
Kokku		**–**	**6**	**77**	**83**	**105**

2.7.2.1. Kaasrahastamisega seotud võlgnevused

Kaasrahastamisega seotud võlgnevused hõlmavad vahendeid, mille EAF on saanud kaasrahastamislepingute alusel. EAF peab neid osamakse kasutama kokkulepitud teenuste osutamiseks kolmandatele isikutele ja tagastama kasutamata jäänud vahendid rahastajatele. See, kas kaasrahastamisega seotud summad kajastatakse lühi- või pikaajaliste võlgnevustena, sõltub sellest, millal neid summasid kasutatakse.

Majandusaasta lõpus hinnatakse kaasrahastamisega seotud võlgnevusi igal üksikjuhul eraldi ning kõik summad, mida järgneva 12 kuu jooksul tõenäoliselt ei kasutata, loetakse pikaajaliseks võlgnevuseks.

(miljonites eurodes)

	8. EAF	9. EAF	10. EAF	11. EAF	31.12.2025	31.12.2024
Kaasrahastamisega seotud lühiajalised võlgnevused	–	–	*6*	*22*	*27*	*28*

2.7.2.2. Ettemakstud kapitalisissemaksed

1,2 miljonit eurot ettemakstud kapitalisissemakseid on seotud tagasimaksega liikmesriikidele ja Ühendkuningriigile 9. EAFi kohaste projektide vabastatud või kasutamata vahenditest (vt lisade punkt **2.9.1**). Liikmesriigid nõustusid tasaarvestama tagasimakse 11. EAFi osamaksudega 2026. aasta esimese osamaksunõude ajal.

Peale tagasimakse summa on 49 miljoni euro suurune summa seotud 2026. aasta esimese osamaksuga, mille tegid ettemaksena Ühendkuningriik, Portugal, Ungari ja Eesti. Sellest summast 44 miljonit eurot on täielikult seotud Ühendkuningriigi osamaksuga. Väljaastumislepingu artikli 152 kohaselt osaleb Ühendkuningriik EAFis kuni 11. EAFi ja kõigi veel lõpetamata varasemate EAFide tegevuse lõpetamiseni ning täidab sellega seoses samu kohustusi kui liikmesriigid (vt lisade punkt **2.9.1**).

2.8. VIITVÕLAD

Viitvõlad on kohustised tasuda saadud või tarnitud kaupade ja teenuste eest, mille kohta erinevalt võlgnevustest ei ole veel arvet esitatud või mille osas ei ole hankijaga ametlikult kokku lepitud. Viitvõlgade arvutamine põhineb eelarveliste kulukohustuste vabadel vahenditel aasta lõpu seisuga. See osa hinnangulistest viitvõlgadest, mille moodustavad väljamakstud eelmaksed, on kajastatud eelmaksete summa vähenemisena.

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	31.12.2025	31.12.2024
Viitvõlad	–	*34*	*661*	*695*	*774*

Viitvõlad hõlmavad nendest täitmisel olevatest ja täidetud lepingutest tulenevaid hinnangulisi tegevuskulusid, mille kulutaotlused ei ole veel kinnitatud ja mille puhul vahendite saajate kantud rahastamiskõlblikke kulusid hinnati parima teabe põhjal, mis oli raamatupidamise aastaaruande koostamise ajal kättesaadav. Teavet tavapärase äritegevuse, näiteks lepingute pikendamise kohta pärast aruandekuupäeva ei võeta süstemaatiliselt arvesse ning selle tegevuse võimalikku mõju viitvõlgadele ei ole võimalik usaldusväärselt hinnata. See osa hinnangulistest viitvõlgadest, mille moodustavad väljamakstud eelmaksed, on kajastatud eelmaksete summade vähenemisena (vt lisade punkt **2.2**).

Viitvõlgade vähenemine 79 miljoni euro võrra on seletatav selliste lepingute arvu vähenemisega, mille puhul tuli kulud esitada hinnangute põhjal ja viitvõlgnevustena. See vähenemine on kooskõlas EAFi tegevustsükliga ja aluseks olevate avatud lepingute arvuga.

NETOVARA

2.9. FONDIKAPITAL

EAFi liikmesriigid teevad fondi osamakse EAFi programmide elluviimiseks, nagu on sätestatud iga EAFi sisekokkuleppes. Kapitali sissenõudmise, see tähendab asjaomase aasta N rahastamistaotluste õiguslik alus määratakse kindlaks nõukogu otsusega aastal N–1 ja saadavad vahendid on selgelt määratud täpsustatud tulevasteks perioodideks.

Osamaksud vastavad omanike sissemaksete kriteeriumidele (ELi raamatupidamiseeskiri nr 1) ja seega käsitletakse neid EAFi raamatupidamise aastaaruannetes fondikapitalina. Fondikapital on EAFi liikmesriikidelt saadavate osamaksude kogusumma. Sissenõudmata fondikapital lahutatakse fondikapitali kogusummast (vt netovara muutuste aruanne), seega kajastatakse bilansis ainult sissenõutud fondikapitali.

Kuna kokkulepitud osamaksud määratakse täpsustatud aruandeperioodideks, nii et EAFil on õiguslik nõue EAFi liikmesriikide vastu ainult nendel perioodidel, ei kajastata mis tahes eelnevalt laekunud summasid mitte sissenõutud kapitalina, vaid ettemakstud kapitalisissemaksetena võlgnevuste all.

2.9.1. Sissenõutud fondikapital – toimivad EAFid

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	Kokku
Fondikapital	*10 435*	*20 819*	*29 290*	*60 544*
Sissenõudmata fondikapital	*–*	*–*	*(4 840)*	*(4 840)*
Sissenõutud fondikapital 31.12.2024	**10 435**	**20 819**	**24 449**	**55 704**
Fondikapital	*10 434*	*20 816*	*29 278*	*60 528*
Sissenõudmata fondikapital	*–*	*–*	*(4 040)*	*(4 040)*
Sissenõutud fondikapital 31.12.2025	**10 434**	**20 816**	**25 237**	**56 488**

Sissenõudmata fondikapital kujutab endast liikmesriikidelt veel sissenõudmata summasid. Sissenõutud fondikapital koosneb osamaksudest, mille EAF on sisse nõudnud ja mille liikmesriigid on üle kandnud hoiukontodele (vt punkt **2.9.2** allpool).

Nõukogu otsusega (EL) 2025/2324 vähendati 9. EAFi sisekokkulepetes sätestatud liikmesriikide osamakse 1,2 miljoni euro suuruse summa võrra selle EAFi raames vabastatud vahendite arvelt. Sellest vähendamisest tulenevad tagasimaksed on hüvitatud 11. EAFi täiendava osamaksude tasumise nõude raames. Tagasimakset kasutatakse 2026. aasta osamaksu esimese osa vähendamiseks (vt lisade punkt **2.7.2**).

Kuigi Ühendkuningriik on kuni kõikide programmide sulgemiseni EAFi liige, siis kooskõlas väljaastumislepingu artikliga 153 ei saa tema osa 9. ja 10. EAFi kohustustega sidumata või vabastatud vahendites uuesti kasutada. Ühendkuningriik taotles, et tema 2025. aasta osamaksu teine osamakse hüvitataks, kasutades tema 10. ja 11. EAFi reservis olevat tasumata osa. Selle tulemusena vähenes 10. ja 11. EAFi fondikapital 15 miljoni euro võrra.

2.9.2. Sissenõutud ja sissenõudmata fondikapital liikmesriikide kaupa ja Ühendkuningriigi puhul

(miljonites eurodes)

11. EAFi osamaksud	%	Sissenõudmata kapital seisuga 31.12.2024	2025. aastal sisse nõutud kapital	Sissenõudmata kapital seisuga 31.12.2025
Austria	*2,40*	*116*	*(19)*	*97*

Belgia	*3,25*	*157*	*(26)*	*131*
Bulgaaria	*0,22*	*11*	*(2)*	*9*
Horvaatia	*0,23*	*11*	*(2)*	*9*
Küpros	*0,11*	*5*	*(1)*	*5*
Tšehhi Vabariik	*0,80*	*39*	*(6)*	*32*
Taani	*1,98*	*96*	*(16)*	*80*
Eesti	*0,09*	*4*	*(1)*	*3*
Soome	*1,51*	*73*	*(12)*	*61*
Prantsusmaa	*17,81*	*862*	*(143)*	*720*
Saksamaa	*20,58*	*996*	*(165)*	*831*
Kreeka	*1,51*	*73*	*(12)*	*61*
Ungari	*0,61*	*30*	*(5)*	*25*
Iirimaa	*0,94*	*46*	*(8)*	*38*
Itaalia	*12,53*	*606*	*(100)*	*506*
Läti	*0,12*	*6*	*(1)*	*5*
Leedu	*0,18*	*9*	*(1)*	*7*
Luksemburg	*0,26*	*12*	*(2)*	*10*
Malta	*0,04*	*2*	*(0)*	*2*
Madalmaad	*4,78*	*231*	*(38)*	*193*
Poola	*2,01*	*97*	*(16)*	*81*
Portugal	*1,20*	*58*	*(10)*	*48*
Rumeenia	*0,72*	*35*	*(6)*	*29*
Slovakkia	*0,38*	*18*	*(3)*	*15*
Sloveenia	*0,22*	*11*	*(2)*	*9*
Hispaania	*7,93*	*384*	*(63)*	*320*
Rootsi	*2,94*	*142*	*(24)*	*119*
Ühendkuningriik	*14,68*	*710*	*(117)*	*593*
Kokku	**100,00**	**4 840**	**(800)**	**4 040**

Kuna 9. ja 10. EAFi kapital on täielikult sisse nõutud ja laekunud eelnevatel aastatel, nõuti 2025. aastal sisse 800 miljoni euro suurune summa, mis on täielikult seotud 11. EAFiga. Sissenõutud kapital väheneb 1 200 miljonilt eurolt 2024. aastal 800 miljonile eurole 2025. aastal.

2.9.3. Toimivate EAFide vahelised sissenõutud fondikapitali ümberpaigutused

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2023	**(509)**	**(120)**	**628**	**–**
10. EAFi tulemusreservi ümberpaigutatud eelmiste EAFide summad	*(1)*	*1*	*–*	*–*
11. EAFi tulemusreservi ümberpaigutatud eelmiste EAFide summad	*–*	*(68)*	*68*	*–*
Saldo seisuga 31.12.2024	**(510)**	**(187)**	**696**	**–**
10. EAFi tulemusreservi ümberpaigutatud eelmiste EAFide summad	*–*	*–*	*–*	*–*
11. EAFi tulemusreservi ümberpaigutatud eelmiste EAFide summad	*–*	*–*	*–*	*–*
Saldo seisuga 31.12.2025	**(510)**	**(187)**	**696**	**–**

Sellesse rubriiki kuuluvad ühest toimivast EAFist teise ümberpaigutatud vahendid.

Alates Cotonou lepingu jõustumisest paigutatakse kõik toimivate varasemate EAFide kasutamata vahendid pärast vabastamist ümber kõige viimasena käivitatud EAFi. Teistest EAFidest ümberpaigutatud vahendid suurendavad saajafondi assigneeringuid ja vähendavad selle fondi omi, kust ümberpaigutus

tehti. 10. ja 11. EAFi tulemusreservi ümberpaigutatud vahendeid saab kohustustega siduda vaid sisekokkuleppes sätestatud tingimustel.

3. TULEMIARUANDE LISAD

TULUD

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	2025	2024
Mittekaubanduslikest tehingutest saadud tulud	3.1	*12*	*41*
Kaubanduslikest tehingutest saadud tulud	3.2	*28*	*90*
Kokku		**40**	**131**

3.1. MITTEKAUBANDUSLIKEST TEHINGUTEST SAADUD TULUD

Mittekaubanduslikest tehingutest saadud tulud on seotud tehingutega, mille puhul ülekandja kannab vahendeid saajale, ilma et viimane annaks vahetult vastu ligikaudu võrdses väärtuses vahendeid. Peamiselt hõlmab see rubriik komisjonilt aasta jooksu saadud summasid ja sissenõutud tegevuskulusid.

(miljonites eurodes)

	Lisade punkt	9. EAF	10. EAF	11. EAF	2025	2024
Kulude sissenõudmine		*1*	*4*	*5*	*11*	*24*
Kaasrahastamisest saadud tulu	3.1.1	*–*	*1*	*–*	*1*	*17*
Kokku		**1**	**5**	**5**	**12**	**41**

Mittekaubanduslikest tehingutest saadud tulu jaguneb eelarve täitmise laadi alusel järgmiselt.

(miljonites eurodes)

	2025	2024
Eelarve otsene täitmine		
Täitja:		
komisjon	*1*	*1*
rakendusametid	*1*	*2*
ELi delegatsioonid	*4*	*4*
	6	**7**
Eelarve kaudne täitmine		
Täitja:		
kolmandad riigid	*4*	*31*
rahvusvahelised organisatsioonid	*1*	*3*
eraõiguslikud asutused, kes osutavad avalikke teenuseid	*1*	*–*
	6	**34**
Kokku	**12**	**41**

3.1.1. Kaasrahastamisest saadud tulu

Saadud kaasrahastamise osamaksud vastavad mittekaubanduslikest tehingutest saadavate tingimuslike tulude kriteeriumidele ja seetõttu ei tohiks need laekumisel tulemiaruannet mõjutada. Osamaksud jäävad kohustuste alla (vt lisade punkt **2.7.2.1**) kuni saadud vahenditega seotud tingimuste täitmiseni, st kuni abikõlblike kulude tekkimiseni (vt lisade punkt **3.5**). Seejärel kajastatakse vastav summa tulemiaruandes kaasrahastamisest saadud mittekaubandusliku tuluna. Seega puudub mõju eelarveaasta tulemile.

3.2. KAUBANDUSLIKEST TEHINGUTEST SAADUD TULUD

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	2025	2024
Finantstulud	–	–	*8*	*8*	*19*
Muud tulud	–	*1*	*19*	*20*	*71*
Kokku	**–**	**2**	**26**	**28**	**90**

Rubriigis „Finantstulud" kajastatud 8 miljonit eurot koosneb peamiselt maksmata sissenõudekorraldustelt kogunenud intressist, eelmaksetelt saadud intressidest, kesk- ja kommertspankades hoitavate vahendite jäägilt kogunenud intressidest ja finantsinstrumentidelt saadud tulust.

Muud tulud koosnevad peamiselt kasumist, mis saadakse vahetuskursierinevustest. Vastav vahetuskursierinevustest tulenev kahjum kajastatakse muude kulude all (vt lisade punkt **3.7**).

KULUD

3.3. MUUDE ÜKSUSTE KANTUD KULUD

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	2025	2024
Tehnilise abi kulud	–	–	*4*	*4*	*4*

4 miljoni euro suurune summa on seotud mitme rahastamisvahendi tehnilise abiga.

3.4. ABIMEETMED

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	2025	2024
Programmikohane abi	*2*	*6*	*459*	*467*	*630*
AKV riikide sisesed projektid	–	*85*	*331*	*416*	*497*
Hädaabi	–	*1*	*48*	*50*	*(13)*
Muud abiprogrammid	*5*	–	–	*5*	–
Institutsioonidele ettenähtud toetus	–	*(9)*	*14*	*4*	*4*
Usaldusfondide osamaksud	–	–	*101*	*101*	*118*
Kokku	**8**	**83**	**953**	**1 043**	**1 237**

EAFil on sõltuvalt väljamaksete tegemise ja haldamise viisist eri tegevuskulusid, mis hõlmavad mitmeid abimeetmeid.

2025. aastal vähenesid tegevuskulud 194 miljoni euro võrra, peamiselt tingituna sellest, et 11. EAFi kulud vähenesid, nimelt 1 145 miljonilt eurolt 2024. aastal 953 miljonile eurole 2025. aastal. See kulude vähenemine kajastab EAFide tegevustsüklit, kuna nende puhul liigutakse järk-järgult sulgemise suunas. 11. EAF jõudis aegumisklausli jõustumisega 31. detsembril 2020 oma lõppfaasi, millega määrati kindlaks uute kulukohustuste tähtpäev. Kuigi uusi rahastamisotsuseid ei saa vastu võtta, jätkub käimasolevate projektide elluviimine kuni nende lõpetamiseni, mille tulemusel kulud järk-järgult vähenevad.

Samuti kajastavad 10. EAFi kulud programmide elluviimise lõppfaasi ja nende järkjärgulist lõpetamist. 10. EAFi sulgemine edeneb jõudsalt – enamik lepingutest on juba suletud ning ülejäänud lepingute tegevus- ja finantskulude viimased sulgemisetapid on veel pooleli, sh hindamised, auditid ja sissenõudmised. 10. EAFi negatiivsed summad, mis on seotud institutsioonidele ettenähtud toetusega, tulenesid 2024. aasta viitvõlgade tühistamisest, mis ületasid 2025. aastal kantud tegelikke kulusid. Need

on seotud lepinguga „Institutsioonidele ettenähtud toetus AKV sekretariaadile", mis pidi algselt lõppema 2024. aasta detsembris ja mida pikendati 15. septembrini 2025. AKV maja renoveerimise ja müügiga seotud viivituste tõttu ei olnud kavandatud tegevusi võimalik täielikult ellu viia, mistõttu vabastati 10,7 miljoni euro ulatuses vahendeid.

2025. aastal mõjutas AKV-siseste projektide kulusid 23 miljoni euro suurune kasum, mis tulenes 2024. aasta viitvõla tühistamisest seoses ühe projektiga, mille edenemist kajastasid rakenduspartnerilt saadud ajakohastatud rakendusandmed.

9. EAF on praegu sulgemise lõppfaasis ning vaid piiratud arv lepinguid on veel pooleli.

2025. aasta veebruarist kuni 2026. aasta jaanuarini suleti kolmes avatud EAFis kokku 578 lepingut, mis aitas kaasa tegevuskulude vähendamisele.

3.5. KAASRAHASTAMISE KULUD

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	2025	2024
Kaasrahastamine	*–*	*1*	*–*	*1*	*17*

Selles rubriigis on kajastatud 2025. aastal seoses kaasrahastatud projektidega kantud kulud. Tuleb märkida, et tekkinud kulud sisaldavad prognoositavalt järgmisse eelarveaastasse ülekantavaid summasid (ja seega ka prognoositavalt tühistatavaid eelmise aasta summasid).

Vastavalt kaasrahastamist käsitlevatele raamatupidamiseeskirjadele ei olnud nendel summadel mõju EAFi majandusaasta tulemile, sest need kajastati nii kaasrahastamise kuludes kui ka kaasrahastamisest saadud tulus (vt ka lisade punkt **3.1.1**).

ABIMEETMED JA KAASRAHASTAMISE KULUD EELARVE TÄITMISE LIIKIDE KAUPA

(miljonites eurodes)

	2025	2024
Eelarve otsene täitmine		
Täitja:		
komisjon	*32*	*17*
ELi rakendusametid	*2*	*3*
usaldusfondid	*–*	*118*
ELi delegatsioonid	*103*	*148*
	137	**286**
Eelarve kaudne täitmine		
Täitja:		
EIP ja EIF	*130*	*84*
rahvusvahelised organisatsioonid	*354*	*287*
eraõiguslikud asutused, kes osutavad avalikke teenuseid	*88*	*156*
avalik-õiguslikud asutused	*55*	*126*
kolmandad riigid	*278*	*314*
ELi asutused koos avaliku ja erasektori partnerlusega	*1*	*–*
	906	**967**
Kokku	**1 044**	**1 254**

3.6. FINANTSKULUD

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	2025	2024
Laenude ja nõuete väärtuse langusest tekkinud netokahjum	*(2)*	*1*	*4*	*3*	*(1)*
Kahjum õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvaradest või -kohustistest	*–*	*2*	*31*	*33*	*3*
Tasude toetus	*–*	*–*	*4*	*4*	*2*
Kokku	**(2)**	**3**	**39**	**40**	**3**

Laenude ja nõuete väärtuse langusest tekkinud netokahjum hõlmab finantsinstrumentide väärtuse langusest tulenenud kahjumit ja aeguvatest sissenõudekorraldustest (üle kahe aasta), pankrottidest ja loobumistest tulenevaid ebatõenäoliselt laekuvaid hinnangulisi summasid.

Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvarade 33 miljoni euro suurused finantskulud on seotud peamiselt vahetuskursierinevuste, intresside ja õiglase väärtuse muutumisega mitme finantsinstrumendi puhul.

4 miljoni euro suurune summa rubriigis „Tasude toetus" on seotud Kulima rahastamisvahendi raames kantud kuludega.

3.7. MUUD KULUD

Selle rubriigi alla kuuluvad sellised halduskulud nagu välisteenused (v.a IT-teenused), teavitamine ja väljaanded, koolituskulud jm.

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	2025	2024
Haldus- ja IT-kulud	*–*	*1*	*7*	*8*	*43*
Realiseeritud kahjum klientide vastu esitatud nõuetest	*1*	*–*	*–*	*1*	*4*
Vahetuskursikahjum	*–*	*3*	*31*	*34*	*63*
Finantsinstrumentidega seotud vahetuskursikahjum	*–*	*–*	*3*	*3*	*1*
Kokku	**1**	**5**	**40**	**46**	**110**

Rubriik „Haldus- ja IT-kulud" hõlmab EAFi ja komisjoni sisekokkuleppel põhinevaid summasid nende halduskulude katmiseks, mida nii peakorter kui ka delegatsioonid on seoses EAFi programmide juhtimisega kandnud.

2025. aastal mõjutas halduskulusid EAFist rahastatud personalikuludega seotud 2024. aasta viitvõla tühistamine. Selle tulemusena on 2025. aastal tegelikult kantud teatatud personalikulud 1,3 miljonit eurot 36 miljoni euro asemel.

4. TINGIMUSLIKUD VARAD JA KOHUSTISED NING MUUD OLULISED AVALDATAVAD ANDMED

4.1. TINGIMUSLIKUD VARAD

Tingimuslikud varad on võimalikud varad, mis tulenevad möödunud sündmusest ning mille olemasolu kinnitab ainult ühe või mitme sellise tulevikusündmuse toimumine või mittetoimumine, mis on ebakindlad ja mida üksus täielikult ei kontrolli.

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	31.12.2025	31.12.2024
Eelmaksetagatised	*–*	*–*	*13*	*13*	*19*

Eelmaksetagatisi nõutakse teatavatel juhtudel ettemaksete tegemisel vahendite saajatelt, kes ei ole liikmesriigid.

2025. aasta lõpu seisuga oli eelmaksetagatiste summa kokku 13 miljonit eurot, 2024. aastal oli sama näitaja 19 miljonit eurot. See on kooskõlas EAFi tegevuse lõpetamisega ja lepingute järkjärgulise sulgemisega.

Eelarve kaudse täitmise raames hallatavate lepingute puhul antakse tagatised avaliku sektori hankijale, mitte EAFile, mistõttu EAF neid ei kajasta.

4.2. TINGIMUSLIKUD KOHUSTISED

Tingimuslikud kohustised on võimalikud kohustused, mis tulenevad minevikus toimunud sündmustest ja mille olemasolu kinnitab ainult üks või mitu tulevikus toimuvat või mittetoimuvat sündmust, mis on ebakindlad ja mida üksus täielikult ei kontrolli, või olemasolevad kohustused, mis tulenevad minevikus toimunud sündmustest, mille puhul vahendite väljavool ei ole tõenäoline või summat ei saa piisava usaldusväärsusega hinnata.

4.2.1. Antud tagatised

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	31.12.2025	31.12.2024
Antud tagatised	*–*	*–*	*29*	*29*	*26*

Eelmises tabelis on esitatud EAFi võimalikud tulevased maksed seoses EIP grupile või muudele finantseerimisasutustele antud tagatistega. Summad on esitatud ilma nende programmide puhul kajastatud finantseraldiste või finantskohustisteta.

29 miljoni euro suurune summa on seotud tagatistega, mis on antud järgmiste rahastamisvahendite raames: 8 miljonit eurot EURITZi rahastamisvahendi, 10 miljonit eurot KULIMA fondi ja veel 11 miljonit eurot põllumajanduse väärtusahela rahastamisvahendi ZAMBIA raames.

4.2.2. Kohtuasjadega seotud tingimuslikud kohustised

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	31.12.2025	31.12.2024
Pooleliolevad kohtuasjad	*–*	*9*	*7*	*16*	*7*

2025. aasta lõpus oli pooleli ainult kaks kohtuasja kogusummas 16 miljonit eurot.

4.3. MUU OLULINE TEAVE

4.3.1. Täitmata kulukohustused, millele vastavaid kulusid ei ole veel tekkinud

Allpool avaldatud summa koosneb eelarvelistest täitmata kulukohustustest, millest on lahutatud sellised seonduvad summad, mis on tulemiaruandes kajastatud kuluna. Eelarvelised täitmata kulukohustused kujutavad endast võetud kulukohustusi, millele vastavaid makseid ei ole veel tehtud ja/või mida ei ole veel vabastatud. Need on mitmeaastaste programmide loomulik tagajärg.

(miljonites eurodes)

	9. EAF	10. EAF	11. EAF	31.12.2025	31.12.2024
Täitmata kulukohustused, millele vastavaid kulusid ei ole veel tekkinud	*16*	*106*	*1 533*	*1 654*	*2 701*

Täitmata kulukohustuste vähenemine tuleneb suuresti eelarveliste täitmata kulukohustuste vähenemisest, mille summa oli 2025. aasta lõpu seisuga kokku 2 697 miljonit eurot (2024. aastal 3 812 miljonit eurot). See on kooskõlas EAFi tegevustsükliga ja seotud ka avatud lepingute arvu muutumisega (vt lisade punkt **2.2**).

5. FINANTSRISKIDE JUHTIMINE

Järgnev teave, mis käsitleb Euroopa Arengufondi finantsriskide juhtimist, on seotud komisjoni poolt Euroopa Arengufondi nimel EAFi vahendite rakendamiseks tehtud rahavoogude juhtimise toimingutega.

5.1. RISKIJUHTIMISE POLIITIKA JA RISKIDE MAANDAMINE

EAFi rahavoogude juhtimise toimingute haldamist käsitlevad reeglid ja põhimõtted on sätestatud 11. EAFi suhtes kohaldatavas finantsmääruses ja sisekokkuleppes.

Eespool nimetatud määrusest tulenevalt kohaldatakse järgmisi peamisi põhimõtteid.

(a) Liikmesriigid maksavad EAFi osamaksud erikontodele, mis on avatud iga liikmesriigi emissioonipangas või liikmesriigi määratud finantseerimisasutuses. Osamaksude summad jäävad neile erikontodele, kuni on tarvis teha EAFi makseid.

(b) Liikmesriigid tasuvad EAFi osamaksusid eurodes, samal ajal kui väljamaksed EAFist on nomineeritud eurodes ja muudes vääringutes.

(c) EAFi nimel komisjoni poolt avatud pangakontode jääk ei või olla negatiivne.

Lisaks erikontodele on komisjon avanud finantseerimisasutustes (nii keskpankades kui ka kommertspankades) EAFi nimel ka muid pangakontosid, mida kasutatakse maksete tegemiseks ja muude tulude saamiseks kui eelarvesse tehtavad liikmesriikide osamaksud.

Rahavoogude juhtimise ja maksetoimingud on suures osas automatiseeritud ning tuginevad tänapäevastele infosüsteemidele. Süsteemi turvalisuse ja ametiülesannete lahususe tagamiseks kohaldatakse vastavalt finantsmäärusele, komisjoni sisekontrollistandarditele ja auditeerimispõhimõtetele erimenetlusi.

Rahavoogude juhtimise ja maksetoimingute haldamine on reguleeritud kirjalike suuniste ja menetluskorraga, mis piiravad tegevus- ja finantsriski ning tagavad piisava kontrollitaseme. Neid suuniseid ja seda menetluskorda kohaldatakse erinevates valdkondades tehtavate toimingute suhtes ning suunistele ja menetluskorrale vastavust kontrollitakse regulaarselt.

5.2. VALUUTARISK

EAFi valuutariskid aasta lõpu seisuga – netopositsioon

(miljonites eurodes)

	31.12.2025				31.12.2024			
	USA dollar (USD)	EUR	Muu	Kokku	USA dollar (USD)	EUR	Muu	Kokku
Finantsvarad								
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad	*15*	5	5	*25*	*10*	4	7	*21*
Finantsvarad õiglases väärtuses üle- või puudujäägina	37	54	1	*92*	42	61	9	*112*
Nõuded	*5*	*4*		*9*	*6*	*5*	–	*11*
Raha ja raha ekvivalendid	*6*	*280*	–	*286*	*11*	*400*	–	*411*
	63	**343**	**6**	**412**	**69**	**470**	**16**	**555**
Finantskohustised								
Finantseraldised ja tagatise kohustis	–	*(5)*	–	*(5)*	–	*(3)*	–	*(3)*
	–	**(5)**	**–**	**(5)**	**–**	**(3)**	**–**	**(3)**
Kokku	**63**	**338**	**6**	**407**	**69**	**467**	**16**	**552**

Kõiki osamakse hoitakse eurodes ja muid vääringuid ostetakse ainult siis, kui see on vajalik maksete tegemiseks. Sellest tulenevalt ei kaasne EAFi rahavoogude juhtimise toimingutega valuutariski.

5.3. INTRESSIRISK

EAF ei laena raha ning seepärast tal intressiriski suhtes riskipositsioon puudub.

Samas saab ta erinevatel pangakontodel hoitavatelt saldodelt intressi. Komisjon on EAFi nimel seepärast võtnud meetmeid, mis tagavad regulaarselt teenitud intressi vastavuse turuintressimääradele ja nende võimalikule kõikumisele.

Osamaksud EAFi eelarvesse kannab iga liikmesriik erikontole, mille ta on avanud selleks väljavalitud finantseerimisasutuses. Paar aastat tagasi esinenud negatiivse intressi riski vähendamiseks on kehtestatud likviidsuse juhtimise kord, mille eesmärk on minimeerida asjaomaste kontode saldosid. Vastavalt nõukogu määrusele (EL) 2016/888 katab nende kontode negatiivse intressi asjaomane liikmesriik.

Kommertspankade kontodel hoitavatelt üleöösaldodelt teenitakse intressi igapäevaselt. Selliste kontode saldodelt makstav tasu põhineb muutuvatel turuintressimääradel, mille suhtes kohaldatakse lepingulist (positiivset või negatiivset) piirmäära. Enamiku kontode puhul on intressi arvutamine seotud turu viiteintressimääraga ja seda korrigeeritakse vastavalt kõnealuse intressimäära kõikumistele. Selle tulemusena puudub risk, et EAFi saldodelt laekuvad tasud võiksid olla madalamad turuintressimääradest.

5.4. KREDIIDIRISK (VASTASPOOLE RISK)

Maksimaalne krediidiriski positsioon

Finantsvarade puhul on esitatud summad bilansilised netojääkmaksumused ja kajastavad EAFi krediidiriski positsiooni aruandeperioodi lõpus.

(miljonites eurodes)

	31.12.2025	31.12.2024
Finantsvarad		
Antud laenud	*25*	*21*
Raha ja raha ekvivalendid	*286*	*411*
*Kaubanduslikud nõuded**	*9*	*11*
Antud tagatised		
Finantstagatiste lepingud	*13*	*12*
Kokku seisuga 31.12.2025	**333**	**454**

** Välja arvatud ettemakstud kulud.*

Rahastamisvahenditega seotud laenud: krediidikvaliteet

(miljonites eurodes)

	31.12.2025				
	1. etapp	2. etapp	3. etapp	Krediidiriski tõttu	Kokku
Krediidireiting					
Kõrgeima ja kõrge kvaliteediga	–	–	–	–	–
Üle keskmise kvaliteediga	–	–	–	–	–
Alla keskmise kvaliteediga	–	–	–	–	–
Muud kui investeerimiskvaliteediga ja makseviivitusega	*23*	*4*	*7*	–	*33*
Bilansiline brutojääkmaksumus	**23**	**4**	**7**	**–**	**33**
Miinus kahju allahindlus	*2*	*1*	*5*	–	8
Bilansiline netojääkmaksumus	**21**	**3**	**2**	**–**	**25**

Raha ja raha ekvivalendid: krediidikvaliteet

(miljonites eurodes)

	31.12.2025	31.12.2024
Krediidireiting		
Kõrgeima ja kõrge kvaliteediga	*266*	*314*
Üle keskmise kvaliteediga	*15*	*91*
Alla keskmise kvaliteediga	*5*	*6*
Muud kui investeerimiskvaliteediga ja makseviivitusega	–	–
Bilansiline brutojääkmaksumus	**286**	**411**
Miinus kahju allahindlus	–	–
Bilansiline netojääkmaksumus	**286**	**411**

Nõuded: krediidikvaliteet

(miljonites eurodes)

	31.12.2025					
	Tähtaeg ei ole saabunud	Tähtajast üle 0–30 päeva	Tähtajast üle 31–90 päeva	Tähtajast üle 91 päeva kuni 1 aasta	Tähtajast üle > 1 aasta	Kokku
Bilansiline brutojääkmaksumus	9	–	–	–	–	*9*
Miinus kahju allahindlus	–	–	–	–	–	–
Bilansiline netojääkmaksumus	**9**	**–**	**–**	**–**	**–**	*9*

Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvarad: krediidikvaliteet

2025. aastal on käesolevas raamatupidamise aastaaruandes sisalduvad õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatud finantsvarad seotud omakapitaliinvesteeringutega, mille puhul puudub krediidirisk (vt lisade punkt **2.1**).

5.5. LIKVIIDSUSRISK

Finantskohustiste jaotumine lepingulise lõpptähtpäevani jäänud tähtaegade kaupa

Sellesse rubriiki kuuluvad finantskohustised ja võlgnevused on esitatud bilansilises jääkmaksumuses.

(miljonites eurodes)

	< 1 aasta	1–5 aastat	> 5 aastat	Kokku
Finantskohustised seisuga 31.12.2025	*187*	*0*	–	*187*
Finantskohustised seisuga 31.12.2024	*256*	*0*	–	*256*

EAFi suhtes kohaldatavad eelarvepõhimõtted tagavad, et eelarveperioodi jaoks ette nähtud rahavarude kogusumma on alati piisav maksete tegemiseks. Liikmesriikide osamaksude kogusumma on tegelikult võrdne asjaomase eelarveperioodi maksete assigneeringute summaga.

Siiski makstakse liikmesriikide osamaksud EAFi aasta jooksul tehtava kolme osamaksena, samal ajal kui väljamaksete puhul kehtib hooajalisus.

Selle tagamiseks, et rahalistest vahenditest piisaks alati mis tahes asjaomase kuu jooksul tehtavate maksete katmiseks, vahetavad komisjoni rahavoogude juhtimise üksus ja asjaomased kulude eest vastutavad talitused korrapäraselt teavet kassaseisu kohta.

Lisaks eelnevale tagavad EAFi rahavoogude juhtimise toimingutes kasutatavad automatiseeritud likviidsuse juhtimise töövahendid, et igal EAFi pangakontol oleks iga päev piisavalt likviidseid vahendeid.

6. SEOTUD OSAPOOLI KÄSITLEVAD ANDMED

EAFiga seotud osapooled on ELi Bêkou usaldusfond, ELi Aafrika usaldusfond ja Euroopa Komisjon. Kõnealuste üksuste vahelised tehingud on osa EAFi tavapärasest toimimisest ning seetõttu ei ole ELi raamatupidamiseeskirjade kohaselt nende tehingute puhul vaja kohaldada spetsiaalseid avalikustamisnõudeid.

EAFi juhib Euroopa Komisjon ja sel ei ole eraldi juhtkonda. Kõrgematel juhtivatel ametikohtadel, sealhulgas komisjonis töötavate ELi ametnike rahalised õigused on avaldatud Euroopa Liidu konsolideeritud majandusaasta aruande rubriigis 7.2 („Juhtivtöötajate peamised rahalised õigused“).

7. BILANSIPÄEVAJÄRGSED SÜNDMUSED

Käesolevale majandusaasta aruandele allakirjutamise kuupäeva seisuga ei olnud EAFi peaarvepidaja teadlik ega olnud talle teada antud ühestki olulisest sündmusest, mille avaldamine oleks käesoleva punkti all nõutav. Majandusaasta aruanne koos lisadega on koostatud kõige hiljutisema kättesaadava teabe alusel ja see kajastub eespool esitatud teabes.

8. EELARVEAASTA TULEMI JA EELARVE TÄITMISE TULEMUSE VÕRDLUS

Eelarveaasta tulem arvutatakse tekkepõhise arvestuse põhimõtte, eelarve täitmise tulemus aga kassapõhise arvestuse reeglite kohaselt. Kuna nii eelarveaasta tulem kui ka eelarve täitmise tulemus on saadud samade raamatupidamisarvestuse aluseks olevate tehingute tulemusel, on nende õigsuse kontrollimiseks otstarbekas neid omavahel võrrelda. Kõnealune võrdlus on esitatud allpool tabelis, kus on välja toodud peamised võrreldavad summad, jaotatuna tulu- ja kuluartiklite lõikes. Täpsem teave peamiste võrreldavate artiklite laadi kohta on esitatud tabelite lisades.

(miljonites eurodes)

	2025	2024
EELARVEAASTA TULEM	**(1 094)**	**(1 240)**
Tulud		
Nõuded, mis ei mõjuta eelarve täitmise tulemust	*(5)*	*(25)*
Aruandeaasta jooksul kindlaks määratud, kuid veel sisse nõudmata nõuded	*(10)*	*(4)*
Eelnevatel eelarveaastatel kindlaks määratud ja aruandeaastal sisse nõutud nõuded	*13*	*18*
Laekumised, mis kajastatakse vastava kulukohustuse makseid vähendavana	*44*	*38*
Viitlaekumised (neto)	*(25)*	*(98)*
Muu	*–*	*–*
Kulud		
Aruandeaasta maksmata kulud	*10*	*65*
Aruandeaastal makstud varasemate aastate kulud	*(48)*	*(176)*
Eelmaksete netomõju	*730*	*1 147*
Viitvõlad (neto)	*(509)*	*(1 070)*
Muu		
EELARVE TÄITMISE TULEMUS	**(893)**	**(1 345)**

8.1. VÕRRELDAVAD TULUARTIKLID

Eelarveaasta eelarvetulud vastavad eelarveaasta jooksul kindlaks määratud nõuetega seoses sissenõutud tuludele ja seoses eelnevatel eelarveaastatel kindlaks määratud nõuetega sissenõutud summadele.

Eelarve täitmise tulemust mitte mõjutavaid nõudeid kajastatakse eelarveaasta tulemis, kuid eelarve seisukohast ei saa neid lugeda tuludeks, sest sissenõutav summa paigutatakse ümber reservidesse ja seda ei saa ilma nõukogu otsuseta uuesti kulukohustustega siduda.

Aruandeaasta jooksul kindlaks määratud, kuid veel sisse nõudmata nõuded tuleb võrdlemise eesmärgil eelarveaasta tulemist maha arvata, sest need ei kuulu eelarve tulude hulka. Samal ajal tuleb võrdlemise eesmärgil eelarveaasta tulemile liita **eelnevatel eelarveaastatel kindlaks määratud ja aruandeaastal sisse nõutud nõuded**.

Eelmaksete netomõju rida viitab eelmaksete tasaarvestamisele vahendite saajatelt sissenõutud summadega. Nende laekumiste puhul on tegemist eelarve tuludega, kuid neil ei ole mõju tulemile, mistõttu tuleb need võrdlemise eesmärgil juurde arvata.

Viitlaekumiste netosumma koosneb peamiselt saldode järgmisse eelarveaastasse ülekandmise eesmärgil kirjendatud viitlaekumistest. Arvesse võetakse ainult netomõju, st aruandeaasta viitlaekumisi, millest on maha arvatud eelneva eelarveaasta tühistatud viitlaekumised.

8.2. VÕRRELDAVAD KULUARTIKLID

Aruandeaasta maksmata kulud tuleb võrdlemise eesmärgil juurde arvata, sest need sisalduvad eelarveaasta tulemis, kuid ei kuulu eelarve kulude hulka. Seevastu **aruandeaastal makstud varasemate aastate kulud** tuleb võrdlemise eesmärgil eelarveaasta tulemist maha arvata, sest need on osa aruandeaasta eelarvekuludest, ent need kas ei avalda mõju eelarveaasta tulemile või korrektsioonide korral vähendavad kulusid.

Tühistatud maksetest tekkivad laekumised ei mõjuta eelarveaasta tulemit, kuid neil on mõju eelarve täitmise tulemusele.

Eelmaksete netomõju koosneb aruandeaastal makstud uute eelmaksete summadest (mis on kajastatud aruandeaasta eelarve kuluna) ja aruandeaastal või eelnevatel eelarveaastatel makstud eelmaksete tasaarvestamisest rahastamiskõlblike kulude heakskiitmise teel. Neist viimane on käsitletav kuluna tekkepõhises arvestuses, kuid mitte eelarve raamatupidamisarvestuses, kus algset eelmakset hakatakse käsitama eelarve kuluna juba makse tegemisel.

Viitvõlgade netosumma koosneb peamiselt saldode järgmisse eelarveaastasse ülekandmise eesmärgil kirjendatud viitvõlgadest, st EAFi vahendite saajate kantud rahastamiskõlblikest kuludest, mille kohta vahendite saajad ei olnud EAFile veel aruandeid esitanud. Arvesse võetakse ainult viitvõlgade netomõju, st aruandeaasta viitvõlgasid, millest on maha arvatud eelnevate eelarveaastate tühistatud viitvõlad.

I OSA 2. PUNKT

ELi BÊKOU USALDUSFONDI JA ELi AAFRIKA USALDUSFONDI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDED

ELi BÊKOU USALDUSFONDI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 2025

Tuleb märkida, et arvude miljonitesse eurodesse ümardamise tõttu võib mõnes järgnevas tabelis esitatud finantsandmete liitmisel saadav summa erineda tabelis esitatud kogusummast.

TAUSTTEAVE

Liidu usaldusfondide üldine taust

Asutamine

Kooskõlas liidu üldeelarve suhtes kohaldatava finantsmääruse[3] (edaspidi „finantsmäärus") artiklitega 238 ja 239 ning 11. EAFi suhtes kohaldatava finantsmääruse[4] artikliga 35 on Euroopa Komisjonil õigus luua liidu välistegevuse usaldusfonde (edaspidi „liidu usaldusfondid"). Liidu usaldusfondid luuakse teiste rahastajatega sõlmitud kokkulepete alusel hädaolukorra ajal ja pärast hädaolukorda võetavate, kriisidele reageerimiseks vajalike meetmete jaoks või temaatiliste meetmete jaoks.

Liidu usaldusfondi loob oma otsusega Euroopa Komisjon pärast Euroopa Parlamendi ja nõukoguga konsulteerimist või neilt heakskiidu saamist. Otsus sisaldab ka teiste rahastajatega sõlmitavat moodustamise kokkulepet.

Liidu usaldusfond moodustatakse ja seda rakendatakse järgmistel tingimustel:

- liidu sekkumine loob lisaväärtust: liidu usaldusfondi eesmärgid on eelkõige nende ulatuse või potentsiaalse mõju tõttu paremini saavutatavad pigem liidu kui riigi tasandil ja kui olemasolevate rahastamisvahendite kasutamine ei oleks piisav liidu poliitikaeesmärkide saavutamiseks;
- liidu usaldusfondiga kaasneb selge liidu poliitiline nähtavus, samuti toob see kaasa juhtimiseelised ning tagab parema liidu kontrolli riskide ning liidu rahalise toetuse ja muude rahastajate rahalise osaluse väljamaksete üle;
- liidu usaldusfond ei dubleeri muid olemasolevaid rahastamiskanaleid või sarnaseid rahastamisvahendeid ilma neid täiendamata;
- liidu usaldusfondi eesmärgid on kooskõlas selle liidu vahendi või eelarvepunkti eesmärgiga, millest seda rahastatakse.

Olemasolevad ELi usaldusfondid

Praeguseks on komisjon loonud neli ELi usaldusfondi.

- ELi BÊKOU USALDUSFOND – usaldusfond eesmärgiga toetada Kesk-Aafrika Vabariigi kriisist väljumise ja ülesehitamise kõiki aspekte. Loodi 15. juulil 2014.
- ELi MADADI USALDUSFOND – ELi piirkondlik usaldusfond Süüria kriisile reageerimiseks. Loodi 15. detsembril 2014.
- ELi AAFRIKA USALDUSFOND – Euroopa Liidu Aafrikas stabiilsuse tagamiseks ning ebaseadusliku rände algpõhjuste ja põgenikega tegelemiseks mõeldud hädaolukorra usaldusfond. Loodi 12. novembril 2015.
- ELi COLOMBIA USALDUSFOND – usaldusfond, millega toetatakse varajast konfliktijärgset taastamist ja stabiliseerimist rahukokkuleppe rakendamiseks. Loodi 12. detsembril 2016.

Missioon

ELi Bêkou usaldusfond loodi eesmärgiga edendada Kesk-Aafrika Vabariigi stabiliseerimist ja ülesehitamist. Usaldusfondi moodustamise kokkuleppe kohaselt on selle peamine eesmärk „anda järjepidevat ja sihipärast abi haavatavate elanikkonnarühmade vastupanuvõime suurendamiseks ja toetada kõiki Kesk-Aafrika kriisist väljumise ja ülesehitamisega seotud aspekte, koordineerida tööd lühikese, keskmise pikkusega ja pika aja jooksul ning aidata naaberriikidel kriisi tagajärgedega toime tulla".

Põhitegevus

Liidu usaldusfondi on koondatud eri rahastajatelt saadud vahendid, et rahastada programme vastavalt kokkulepitud eesmärkidele. Alates ELi Bêkou usaldusfondi loomisest 2014. aasta juulis on usaldusfond vastu võtnud 22 programmi ja jõudnud enam kui 2,5 miljoni vahendite saajani. Programmid on loodud

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (uuesti sõnastatud).
[4] Nõukogu 26. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1877, mis käsitleb 11. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2015/323.

selleks, et aidata Kesk-Aafrika Vabariigil ja selle elanikkonnal toime tulla 2013. aasta kriisi tagajärgedega. Konkreetsemalt on ELi Bêkou usaldusfondi eesmärk tagada juurdepääs põhiteenustele (peamiselt tervishoid, veevarustus ja kanalisatsioon), elavdada majandust, soodustada töökohtade loomist ning edendada sotsiaalset ühtekuuluvust ja leppimist.

Juhtimine

ELi Bêkou usaldusfondi juhtimise tagab Euroopa Komisjon, kes tegutseb ka usaldusfondi kahe juhtorgani – nõukogu ja tegevjuhtkonna – sekretariaadina. ELi Bêkou usaldusfondi nõukogusse ja tegevjuhtkonda kuuluvad rahastajate, komisjoni ja Euroopa Parlamendi esindajad, Kesk-Aafrika Vabariigi ametiasutuste esindaja ning vaatlejad. Usaldusfondi nõukogu koosseisu käsitlevad reeglid ja selle kodukord on sätestatud liidu usaldusfondi moodustamise kokkuleppes.

Nõukogu põhiülesanne on usaldusfondi üldise strateegia koostamine ja läbivaatamine. Tegevjuhtkond vastutab fondist rahastatavate meetmete väljavalimise eest ja teeb järelevalvet nende rakendamise üle. Lisaks kiidab ta heaks usaldusfondi rahastatud meetmete majandusaasta aastaaruanded ja iga-aastased tegevusaruanded.

Rahastamisallikad

ELi Bêkou usaldusfondi rahastatakse rahastajate toetustest.

Majandusaasta aruanne

Aruande koostamise alus

Majandusaasta aruannete koostamise õigusraamistik ja tähtpäevad on sätestatud lepingus, millega asutatakse Euroopa Liidu Kesk-Aafrika Vabariigi usaldusfond (ELi Bêkou usaldusfond) ja kehtestatakse selle kodukord (edaspidi „usaldusfondi moodustamise kokkulepe“). Usaldusfondi moodustamise kokkuleppe kohaselt tuleb majandusaasta aruanne koostada vastavalt eeskirjadele, mille võtab vastu komisjoni peaarvepidaja (ELi raamatupidamiseeskirjad) ja mis põhinevad rahvusvahelistel avaliku sektori raamatupidamise standarditel (IPSAS).

Peaarvepidaja

Komisjoni peaarvepidaja on ühtlasi liidu usaldusfondide peaarvepidaja. Peaarvepidaja vastutab kõikidele liidu usaldusfondidele ühise raamatupidamisarvestuse korra ja kontoplaani kehtestamise eest. Komisjoni siseaudiitoril, OLAFil ja kontrollikojal on liidu usaldusfondi suhtes samasugused volitused, nagu neil on komisjoni muu tegevuse suhtes. Liidu usaldusfondidele tehakse igal aastal sõltumatu välisaudit.

Majandusaasta aruande sisu

Majandusaasta aruandes käsitletakse ajavahemikku 1. jaanuarist 31. detsembrini ning see sisaldab raamatupidamise aastaaruannet ja eelarve täitmise aruandeid. Kui raamatupidamise aastaaruanne ja seda täiendavad lisad koostatakse tekkepõhise arvestuse alusel, siis eelarve täitmise aruanded põhinevad eeskätt rahaliste vahendite liikumisel.

Esialgsetest aruannetest eelarve täitmisele heakskiidu andmiseni jõudmise protsess

Majandusaasta aruannet auditeerib sõltumatu välisaudiitor. Peaarvepidaja koostatud esialgne majandusaasta aruanne edastatakse järgmise aasta 15. veebruariks tegevjuhtkonnale, kes seejärel edastab selle audiitorühingule, mille üksus on valinud pakkumismenetluse teel. Pärast auditit koostab peaarvepidaja lõpliku majandusaasta aruande ja esitab selle heakskiitmiseks tegevjuhtkonnale (artikli 8 lõike 3 punkti 4 alapunkt c).

ELi Bêkou usaldusfondi majandusaasta aruanne on konsolideeritud Euroopa Arengufondi majandusaasta aruandesse.

Tähtsaimad sündmused tegevustasandil

Eelarveaastal saavutatud tulemused

EL käivitas oma esimese usaldusfondi – Bêkou (sango keeles „lootus") usaldusfondi – 2014. aasta juulis, et aidata Kesk-Aafrika Vabariiki ja selle elanikkonda pärast 2013. aasta kriisi. ELi Bêkou usaldusfondi eesmärk on tagada juurdepääs põhiteenustele (peamiselt tervishoid ning veevarustus ja kanalisatsioon), toetada maaelu arengut ja majanduse taastumist ning edendada leppimist. Alates loomisest on ELi Bêkou usaldusfond rahastanud 22 programmi, mis hõlmavad 125 projekti, ja jõudnud enam kui pooleni riigi elanikkonnast.

Kesk-Aafrika Vabariik on paljude aspektide, eelkõige valitsemise ja kohaliku suutlikkuse poolest endiselt ebakindel riik.

Julgeolekuolukord on järk-järgult paranenud. Siiski mõjutab allpiirkonda endiselt Sudaani, Kongo Demokraatliku Vabariigi ja Tšaadi konfliktide põhjustatud ebastabiilsus. See olukord on kaasa toonud pagulasvood Kesk-Aafrika Vabariiki, süvendades toiduga kindlustamatust.

2025. aastal iseloomustas Kesk-Aafrika majandust kõrge inflatsioon ja nappus. Olukord riigis paraneb aga järk-järgult tänu riiklikule 2024–2028. aasta arengukavale, mis on Kesk-Aafrika Vabariigi sotsiaalse ja majandusliku ümberkujundamise tegevuskava. Arengukava rakendatakse järk-järgult. Seda näitas 2025. aasta septembris Casablancas toimunud rahastajate kohtumist saatnud edu.

2025. aastat iseloomustasid ka detsembris toimunud ühised üldvalimised (presidendi-, kohalikud, piirkondlikud ja seadusandliku kogu valimised), mida toetas logistiliselt MINUSCA (*Mission Multidimensionnelle intégrée des Nations Unies pour la Stabilisation en République Centrafricaine*) ja rahaliselt EL (valijate nimekiri, riiklik valimisamet). Suhted ELiga on endiselt sõbralikud ja stabiilsed.

Fondi lõppfaas, mida iseloomustavad sulgemised ja vahendite vabastamised ning auditid ja hindamised, mis kestavad kuni 2026. aastani, algab viimaste projektidega seotud tegevuse rakendamise lõpuleviimisega. Tuleks rõhutada, et tegevuse järjepidevus (eelkõige tervishoiu ja hariduse valdkonnas) säilitatakse nii palju kui võimalik naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi projektide kaudu, võttes arvesse fondi rakendamisel saadud kogemusi, konsulteerides valitsusega ning tehniliste ja finantspartneritega ja kooskõlas riikliku arengukavaga.

Peamised saavutused konkreetsetes sihtvaldkondades

Allpool kirjeldatud peamised saavutused 2025. aastal kajastavad usaldusfondi põhilisi erieesmärke/sekkumisvaldkondi.

Teenuste kättesaadavuse valdkonnas renoveeriti 21 puurkaevu, mille tulemusel sai 2025. aastal veel 10 500 inimest parema juurdepääsu vee-, hügieeni- ja kanalisatsiooniteenustele, mis tähendab, et alates fondi loomisest on toetusesaajaid kokku 1 197 087.

Sotsiaalse ühtekuuluvuse valdkonnas said 1 450 naist ja tüdrukut kasu majandusliku võimestamise meetmetest, mida pakuti 2025. aastal Enabeli rakendatud projekti DEVRUR II kaudu. Neist 865 naist ja tüdrukut said finantsjuhtimisalast koolitust, 575 said töökoha leidmisega seotud koolitust ja 10 said toetust sissetulekut tagava tegevuse alustamiseks. Seega osales fondi kestuse jooksul sotsiaal-majandusliku võimestamise meetmetes 174 850 naist ja tüdrukut.

Majanduse ja tootmissektorite taastumise toetamise valdkonnas sai 3 770 inimest tehnilist ja kutseõpet, mida anti eranditult projekti DEVRUR II raames loodud nn agropolides. Seeläbi suurenes tänu ELi Bêkou usaldusfondi rahastamisele oskuste arendamise meetmetest kasu saanud inimeste koguarv 121 900 inimeseni. Lisaks leidis 2025. aastal projekti DEVRUR toel 32 inimest töö, 23 alustas ettevõtlusprojektiga ja 17 tegi algust sissetulekut tagava tegevusega.

Peale selle lõi Enabel 2025. aastal 4 114 töömahuka tegevusega (*Travaux à Haute Intensité de Main-d'œuvre*) seotud töökohta, mis võimaldas viia lõpule viimased agropolide ehitustööd, ja koolitas viimast 58 töötajat (haldus- ja tehnilised töötajad ning koolitajad). Seeläbi jõudis fondi kaudu suutlikkuse suurendamisest kasu saanud haldustöötajate ja teenuseosutajate koguarv 20 675-ni.

Eelarve ja eelarve täitmine

2025. aasta lõpus moodustasid osamaksud ELi Bêkou usaldusfondi üle 310 miljoni euro, nagu ka eelmisel, 2024. aastal. Sellele summale lisandus 2,3 miljoni euro ulatuses muid tulusid (laekunud intressid ja sissenõudekorraldused). 31. detsembril 2021 viis usaldusfond lõpule kõigi saadud osamaksude suhtes kulukohustuste võtmise ja lepingute sõlmimise, välja arvatud seire, hindamise, auditeerimise ja teavitamise jaoks broneeritud vahendid, mille puhul võib lepinguid sõlmida ka pärast seda kuupäeva.

2025. aastal oli täitmisel 5 lepingut kogueelarvega ligikaudu 43,9 miljonit eurot, sealhulgas 3 tegevusprojekti (DEVRUR II Enabel, PAPEUR Rural ja WASH PEPEV).

Tegevuse mõju finantsaruannetes

Raamatupidamise aastaaruandes kajastub eespool nimetatud tegevuse mõju kõige selgemini järgmises.

— Eelmaksed vähenesid 2 183 000 euro võrra tulenevalt usaldusfondi tegevuse lõpetamisest ning projektide lõpetamisest 2025. aastal. Kuna usaldusfondi rakendamisperiood jõudis lõpule 31. detsembril 2025, lõppesid kõik tegevuslepingud, mis tõi kaasa eelmaksete saldode suurema tasaarvestamise. Ülejäänud saldo on seotud projektidega, mille lõplikud finantsaruanded ei olnud aasta lõpuks veel laekunud.

— Finantskohustised vähenesid 10 676 000 euro võrra peamiselt seetõttu, et aasta jooksul rahalisi sissemakseid ei tehtud.

— Tegevuskulud suurenesid 3 914 000 euro võrra, peamiselt projekti lõpetamisel kajastatud suuremate tegelike ja viitkulude, usaldusfondi kõrgema rakendus- ja rahastamiskõlblikkuse määra kohaldamise ning mitme projekti lõpuleviimise tõttu pärast usaldusfondi rakendamisperioodi lõppu.

BILANSS

(tuhandetes

	31.12.2025	31.12.2024
PÕHIVARA		
Eelmaksed	*–*	*–*
	–	**–**
KÄIBEVARA		
Eelmaksed	*436*	*2 619*
Kaubanduslikud nõuded ja mittekaubanduslikud sissenõutavad summad	*1 496*	*2 267*
Raha ja raha ekvivalendid	*14 498*	*23 465*
	16 430	**28 350**
VARAD KOKKU	**16 430**	**28 350**
PIKAAJALISED KOHUSTISED		
Finantskohustised	*(13 431)*	*(24 108)*
	(13 431)	**(24 108)**
LÜHIAJALISED KOHUSTISED		
Võlgnevused	*(1 927)*	*(2 536)*
Viitvõlad	*(1 072)*	*(1 707)*
	(2 998)	**(4 243)**
KOHUSTISED KOKKU	**(16 430)**	**(28 350)**
NETOVARA	**–**	**–**

TULEMIARUANNE

(tuhandetes

	2025	2024
TULUD		
Mittekaubanduslikest tehingutest saadud tulud		
Tulu annetustest	*10 676*	*6 894*
Kulude sissenõudmine	*448*	*183*
	11 125	**7 076**
Kaubanduslikest tehingutest saadud tulud		
Finantstulud	*400*	*884*
	400	**884**
Tulud kokku	**11 525**	**7 961**
KULUD		
Tegevuskulud	*(10 224)*	*(6 310)*
Finantskulud	*(2)*	*(166)*
Muud kulud	*(1 300)*	*(1 485)*
Kulud kokku	**(11 525)**	**(7 961)**
EELARVEAASTA TULEM	**–**	**–**

RAHAVOOGUDE ARUANNE

(tuhandetes

	2025	2024
Eelarveaasta tulem	*–*	*–*
Eelmaksete (suurenemine)/vähenemine	*2 183*	*1 126*
Kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuete ja mittekaubanduslike tehingute sissenõutavate summade (suurenemine)/vähenemine	*771*	*1 196*
Finantskohustiste suurenemine/(vähenemine)	*(10 676)*	*(6 894)*
Võlgnevuste suurenemine/(vähenemine)	*(609)*	*2 536*
Viitvõlgade suurenemine/(vähenemine)	*(635)*	*(2 919)*
NETORAHAVOOD	**(8 967)**	**(4 955)**
Raha ja raha ekvivalentide netosumma suurenemine/(vähenemine)	*(8 967)*	*(4 955)*
Raha ja raha ekvivalendid eelarveaasta alguse seisuga	*23 465*	*28 420*
Raha ja raha ekvivalendid eelarveaasta lõpu seisuga	*14 498*	*23 465*

ELi AAFRIKA USALDUSFONDI RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 2025

Tuleb märkida, et arvude miljonitesse eurodesse ümardamise tõttu võib mõnes järgnevas tabelis esitatud finantsandmete liitmisel saadav summa erineda tabelis esitatud kogusummast.

TAUSTTEAVE ELi AAFRIKA USALDUSFONDI KOHTA

Liidu usaldusfondide üldine taust

Asutamine

Kooskõlas liidu üldeelarve suhtes kohaldatava finantsmääruse[5] (edaspidi „finantsmäärus") artiklitega 238 ja 239 ning 11. EAFi suhtes kohaldatava finantsmääruse[6] artikliga 35 on Euroopa Komisjonil õigus luua liidu välistegevuse usaldusfonde (edaspidi „liidu usaldusfondid"). Liidu usaldusfondid luuakse teiste rahastajatega sõlmitud kokkulepete alusel hädaolukorra ajal ja pärast hädaolukorda võetavate, kriisidele reageerimiseks vajalike meetmete jaoks või temaatiliste meetmete jaoks.

Liidu usaldusfondi loob oma otsusega Euroopa Komisjon pärast Euroopa Parlamendi ja nõukoguga konsulteerimist või neilt heakskiidu saamist. Otsus sisaldab ka teiste rahastajatega sõlmitavat moodustamise kokkulepet.

Liidu usaldusfond moodustatakse ja seda rakendatakse järgmistel tingimustel:

- liidu sekkumine loob lisaväärtust: liidu usaldusfondi eesmärgid on eelkõige nende ulatuse või potentsiaalse mõju tõttu paremini saavutatavad pigem liidu kui riigi tasandil ja kui olemasolevate rahastamisvahendite kasutamine ei oleks piisav liidu poliitikaeesmärkide saavutamiseks;
- liidu usaldusfondiga kaasneb selge liidu poliitiline nähtavus, samuti toob see kaasa juhtimiseelised ning tagab parema liidu kontrolli riskide ning liidu rahalise toetuse ja muude rahastajate rahalise osaluse väljamaksete üle;
- liidu usaldusfond ei dubleeri muid olemasolevaid rahastamiskanaleid või sarnaseid rahastamisvahendeid ilma neid täiendamata;
- liidu usaldusfondi eesmärgid on kooskõlas selle liidu vahendi või eelarvepunkti eesmärgiga, millest seda rahastatakse.

Olemasolevad ELi usaldusfondid

Praeguseks on komisjon loonud neli ELi usaldusfondi.

- ELi BÊKOU USALDUSFOND – usaldusfond eesmärgiga toetada Kesk-Aafrika Vabariigi kriisist väljumise ja ülesehitamise kõiki aspekte. Loodi 15. juulil 2014.
- ELi MADADI USALDUSFOND – ELi piirkondlik usaldusfond Süüria kriisile reageerimiseks. Loodi 15. detsembril 2014.
- ELI AAFRIKA USALDUSFOND – Euroopa Liidu Aafrikas stabiilsuse tagamiseks ning ebaseadusliku rände algpõhjuste ja põgenikega tegelemiseks mõeldud hädaolukorra usaldusfond. Loodi 12. novembril 2015.
- ELi COLOMBIA USALDUSFOND – usaldusfond, millega toetatakse varajast konfliktijärgset taastamist ja stabiliseerimist rahukokkuleppe rakendamiseks. Loodi 12. detsembril 2016.

Missioon

ELi Aafrika usaldusfondi põhieesmärgid on toetada stabiilsuse kõiki aspekte ja anda panus rände paremasse haldamisse ning tegeleda ebastabiilsuse, sundrände ja ebaseadusliku rände algpõhjustega, eelkõige edendades vastupanuvõimet, majanduslikke ja võrdseid võimalusi, julgeolekut ja arengut ning võideldes inimõiguste rikkumiste vastu.

Põhitegevus

Liidu usaldusfondi on koondatud eri rahastajatelt saadud vahendid, et rahastada meetmeid vastavalt kokkulepitud eesmärkidele. ELi Aafrika usaldusfond tegutseb kolmes peamises geograafilises piirkonnas – Saheli ja Tšaadi järve piirkond, Aafrika Sarve piirkond ning Põhja-Aafrika piirkond. Usaldusfondi projektides võivad üksikjuhtumipõhiselt osaleda ka abikõlblike riikide naaberriigid. Usaldusfond on loodud

[5] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (uuesti sõnastatud).

[6] Nõukogu 26. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1877, mis käsitleb 11. Euroopa Arengufondi suhtes kohaldatavat finantsmäärust ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2015/323.

piiratud ajaks, et võtta nende piirkondade probleemide lahendamiseks lühiajalisi ja keskpika perioodi meetmeid.

Juhtimine

ELi Aafrika usaldusfondi juhtimise tagab Euroopa Komisjon, kes tegutseb ka usaldusfondi kahe juhtorgani – nõukogu ja tegevjuhtkonna – sekretariaadina. ELi Aafrika usaldusfondi nõukogusse ja tegevjuhtkonda kuuluvad rahastajate ja komisjoni esindajad; rahastamises mitteosalevate ELi liikmesriikide, abikõlblike riikide ametiasutuste ja piirkondlike organisatsioonide esindajad kuuluvad neisse vaatlejatena. Usaldusfondi nõukogu koosseisu käsitlevad reeglid ja selle kodukord on sätestatud liidu usaldusfondi moodustamise kokkuleppes.

Nõukogu põhiülesanne on usaldusfondi üldise strateegia koostamine ja läbivaatamine. Tegevjuhtkond vastutab fondist rahastatavate meetmete väljavalimise eest ja teeb järelevalvet nende rakendamise üle. Lisaks kiidab ta heaks usaldusfondi rahastatud meetmete majandusaasta aastaaruanded ja iga-aastased tegevusaruanded.

Rahastamisallikad

ELi Aafrika usaldusfondi rahastatakse rahastajate toetustest.

Aruande koostamise alus

Majandusaasta aruannete koostamise õigusraamistik ja tähtpäevad on sätestatud lepingus, millega asutatakse Euroopa Liidu Aafrikas stabiilsuse tagamiseks ning ebaseadusliku rände algpõhjuste ja põgenikega tegelemiseks mõeldud hädaolukorra usaldusfond ja kehtestatakse selle kodukord (edaspidi „usaldusfondi moodustamise kokkulepe"). Usaldusfondi moodustamise kokkuleppe kohaselt tuleb majandusaasta aruanne koostada vastavalt eeskirjadele, mille võtab vastu komisjoni peaarvepidaja (ELi raamatupidamiseeskirjad) ja mis põhinevad rahvusvahelistel avaliku sektori raamatupidamise standarditel (IPSAS).

Peaarvepidaja

Usaldusfondi moodustamise kokkuleppe kohaselt on komisjoni peaarvepidaja ühtlasi usaldusfondi peaarvepidaja.

Majandusaasta aruande sisu

Majandusaasta aruandes käsitletakse ajavahemikku 1. jaanuarist 31. detsembrini ning see sisaldab raamatupidamise aastaaruannet ja eelarve täitmise aruandeid. Kui raamatupidamise aastaaruanne ja seda täiendavad lisad koostatakse tekkepõhise arvestuse alusel, siis eelarve täitmise aruanded põhinevad eeskätt rahaliste vahendite liikumisel.

Esialgsetest aruannetest eelarve täitmisele heakskiidu andmiseni jõudmise protsess

Majandusaasta aruannet auditeerib sõltumatu välisaudiitor. Peaarvepidaja koostatud esialgne majandusaasta aruanne edastatakse järgmise aasta 15. veebruariks tegevjuhtkonnale, kes seejärel edastab selle audiitorühingule, mille üksus on valinud pakkumismenetluse teel. Pärast auditit koostab peaarvepidaja lõpliku majandusaasta aruande ja esitab selle heakskiitmiseks tegevjuhtkonnale.

ELi Aafrika usaldusfondi majandusaasta aruanne on konsolideeritud Euroopa Arengufondi majandusaasta aruandesse.

Tähtsaimad sündmused tegevustasandil

Eelarveaastal saavutatud tulemused

Kooskõlas lepinguperioodi lõppemisega 31. detsembril 2021 ei ole alates 2022. aasta jaanuarist rahastatud ELi Aafrika usaldusfondist uusi finantskohustusi ega eelarvelisi lisatoetusi. Lepinguid on sõlmitud üksnes finantskohustuste kohta, mis on seotud sellise haldustegevusega nagu auditeerimine, hindamine, seire ja teavitustegevus. ELi Aafrika usaldusfondi programmide rakendamist jätkati 2025. aasta lõpuni. ELi Aafrika usaldusfondi sulgemisfaas algab 1. jaanuaril 2026.

2025. aasta jooksul tõendas ELi Aafrika usaldusfond järjekordselt, et tegemist on paindliku ja tõhusa rakendusvahendiga, mis hõlbustab poliitikadialoogi Aafrika partnerriikidega, järgides innovaatilisi lähenemisviise ja andes käegakatsutavaid tulemusi kõigis kolmes piirkonnas (Saheli ja Tšaadi järve piirkond, Aafrika Sarve piirkond ja Põhja-Aafrika piirkond).

2025. aastal on Aafrika Sarve piirkond endiselt üks kõige rängemalt mõjutatud piirkondi maailmas, mis kannatab ulatuslike relvakonfliktide, kliimamuutustest tuleneva püsiva põua, massilise ümberasustamise ja süveneva humanitaarhädaolukorra koosmõju all.

Sellises keerukas piirkondlikus kontekstis oli ELi Aafrika usaldusfondil jätkuvalt oluline mõju, mida väljendasid tema neli strateegilist eesmärki. Kuigi viimasel rakendamisaastal vähenes iseenesestmõistetavalt aktiivsete projektide ja näitajate arv, jätkas ELi usaldusfond konkreetsete probleemide lahendamiseks sihipäraste meetmete võtmist.

ELi usaldusfond laiendas selliste algatuste nagu „ILED in Somalia" kaudu majanduslikke ja tööhõivevõimalusi (kooskõlas strateegilise eesmärgiga nr 1), toetades sissetulekut tagavaid tegevusi, oskuste arendamist ja töökohtade loomist, mis aitas kaasa elatusvahendite alasele tegevusele laiemalt.

Vaatamata Sudaani keerukale olukorrale jätkati selliste projektide raames nagu STARS MDTE ja RDPP SD oluliste sotsiaalteenuste osutamist haridus- ja tervishoiusektoris koos toiduga kindlustatuse tagamiseks antava abiga, tugevdades seeläbi kogukonna vastupanuvõimet (kooskõlas strateegilise eesmärgiga nr 2).

Projektiga PROTECT tugevdati Sudaanis rände haldamist (strateegiline eesmärk nr 3), kaitstes konflikti eest põgenevaid inimesi läbisõidul olevatele rändajatele, pagulastele, varjupaigataotlejatele ja riigisisestele põgenikele varjupaikades toidu ja tarbeesemetena antava abi kaudu. Samuti suurendati selle projektiga kodanikuühiskonna organisatsioonide ja varjupaigatöötajate suutlikkust toetada soolise vägivalla ja inimkaubanduse ohvreid ning ennetada seksuaalset ärakasutamist ja väärkohtlemist.

Valitsemise ja konfliktide ennetamise valdkonnas (strateegiline eesmärk nr 4) toetati projektiga STABILITY Tigray piirkonnas näiteks kogukonna taastumist, koolitades usujuhte, et aidata kogukondadel hiljutise sõja traumast üle saada.

ELi usaldusfondi tegevuse lõppedes on Aafrika Sarve piirkonna programmid viimase kümne aasta jooksul andnud märkimisväärseid koondtulemusi. Portfelli kehtivusaja jooksul on ELi usaldusfondi rahastatud sekkumistega loodud või toetatud üle 150 000 töökoha (ELi usaldusfondi näitaja 1.1) ning aidatud ligikaudu 750 000 inimesel arendada sissetulekut tagavat tegevust (ELi usaldusfondi näitaja 1.3), sealhulgas on märkimisväärselt toetatud pagulaste kogukondi. Loodi või toetati veidi alla 15 000 mikro-, väikese ja keskmise suurusega ettevõtjat (ELi usaldusfondi näitaja 1.2). Tervishoiusektoris on ELi usaldusfondi programmide raames osutatud üle 11 miljoni tervishoiuteenuse (ELi usaldusfondi näitaja 2.2) ja parandatud 3,7 miljoni inimese jaoks tervishoiuteenuste kättesaadavust (ELi usaldusfondi näitaja 2.9). Toitumisalane abi on jõudnud 3 miljoni inimeseni (ELi usaldusfondi näitaja 2.3) ning peaaegu 195 000 rändajat ja põgenikku on saanud olulist abi ja kaitset, samas kui paranes ka rände haldamine. Rahutagamise algatustega on kaasatud konfliktide ennetamise ja inimõigustega seotud tegevustesse enam kui 1,39 miljonit osalejat. Need tulemused toovad esile nii ELi usaldusfondi raames saavutatu ulatuse kui ka selliste sekkumiste jätkuva asjakohasuse olukorras, kus vajadused on endiselt suured ja struktuursed probleemid püsivad.

Saheli ja Tšaadi järve piirkond seisis 2025. aastal endiselt silmitsi suure ebastabiilsusega, mis oli tingitud jätkuvast relvakonfliktist, suuremast poliitilisest killustatusest, kliimašokkidest ja süvenevast humanitaarkriisist.

Kuna enamik ELi usaldusfondi Saheli ja Tšaadi järve piirkonnaga seotud projektide meetmeid viidi lõpule 2024. aasta lõpuks, saab 2025. aasta kohta teatada vaid vähestest saavutustest.

Strateegilise eesmärgi nr 1 (suuremad majanduslikud ja tööhõivevõimalused) puhul toetati programmiga „Acceleration in the Sahel" jätkuvalt Lääne-Aafrika ettevõtjate ning väga väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate juurdepääsu pikaajalisele rahastamisele. Projekt on saavutanud oma eesmärgid ettevõtjate loodud töökohtade arvu ning toetatud väga väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate osas.

Strateegilise eesmärgi nr 4 (parem valitsemine ja konfliktide ennetamine) raames ellu viidud projekt „Programme d'appui au renforcement du système d'information de l'état civil au Sénégal", mille eesmärk oli toetada rahvastikuregistri infosüsteemi tugevdamist ja riikliku biomeetrilise isikutuvastuse andmebaasi integreerimist Senegalis, andis mõningaid tulemusi 2025. aastal, kui valitsemise tõhustamiseks toetati valitsuse taristu taastamist ja kahe linnavalitsuse hoone taristu varustamist.

Kogu programmi kestuse jooksul on ELi usaldusfondi rahastatud sekkumistega toetatud rohkem kui 839 927 inimest sissetulekut tagava tegevuse arendamisel (ELi usaldusfondi näitaja 1.3), millest suur osa toimus Ghanas (programm GrEEn[7]) ning märkimisväärne arv Malis, Nigeris, Tšaadis ja Burkina Fasos. Tänu peaaegu 50 programmile, sh Développer l'Emploi au Sénégal,[8] INTEGRA[9] Ghanas, ARCHIPELAGO[10] ja GrEEn,[11] on nende sekkumiste abil võimaldatud tehnilist ja kutseharidust ning oskuste arendamist enam kui 240 000 toetusesaajale (ELi usaldusfondi näitaja 1.4) kõigis Saheli ja Tšaadi järve piirkonna programmiriikides.

Rahu kindlustamise ja konfliktide ennetamise meetmetesse on kaasatud 7,1 miljonit osalejat (ELi usaldusfondi näitaja 4.3), eelkõige Burkina Fasos tänu programmidele PEV[12] ja PDU,[13] kuid ka Nigeris (programmid PDU, PAIERA[14] ja SHIMODU[15]), ning kõigis programmiriikides on saanud rände haldamise ja rändajate kaitse alast koolitust 21 000 inimest (ELi usaldusfondi näitaja 3.7). Toiduga kindlustatusega seotud abi on jõudnud 3,6 miljoni inimeseni (ELi usaldusfondi näitaja 2.4), eelkõige Burkina Fasos, Malis, Nigeerias ja Tšaadis, ning toitumisalasest abist on kasu saanud 2,8 miljonit inimest Burkina Fasos, Senegalis, Malis, Kamerunis ja Nigeris (ELi usaldusfondi näitaja 2.3). Need saavutused on andnud märkimisväärse panuse vastupanuvõime ja stabiilsuse suurendamisse kogu piirkonnas, isegi kui humanitaarolukord on endiselt erakordselt keerukas ja vajadus jätkuva rahvusvahelise koostöö järele muutub üha kriitilisemaks.

Põhja-Aafrika piirkonnas püsisid omavahel põimunud geopoliitilised, sotsiaal-majanduslikud ja keskkonnaprobleemid, mis mõjutasid veelgi rändesuundumusi. Põhja-Aafrika riigid on endiselt peamised rändajate päritolu-, transiidi- ja sihtriigid, kusjuures mitmes neist on ka suured vastuvõetud pagulaste kogukonnad.

2025. aasta mai[16] seisuga oli ELi Aafrika usaldusfondi kulukohustustega seotud 4,94 miljardist eurost Põhja-Aafrika piirkonnale eraldatud 905 miljonit eurot, mis jagunes 118 lepingu vahel (neist 90 tegevuslepingut ja 28 tehnilise toe lepingut). Need sekkumised aitasid kaasa käegakatsutavate tulemuste saavutamisele Põhja-Aafrikas 2017. aastast kuni 2025. aasta maini. Võttes arvesse ELi usaldusfondi strateegilisi eesmärke, keskendub Põhja-Aafrika programm nelja strateegilise prioriteedi raames erieesmärgile nr 3 „Rände parem haldamine päritolu-, transiidi- ja sihtriikides". Strateegilise prioriteedi nr 1 (haavatavate rändajate, varjupaigataotlejate ja pagulaste kaitse) raames suurendasid ELi usaldusfondi sekkumised kaitset ja kogukonna stabiliseerimist 64 lepingu abil, millega taastati või ehitati ligi 1 600 taristurajatist. Strateegilise prioriteedi nr 3 (töörände toetamine) rahastamisega summas 35 miljonit eurot toetati töörände juhtimist. Selleks tugevdati 23 institutsiooni, töötati välja 19 riiklikku strateegiat ja võimaldati enam kui 7 000 inimesele seaduslikku liikuvust Põhja-Aafrika piirkonnas.

ELi usaldusfondi partnerite teatatud andmete kohaselt parandati hoolimata keerukast keskkonnast 5,49 miljoni inimese juurdepääsu põhilistele sotsiaalteenustele, osutati 2,78 miljonit põhilist sotsiaalteenust ja anti tagasisaabumisjärgset abi 4 510 tagasipöörduvale rändajale. Lisaks jätkusid meetmed teadlikkuse suurendamiseks: vastupanuvõime ja põhiõiguste kampaaniad jõudsid 10,4 miljoni potentsiaalse rändajani ning 27 688 toetusesaajat osales kutsealastel koolitustel.

[7] T05-EUTF-SAH-GH-02.
[8] T05-EUTF-SAH-SN-04.
[9] T05-EUTF-SAH-GN-01.
[10] T05-EUTF-SAH-REG-15.
[11] T05-EUTF-SAH-GH-02.
[12] T05- T05-EUTF-SAH-BF-08.
[13] T05-EUTF-SAH-REG-18.
[14] T05-EUTF-SAH-NE-08.
[15] T05-EUTF-SAH-NE-10.
[16] Põhja-Aafrika kohta koostatud seire- ja õppesüsteemi aruande andmed (hõlmab ajavahemikku 2017–2025).

Eelarve ja eelarve täitmine

Kooskõlas lepinguperioodi lõppemisega 31. detsembril 2021 ei viidud 2025. aastal[17] üheski ELi Aafrika usaldusfondiga hõlmatud kolmes piirkonnas läbi uusi programme ega antud uusi eelarvelisi lisatoetusi. Alates ELi Aafrika usaldusfondi tegevuse alustamisest on tegevus- ja halduskuludeks võetud kulukohustusi kokku 5 053,56 miljoni euro ulatuses. Alates ELi Aafrika usaldusfondi loomisest on heakskiidetud rakenduskavadega seoses antud Aafrika Sarve piirkonnale 1 810 miljonit eurot, Saheli ja Tšaadi järve piirkonnale 2 217,8 miljonit eurot ning Põhja-Aafrika piirkonnale 907,3 miljonit eurot.

2025. aastal sõlmiti 37 uut lepingut kokku 139 562 266 euro väärtuses, kui võtta arvesse kulukohustuste netosummat ja asjaolu, et vahendeid ei vabastatud. Need lepingud olid seotud ainult haldustegevusega (auditeerimine, hindamine, teabevahetus, seire), sest alates 2021. aasta 31. detsembrist ei saa rakenduskavasid ega põhitegevust enam rahastada.

2025. aasta maksed moodustasid 84,32 miljonit eurot, mis on 78,68 miljoni euro võrra vähem kui 2024. aastal. 2025. aastal on maksed väiksemad, sest mitme projekti rakendamisperiood jõuab lõpule.

Tegevuse mõju finantsaruannetes

Raamatupidamise aastaaruandes kajastub eespool nimetatud tegevuse mõju kõige selgemini järgmises.

- Eelmaksed vähenesid 107 330 000 euro võrra tulenevalt usaldusfondi tegevuse lõpetamisest ning projektide lõpetamisest 2025. aastal. Kuna usaldusfondi rakendamisperiood jõudis lõpule 31. detsembril 2025, lõppesid kõik tegevuslepingud, mis tõi kaasa eelmaksete saldode suurema tasaarvestamise. Ülejäänud saldo on seotud projektidega, mille lõplikud finantsaruanded ei olnud aasta lõpuks veel laekunud.

- Finantskohustised vähenesid 138 236 000 euro võrra peamiselt seetõttu, et aasta jooksul rahalisi sissemakseid ei tehtud.

- Tegevuskulud vähenesid 38 674 000 euro võrra tulenevalt usaldusfondi tegevuse lõpetamisest, mille tõttu vähenes avatud lepingute arv ja seega vähenesid ka kulud.

[17] Põhja-Aafrika kohta koostatud seire- ja õppesüsteemi aruande andmed (hõlmab ajavahemikku 2017–2025).

BILANSS

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2025	31.12.2024
PÕHIVARA		
Finantsvarad	*3 014*	*3 950*
Eelmaksed	*123*	*–*
	3 137	**3 950**
KÄIBEVARA		
Eelmaksed	*24 436*	*131 889*
Kaubanduslikud nõuded ja mittekaubanduslikud sissenõutavad summad	*16 651*	*24 314*
Raha ja raha ekvivalendid	*120 097*	*187 539*
	161 185	**343 742**
VARAD KOKKU	**164 322**	**347 691**
PIKAAJALISED KOHUSTISED		
Finantskohustised	*(113 103)*	*(251 339)*
	(113 103)	**(251 339)**
LÜHIAJALISED KOHUSTISED		
Võlgnevused	*(14 500)*	*(13 774)*
Viitvõlad	*(36 719)*	*(82 578)*
	(51 219)	**(96 352)**
KOHUSTISED KOKKU	**(164 322)**	**(347 691)**
NETOVARA	**–**	**–**

TULEMIARUANNE

(tuhandetes eurodes)

	2025	2024
TULUD		
Mittekaubanduslikest tehingutest saadud tulud		
Tulu annetustest	*138 236*	*169 603*
Kulude sissenõudmine	*532*	*245*
	138 768	**169 848**
Kaubanduslikest tehingutest saadud tulud		
Finantstulud	*3 087*	*6 690*
Muu kaubanduslik tulu	*10 546*	*13 551*
	13 634	**20 240**
Tulud kokku	**152 402**	**190 089**
KULUD		
Tegevuskulud	*(123 195)*	*(161 869)*
Finantskulud	*(971)*	*(28)*
Muud kulud	*(28 235)*	*(28 191)*
Kulud kokku	**(152 402)**	**(190 089)**
EELARVEAASTA TULEM	**–**	**–**

RAHAVOOGUDE ARUANNE

(tuhandetes

	2025	2024
Eelarveaasta tulem	*–*	*–*
Põhitegevus		
Eelmaksete (suurenemine)/vähenemine	*107 329*	*64 732*
Kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuete ja mittekaubanduslike tehingute sissenõutavate summade (suurenemine)/vähenemine	*7 662*	*(1 917)*
Finantskohustiste suurenemine/(vähenemine)	*(138 236)*	*(13 216)*
Võlgnevuste suurenemine/(vähenemine)	*726*	*(486)*
Viitvõlgade suurenemine/(vähenemine)	*(45 859)*	*(39 126)*
Investeerimistegevus		
Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade (suurenemine)/vähenemine (mitte-tuletisinstrumendid	*936*	*(0)*
NETORAHAVOOD	**(67 442)**	**9 986**
Raha ja raha ekvivalentide netosumma suurenemine/(vähenemine)	*(67 442)*	*9 986*
Raha ja raha ekvivalendid eelarveaasta alguse seisuga	*187 539*	*177 553*
Raha ja raha ekvivalendid eelarveaasta lõpu seisuga	*120 097*	*187 539*

I OSA 3. PUNKT

EAFi JA ELi USALDUSFONDIDE KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

Tuleb märkida, et arvude miljonitesse eurodesse ümardamise tõttu võib mõnes järgnevas tabelis esitatud finantsandmete liitmisel saadav summa erineda tabelis esitatud kogusummast.

KONSOLIDEERITUD BILANSS

(miljonites

	31.12.2025	31.12.2024
PÕHIVARA		
Finantsvarad	*119*	*131*
Eelmaksed	*492*	*500*
Kaubanduslikud nõuded	*5*	*5*
	616	**637**
KÄIBEVARA		
Finantsvarad	*1*	*5*
Eelmaksed	*556*	*876*
Kaubanduslikud nõuded ja mittekaubanduslikud sissenõutavad summad	*56*	*63*
Raha ja raha ekvivalendid	*420*	*622*
	1 034	**1 566**
VARAD KOKKU	**1 649**	**2 203**
PIKAAJALISED KOHUSTISED		
Finantskohustised	*(40)*	*(88)*
	(40)	**(88)**
LÜHIAJALISED KOHUSTISED		
Eraldised	*(0)*	*(2)*
Võlgnevused	*(204)*	*(272)*
Viitvõlad ja ettemakstud tulu	*(733)*	*(858)*
	(936)	**(1 132)**
KOHUSTISED KOKKU	**(976)**	**(1 220)**
NETOVARA	**673**	**983**
VAHENDID JA RESERVID		
Sissenõutud fondikapital – toimivad EAFid	*56 488*	*55 704*
Suletud EAFidest ülekantud sissenõutud fondikapital	*2 252*	*2 252*
Varasematest aastatest ülekantud tulem	*(56 973)*	*(55 733)*
Eelarveaasta tulem	*(1 094)*	*(1 240)*
NETOVARA	**673**	**983**

KONSOLIDEERITUD TULEMIARUANNE

(miljonites eurodes)

	2025	2024
TULUD		
Mittekaubanduslikest tehingutest saadud tulud		
Sissenõudmine	*13*	*42*
Tulu usaldusfondide annetustest	*48*	*59*
	60	**100**
Kaubanduslikest tehingutest saadud tulud		
Finantstulud	*11*	*26*
Muud tulud	*31*	*85*
	42	**111**
Tulud kokku	**102**	**211**
KULUD		
Abimeetmed	*(942)*	*(1 119)*
Muude üksuste kantud kulud	*(4)*	*(4)*
Usaldusfondide rakenduskulud	*(133)*	*(168)*
Kaasrahastamise kulud	*(1)*	*(17)*
Finantskulud	*(41)*	*(3)*
Muud kulud	*(75)*	*(140)*
Kulud kokku	**(1 196)**	**(1 451)**
EELARVEAASTA TULEM	**(1 094)**	**(1 240)**

KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE

(miljonites

	2025	2024
Eelarveaasta tulem	*(1 094)*	*(1 240)*
Põhitegevus		
Kapitali suurenemine – osamaksud	*784*	*1 138*
Usaldusfondide osamaksude (suurenemine)/vähenemine	*–*	*–*
Eelmaksete (suurenemine)/vähenemine	*328*	*352*
Kaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuete ja mittekaubanduslike tehingute sissenõutavate summade (suurenemine)/vähenemine	*8*	*(13)*
Eraldiste suurenemine/(vähenemine)	*(2)*	*2*
Finantskohustiste suurenemine/(vähenemine)	*(48)*	*3*
Võlgnevuste suurenemine/(vähenemine)	*(68)*	*(134)*
Viitvõlgade ja ettemakstud tulu suurenemine/(vähenemine)	*(126)*	*(252)*
Muud mitterahalised muutused	*–*	*–*
Investeerimistegevus		
Õiglases väärtuses üle- või puudujäägina kajastatavate finantsvarade (suurenemine)/vähenemine (mitte-tuletisinstrumendid)	*16*	*(42)*
NETORAHAVOOD	**(201)**	**(185)**
Raha ja raha ekvivalentide netosumma suurenemine/(vähenemine)	(201)	(185)
Raha ja raha ekvivalendid eelarveaasta alguse seisuga	622	807
Raha ja raha ekvivalendid eelarveaasta lõpu seisuga	420	622

KONSOLIDEERITUD NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

(miljonites eurodes)

	Fondikapital – toimivad EAFid (A)	Sissenõudmata vahendid – toimivad EAFid (B)	Sissenõutud fondikapital – toimivad EAFid (C) = (A)–(B)	Kumulatiivsed reservid (D)	Suletud EAFidest ülekantud sissenõutud fondikapital (E)	Netovarad kokku (C) + (D) + (E) + (F)
SALDO SEISUGA 31.12.2023	**60 607**	**6 040**	**54 566**	**(55 733)**	**2 252**	**1 086**
Kapitali suurenemine – osamaksud	*(62)*	*(1 200)*	*1 138*	*–*	*–*	*1 138*
Eelarveaasta tulem	*–*	*–*	*–*	*(1 240)*	*–*	*(1 240)*
SALDO SEISUGA 31.12.2024	**60 544**	**4 840**	**55 704**	**(56 973)**	**2 252**	**983**
Kapitali suurenemine – osamaksud	*(16)*	*(800)*	*784*	*–*	*–*	*784*
Eelarveaasta tulem	*–*	*–*	*–*	*(1 094)*	*–*	*(1 094)*
SALDO SEISUGA 31.12.2025	**60 528**	**4 040**	**56 488**	**(58 067)**	**2 252**	**673**

I OSA 4. PUNKT

EAFi RAHALISE RAKENDAMISE ARUANNE

SISUKORD

1. TAUST 80
Varasemad EAFid 80
10. ja 11. EAF 81
2. RAHALINE RAKENDAMINE 82
TULEM 82
TULUALLIKAD 87
TEGEVUSKULUD JA ERIPROGRAMMID 88
3. SÕNASTIK 96

1. TAUST

1959. aastal käivitatud EAF on peamine vahend, mille kaudu EL annab arengukoostöö valdkonnas abi Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna (AKV) riikidele ning ülemeremaadele ja -territooriumidele (ÜMTd). Fondi põhieesmärk on vaesust vähendada ja see lõppkokkuvõttes kaotada.

EAF on moodustatud liikmesriikide esindajate sisekokkuleppega ja seda haldab eraldi komitee. EAFi vahendid moodustuvad ELi liikmesriikide sihtotstarbelistest osamaksudest; liikmesriigid määravad kindlaks fondile (viie aasta jooksul) eraldatava kogusumma. Lisaks nendele osamaksudele saavad liikmesriigid leppida EAFiga kokku kaasrahastamises või tasuda EAFi vabatahtlikke osamakse. EAFi vahenditest rahastatavate meetmete rahalise rakendamise eest vastutab Euroopa Komisjon. EIP haldab investeerimisrahastut.

EAFi toimimispõhimõte on mitmeaastane. Iga EAF moodustatakse umbes viieaastaseks perioodiks ja sellel on oma finantsmäärus. Sisekokkulepe, millega luuakse viimane, 11. EAF (2014–2020), jõustus 1. märtsil 2015. Alates 2021. aastast on koostöö AKV riikidega hõlmatud naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendiga (NDICI). EAFist rahastatavate pooleliolevate projektide rakendamine siiski jätkub asjaomaste EAFide õiguslikel alustel.

Käesolev aruanne on koostatud vastavalt 11. EAFi finantsmääruse artiklile 39[18]. Selles esitatakse teavet EAFi tulu- ja kulutoimingute kohta, keskendudes olulistele sündmustele, mis 2025. aasta rahalist rakendamist märkimisväärselt mõjutasid.

Kuna varasemate EAFide raames pooleliolev tegevus puudub,[19] siis on käesolevas aruandes esitatud andmed ainult 10. ja 11. EAFi kohta.

Varasemad EAFid

6. ja 7. EAF

6. EAF suleti 2006. aastal ja 7. EAF 2008. aastal.

9. EAFi suhtes kohaldatava sisekokkuleppe artikli 1 lõike 2 punkti b kohaselt paigutati varasemate EAFide vahendite saldod ja vabastatud vahendid ümber 9. EAFi.

8. ja 9. EAF

2021. aastal suleti 8. EAFi finants- ja tegevuskulud kogusummas 10 374 miljonit eurot. Komisjon teavitas liikmesriike 8. EAFi sulgemisest teatisega, mis esitati nõukogule 2021. aasta oktoobris.

Kõik 8. EAFi meetmed on lõpetatud ning kõik kontrollid on läbi viidud. Kõik lepingud ja finantsotsused on samuti EAFi raamatupidamisaruannetes suletud. Kõik tegevuse lõpetamise järel veel avatud olnud sissenõudekorraldused nõuti sisse või neist loobuti, v.a neli sissenõudekorraldust, mida jälgib komisjoni õigustalitus. Kooskõlas komisjoni otsusega C(2003) 19044 kanti need sissenõudekorraldused üle 9. EAFi alla.

9. EAFi sulgemine edeneb jõudsalt. Avatud on veel neli lepingut, millest kaks on seotud auditite ja hindamistega Lõuna-Sudaanis (nõukogu otsus 2011/315/EL). Nende meetmete kohta tehti otsus pärast 9. EAFi aegumisklauslit ja neid rakendatakse kindlaksmääratud tähtaja lõpuni, mis aitab kaasa 9. EAFiga seotud tegevuse ja projektide lõpuleviimisele. 9. EAFi saab täielikult sulgeda alles siis, kui kõik lepingud on lõppenud ning nende hindamised ja auditid on lõpule viidud.

Aastatel 2015–2025 tegi komisjon seitse 8. ja 9. EAFi assigneeringute tagasimakset kogusummas 1925,19 miljonit eurot[20]. 2026. aasta jaanuaris[21] maksti liikmesriikide 2026. aasta EAFi osamaksude esimese osa maksmise raames tagasi 1,2 miljoni euro suurune saldo.

[18] Nõukogu määrus (EL) 2018/1877.
[19] Välja arvatud tegevus Lõuna-Sudaanis.
[20] 1 402,57 miljonit eurot üleminekurahastust (nõukogu otsus 2015/0246), 200 miljonit eurot (nõukogu otsus 2017/1206), 223 miljonit eurot (nõukogu otsus 2020/1708), 43 miljonit eurot (nõukogu otsus 2021/1941), 42,5 miljonit eurot (nõukogu otsus 2022/2242), 7,8 miljonit eurot (nõukogu otsus 2023/2586) ja 6,3 miljonit eurot (nõukogu otsus 2024/2906).
[21] Nõukogu otsus (EL) 2025/22324.

10. ja 11. EAF

Euroopa Ühenduse liikmesriigid ja AKV riigid allkirjastasid AKV-EÜ partnerluslepingu (mida nimetatakse ka Cotonou lepinguks) 23. juunil 2000 Cotonous. Leping jõustus 1. aprillil 2003 (sellega loodi 9. EAF). Cotonou lepingut on muudetud kahel korral: esimest korda 25. juunil 2005 Luxembourgis allakirjutatud lepinguga (millega loodi 10. EAF) ja teist korda 22. juunil 2010 Ouagadougous allakirjutatud lepinguga (millega loodi 11. EAF).

27. novembril 2001 vastu võetud Euroopa Liidu Nõukogu otsus 2001/822/EÜ ülemeremaade ja -territooriumide (ÜMTd) assotsieerimise kohta Euroopa Liiduga jõustus 2. detsembril 2001. Kõnealust otsust on muudetud 19. märtsil 2007 (otsus 2007/249/EÜ).

2015. aasta märtsis jõustus Euroopa Ühenduse liikmesriikide valitsuste esindajate poolt 2013. aasta augustis vastu võetud sisekokkulepe, mis käsitleb ühenduse abi rahastamist vastavalt mitmeaastasele finantsraamistikule (2014–2020) läbivaadatud Cotonou lepingu alusel.

Cotonou lepingu kohaselt oli 10. EAFi kogueelarve teisel perioodil (2008–2013) 22 682 miljonit eurot. Sellest summast eraldati

- 21 966 miljonit eurot AKV riikidele,
- 286 miljonit eurot ÜMTdele ning
- 430 miljonit eurot komisjonile EAFi programmitöö ja rakendamise kulude toetamiseks.

AKV riikidele ette nähtud summa jaguneb järgmiselt:

- 17 766 miljonit eurot riiklikele ja piirkondlikele sihtprogrammidele,
- 2 700 miljonit eurot AKV riikide siseseks ja piirkondlikuks koostööks ning
- 1 500 miljonit eurot investeerimisrahastutele.

Eelkõige nähti piirkondlike programmide jaoks ette suurem osa eelarvest, rõhutades sellega piirkondliku majandusintegratsiooni kui riikliku ja kohaliku arengu peamise raamistiku tähtsust. 10. EAFi raames kehtestati uuendusena iga riigi jaoks nn stiimulsummad.

Cotonou lepingu kohaselt rahastatakse AKV riikidele ja ÜMTdele kolmandal perioodil (2014–2020) antavat ühenduse abi 11. EAFist 30 506 miljoni euroga, millest:

- 29 089 miljonit eurot on eraldatud vastavalt sisekokkuleppe artikli 1 lõike 2 punktile a ja artikli 2 punktile d AKV riikidele; sellest 27 955 miljonit eurot haldas Euroopa Komisjon;
- 364,5 miljonit eurot on eraldatud vastavalt sisekokkuleppe artikli 1 lõike 2 punktile a ja artikli 3 lõikele 1 ÜMTdele; sellest 359,5 miljonit eurot haldas Euroopa Komisjon; ning
- 1 052,5 miljonit eurot on eraldatud komisjonile, et rahastada 11. EAFi programmitöö ja vahendite rakendamisega seonduvaid kulusid kooskõlas sisekokkuleppe artikli 1 lõike 2 punktiga a.

2. RAHALINE RAKENDAMINE

TULEM

MUUTUSED 10. EAFi ASSIGNEERINGUTES

10. EAF MUUTUSED ASSIGNEERINGUTES: 31. detsember 2025 ASSIGNEERINGUTE ANALÜÜS MEETMETE LÕIKES						(miljonites eurodes)
MEEDE		**ESIALGNE ASSIGNEERING**	**VAHENDITE KUMULATIIVSE SUMMA SUURENEMINE/VÄHENEMINE SEISUGA 31. DETSEMBER 2024**	**VAHENDITE SUURENEMINE VÕI VÄHENEMINE 2025. AASTAL**	**Märkused**	**JOOKSVAD ASSIGNEERINGUD**
AKV RIIGID	***Kaasrahastamine***	***0***	***202***	***(9)***		***193***
	Liikmesriikide korrapärased osamaksud	***21,326***	***(710)***	***(86)***		***20,530***
	AKV RIIGID KOKKU	**21,326**	**(508)**	**(95)**		**20,723**
ÜMTd	***Liikmesriikide korrapärased osamaksud***	***0***	***236***	***(1)***		***236***
	ÜMTd KOKKU	**0**	**236**	**(1)**		**236**
10. EAF KOKKU		**21,326**	**(272)**	**(95)**		**20,959**

MUUTUSED 11. EAFi ASSIGNEERINGUTES

11. EAF MUUTUSED ASSIGNEERINGUTES: 31. detsember 2025 ASSIGNEERINGUTE ANALÜÜS MEETMETE LÕIKES (miljonites eurodes)						
MEEDE		**ESIALGNE ASSIGNEERING**	**VAHENDITE KUMULATIIVSE SUMMA SUURENEMINE/VÄHENEMINE SEISUGA 31. DETSEMBER 2024**	**VAHENDITE SUURENEMINE VÕI VÄHENEMINE 2025. AASTAL**	**Märkused**	**JOOKSVAD ASSIGNEERINGUD**
AKV RIIGID	***Kaasrahastamine***	***0***	***91***			***91***
	Komisjonisisene teenustaseme kokkulepe	***0***	***1***			***1***
	Liikmesriikide korrapärased osamaksud	***30,060***	***(855)***	***74***		***29,279***
	AKV RIIGID KOKKU	**30,060**	**(763)**			**29,372**
ÜMTd	***Kaasrahastamine***	***0***	***0***			***0***
	Komisjonisisene teenustaseme kokkulepe	***0***	***0***			***0***
	Liikmesriikide korrapärased osamaksud	***0***	***354***	***1***		***354***
	ÜMTd KOKKU	**0**	**354**			**354**
11. EAF KOKKU		30,060	(409)	75		29,726

MUUTUSED 10. EAFi KULUKOHUSTUSTES, ERALDATUD VAHENDITES JA MAKSETES

EAFi KOONDARUANNE SEISUGA 31. DETSEMBER 2025
ABI LIIK

AKV RIIGID + ÜMTd – 10. EAF

(miljonites eurodes)

	ASSIGNEERINGUD	OTSUSED			ERALDATUD VAHENDID			MAKSED		
		KOGUSUMMA	AASTANE	%	KOGUSUMMA	AASTANE	%	KOGUSUMMA	AASTANE	%
	(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
Liikmesriikide korrapärased osamaksud										
Assigneeringud										
VAHESUMMA: RIIKIDE A-ASSIGNEERINGUD	12,247	12,245	(23)	100 %	12,231	(24)	100 %	12,204	3	100 %
VAHESUMMA: RIIKIDE B-ASSIGNEERINGUD	1,960	1,960		100 %	1,960		100 %	1,960		100 %
VAHESUMMA: TOIDUGA KINDLUSTATUS	341	481	(0)	141 %	471	(12)	98 %	407	52	87 %
VAHESUMMA: RAKENDUSKULUD JA INTRESSITULUD	526	526		100 %	526		100 %	522		99 %
VAHESUMMA: AKV RIIKIDE VAHELISE KOOSTÖÖ ASSIGNEERINGUD	3,550	3,538	(42)	100 %	3,535	(26)	100 %	3,492	0	99 %
VAHESUMMA: PIIRKONDLIKUD ASSIGNEERINGUD	1,905	1,760	(3)	92 %	1,755	(0)	100 %	1,704	9	97 %
Kaasrahastamine										
Assigneeringud										
VAHESUMMA: RIIKIDE A-ASSIGNEERINGUD	178	175	(0)	99 %	175	(0)	100 %	175	0	100 %
VAHESUMMA: RAKENDUSKULUD JA INTRESSITULUD	5	5		110 %	5		100 %	5		100 %
VAHESUMMA: AKV RIIKIDE VAHELISE KOOSTÖÖ ASSIGNEERINGUD	11	11		100 %	11		100 %	11		100 %
Liikmesriikide korrapärased osamaksud										
Assigneeringud										
VAHESUMMA: RIIKIDE A-ASSIGNEERINGUD	182	181	(1)	100 %	180		99 %	172		96 %
VAHESUMMA: RIIKIDE B-ASSIGNEERINGUD	14	14		100 %	14		100 %	14		100 %
VAHESUMMA: RAKENDUSKULUD JA INTRESSITULUD	5	5		100 %	5		100 %	5		100 %
VAHESUMMA: PIIRKONDLIKUD ASSIGNEERINGUD	34	34		100 %	34		99 %	34		100 %
KOKKU: AKV RIIGID + ÜMTd (sh RESERVID) (A+B)	**20,959**	**20,937**	**(69)**	**100 %**	**20,902**	**(62)**	**100 %**	**20,705**	**65**	**99 %**

MUUTUSED 11. EAFi KULUKOHUSTUSTES, ERALDATUD VAHENDITES JA MAKSETES

EAFi KOONDARUANNE SEISUGA 31. DETSEMBER 2025
ABI LIIK
AKV RIIGID + ÜMTd – 11. EAF

(miljonites eurodes)

	ASSIGNEERINGUD	OTSUSED			ERALDATUD VAHENDID			MAKSED		
		KOGUSUMMA	AASTANE	%	KOGUSUMMA	AASTANE	%	KOGUSUMMA	AASTANE	%
	(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
Liikmesriikide korrapärased osamaksud										
Assigneeringud										
VAHESUMMA: RIIKIDE A-ASSIGNEERINGUD	14,977	14,915	(217)	100 %	14,696	(107)	99 %	13,280	452	90 %
VAHESUMMA: RIIKIDE B-ASSIGNEERINGUD	1,053	1,053	(2)	100 %	1,052	0	100 %	1,027	4	98 %
VAHESUMMA: ÜLEMINEKURAHASTU	0									
VAHESUMMA: TOIDUGA KINDLUSTATUS	112	112		100 %	112		100 %	50	7	44 %
VAHESUMMA: RAKENDUSKULUD JA INTRESSITULUD	1,076	1,062	(2)	99 %	1,059	(1)	100 %	1,008	41	95 %
VAHESUMMA: AKV RIIKIDE VAHELISE KOOSTÖÖ ASSIGNEERINGUD	3,938	3,846	(13)	98 %	3,910	(24)	102 %	3,635	120	93 %
VAHESUMMA: PIIRKONDLIKUD ASSIGNEERINGUD	7,135	7,114	(54)	100 %	7,051	(31)	99 %	6,415	196	91 %
Kaasrahastamine										
Assigneeringud										
VAHESUMMA: RIIKIDE A-ASSIGNEERINGUD	46	45	(0)	98 %	45	(0)	100 %	43		97 %
VAHESUMMA: RAKENDUSKULUD JA INTRESSITULUD	4	4		100 %	4		100 %	4		100 %
VAHESUMMA: AKV RIIKIDE VAHELISE KOOSTÖÖ ASSIGNEERINGUD	33	33		100 %	33		100 %	32	3	100 %
VAHESUMMA: PIIRKONDLIKUD ASSIGNEERINGUD	10	10	4	100 %	10	4	100 %	9	3	95 %
Mittekasutatav reserv										
Reservid										
VAHESUMMA: 10. EAFi MITTEKASUTATAV RESERV	287									
VAHESUMMA: 11. EAFi MITTEKASUTATAV RESERV	699									
Komisjonisisene teenustaseme kokkulepe										
Reservid										
VAHESUMMA: RIIKIDE A-ASSIGNEERINGUD	1	1		52 %	1		100 %	1		100 %
Liikmesriikide korrapärased osamaksud										
Assigneeringud										
VAHESUMMA: RIIKIDE A-ASSIGNEERINGUD	211	210	(1)	100 %	193	(0)	92 %	193		100 %
VAHESUMMA: RIIKIDE B-ASSIGNEERINGUD	12	12		100 %	12		100 %	12		100 %
VAHESUMMA: ÜLEMINEKURAHASTU	0									
VAHESUMMA: RAKENDUSKULUD JA INTRESSITULUD	7	7		100 %	6		95 %	6	0	98 %
VAHESUMMA: PIIRKONDLIKUD ASSIGNEERINGUD	102	102		100 %	102	0	99 %	85	1	83 %
Mittekasutatav reserv										
Reservid										
VAHESUMMA: 10. EAFi MITTEKASUTATAV RESERV	19									
VAHESUMMA: 11. EAFi MITTEKASUTATAV RESERV	3									
KOKKU: AKV RIIGID + ÜMTd (sh RESERVID) (A+B)	**29,726**	**28,525**	**(285)**	**96 %**	**28,284**	**(160)**	**99 %**	**25,800**	**828**	**91 %**

TULUALLIKAD

Tulu laad

EAFi peamine tuluallikas on liikmesriikide osamaksud. Kolm korda aastas paluvad Euroopa Komisjon ja Euroopa Investeerimispank liikmesriikidel teha osamaksud EAFi. Igal aastal nõutavate osamaksude summa kajastab aasta jooksul kaetavate maksete summat.

Ülevaade osamaksudest liikmesriikide kaupa

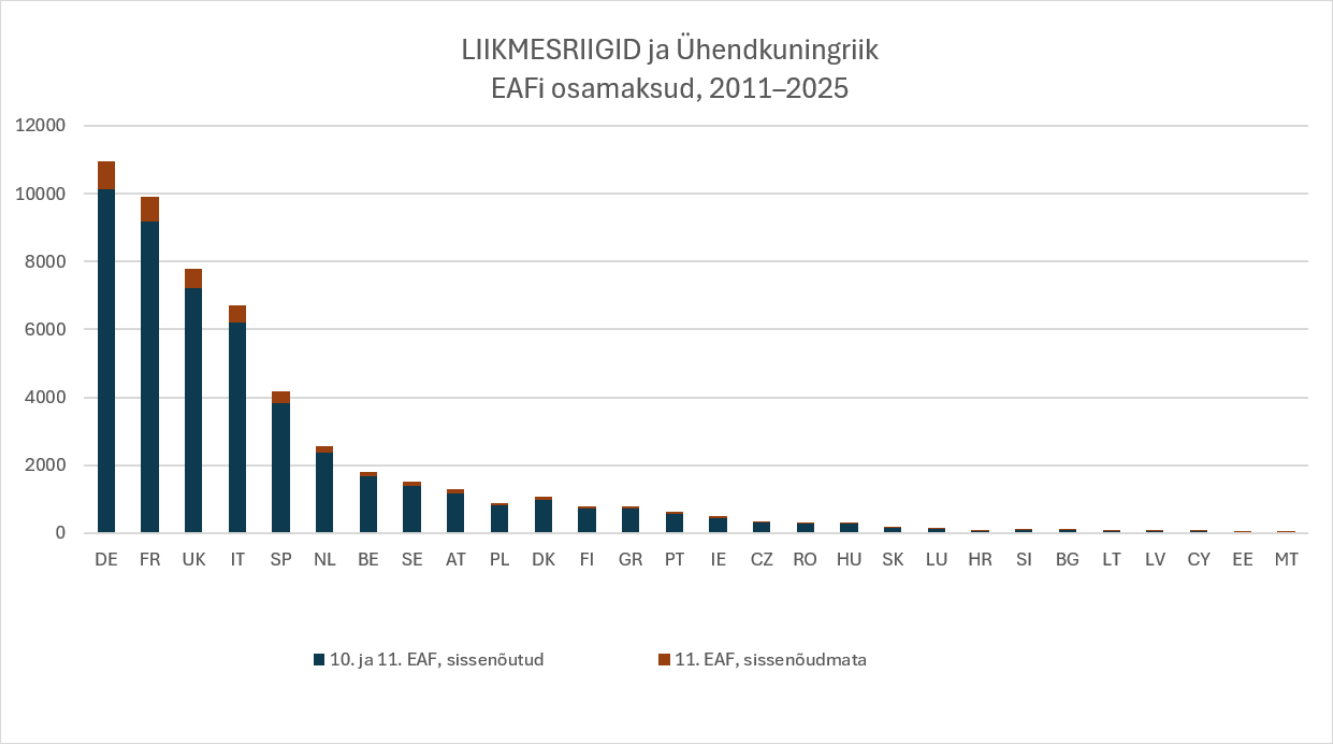

TEGEVUSKULUD JA ERIPROGRAMMID

Kulu liik

Mitmeaastase finantsraamistiku alusel kasutatavast summast on 3 % eraldatud komisjonile kulude toetamiseks ja 97 % on eraldatud EAFi projektide rakendamiseks. Summad kehtestatakse igas sisekokkuleppes ning neid saab suurendada vabatahtlike osamaksude ja tegevusest saadud tuluga.

Kulukohustuste ja lepingutega seotud ning makstud summade jagunemine kulude laadi kaupa

	TEGEVUSE RAKENDAMINE, RAKENDUSKULUD JA INTRESSITULUD (10. ja 11. EAF) 2025									
	ASSIGNEERINGUD	OTSUSED			ERALDATUD VAHENDID			MAKSED		
		KOGUSUMMA	AASTANE	%	KOGUSUMMA	AASTANE	%	KOGUSUMMA	AASTANE	%
	(1)	(2)		(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)
RAKENDUSKULUD JA INTRESSITULUD (10. + 11. EAF)	**1,622**	**1,608**	**(2)**	**99,1 %**	**1,605**	(1)	**99,8 %**	**1,550**	**41**	**96,6 %**
TEGEVUSE RAKENDAMINE (A + B) (10. + 11. EAF)	**50,685**	**49,461**	**(353)**	**97,6 %**	**49,186**	(222)	**99,4 %**	**46,506**	**893**	**94,5 %**

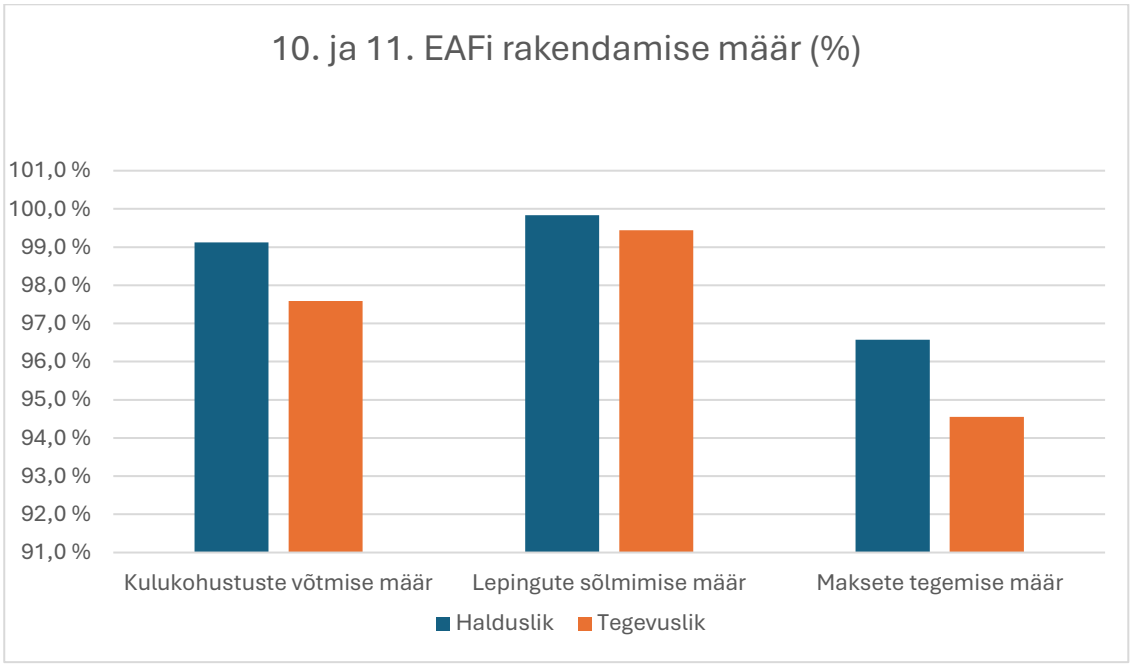

Kulukohustuste ja lepingutega seotud ning makstud summade jagunemine piirkondade ja riikide kaupa

EAFi KOONDARUANNE 31. DETSEMBRI 2025. AASTA SEISUGA RIIKIDE KAUPA (% ASSIGNEERINGUTEST)

10. + 11. EAF		10. ja 11. EAF KOKKU (miljonites eurodes)						
2025. aasta kokku		Assigneeringud	Otsused	% assigneeringutest	Eraldatud vahendid	% assigneeringutest	Maksed	% assigneeringutest
	Üld-/haldusassigneeringud/intressid	**1,629**	1,610	99 %	1,612	99 %	1,547	95 %
	Reserv / ei jaotata riikide kaupa	**3,540**	2,553	72 %	2,553	72 %	2,553	72 %
	Kõik AKV riigid	**5,169**	**4,163**	**81 %**	**4,165**	**81 %**	**4,100**	**79 %**
AKV RIIGID	**Angola**	**346**	345	100 %	344	99 %	330	95 %
	Benin	**732**	731	100 %	730	100 %	702	96 %
	Botswana	**126**	126	100 %	126	100 %	126	100 %
	Burkina Faso	**1,277**	1,277	100 %	1,274	100 %	1,264	99 %
	Burundi	**564**	564	100 %	562	100 %	550	97 %
	Kamerun	**520**	520	100 %	519	100 %	492	95 %
	Cabo Verde	**144**	144	100 %	144	100 %	144	100 %
	Komoorid	**77**	77	100 %	76	98 %	75	97 %
	Kongo (Brazzaville)	**163**	163	100 %	161	99 %	156	96 %
	Kongo Demokraatlik Vabariik	**1,401**	1,399	100 %	1,385	99 %	1,317	94 %
	Côte d'Ivoire'i Vabariik	**702**	702	100 %	700	100 %	690	98 %
	Djibouti	**175**	175	100 %	173	99 %	165	94 %
	Eritrea	**195**	195	100 %	195	100 %	165	85 %
	Etioopia	**1,596**	1,596	100 %	1,592	100 %	1,425	89 %
	Gabon	**33**	31	95 %	31	94 %	31	94 %
	Gambia	**302**	302	100 %	300	99 %	291	96 %
	Ghana	**784**	784	100 %	781	100 %	741	94 %
	Guinea-Bissau	**184**	184	100 %	182	99 %	180	98 %
	Guinea (Conakry)	**500**	500	100 %	495	99 %	444	89 %
	Mauritius	**82**	82	100 %	82	100 %	82	100 %
	Keenia	**853**	840	98 %	839	98 %	784	92 %
	Lesotho	**247**	246	100 %	246	99 %	215	87 %
	Libeeria	**485**	485	100 %	483	99 %	456	94 %
	Madagaskar	**774**	774	100 %	754	97 %	685	89 %
	Malawi	**1,018**	1,015	100 %	1,007	99 %	932	92 %
	Mali	**1,295**	1,295	100 %	1,291	100 %	1,257	97 %
	Mauritaania	**343**	341	100 %	340	99 %	333	97 %
	Mosambiik	**1,431**	1,424	100 %	1,413	99 %	1,240	87 %
	Namiibia	**187**	186	100 %	185	99 %	177	95 %
	Niger	**1,261**	1,256	100 %	1,254	99 %	1,251	99 %
	Nigeeria	**1,085**	1,085	100 %	1,085	100 %	1,050	97 %
	Uganda	**928**	912	98 %	905	98 %	851	92 %
	Kesk-Aafrika Vabariik	**609**	609	100 %	608	100 %	595	98 %
	Rwanda	**831**	831	100 %	831	100 %	828	100 %
	São Tomé ja Príncipe	**55**	55	100 %	53	98 %	51	93 %
	Senegal	**662**	662	100 %	659	100 %	637	96 %
	Seišellid	**22**	22	100 %	22	100 %	22	100 %
	Sierra Leone	**652**	652	100 %	650	100 %	634	97 %
	Somaalia	**896**	895	100 %	893	100 %	892	100 %
	Sudaan	**298**	298	100 %	298	100 %	298	100 %

	Lõuna-Sudaan	**91**	91	100 %	91	100 %	91	100 %
	Eswatini (Svaasimaa)	**121**	121	100 %	121	100 %	115	95 %
	Tansaania	**1,171**	1,171	100 %	1,160	99 %	1,102	94 %
	Tšaad	**930**	926	99 %	910	98 %	841	90 %
	Togo	**373**	373	100 %	373	100 %	370	99 %
	Sambia	**825**	825	100 %	814	99 %	734	89 %
	Zimbabwe	**461**	461	100 %	459	100 %	457	99 %
	*** Aafrika kokku**	**27,809**	27,748	100 %	27,598	99 %	26,268	94 %
	Antigua ja Barbuda	**15**	15	100 %	15	100 %	15	98 %
	Barbados	**22**	22	100 %	22	100 %	21	98 %
	Belize	**42**	42	100 %	41	96 %	37	87 %
	Dominica	**40**	40	100 %	40	100 %	40	100 %
	Grenada	**20**	20	100 %	20	100 %	20	100 %
	Guyana	**79**	79	100 %	78	99 %	77	98 %
	Haiti	**995**	991	100 %	923	93 %	822	83 %
	Jamaica	**235**	235	100 %	233	99 %	226	96 %
	Dominikaani Vabariik	**281**	281	100 %	279	99 %	279	99 %
	Saint Lucia	**32**	32	100 %	32	100 %	32	100 %
	Saint Kitts ja Nevis	**6**	6	100 %	6	99 %	6	99 %
	Saint Vincent ja Grenadiinid	**26**	26	99 %	26	99 %	24	92 %
	Suriname	**27**	26	96 %	26	96 %	26	96 %
	Trinidad ja Tobago	**28**	28	100 %	28	99 %	28	99 %
	*** Kariibi mere riigid kokku**	**1,850**	1,845	100 %	1,769	96 %	1,653	89 %
	Fidži	**48**	48	100 %	48	100 %	48	100 %
	Cooki saared	**5**	5	100 %	5	100 %	5	100 %
	Saalomoni Saared	**66**	66	100 %	66	100 %	66	100 %
	Kiribati	**42**	42	99 %	41	98 %	41	97 %
	Marshalli Saared	**17**	17	100 %	17	100 %	17	100 %
	Mikroneesia	**23**	22	97 %	22	97 %	18	78 %
	Nauru	**4**	4	100 %	4	100 %	4	100 %
	Niue	**3**	3	100 %	3	100 %	3	100 %
	Belau	**4**	4	100 %	4	100 %	4	100 %
	Paapua Uus-Guinea	**239**	239	100 %	233	98 %	227	95 %
	Lääne-Samoa	**67**	66	99 %	66	99 %	66	99 %
	Ida-Timor	**166**	166	100 %	166	100 %	161	97 %
	Tonga	**28**	28	100 %	28	100 %	28	100 %
	Tuvalu	**13**	13	100 %	13	100 %	13	100 %
	Vanuatu	**55**	55	100 %	54	99 %	53	97 %
	*** Vaikse ookeani riigid kokku**	**779**	777	100 %	770	99 %	752	97 %
	AKV riikide vahelise koostöö assigneeringud	**7,967**	7,862	99 %	7,908	99 %	7,473	94 %
	Portugalikeelsed Aafrika riigid (PALOP)	**59**	59	100 %	58	99 %	58	98 %
	Lõuna-Aafrika piirkond (10. EAF)	**129**	129	100 %	129	100 %	127	98 %
	Kesk-Aafrika piirkond	**546**	543	100 %	539	99 %	451	83 %
	Ida-Aafrika piirkond ja Austraalia	**2,989**	2,981	100 %	2,960	99 %	2,650	89 %
	Lääne-Aafrika piirkond	**1,919**	1,918	100 %	1,901	99 %	1,737	91 %
	Kariibi mere piirkond	**533**	527	99 %	522	98 %	439	82 %

	Vaikse ookeani piirkond	**322**	318	99 %	298	93 %	259	81 %
	*** AKV riikide piirkondlik koostöö kokku**	**14,464**	14,338	99 %	14,316	99 %	13,195	91 %
	AKV RIIGID	**50 070,99**	**48 871,60**	**98 %**	**48 617,47**	**97 %**	**45 968,94**	**92 %**
ÜMTd	**Reserv / ei jaotata riikide/territooriumide kaupa**	**34**	12	34 %	11	33 %	11	33 %
	Kõik ÜMTd	**34**	12	34 %	11	33 %	11	33 %
	Anguilla	**27**	27	100 %	27	100 %	27	100 %
	Falklandi saared	**10**	10	100 %	10	100 %	10	100 %
	Pitcairn	**5**	5	100 %	5	100 %	5	100 %
	Turksi ja Caicose saared	**32**	32	100 %	32	100 %	32	100 %
	Briti Neitsisaared	**2**	2	100 %	2	100 %	2	100 %
	Montserrat	**33**	33	100 %	33	100 %	33	100 %
	Saint Helena	**38**	38	100 %	38	100 %	38	100 %
	*** Briti ÜMTd kokku**	**146**	146	100 %	146	100 %	146	100 %
	Hollandi Antillid	**38**	37	98 %	20	54 %	20	54 %
	Hollandi Antillid – Bonaire	**4**	4	98 %	4	98 %	4	98 %
	Hollandi Antillid – Saba	**3**	3	100 %	3	100 %	3	100 %
	Hollandi Antillid – Sint-Eustatius	**2**	2	100 %	2	100 %	2	100 %
	Aruba	**21**	21	98 %	21	98 %	21	98 %
	Sint-Maarten	**14**	14	100 %	13	95 %	5	39 %
	*** Madalmaade ÜMTd kokku**	**83**	82	99 %	64	77 %	56	68 %
	Wallis ja Futuna	**39**	38	99 %	37	95 %	29	76 %
	Mayotte	**29**	29	100 %	29	100 %	29	100 %
	Uus-Kaledoonia	**50**	50	100 %	50	100 %	50	100 %
	Prantsuse Polüneesia	**49**	49	100 %	49	100 %	49	100 %
	Saint-Pierre ja Miquelon	**47**	47	100 %	47	100 %	47	100 %
	*** Prantsusmaa ÜMTd kokku**	**214**	213	100 %	212	99 %	204	96 %
	Piirkond	**137**	137	100 %	136	99 %	119	87 %
	*** ÜMTde piirkondlik koostöö kokku**	**137**	137	100 %	136	99 %	119	87 %
	ÜMTd	**613,69**	**589,78**	**96 %**	**569,00**	**93 %**	**536,59**	**87 %**
KOKKU: AKV RIIGID + ÜMTd		**50 684,68**	**49 461,38**	**98 %**	**49 186,47**	**97 %**	**46 505,53**	**92 %**

11. EAFi kulukohustuste ja lepingutega seotud ning makstud summade jagunemine kuluvaldkondade kaupa

11. EAFi kulukohustuste ja lepingutega seotud ning makstud summade jagunemine kuluvaldkondade kaupa (OECD arenguabi komitee sektorikoodid)

(miljonites eurodes)

Sektor	Kulukohustustega	Lepingutega seotud	Makstud
Sotsiaaltaristu ja -teenused			
110 – Haridus	1 177,56	1 162,86	1 067,50
120 – Tervishoid	2 125,44	2 519,13	2 370,49
130 – Rahvastikupoliitika ja -programmid ning reproduktiivtervis	352,44	49,94	43,95
140 – Vesi ja kanalisatsioon	785,55	861,63	632,91
150 – Valitsus ja kodanikuühiskond	5 700,30	5 940,90	5 772,26
160 – Muu sotsiaaltaristu ja -teenused	964,74	1 403,10	1 643,11
Sotsiaaltaristu ja -teenused KOKKU	11 106,04	11 937,55	11 530,22
Majandustaristu ja -teenused			
210 – Veondus ja ladustamine	1 401,54	2 091,05	1 378,12
220 – Side	140,58	147,05	137,97
230 – Energeetika	2 011,97	2 049,24	1 474,99
240 – Pangandus- ja finantsteenused	484,68	533,73	503,53
250 – Ettevõtlus- ja muud teenused	339,92	329,60	288,28
Majandustaristu ja -teenused KOKKU	4 378,70	5 150,66	3 782,88
Tootmissektorid			
310 – Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	3 317,10	3 144,49	2 649,43
320 – Tööstus, maavarad ja kaevandamine, ehitus	632,36	525,39	384,77
330 – Kaubandus ja turism	502,26	434,74	338,86
Tootmissektorid KOKKU	4 451,72	4 104,61	3 373,06
Mitut sektorit hõlmav / valdkondadevaheline tegevus			
410 – Üldine keskkonnakaitse	984,89	843,66	756,56
430 – Muu mitut sektorit hõlmav tegevus	3 881,80	2 617,61	1 947,95
Mitut sektorit hõlmav / valdkondadevaheline tegevus KOKKU	4 866,68	3 461,26	2 704,51
Kaupadena antav abi ja üldine programmiabi			
510 – Üldine eelarvetoetus	3 113,40	3 176,31	2 531,91
520 – Toiduabi arenguabi raames	611,90	390,58	365,68
Kaupadena antav abi ja üldine programmiabi KOKKU	3 725,30	3 566,89	2 897,59
Võlaga seotud meetmed			
600 – Võlaga seotud meetmed	183,00	183,00	183,00
Võlaga seotud meetmed KOKKU	183,00	183,00	183,00
Humanitaarabi			
720 – Hädaolukordadele reageerimine	743,62	452,44	447,63
730 – Ülesehitusabi ja taastamine	137,53	65,06	42,39
740 – Katastroofideks valmisolek	72,49	110,12	101,07
Humanitaarabi KOKKU	953,63	627,61	591,09
Rahastajate halduskulud / jaotamata kulud / määratlemata kulud			
910 – Rahastajate halduskulud	993,19	948,32	896,03
998 – Jaotamata kulud / määratlemata kulud	183,74	41,61	27,23
Andmed puuduvad	245,98	1,57	1,15
Rahastajate halduskulud / jaotamata kulud / määratlemata kulud	1 422,91	991,50	924,42
11. EAF KOKKU	**31 087,97**	**30 023,09**	**25 986,75**

Muutused 11. EAFi kulukohustuste ja lepingutega seotud ning makstud summades kuluvaldkondade kaupa

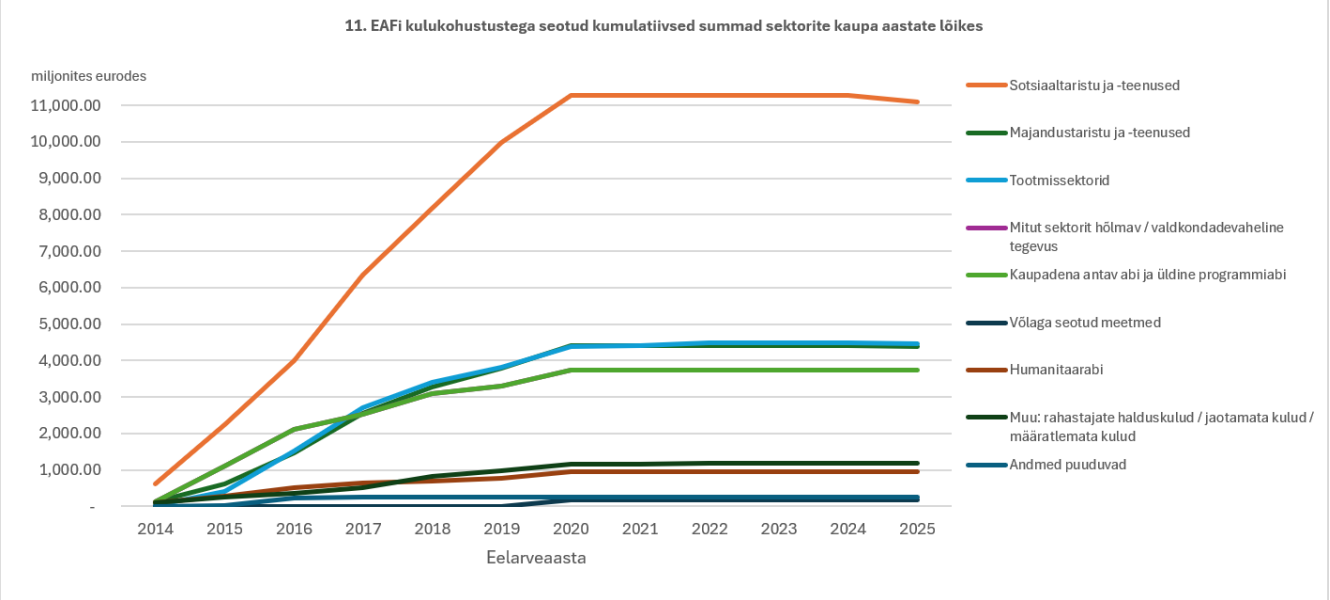

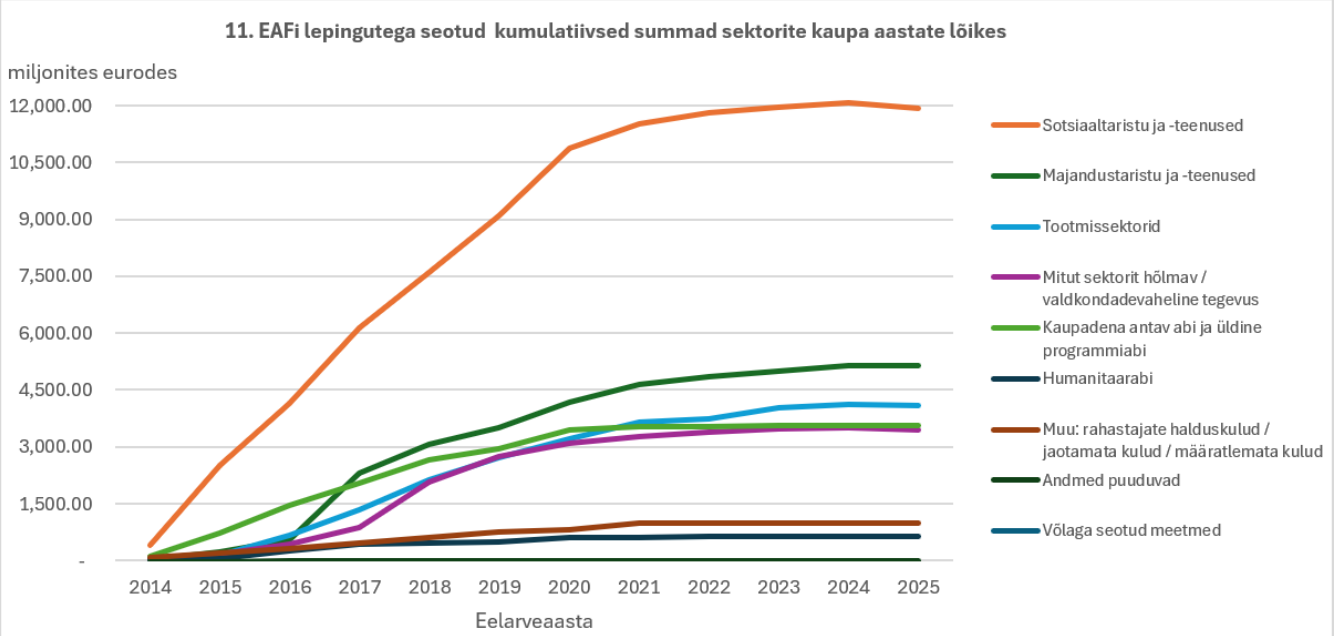

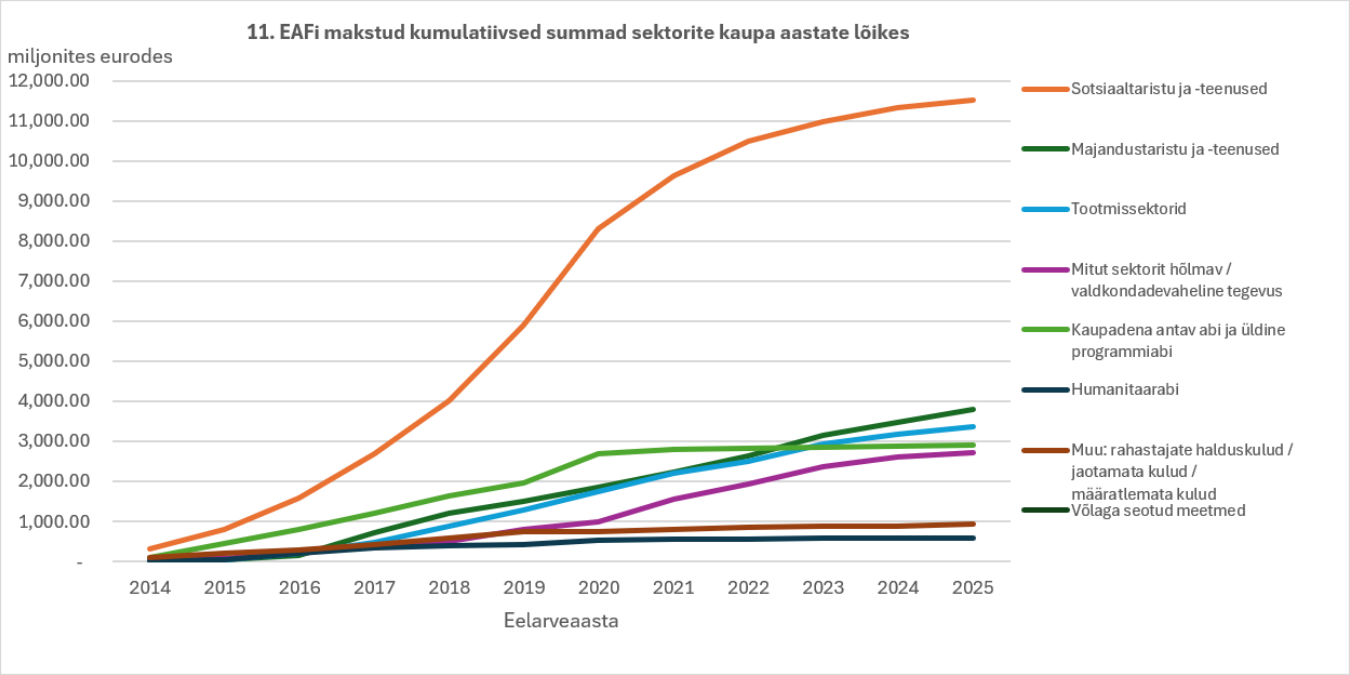
11. EAFi makstud kumulatiivsed summad sektorite kaupa aastate lõikes
miljonites eurodes
12,000.00
11,000.00
10,000.00
9,000.00
8,000.00
7,000.00
6,000.00
5,000.00
4,000.00
3,000.00
2,000.00
1,000.00
-
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
Eelarveaasta
Sotsiaaltaristu ja -teenused
Majandustaristu ja -teenused
Tootmissektorid
Mitut sektorit hõlmav / valdkondadevaheline tegevus
Kaupadena antav abi ja üldine programmiabi
Humanitaarabi
Muu: rahastajate halduskulud / jaotamata kulud / määratlemata kulud
Võlaga seotud meetmed

3. SÕNASTIK

Haldusassigneeringud

Assigneeringud, millest kaetakse üksuste jooksvad kulud (isikkoosseisule, hoonetele, bürooseadmetele).

Vastuvõetud eelarve

Eelarveprojekt võetakse vastu siis, kui eelarvepädevad institutsioonid selle kinnitavad.

Paranduseelarve

Eelarveaasta kestel vastu võetud otsus muuta (suurendada, vähendada, ümber paigutada) jooksva aasta vastuvõetud eelarve erinevaid aspekte.

Assigneeringud

Eelarve rahastamine.

Eelarves esitatakse nii kulukohustuste (õiguslikult siduvad lubadused anda rahalisi vahendeid) kui ka maksete (vahendite saajatele sularaha maksmine või pangaülekannete tegemine) prognoos. Kulukohustuste ja maksete assigneeringud on sageli erinevad (liigendatud assigneeringud), sest mitmeaastased programmid ja projektid seotakse tavaliselt täielikult kulukohustustega nende kinnitamise aastal, makseid aga tehakse nende rakendamisaja jooksul vastavalt programmide ja projektide edenemisele.

Sihtotstarbeline tulu

Konkreetsete kuluartiklite rahastamiseks ette nähtud tulu.

Eelarve täitmise tulemus

Saadud tulude ja väljamakstud summade vahe, sh ülekandmistest, tühistamistest ja vahetuskursierinevustest tulenevad korrigeerimised.

Ametite puhul tuleb sellele vahele vastav summa rahastamisasutusele tagasi maksta.

Eelarve täitmine

Eelarvevahendite kasutamine kulu- ja tulutoimingute kaudu.

Eelarvepunkt/eelarverida/eelarvepositsioon

Tulud ja kulud on eelarve struktuuris kajastatud eelarvepädevate institutsioonide kehtestatud kohustusliku liigenduse kohaselt, mis kajastab iga punkti sisu ja otstarvet. Eelarverea nimetuses (jaotis, peatükk, artikkel või rida) sisaldub liigendusühiku formaalne kirjeldus.

Eelarveline kulukohustus

Toiming, millega vastutav eelarvevahendite käsutaja broneerib juriidiliste kohustuste täitmiseks tehtavate edaspidiste maksete jaoks vajalikud eelarveassigneeringud.

Assigneeringute tühistamine

Assigneeringud, mida ei ole eelarveaasta lõpuks kasutatud ja mida ei saa üle kanda, tühistatakse.

Assigneeringute ülekandmine

Erand aastasuse põhimõttest, kui assigneeringud, mida asjaomasel eelarveaastal kasutada ei saanud, kantakse erandkorras üle kasutamiseks järgmisel aastal.

Kulukohustuste assigneeringud

Kulukohustuste assigneeringutest kaetakse jooksval eelarveaastal võetavate juriidiliste kohustuste (lepingud, toetuslepingud või otsused) koguväärtus.

Kulukohustusest vabastamine

Toiming, millega vastutav eelarvevahendite käsutaja tühistab täielikult või osaliselt assigneeringute broneeringu, mis on varem eelarvelise kulukohustusega tehtud.

Liigendatud assigneeringud

Liigendatud assigneeringuid kasutatakse mitmeaastaste meetmete rahastamiseks; nendest kaetakse jooksval eelarveaastal rohkem kui ühte eelarveaastat hõlmavate meetmete jaoks võetud juriidiliste kohustuste koguväärtust.

Eelarveaasta tulem

Kulude ja tulude mõju bilansile vastavalt tekkepõhise arvestuse põhimõtetele.

Kindlaksmääratud nõuded

Õigus koguda võlgnikult tulu, mida tunnistatakse sissenõudekorralduse väljastamise teel.

Vahetuskursierinevus

Erinevus, mis tekib väljaspool euroala asuvate riikidega tehtavatele tehingutele vahetuskursside kohaldamise või välisvaluutas varade ja kohustiste aruande kuupäeva seisuga ümberhindamise tulemusena.

Kulud

Eelarvevahendite kasutamine eri liiki rahastamisallikatest.

Toetused

Eelarvest antavad rahalised otsetoetused kolmandatest isikutest vahendite saajatele, kes on kaasatud tegevusse, millega aidatakse kaasa liidu poliitika elluviimisele.

Tühistatavad assigneeringud

Kasutamata assigneeringud, mis eelarveaasta lõpus tühistatakse. See tähendab assigneeringust tulenevate kulutamise ja/või kohustiste võtmise volituste täielikku või osalist tühistamist.

Ühisettevõtete (ja EIT) puhul võib nende suhtes kohaldatavate finantseeskirjade kohaselt lisada kõik kasutamata assigneeringud kuni kolme järgmise eelarveaasta tulude ja kulude eelarvestusse (nn „N+3" reegel). Seega saab ühisettevõtete tühistatavad assigneeringud uuesti kättesaadavaks teha kuni eelarveaastani „N+3".

Õiguslik alus / alusakt

Seadusandja (tavaliselt nõukogu ja Euroopa Parlamendi) vastuvõetud õigusakt, milles on täpsustatud liidu rahastamisprogrammi eesmärk, assigneeringute eesmärgid, sekkumist käsitlevad eeskirjad, aegumiskuupäev ja asjaomased finantsreeglid ning mis toimib rahastamisprogrammi rakendamise õigusliku alusena.

Juriidiline kohustus

Toiming, millega eelarvevahendite käsutaja võtab kolmandate isikute ees kohustuse, mille tulemuseks on kulu liidu eelarvele.

Juriidiliste kohustuste levinud vormid on hankelepingud, toetuslepingud ja toetusotsused.

Liigendamata assigneeringud

Assigneeringud, millega täidetakse aastaseid vajadusi ja mille suhtes tuleb seega võtta kulukohustusi eelarveaasta jooksul. Järgmisel aastal saab välja maksta ainult selliseid summasid, mille puhul kehtib automaatne ülekandmine. Kasutamata liigendamata assigneeringud, see tähendab assigneeringud, mille suhtes ei ole aasta jooksul kulukohustusi võetud, tühistatakse (välja arvatud juhul, kui komisjoni otsusega antakse erandkorras luba mitteautomaatseks ülekandmiseks). Liigendamata assigneeringud on halduskulude assigneeringud ning kulukohustuste assigneeringud võrduvad maksete assigneeringutega.

Tegevusassigneering

Tegevusassigneeringutega rahastatakse eri poliitikavaldkondi, peamiselt toetuste või hankemenetluste kaudu.

Täitmata kulukohustused

Täitmata kulukohustused (pr k „Reste à Liquider", RAL) on kulukohustuste assigneeringud, mille alusel makseid ei ole veel tehtud. Need tulenevad otseselt mitmeaastaste programmide olemasolust ning kulukohustuste ja maksete assigneeringute lahususest.

Maksete assigneeringud

Maksete assigneeringutega kaetakse kulud, mis tulenevad jooksval eelarveaastal ja/või eelnevatel eelarveaastatel võetud juriidilistest kohustustest.

RAL (*Reste à liquider*)

Summa, mis on eelarvelise kulukohustusega seoses teataval hetkel veel maksmata. Vt täitmata kulukohustused.

Ülejääk

Summa, mille võrra tulud ületavad kulusid ja mis tuleb rahastamisasutusele tagastada. Vt eelarve täitmise tulemus.

Ümberpaigutused eelarveridade vahel

Ümberpaigutused eelarveridade vahel on assigneeringute viimine ühelt eelarverealt teisele eelarveaasta jooksul, moodustades erandi eelarve sihtotstarbelisuse põhimõttest.

II OSA

EUROOPA INVESTEERIMISPANGA HALLATAVATE VAHENDITE RAKENDAMISE AASTAARUANNE

EUROOPA INVESTEERIMISPANK

DIREKTORITE NÕUKOGU

INVESTEERIMISRAHASTU

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

SEISUGA 31. DETSEMBER 2025

(1) Sõltumatu audiitori aruanne
(2) Finantsseisundi aruanne
(3) Kasumi- ja muu koondkasumi aruanne
(4) Omakapitali muutuste aruanne
(5) Rahavoogude aruanne
(6) Raamatupidamise aastaaruande lisad

ORI: EN

KONFIDENTSIAALNE

FINANTSSEISUNDI ARUANNE
seisuga 31. detsember 2025

(tuhandetes eurodes)

	Lisade punkt	31.12.2025	31.12.2024
VARAD			
Raha ja raha ekvivalendid	5	1 665 129	1 638 604
Nõuded rahastajate vastu	9/16	–	7 482
Likviidsed finantsvarad	10	–	–
Tuletisfinantsinstrumendid	6	7 819	783
Laenud ja ettemaksed	7.1	1 063 511	1 498 048
Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid	8	745 934	834 621
Muud varad	11	36 833	–
Varad kokku		**3 519 226**	**3 979 538**
KOHUSTISED JA RAHASTU OMAKAPITAL			
KOHUSTISED			
Tuletisfinantsinstrumendid	6	411	39 210
Ettemakstud tulu	12	44 845	47 725
Siduvate laenuandmiskohustuste eraldised	13	17 585	18 320
Võlad kolmandatele isikutele	14	658 146	566 083
Muud kohustised	15	3 044	3 289
Kohustised kokku		**724 031**	**674 627**
Rahastu omakapital	16/17	**2 795 195**	**3 304 911**
Kohustised ja rahastu omakapital kokku		**3 519 226**	**3 979 538**

KASUMI- JA MUU KOONDKASUMI ARUANNE
31. DETSEMBRIL 2025 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

(tuhandetes eurodes)

	Lisade punkt	Alates 1.1.2025 kuni 31.12.2025	Alates 1.1.2024 kuni 31.12.2024
Intressid ja samalaadsed tulud*	19	116 470	156 601
Intressid ja samalaadsed kulud	19	–1 700	–1 805
Intressid ja samalaadsed tulud (neto)		**114 770**	**154 796**
Tulud teenus- ja vahendustasudest	20	4 103	20
Kulud teenus- ja vahendustasudest	20	–88	–212
Tulud teenus- ja vahendustasudest (neto)		**4 015**	**–192**
Tuletisfinantsinstrumentide õiglase väärtuse muutumine	6	45 836	–94 192
Netotulu aktsiatelt ja muudelt muutuvtuluga väärtpaberitelt	21	24 877	–34 096
Netotulu laenudelt ja ettemaksetelt (mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande)	7.1	–6 948	–5 436
Valuutakursside muutustest tulenev netotulu	22	–90 703	81 907
Netotulu finantstehingutest		**–26 938**	**–51 817**
Laenude ja ettemaksete väärtuse languse muutus pärast tühistamiste mahaarvamist	7.2	8 915	12 145
Siduvate laenuandmiskohustuste eraldiste muutus pärast tühistamiste mahaarvamist	13	735	718
Üldhalduskulud	23	–19 942	–24 794
Majandusaasta kasum		**81 555**	**90 856**
Majandusaasta koondkasum kokku		**81 555**	**90 856**

* 31. detsembril 2025 lõppenud majandusaasta puhul hõlmavad intressid ja samalaadsed tulud 109,7 miljonit eurot (2024. aastal 144,3 miljonit eurot), mis on arvutatud tegeliku intressimäära meetodi kohaselt amortiseeritud väärtuses hoitavatelt varadelt.

OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE
31. DETSEMBRIL 2025 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

(tuhandetes eurodes)

		Sissenõutud osamaksud	Saadaolevad tagasimaksed	Jaotamata kasum	Kokku
Seisuga 1. jaanuar 2025	**Märkused**	**3 721 695**	**–897 690**	**480 906**	**3 304 911**
Majandusaasta jooksul sissenõutud liikmesriikide osamaksud	16	–	–	–	**–**
Saadaolevad tagasimaksed seoses 2024. aastaga	17	–	–591 271	–	**–591 271**
Majandusaasta kasum 2025. aastal		–	–	81 555	**81 555**
Rahastu omakapitali muutused		**–**	**–591 271**	**81 555**	**–509 716**
Seisuga 31. detsember 2025		**3 721 695**	**–1 488 961**	**562 461**	**2 795 195**

		Sissenõutud osamaksud	Saadaolevad tagasimaksed	Jaotamata kasum	Kokku
Seisuga 1. jaanuar 2024		**3 721 695**	**–587 913**	**390 050**	**3 523 832**
Majandusaasta jooksul sissenõutud liikmesriikide osamaksud	16	–	–	–	**–**
Saadaolevad tagasimaksed seoses 2023. aastaga	17	–	–309 777	–	**–309 777**
Majandusaasta kasum 2024. aastal		–	–	90 856	**90 856**
Rahastu omakapitali muutused		**–**	**–309 777**	**90 856**	**–218 921**
Seisuga 31. detsember 2024		**3 721 695**	**–897 690**	**480 906**	**3 304 911**

RAHAVOOGUDE ARUANNE
31. DETSEMBRIL 2025 LÕPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

(tuhandetes eurodes)

	Lisade punkt	Alates 1.1.2025 kuni 31.12.2025	Alates 1.1.2024 kuni 31.12.2024
PÕHITEGEVUS			
Majandusaasta kasum *		**81 555**	**90 856**
Korrigeerimised:			
Netotulu aktsiatelt ja muudelt muutuvtuluga väärtpaberitelt		–5 176	52 265
Laenude ja ettemaksete väärtuse languse muutus pärast tühistamiste mahaarvamist	7.2	–8 915	–12 145
Netotulu laenudelt ja ettemaksetelt (mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande)	7	6 948	5 436
Laenudelt ja ettemaksetelt kogunenud intressitulu ja amortiseeritud väärtuse muutus		–3 776	–2 229
Siduvate laenuandmiskohustuste eraldiste netomuutus pärast tühistamiste mahaarvamist		–735	–718
Tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutumine	13	–45 836	94 192
Ettemakstud tulu muutus	12	–2 880	–790
Vahetuskursi muutuste mõju laenudele		95 552	–78 744
Vahetuskursi muutuste mõju aktsiatele ja muudele muutuvtuluga väärtpaberitele		58 444	–23 199
Vahetuskursi muutuste mõju hoitavale rahale		11 405	–5 282
Kasum/(kahjum) põhitegevusest enne põhitegevusega seotud varades ja kohustistes toimunud muutuste arvestamist		**186 586**	**119 642**
Laenude väljamaksed	7	–106 653	–101 394
Laenude tagastamine	7	398,998	371 568
Rahalt ja raha ekvivalentidelt kogunenud intressitulu muutus	5	–2 331	–646
Aktsiate ja muude muutuvtuluga väärtpaberitega seotud väljamaksed	8	–51 701	–69 392
Puhastulu aktsiatelt ja muudelt muutuvtuluga väärtpaberitelt		90 480	23 033
Saadud dividendid	21	18 573	16 548
Muude varade väärtuse vähenemine		–	616
Muud kohustised (vähenemine)		–245	–49
Euroopa Investeerimispangale tasutavate summade vähenemine		–44 913	–985
Netorahavood, (mida kasutatakse) / mis tulenevad põhitegevusest		**488 794**	**358 941**
FINANTSEERIMISTEGEVUS			
Seoses intressitoetuste ja tehnilise abiga liikmesriikidelt saadud summad		7 482	286 800
Seoses intressitoetuste ja tehnilise abiga liikmesriikide eest makstud summad		–108 597	–68 256
Liikmesriikide nimel välja makstud osamaksud		–347 418	–309 777
Rahavood finantseerimistegevusest (neto)		**–448 533**	**–91 233**
Raha ja raha ekvivalentide netosumma suurenemine		**40 261**	**267 708**
Rahavoogude koondaruanne:			
Raha ja raha ekvivalendid eelarveaasta alguse seisuga		**1 633 830**	**1 371 404**
Netorahavood, (mida kasutatakse) / mis tulenevad			
põhitegevusest		488 794	358 941
finantseerimistegevusest		–448 533	–91 233
vahetuskursi muutuste mõjust rahale ja raha ekvivalentidele		–11 405	–5 282
Raha ja raha ekvivalendid eelarveaasta lõpu seisuga		**1 662 686**	**1 633 830**
Raha ja raha ekvivalendid jagunevad:			
Sularaha	5	146 087	212 466
Tähtajalised hoiused (kogunenud intressideta)	5	556 329	304 538
Kommertsväärtpaberid	5	960 270	1 116 826
		1 662 686	**1 633 830**

* Majandusaasta kasum sisaldas saadud intresse summas 109,8 miljonit eurot (2024. aastal 149,1 miljonit eurot) ja makstud intresse summas 1,8 miljonit eurot (2024. aastal 1,9 miljonit eurot).

Raamatupidamise aastaaruande lisad 31. detsembri 2025. aasta seisuga

1 Üldine teave

Investeerimisrahastu (edaspidi „rahastu“) on loodud Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikide (edaspidi „AKV riigid“) rühma ja Euroopa Liidu ja tema liikmesriikide vahelist koostööd ja arenguabi käsitleva Cotonou lepingu (edaspidi „leping“) raames, mis sõlmiti 23. juunil 2000 ning vaadati läbi 25. juunil 2005 ja 22. juunil 2010. Cotonou lepingu asendas Samoa leping Euroopa Liidu ning Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide organisatsiooni (AKVRO) vahelise koostöö uue raamistiku kohta (nõukogu 30. oktoobri 2023. aasta otsus (EL) 2023/2862), mis allkirjastati 15. novembril 2023 ja mis jõustus 1. jaanuaril 2024. Selle lepinguga jätkatakse Cotonou lepingut, mis on reguleerinud ELi ja AKV riikide suhteid alates 2000. aastast. Niisugune üleminek tagab partnerluste järjepidevuse, võimaldades samas käsitleda tänapäevaseid ülemaailmseid probleeme.

Rahastu ei ole juriidiline isik. Euroopa Investeerimispank (edaspidi „EIP“ ja „pank“) haldab liikmesriikide („rahastajad“) nimel osamaksusid vastavalt lepingu tingimustele ja korraldab rahastu tegevust.

Rahastu toimimise kestust ei ole kindlaks määratud. 11. EAFi sisekokkulepe kehtib kõnealuse kokkuleppe artikli 14 lõike 3 kohaselt seni, kuni see on vajalik kõikide AKV-ELi partnerluslepingu, ÜMTde assotsieerimise otsuse ja mitmeaastase finantsraamistiku alusel rahastatavate toimingute täielikuks elluviimiseks.

Lepingu kohane rahastamine toimub ELi liikmesriikide eelarvetest. Rahastu rahastamiseks ja intressitoetuste maksmiseks vajaliku toetuse summad saadakse ELi liikmesriikide osamaksudest mitmeaastase finantsraamistiku raames (esimene finantsprotokoll aastateks 2000–2007 (edaspidi „9. Euroopa Arengufond (EAF)“), teine finantsprotokoll aastateks 2008–2013 (edaspidi „10. EAF“) ja kolmas finantsprotokoll aastateks 2014–2020 (edaspidi „11. EAF“)). EIP-le on tehtud ülesandeks järgneva haldamine:

(iv) rahastu, s.o riske kandev käibefond, mille eesmärk on erasektori investeeringute edendamine AKV riikides ning mille maht on 3 685,5 miljonit eurot, millest 48,5 miljonit eurot on eraldatud ülemeremaadele ja -territooriumidele (edaspidi „ÜMTd“);

(v) intressitoetuste rahastamiseks ettenähtud toetused AKV riikidele summas kuni 1 220,85 miljonit eurot ja ÜMTdele kuni 8,5 miljonit eurot. Neid toetusi saab kuni 15 % ulatuses kasutada projektidega seonduva tehnilise abi rahastamiseks.

23. detsembril 2020 otsustas nõukogu pikendada investeerimisrahastu kulukohustuste võtmise perioodi vähemalt kuue kuu võrra. Pärast seda pikendamist kiitis pank kooskõlas oma volitustega tegevuse heaks kuni 30. juunini 2021 (nõukogu 23. detsembri 2020. aasta otsus (EL) 2020/2233, mis käsitleb AKV riikide investeerimisrahastu raames 9., 10. ja 11. Euroopa Arengufondi rahastamistoimingutest tagasisaadavate vahendite sidumist kulukohustustega (ELT L 437, 28.12.2020, lk 188)).

EL ja AKV riigid on kokku leppinud üleminekumeetmeid käsitleva otsuse muutmises, et pikendada AKV-ELi partnerluslepingu sätete kohaldamist 31. detsembrini 2023 või kuni uue lepingu jõustumiseni või kuni liidu ja AKV riikide vahelise uue lepingu ajutise kohaldamiseni, olenevalt sellest, mis saabub varem (AKV-ELi suursaadikute komitee otsus nr 2/2019 võtta vastu AKV-ELi partnerluslepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed, mida on järgnevalt muudetud AKV-ELi suursaadikute komitee 26. novembri 2021. aasta otsusega nr 3/2021, AKV-ELi suursaadikute komitee 16. juuni 2022. aasta otsusega nr 970/2022 ja AKV-ELi suursaadikute komitee 25. oktoobri 2023. aasta otsusega nr 2/2023).

14. juunil 2021 jõustunud naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumenti „Globaalne Euroopa“ käsitleva määrusega (9. juuni 2021. aasta määrus (EL) 2021/947) luuakse peamine õiguslik alus ELi abi andmiseks väljaspool ELi aastatel 2021–2027 ning panga uute institutsiooniliste volituste juhtimine seoses tegevusega väljaspool Euroopa Liitu, sealhulgas AKV piirkonnas. Muu hulgas integreeritakse sellega ELi eelarvesse EAF, mida praegu rahastatakse väljaspool eelarvet. Naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi määrusega tagatakse komisjonile õiguslik alus, et delegeerida EIP-le edaspidi ELi volitusi väljaspool ELi toimuvaks tegevuseks. Samuti tagatakse sellega välisinvesteeringute raamistik liidu koostööks partnerasutustega ELi eelarvest rahastatavate toetuste või tagatiste kaudu.

Edaspidi võetakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi raames kasutusele investeerimisrahastust tagasisaadavad vahendid, ühendades Euroopa Kestliku Arengu Fondi (EFSD+) AKV riikide erasektorile pühendatud komponendi ja usaldusfondi. 15. veebruaril 2023 allkirjastati EIP ja Euroopa Komisjoni vaheline ülekandmisleping (edaspidi „ülekandmisleping“). Selle lepingu eesmärk on rahastu raames tagasisaadavate vahendite ülekandmine nende kättesaadavaks muutumisel kooskõlas otsusega (EL) 2020/2233 (edaspidi „AKV riikide investeerimisrahastu tagasimaksed“) ja otsusega (EL) 2021/1764 (edaspidi „ÜMTde investeerimisrahastu tagasimaksed“ ning koos AKV riikide investeerimisrahastu tagasimaksetega „tagasimaksed“). Üksikasjalikum teave on esitatud lisade punktides 2.4.6 ja 17.

Käesolev raamatupidamise aastaaruanne hõlmab ajavahemikku 1. jaanuarist 2025 kuni 31. detsembrini 2025.

Halduskomitee ettepanekul võttis direktorite nõukogu 25. märtsil 2026 raamatupidamise aastaaruande vastu ja andis loa esitada see juhatajate nõukogule, et viimane saaks selle 24. aprilliks 2026 heaks kiita.

2 Peamised arvestusmeetodid

2.1 Koostamise alus − nõuetele vastavuse kinnitus

Finantsaruanded on koostatud tegevuse jätkuvuse põhimõttel, mille puhul eeldatakse, et rahastust suudetakse lähitulevikus maksta välja kõik mis tahes tegevuse raames tasumisele kuuluvad summad, ning vastavalt rahvusvahelistele finantsaruandlusstandarditele (IFRS), mille on avaldanud Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu (IASB) ja mille on vastu võtnud Euroopa Liit (edaspidi „IFRSi raamatupidamisstandardid“). Raamatupidamise aastaaruanne 31. detsembri 2025. aasta seisuga koosneb finantsseisundi aruandest, kasumi- ja muu koondkasumi aruandest, omakapitali muutuste aruandest, rahavoogude aruandest ja lisadest.

2.2 Olulised raamatupidamisalased otsused, eeldused ja hinnangud

Raamatupidamise aastaaruande koostamiseks tuleb koostada hinnangud ja eeldused, mis mõjutavad aruandes kajastatud tulusid, kulusid, varasid ja kohustisi ning tingimuslike varade ja kohustiste avalikustamist. Hinnangute koostamise lahutamatuks osaks on olemasoleva teabe kasutamine ja kutsealase otsustuse tegemine. Edaspidised tegelikud tulemused võivad sellistest hinnangutest erineda ja erinevused võivad olla raamatupidamise aastaaruande seisukohast olulised. Hinnanguid ja nende aluseks olevaid eeldusi vaadatakse pidevalt läbi. Hinnangulisi korrektsioone kajastatakse edasiulatuvalt.

Otsuseid ja hinnanguid on kõige enam kasutatud järgnevates valdkondades:

- **Finantsinstrumentide õiglane väärtus**

Kui bilansis kajastatud finantsinstrumentide õiglast väärtust ei ole võimalik leida aktiivsete turgude alusel, määratakse see kindlaks, kasutades mitmesuguseid hindamismeetodeid, sh matemaatilisi mudeleid. Mudelites kasutatavad väärtused võetakse võimaluse korral jälgitavatelt turgudelt; kui see aga ei ole teostatav, tuleb õiglase väärtuse kindlaksmääramisel teatavas ulatuses kasutada oma äranägemisel tehtavaid otsuseid. Hinnangud liigitatakse vastavalt nende tasemele õiglase väärtuse hierarhias, mis sõltub hindamismeetodis kasutatud sisenditest. Hindamismeetodid on avaldatud ja neid on kirjeldatud

lisade punktides 2.4.2 ja 4.

- **Laenude ja ettemaksete väärtuse langusest tulenev kahjum**

Eeldatava krediidikahju hindamiseks tuleb juhtkonnal teha olulisi otsuseid, eelkõige hinnata väärtuse langusest tuleneva kahjumi kindlaksmääramisel, kui oluliselt on suurenenud krediidirisk alates esmasest kajastamisest, võtta arvesse tulevikku suunatud teavet ning prognoosida tulevaste rahavoogude suurust ja ajastust ning tagatise väärtust. Nende prognooside aluseks on hulk tegureid, mis võivad oluliselt muuta kajastatava krediidikahju allahindluse ajastust ja summat (lisade punkt 2.4.2). Asjakohaseid eeldusi väärtuse languse mõju kohta, mis tuleneb üldisest ebakindlast olukorrast ning 2024. aasta tormilistest sündmustest, mis kandusid edasi 2025. aastasse, on üksikasjalikult kirjeldatud lisade punktides 2.4.2.2 ja 3.2.3.7.

- **Noteerimata omakapitaliinvesteeringute väärtuse hindamine**

Noteerimata omakapitaliinvesteeringute väärtust hinnatakse tavaliselt ühel järgnevatest alustest:

- hiljutised ametlikud turutehingud;
- põhimõtteliselt samasuguse muu instrumendi jooksev õiglane väärtus;
- oodatavad rahavood diskonteerituna jooksvate määrade alusel, mida kohaldatakse sarnaste tingimuste ja riskinäitajatega instrumentide puhul;
- korrigeeritud netovarade meetod või
- muud hindamismudelid.

Rahavoogude ja diskonteerimisel kasutatavate tegurite kindlaksmääramine noteerimata omakapitaliinvesteeringute puhul nõuab olulisi hinnanguid. Rahastu kohandab hindamismeetodeid perioodiliselt ja testib nende asjakohasust, kasutades selleks kas sama instrumendiga tehtud turutehingute jälgitavaid jooksvaid hindasid või muid jälgitavaid turuandmeid.

- **Rahastu osalusega üksuste konsolideerimine**

EIP tegi otsuse, et ükski üksustest, milles tal on osalus, ei ole rahastu kontrolli all. See on tingitud sellest, et kõikides sellistes üksustes kuulub vastutus haldamise, tegevuse juhtimise ja partnerlusasjade eest täisosanikule, fondijuhile või haldusnõukogule, kellel on õigus ja pädevus teha kõik vajalikud toimingud partnerluse ülesannete ja eesmärkide täitmiseks kooskõlas investeerimis- ja tegevuspõhimõtetega.

2.3 Muutused arvestusmeetodites

Kui järgmised muudatused kõrvale jätta, siis on rahastu kõigi käesoleva raamatupidamise aastaaruandega hõlmatud arvestusperioodide suhtes järjepidevalt kohaldanud lisade punktis 2.4 kirjeldatud arvestuspõhimõtteid. Rahastu võttis aasta jooksul vastu järgmised standardimuudatused ja uued standardid.

Rahastu kasutuselevõetud uued ja muudetud standardid

Rahastu raamatupidamise aastaaruande suhtes jõustusid alates 1. jaanuarist 2025 kehtivate standardite alljärgnevad muudatused:

- IAS 21 „Valuutakursside muutuste mõjud“ muudatused: vahetatavuse puudumine.

Eespool loetletud muudatustel ei olnud rahastu raamatupidamise aastaaruandele olulist mõju.

Uued standardid, muudatused ja tõlgendused, mida rahastu ei ole veel kasutusele võtnud

31. detsembri 2025. aasta seisuga olid avaldatud järgmised kehtivate standardite muudatused, mis ei olnud aga 31. detsembril 2025 lõppevate iga-aastaste aruandeperioodide puhul kohustuslikud.

ELi heakskiidetud kehtivate standardite muudatused, mida kohaldatakse 1. jaanuaril 2026 või hiljem algavate aruandeperioodide suhtes:

- finantsinstrumentide liigitamise ja mõõtmise muudatused (IFRS 1, IFRS 7, IFRS 9 ja IAS 7 muudatused);
- iga-aastased edasiarendused – 11. köide;
- loodusressurssidest sõltuva elektrienergiaga seotud lepingud – IFRS 9 ja IFRS 7 muudatused.

Kehtivate standardite muudatused, mida EL ei ole veel heaks kiitnud:

- IFRS 18 „Finantsaruannete esitamine ja neis avalikustatav teave“;
- IFRS 19 „Avaliku aruandekohustuseta tütarettevõtjad: avalikustatav teave“;

Käesoleva raamatupidamise aastaaruande heakskiitmise kuupäeva seisuga ei olnud rahastu ühtki eespool loetletud standardit ega kehtivate standardite muudatust varakult kasutusele võtnud ning avaldatud ei olnud ühtki kohaldatavat tõlgendust, mida rahastu peaks kummalgi aruandekuupäeval arvesse võtma. Juhtkond eeldab, et kõik asjakohased seisukohad võetakse vastu esimeseks perioodiks, mis algab seisukoha jõustumise kuupäeval või pärast seda, ning et see ei mõjuta oluliselt rahastu raamatupidamise aastaaruandeid.

2.4 Kokkuvõte olulistest arvestusmeetoditest

Finantsseisundi aruandes on varad ja kohustised esitatud likviidsuse järgi kahanevas järjekorras ning käibe- ja põhivaral ei ole vahet tehtud.

2.4.1 Välisvaluuta ümberarvestamine

Rahastu raamatupidamise aastaaruanne esitatakse eurodes, mis on ühtlasi rahastu arvestus- ja aruandlusvaluuta. Kui ei ole teisiti märgitud, on finantsteave esitatud eurodes ja ümardatud lähima tuhandeni.

Välisvaluutatehingud arvestatakse eurodesse ümber tehingu päeval kehtinud vahetuskursi alusel.

Rahalised varad ja kohustised, mis on nomineeritud muudes valuutades kui eurodes, arvestatakse eurodesse ümber finantsseisundi aruande kuupäeval kehtinud vahetuskursi alusel. Ümberarvestamisest tulenevat kasumit või kahjumit kajastatakse kasumi- ja muu koondkasumi aruandes.

Mitterahalised kirjed, mida hinnatakse välisvaluutas soetusmaksumuses, arvestatakse ümber algse tehingu kuupäeval kehtinud vahetuskursi alusel. Mitterahalised kirjed, mida hinnatakse välisvaluutas õiglases väärtuses, arvestatakse ümber õiglase väärtuse kindlaksmääramise kuupäeval kehtinud vahetuskursi alusel.

Vahetuskursierinevused, mis tulenevad tehingute teostamisest vahetuskursi alusel, mis erineb tehingu kuupäeval kehtinud vahetuskursist, ja realiseerimata vahetuskursierinevused, mis tulenevad välisvaluutas nomineeritud tasumata rahalistest varadest ja kohustistest, kajastatakse kasumi- ja muu koondkasumi aruandes.

2.4.2 Finantsvarad (välja arvatud tuletisinstrumendid)

Finantsinstrumendid, mis ei ole tuletisinstrumendid, kajastatakse esmaselt arvelduspäeva seisuga.

Liigitus ja hindamine

Finantsvarad

Esmasel kajastamisel liigitatakse finantsvara amortiseeritud väärtuses või õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavaks finantsvaraks ja finantskohustis liigitatakse amortiseeritud väärtuses või õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavaks finantskohustiseks.

IFRS 9 kohaselt algab liigitamine sellest, et otsustatakse, kas finantsvara käsitatakse võla- või omakapitaliinstrumendina. IFRS 9s on osutatud standardile IAS 32 „Finantsinstrumendid: esitamine“.

Võlainstrumendid on instrumendid, mis on vastaspoole seisukohast finantskohustised – laenud ja võlaväärtpaberid, sh struktureeritud (majandus)üksuste, valitsuse või äriühingute emiteeritud võlakirjad, väärtpaberid või sertifikaadid.

Võlainstrument on amortiseeritud väärtuses kajastatav instrument, kui see vastab järgmistele kriteeriumitele ja seda ei liigitata õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavaks varaks:

- vara hoitakse ärimudelis, mille puhul hoitakse varasid lepingupõhiste rahavoogude kogumiseks, ning
- finantsvara lepingutingimustest tulenevad kindlaksmääratud kuupäevadel rahavood, mis on ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intressi maksed.

Eespool nimetatud kriteeriume tuleks kohaldada finantsvara suhtes tervikuna, ka juhul, kui tegemist on varjatud tuletisinstrumendiga.

Omakapitaliinstrumendid on instrumendid, mis on emitendi seisukohast omakapital, st sellised instrumendid, mis ei sisalda lepingulist maksekohustust ja mis tõendavad jääkosalust emitendi netovaras. Omakapitaliinstrumente hinnatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.

Sellise omakapitaliinstrumendi, mida ei hoita kauplemise eesmärgil, esmasel kajastamisel võib rahastu otsustada esitada hilisemad muutused ainult muu koondkasumi hulgas. Selline otsus tehakse iga investeeringu kohta eraldi.

Kõik muud finantsvarad liigitatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavaks varaks.

Ärimudeli hindamine

Rahastut haldav Euroopa Investeerimispank analüüsib sellise ärimudeli eesmärki, kus võlainstrumenti hoitakse portfelli tasandil, sest see kajastab kõige paremini ärijuhtimise ja juhtkonnale teabe esitamise viisi. Arvesse võetakse järgmist teavet:

- portfelli moodustamise põhimõtted ja eesmärgid ning nende põhimõtete rakendamine praktikas. Eelkõige uuritakse, kas juhtimisstrateegia eesmärk on teenida lepingulist intressitulu, säilitades teatava intressimäära profiili, mille puhul finantsvarade tähtaeg vastab nende varade rahastamiseks võetud kohustiste tähtajale, või müües varasid rahavoogude realiseerimiseks;
- kuidas analüüsitakse portfelli tootlust ja antakse sellest aru rahastu juhtkonnale;
- millised on riskid, mis mõjutavad ärimudeli edukust (ja selle ärimudeli raames hoitavate finantsvarade tulemuslikkust) ja kuidas neid riske hallatakse, ning
- eelmistel perioodidel toimunud müügi sagedus, maht ja ajastus, müügi põhjused ning tuleviku müügitegevuse prognoos.

Teavet müügitegevuse kohta ei vaadelda aga eraldi, vaid üldise hindamise käigus, analüüsides seda, kuidas täidetakse rahastu eesmärki hallata finantsvara ja kuidas realiseeritakse rahavoogusid.

Tulemusliku rahastamise vahendi otselaenutehingute ärimudelit on kirjeldatud ja see on avalikustatud lisade punktis 25.

Rahavood, mille moodustavad ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intressi maksed

Käesolevas analüüsis on põhisumma määratletud kui võlainstrumendi õiglane väärtus esmasel kajastamisel. Intress on määratletud kui tasu raha ajaväärtuse eest, konkreetsel ajavahemikul tasumata põhisummaga seonduva krediidiriski eest ja muude elementaarsete laenamisega seotud riskide ja kulude (nt likviidsusrisk ja halduskulud) eest ning see sisaldab ka kasumimarginaali.

Instrumendi lepingutingimustest lähtudes analüüsitakse, kas lepingupõhised rahavood on ainult põhiosa ja intressi maksed. Selle käigus analüüsitakse, kas finantsvaraga on seotud lepingutingimus, mille tulemusel võib muutuda lepingupõhiste rahavoogude ajastus ja summa, nii et see ei vasta enam osutatud tingimusele.

Kajastamise lõpetamine

Rahastu lõpetab finantsvara kajastamise, kui lepingujärgsed õigused finantsvarast tulenevatele rahavoogudele lõpevad või kui rahastu loovutab lepingujärgsete rahavoogude saamise õigused sellise tehingu tulemusena, mille raames rahastu kas kannab finantsvara omandiga seonduvad riskid ja hüved üle või säilitab sisuliselt kõik omandiga seonduvad riskid ja hüved, kuid ei säilita kontrolli finantsvara üle.

Finantsvara või -kohustise kajastamise lõpetamisel (lisade punkt 2.4.4) kajastatakse kasumiaruandes järgmiste summade vahe: ühelt poolt vara või kohustise bilansiline jääkmaksumus (või selle vara või kohustise osale omistatud bilansiline jääkmaksumus, mille kajastamine lõpetatakse) ja teiselt poolt i) saadud või makstud tasu ja ii) muu koondkasumi hulgas kajastatud kumulatiivne kasum või kahjum. Seejuures ei võeta arvesse õiglases väärtuses läbi muu koondkasumi kajastatavatelt omakapitaliinvesteeringutelt saadavat kumulatiivset kasumit või kahjumit, mida ei kanta võõrandamisest saadud kasumisse või kahjumisse, vaid reservfondi.

IBORi reformi kontekstis hindab rahastu seda, kas amortiseeritud väärtuses kajastatava finantsinstrumendi muutus on oluline, pärast IBORi reformi 2. etapiga kehtestatud praktilise vahendi kohaldamist. Rahvusvaheliste Raamatupidamisstandardite Nõukogu välja antud muudatuste kohaselt ei lõpeta rahastu sellise finantsinstrumendi kajastamist, mille lepingupõhised rahavood muutuvad reformi otsesel tagajärjel ja mille puhul muudatus on majanduslikult samaväärne eelmisele lepingupõhiste rahavoogude kindlaksmääramise alusele (see tähendab vahetult enne muudatust kasutatud alusele).

Ümberliigitamine

Pärast esmast kajastamist finantsvara enam ümber ei liigitata, välja arvatud pärast seda, kui rahastu on muutnud ärimudelit, mille alusel ta haldab oma finantsvarasid.

Muutmine

Amortiseeritud väärtuses kajastatav finantsvara loetakse muudetuks siis, kui selle lepingupõhised rahavood räägitakse uuesti läbi või neid muudetakse muul viisil. Uuesti läbirääkimine või muutmine võib, kuid ei pruugi tähendada endise finantsinstrumendi kajastamise lõpetamist ja uue finantsinstrumendi kajastamist.

Pärast amortiseeritud väärtuses kajastatava finantsvara rahavoogude märkimisväärset lepingupõhist muutmist, mille tagajärjel finantsvara kajastamine lõpetatakse, kajastatakse uut finantsvara õiglases väärtuses ning muudatusest tuleneva kasumi või kahjumi kajastamine avaldab konsolideeritud kasumiaruandes mõju finantstehingutest laekuva tulu rubriigis.

Lepingupõhist muutmist käsitatakse märkimisväärsena siis, kui läbivaadatud tingimuste kohaselt erineb rahavoogude diskonteeritud nüüdisväärtus (kasutades diskonteerimisel algset tegelikku intressimäära) vähemalt 10 % võrra algse finantsvara ülejäänud rahavoogude diskonteeritud nüüdisväärtusest. Arvesse võetakse ka selliseid kvalitatiivseid tegureid nagu selle vääringu muutumist, milles finantsvara on nomineeritud, ja konverteerimise tingimusi.

IBORi reformi kontekstis hindab rahastu seda, kas amortiseeritud väärtuses kajastatava finantsinstrumendi muutus on oluline, pärast IBORi reformi 2. etapiga kehtestatud praktilise vahendi kohaldamist. Rahastu ajakohastab tegelikku intressimäära ilma finantsinstrumendi bilansilist jääkmaksumust muutmata, kui finantsinstrumendi amortiseeritud väärtuses hinnatavate lepingupõhiste rahavoogude kindlaksmääramise alus muutub reformi otsesel tagajärjel ja kui muudatus on majanduslikult samaväärne eelmisele alusele (see tähendab vahetult enne muudatust kasutatud alusele).

Finantsinstrumentide õiglase väärtuse hindamine

Õiglane väärtus on hind, mis saadakse vara müügil või makstakse kohustise üleandmisel hindamiskuupäeval turuosaliste vahelises tavapärases tehingus peamisel turul, selle puudumisel aga kõige soodsamal turul, millele rahastul on sel kuupäeval juurdepääs.

Asjakohasel juhul hindab EIP rahastu nimel instrumendi õiglast väärtust, kasutades instrumendi noteeritud hinda aktiivsel turul. Aktiivse turuna käsitatakse turgu, kus vara või kohustisega seotud tehingud toimuvad piisava sagedusega ja piisavas mahus, et anda pidevalt teavet hinnakujunduse kohta.

Kui finantsseisundi aruandes kajastatud finantsvarade ja -kohustiste õiglast väärtust ei ole võimalik leida aktiivsete turgude alusel, määratakse see kindlaks, kasutades mitmesuguseid hindamismeetodeid, sh matemaatilisi mudeleid. Mudelites kasutatavad väärtused võetakse võimaluse korral jälgitavatelt turgudelt; kui see aga ei ole teostatav, tuleb õiglase väärtuse kindlaksmääramisel teatavas ulatuses kasutada oma äranägemisel tehtavaid otsuseid. Valitud hindamismeetod hõlmab kõiki tegureid, mida turul osalejad tavatsevad arvesse võtta tehinguhinna kindlaksmääramisel.

Hindamismeetodid võivad hõlmata võrdlust jälgitava turuhinnaga samalaadsete instrumentidega, netonüüdispuhasväärtuse mudelit, diskonteeritud rahavoogude mudelit, Black-Scholesi mudelit, polünoomilise optsioonihinna mudelit ja muid hindamismudeleid. Hindamismeetodites kasutatavate eelduste ja sisendite hulka kuuluvad riskivabad intressimäärad ja võrdlusintressimäärad, diskontomäära arvutamiseks kasutatavad krediidiriski marginaalid, võlakirja- ja aktsiahinnad, valuutavahetuskursid, aktsiahinnad, aktsiaindeksid ning prognoositav hinnavolatiilsus ja korrelatsioon.

Hindamismeetodite eesmärk on leida õiglane väärtus ehk hind, mille eest toimuks hindamiskuupäeval turuosaliste vahel tavapärane tehing vara müügiks või kohustise üleandmiseks.

Pank kasutab levinumate ja lihtsamate finantsinstrumentide õiglase väärtuse määramiseks üldtunnustatud hindamismudeleid. See kehtib näiteks intressimäära ja valuuta vahetuslepingute kohta, mille puhul kasutatakse ainult jälgitavaid turuandmeid, ning eksperdihinnanguid ja prognoose ei ole eriti vaja. Jälgitavaid hindu ja mudelite sisendeid võib tavaliselt saada noteeritud võla- ja kapitaliväärtpaberite, börsil kaubeldavate tuletisinstrumentide ja lihtsate börsiväliste tuletisinstrumentide (näiteks intressimäära vahetuslepingud) turult. Jälgitavate turuhindade ja mudelite sisendite kättesaadavus vähendab vajadust eksperdihinnangute ja prognooside järele ning õiglase väärtuse määramisega seotud ebakindlust. Jälgitavate turuhindade ja sisendite kättesaadavus on eri toodete ja turgude puhul erinev ning see võib muutuda konkreetsete sündmuste mõjul ja vastavalt finantsturgudel valitsevate tingimuste muutumisele.

Keerukamate instrumentide puhul kasutab pank enda väljatöötatud meetodeid, mis põhinevad tunnustatud hindamismudelitel. Mõned või kõik nende mudelite sisendid ei ole turul jälgitavad, vaid tuletatakse turuhindadest ja -määradest või oletustel põhinevatest hinnangutest. Oluliste mittejälgitavate sisenditega instrumentide hulka kuuluvad näiteks teatavad laenud ja tagatised, millel puudub aktiivne turg. Kui õiglane väärtus määratakse kindlaks hindamismudelitega, kus kasutatakse olulisi mittejälgitavaid sisendeid, on suurem roll juhtkonna hinnangutel ja prognoosidel. Juhtkonna hinnanguid ja prognoose on tavaliselt vaja selleks, et valida välja sobiv hindamismudel, prognoosida hinnatava instrumendi poolt tulevikus tekitatava rahavoo suurust, määrata kindlaks vastaspoole makseviivituse tõenäosus ja ettemakserisk ning valida sobivad diskontomäärad.

Rahastu hindab õiglast väärtust õiglase väärtuse hierarhia abil, mis kajastab hindamisel kasutatud sisendite olulisust. Hierarhia on järgmine.

- 1. tase: sisenditeks on instrumentide noteeritud (korrigeerimata) hinnad sellistel aktiivsetel turgudel, millele rahastul on juurdepääs ja kus kaubeldakse samasuguste instrumentidega.
- 2. tase: muud sisendid kui 1. taseme noteeritud hinnad, mis on jälgitavad kas otseselt (s.o hindadena) või kaudselt (hindadest tuletatud). See kategooria hõlmab instrumente, mille hindamiseks kasutatakse sarnaste instrumentide noteeritud hinda aktiivsel turul, samasuguste või sarnaste instrumentide noteeritud hinda turul, mis ei ole täiesti aktiivne, või muid hindamismeetodeid, mille puhul olulised sisendid on turuandmete alusel jälgitavad.
- 3. tase: mittejälgitavad sisendid. See kategooria hõlmab instrumente, mille hindamismeetod ei sisalda jälgitavatel andmetel põhinevaid sisendeid ja mille väärtuse kindlakstegemisel on oluline roll mittejälgitavatel sisenditel. Siia kuuluvad ka instrumendid, mille väärtus põhineb sarnaste instrumentide noteeritud hindadel ja mille puhul instrumentidevaheliste erinevuste kajastamiseks tuleb teha olulisi mittejälgitavaid korrigeerimisi või lähtuda eeldustest.

Rahastu kajastab üleviimist ühelt õiglase väärtuse hierarhia tasemelt teisele selle aruandeperioodi lõpul, mil muutus aset leidis.

Finantsvara väärtuse langus

IFRS 9 põhineb tulevikku suunatud eeldatava krediidikahju mudelil. EIP on kehtestanud raamistiku eeldatava krediidikahju arvutamiseks sõltuvalt makromajanduslikust olukorrast. See hõlmab kindlal ajahetkel kehtivate krediidiriski parameetrite (makseviivituse tõenäosus ja makseviivitusest tingitud kahjumäär) kindlaksmääramist, lähtudes süsteemsest tegurist (krediiditsükkel), mis tuleneb makromajandusest ja mida prognoositakse makromajanduslike prognooside või stsenaariumide kaudu. Lõplik eeldatav krediidikahju on asjaomase makromajandusliku stsenaariumi eeldatava krediidikahju tõenäosusega kaalutud keskmine. Seda tulevikku suunatud kahjumudelit kohaldatakse nii amortiseeritud väärtuses kajastatavate finantsvarade, finantstagatislepingute kui ka bilansiväliste kohustuste puhul.

IFRS 9 kohaselt lähtutakse kahju allahindluse hindamisel ühest järgmisest alusest:

- 12 kuu eeldatav krediidikahju: see on eeldatav krediidikahju, mis tekib juhul, kui makseviivitusi esineb 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva, ning
- kogu eluea eeldatav krediidikahju: see on eeldatav krediidikahju kõigist makseviivitustest, mis tekivad finantsinstrumendi oodatava tähtaja jooksul.

Standardiga IFRS 9 on ette nähtud kolmeastmeline väärtuse languse mudel, mis põhineb krediidikvaliteedi muutumisel pärast esmast kajastamist. Finantsinstrumendid liigitatakse 1. etapis, välja arvatud instrumendid, mille puhul täheldatakse krediidiriski märkimisväärset

suurenemist pärast nende esmast kajastamist. See hõlmab nii kvantitatiivset kui ka kvalitatiivset teavet ja analüüsi, mis põhineb panga oskusteabel, sealhulgas tulevikku suunatud teabel.

Krediidiriski tõttu langenud väärtusega ostetud või tekkinud varad on finantsvarad, mis liigitatakse alates esmase kajastamise hetkest 3. etapis olevaks. Krediidiriski tõttu langenud väärtusega ostetud või tekkinud finantsvarade puhul kajastatakse pärast esmast kajastamist eluea jooksul eeldatava krediidikahju kumulatiivsed muutused kasumiaruandes.

Pank valib IFRS 9 kohase etapi, järgides järkjärgulist lähenemisviisi, mille puhul kasutatakse konkreetseid vastaspooli ja rahastamisvahendeid käsitlevat teavet, mis on kooskõlas sisemisi varajasi hoiatussignaale, viivisnõudeid ja makseraskuste tõttu restruktureerimisi käsitlevate suuniste ja menetlustega.

EIP on seisukohal, et olemasolev tulevikku suunatud eeldatava krediidikahju mudel on piisavalt usaldusväärne, et võtta arvesse äärmuslikke majandussündmusi, mida on otseselt kajastatud makromajanduslikes prognoosides ja makseviivituste tõenäosust käsitlevate tingimuste ülesehituses.

Kui krediidirisk on märkimisväärselt suurenenud, viiakse instrument üle 2. etappi, kuid seda ei käsitata veel krediidiriski tõttu langenud väärtusega instrumendina. Kui rahastamisvahendi väärtus on krediidiriski tõttu langenud, viiakse instrument üle 3. etappi.

3. etapi riskipositsiooni kindlaksmääramiseks selgitab pank välja, kas on objektiivseid tõendeid viivisnõuete olemasolu kohta. Finantsvara makseviivitusega on tegemist siis, kui laenuvõtja ei tasu tõenäoliselt tema vastu olevaid krediidi iseloomuga nõudeid täielikult, ilma et rahastu sekkuks, või laenuvõtja on jätnud tema vastu oleva mis tahes olulise krediidi iseloomuga nõude rahastule üle 90 päeva tasumata.

Sellega seoses käsitatakse finantsvara vähenenud väärtusega finantsvarana, kui on kindlaks tehtud, et rahastul tõenäoliselt ei õnnestu kõiki summasid algsete lepingutingimuste kohaselt või samaväärse väärtusega sisse nõuda. Üksikute krediidiriski positsioonide analüüsimisel lähtutakse laenuvõtja laadist ja üldisest finantsseisundist, tema vahenditest ja senisest maksekohustuste täitmisest, sellest, kas tal on lootust saada tuge rahalist vastutust kandvalt tagatiseandjatelt, ja asjakohasel juhul ka tagatise realiseerimisväärtusest.

Vähenenud väärtusega nõudeid vaadatakse läbi ja analüüsitakse vähemalt kaks korda aastas. Kui tulevikus oodatavate rahavoogude summad ja ajastus muutuvad võrreldes varasemate prognoosidega, siis muudetakse ka krediidikahju eraldisi ning need debiteeritakse või krediteeritakse kasumiaruandes. Väärtuse languse allahindlus tühistatakse alles siis, kui krediidikvaliteet on sedavõrd paranenud, et võib piisava kindlusega eeldada põhisumma ja intressi õigeaegset tasumist vastavalt krediidilepingu tingimustele. Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded ja nõuded, mille sissenõudmisest on loobutud, kantakse maha. Mahakandmised kaetakse kas varem kindlaks tehtud väärtuse languse arvelt või kantakse kasumiaruandes kuludesse ja vastavalt vähendatakse nõude põhisummat. Varem mahakantud summade osalisel või täielikul laekumisel kantakse need kasumiaruandes tuludesse. Mahakantud finantsvarade puhul võidakse siiski võtta täitemeetmeid, et järgida panga saadaolevate summade sissenõudmise menetlusi.

Eeldatava krediidikahju hindamine – sisendid, eeldused ja meetodid

2. ja 3. etapis olevate varade puhul hinnatakse eeldatavat krediidikahju kogu eluea lõikes; 1. etapi varade puhul lähtutakse 12 kuu eeldatavast krediidikahjust.

Eeldatav krediidikahju arvutati järgmiste muutujate alusel:

- krediidireiting ja makseviivituse tõenäosus kindlal ajahetkel,
- makseviivitusest tingitud kahjumäär kindlal ajahetkel,
- makseviivituses olev riskipositsioon.

Vastaspoole krediidirisk määratakse kindlaks teatava kuupäeva seisuga, kasutades hindamislehtedel põhinevaid mudeleid, mida on kohandatud vastaspoolte ja riskipositsioonide eri kategooriatega.

Iga krediidireiting on seotud konkreetse makseviivituse tõenäosusega, mis kajastab tõenäosust, et vastaspoolel tekib makseviivitus järgmise 12 kuu jooksul või kohustuse ülejäänud tähtaja jooksul. Riskipositsioonide puhul on reiting seega põhiteave kindlal ajahetkel esineva riskipositsioonidega seotud makseviivituste tõenäosuse kõvera kindlaksmääramiseks. EIP kogub teavet rahastu krediidiriski positsioonide tulemuste ja makseviivituste kohta. Kogutud andmed rühmitatakse tegevusalade ja piirkonnatüüpide kaupa. Tegevusalasid ja piirkondi, mis käituvad krediiditsüklites ühtemoodi, analüüsitakse koos.

Selleks et analüüsida kogutud andmeid ning koostada prognoose riskipositsioonide järelejäänud tähtaja jooksul makseviivituse tekkimise tõenäosuse ning selle muutumise kohta aja möödumise tõttu ja konkreetsete makromajanduslike stsenaariumide puhul, kasutab EIP statistilisi mudeleid.

Makseviivitusest tingitud kahjumäär kajastab EIP prognoosi selle kohta, milliseks kujuneb vastaspoole makseviivitusest riskipositsioonile tuleneva kahju ja makseviivituse hetkeks tasumata summa suhe. Makseviivitusest tingitud kahjumäära võib määratleda ka kui „1. Sissenõudmismäär“. Makseviivitusest tingitud kahjumäära prognoosimisel lähtutakse peamiselt vastaspoole geograafilisest asukohast ja laadist ning nende viiest peamisest riskipositsiooni klassist: riigid, riigiasutused, finantseerimisasutused, ettevõtted ja projektide rahastamine. Makseviivitusest tingitud kahjumäära väärtusi saab veelgi täpsustada vastavalt riskipositsiooniga seotud toodete ja lepingute eripärale.

EIP kasutab kindlat ajahetke käsitlevat ja tulevikku suunatud teavet nii oma analüüsides, millega tehakse kindlaks, kas instrumendi krediidirisk on pärast esmast kajastamist oluliselt suurenenud, kui ka eeldatava krediidikahju hindamisel.

EIP on eeldatava krediidikahju hindamiseks välja töötanud tingimusliku modelleerimismeetodi – kindlal ajahetkel esineva makseviivituse tõenäosuse mudeli – makseviivituste tõenäosuse kõvera arvutamiseks, mis hõlmab

- krediiditsükli ja makromajanduslike muutujate majanduslikult põhjendatud seose määratlust ning
- SKPd käsitlevat kolme makromajanduslikku stsenaariumit (üks lähtestsenaarium ja kaks stsenaariumit, mis kajastavad majanduse langust ja elavdumist), mis võivad mitme aasta jooksul realiseeruda, ja nende vastavaid tõenäosusi.

Makromajanduslike stsenaariumide koostamiseks kasutab EIP mitut riiki ja mitut võrrandit hõlmavat osaliselt struktureeritud maailmamajanduse mudelit, mis sisaldab konkreetseid riike käsitlevaid osasid. Keskne ehk lähtestsenaarium on kavandatud nii, et see vastaks Euroopa Komisjoni kõige hiljutisematele prognoosidele. Positiivne ja negatiivne stsenaarium on kavandatud keskse stsenaariumi põhjal, kasutades mitut riiki ja mitut võrrandit hõlmavat mudelit. Stsenaariumid on tuletatud SKP muutustest, mis on majandustegevuse peamine hindamisviis. Reaalse SKP muutusi kalibreeritakse, et korrata selle muutuja täheldatud volatiilsust. Vajaduse korral kasutatakse SKP muutuste ulatuse ja püsivuse täpsustamiseks ka eksperdihinnanguid. Selle tulemusel tehakse kindlaks muutused koos võimaliku halvenemisega, et määrata muutuste mõju aja jooksul. Iga stsenaariumi tõenäosus määratakse kindlaks turu (volatiilsuse) näitajate ning siseselt väljatöötatud näitajate/indeksite põhjal, mida ebakindluse määramiseks aja jooksul järjepidevalt kasutatakse.

EIP kindlal ajahetkel esineva makseviivituse tõenäosuse ja kindlal ajahetkel esineva makseviivitusest tingitud kahjumäära mudelites kasutatakse erinevate makromajanduslike stsenaariumide puhul peamise sisendina samu krediiditsükli prognoositud väärtusi. Krediiditsükkel arvutatakse välise reitinguagentuuri esitatavate reitingu alandamise määrade ja reaalse SKP aastaste kasvumäärade prognooside ning pika- ja lühiajaliste intressimäärade vahe põhjal.

Makseviivituses olev riskipositsioon on makseviivitusse sattumise oodatav risk, mis põhineb vastaspoole praegusel riskipositsioonil ja lepingu kohaselt lubataval jooksva summa muutusel, sh amortisatsioon. Finantsvara makseviivituses olev riskipositsioon on vara bilansiline brutojääkmaksumus. Siduvate laenuandmiskohustuste ja finantstagatiste puhul sisaldab makseviivituses olev riskipositsioon väljamakstud summat.

2.4.2.1 Raha ja raha ekvivalendid

Rahastu loeb rahaks ja raha ekvivalentideks arvelduskontosid ja lühikese tähtajaga hoiuseid või kommertsväärtpabereid, mille tähtaeg on kuni kolm kuud. Raha ja raha ekvivalente kajastatakse finantsseisundi aruandes amortiseeritud väärtuses.

2.4.2.2 Likviidsed finantsvarad

Likviidsed finantsvarad on noteeritud ja noteerimata võlakirjad, mida hoitakse tähtaja lõpuni, ja kommertsväärtpaberid, mille tähtaeg on üle kolme kuu ja mis seejärel liigitatakse amortiseeritud väärtuses kajastatavateks väärtpaberiteks.

Need võlakirjad ja kommertsväärtpaberid kajastatakse esmaselt soetusmaksumuses, mille moodustab õiglane väärtus, millele on liidetud otsesed tehingukulud. Ostuhinna ja tagasiostmisväärtuse vahe amortiseeritakse instrumendi järelejäänud tähtaja jooksul tegeliku intressimäära meetodi kohaselt.

2.4.2.3 Laenud ja ettemaksed

Laenude ja ettemaksete portfell võib koosneda võlainstrumentidest, näiteks laenud ja võlaväärtpaberid, sealhulgas struktureeritud (majandus)üksuse emiteeritud võlakirjad, väärtpaberid või sertifikaadid, mida hoitakse tähtaja lõpuni eesmärgiga koguda lepingupõhiseid rahavoogusid.

Laenud ja ettemaksed on järgmised:

- laenud ja ettemaksed, mida kajastatakse amortiseeritud väärtuses;
- laenud ja ettemaksed, mida tuleb kajastada õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.

Rahastust antud laenud kajastatakse rahastu varana alates laenuvõtjatele raha ülekandmise hetkest. Laenude väljamaksmata osad kirjendatakse bilansiväliselt nominaalväärtuses. Laenud, mille rahavoo moodustavad ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intressi maksed, kajastatakse esmaselt soetusmaksumuses (väljamakse netosummana), mis põhineb laenu õiglasel väärtusel ja sisaldab tehingukulusid. Seejärel kajastatakse laene amortiseeritud väärtuses, kasutades tegeliku intressimäära meetodit.

Võlaväärtpaberid kajastatakse rahastu varana raha emitendile ülekandmise hetkel, kusjuures tegemist võib olla lepingupõhiselt seotud või ühe väärtpaberistamise seeriaga võlainstrumendiga. Võlaväärtpaberite väljamaksmata osad kirjendatakse bilansiväliselt nominaalväärtuses. Võlaväärtpaberid kajastatakse esmaselt soetusmaksumuses, mis koosneb õiglasest väärtusest, millele on liidetud otsesed tehingukulud; seejärel kajastatakse neid amortiseeritud väärtuses, mille arvutamiseks kasutatakse tegeliku intressimäära meetodit. Ostuhinna ja tagasiostmisväärtuse vahe amortiseeritakse instrumendi järelejäänud tähtaja jooksul tegeliku intressimäära meetodi kohaselt.

Laenude ja ettemaksete väärtuse languse põhimõtteid on kirjeldatud lisade punktis 2.4.2.

Laene ja ettemakseid, mille rahavoog ei vasta ärimudelile või ei koosne ainult põhiosa ja tasumata põhiosalt arvestatud intressi maksetest, tuleb kajastada õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande. Nende õiglase väärtuse hindamise meetod põhineb diskonteeritud rahavoogude meetodil või likvideerimisväärtusel.

IBORi reformi mõju amortiseeritud väärtuses kajastatavate laenude ja ettemaksete ümberhindamisele on kirjeldatud seda küsimust käsitlevates lõikudes lisade punkti 2.4.2 „Liigitus ja hindamine“ alapunktis „Muutmine“.

2.4.2.4 Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid

Rahastu omakapitaliinvesteeringuid on kahte liiki: i) otsesed omakapitaliinstrumendid ja ii) riskikapitalifondid. Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid kajastatakse esmaselt õiglases väärtuses, millele on liidetud tehingukulud. Seejärel kajastatakse õiglase väärtuse muutused, sealhulgas välisvaluuta ümberarvestusest tulenev kasum ja kahjum, kasumi- ja muu koondkasumi aruande kirjes „Netotulu aktsiatelt ja muudelt muutuvtuluga väärtpaberitelt“.

Kõnealuste investeeringute seda osa, mille suhtes on kulukohustused võetud, kuid mida ei ole kasutatud, kajastatakse nominaalväärtuses konsolideeritud bilansiväliste kohustustena.

Finantsinstrumentide õiglase väärtuse hindamine

Õiglase väärtuse kindlaksmääramiseks kohaldatakse vara kogupuhasväärtuse meetodit (eeldades seega, et kuigi turuväärtust ei ole võimalik hõlpsalt kindlaks teha, on vara puhasväärtus parim hinnang õiglase väärtuse kohta). Noteerimata investeeringu puhul, mille õiglast väärtust ei saa kindlaks teha aktiivsel turul, kasutatakse õiglase väärtuse määramiseks tunnustatud hindamismeetodeid (lisade punkt 4.2.1).

Omistatavat vara puhasväärtust korrigeeritakse viimase kättesaadava vara puhasväärtuse kuupäeva ja bilansi kuupäeva vahelisel ajavahemikul toimunud sündmustega, kui halduskomitee sellist korrektsiooni oluliseks peab. Olulisi korrektsioone muudetakse seni, kuni direktorite nõukogu asjaomase aasta raamatupidamise aastaaruande vastu võtab. Arvestades üldist ebakindlat olukorda ja mitmesuguseid kasvavaid riske, mille on põhjustanud Venemaa sissetung Ukrainasse, ning tootluse täheldatud volatiilsust, tõhustas pank oma hindamismeetodeid, et hinnata kõiki omakapitaliinvesteeringute õiglase väärtuse korrektsioone vara puhasväärtuse puhul, millest fondivalitsejad ei ole rahastu raamatupidamise aastaaruannete aruandekuupäeva seisuga teatanud.

Konkreetsete investeeringute puhul, mille kohta vara puhasväärtust ei ole võimalik hõlpsalt kindlaks määrata, võib kasutada muid suuniseid, näiteks rahvusvahelisi era- ja riskikapitali hindamise (*International Private Equity and Venture Capital Valuation* – IPEV) suuniseid, mille on välja andnud IPEVi nõukogu, ning neid investeeringuid tuleb üksikasjalikumalt jälgida ja läbi vaadata. Selle meetodi alusel jagatakse fondid siseselt kolme kategooriasse:

- I kategooria – fondid, mis on kasutusele võtnud IFRS 13 või IPEVi suuniste kohased õiglase väärtuse nõuded, mille puhul viiakse läbi konkreetne kontroll selle tagamiseks, et vara puhasväärtuse näol oleks tegemist õiglase väärtuse usaldusväärse hinnanguga;
- II kategooria – fondid, mis on kasutusele võtnud muud hindamissuunised (näiteks Euroopa Riskikapitali Assotsiatsiooni endised, 2001. aasta suunised) või standardid, mida võib käsitada IFRS 13ga kooskõlas olevatena ja mille korral saab arvutada samaväärse vara puhasväärtuse, ja
- III kategooria – fondid, mis ei ole võtnud kasutusele IFRS 13 kohaseid õiglase väärtuse nõudeid ega muid IFRS 13ga kooskõlas olevaid hindamissuuniseid.

Olulise mõju hindamine

Rahastu omandatud osalused kujutavad endast investeeringuid börsivälistesse ettevõtetesse investeerivatesse või riskikapitalifondidesse. Kooskõlas majandusharu tavadega on sellisteks investeeringuteks üldiselt mitme investori ühiselt märgitud investeeringud, kellest ükski ei ole sellises seisundis, et ta saaks üksinda mõjutada kõnealuse fondi igapäevast tööd ja investeerimistegevust. Selle tulemusena ei anna investori liikmesus sellise fondi juhtorganis talle põhimõtteliselt õigust mõjutada fondi igapäevast tegevust. Lisaks sellele ei määra börsivälistesse ettevõtetesse investeerivate või riskikapitalifondide üksikinvestorid kindlaks fondi tegevuspõhimõtteid, nagu dividendide või muude väljamaksete maksmise poliitikat. Selliseid otsuseid teeb üldjuhul fondi juhatus, tuginedes fondi juhatuse ja kõigi aktsionäride õigusi ja kohustusi reguleerivale aktsionäride kokkuleppele. Aktsionäride kokkuleppes

üldiselt välistatakse üksikinvestorite võimalus teha fondiga kahepoolsel alusel olulisi tehinguid, vahetada omavahel juhtivtöötajaid või saada privilegeeritud juurdepääs olulisele tehnilisele teabele. Rahastu investeeringuid tehakse kooskõlas eespool nimetatud majandusharu tavadega, mis tagab, et rahastul ei ole kontrolli ega muud olulist mõju IFRS 10 ja IAS 28 tähenduses ühegi sellise investeeringu üle, sealhulgas selliste investeeringute üle, milles rahastul on üle 20 % hääleõigustest.

2.4.3 Finantstagatised

Finantstagatislepingud on lepingud, mis nõuavad rahastult kindlaksmääratud maksete sooritamist, et hüvitada tagatise saajale tekkinud kahju, kui kindlaksmääratud võlgnik ei tee tähtaegselt makseid vastavalt võlainstrumendi tingimustele.

Finantstagatisi arvestatakse standardi IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ järgi kas tuletisinstrumentide või finantstagatistena olenevalt sellest, millistele IFRS 9s loetletud tunnustele ja omadustele need vastavad.

Tuletisinstrumentide arvestusmeetodid on esitatud lisa punktis 2.4.5.

Finantstagatisi kajastatakse algselt finantsseisundi aruande lahtris „Antud tagatiste eraldised“ õiglases väärtuses, millele on liidetud tehingukulud, mis on otseselt seotud finantstagatiste andmisega. Esmasel kajastamisel vastab maksekohustus oodatavate tagatispreemiate või oodatava esialgse kahjumi netonüüdispuhasväärtusele.

Pärast esmast kajastamist hinnatakse finantstagatisi ühel järgnevatest viisidest, olenevalt sellest, kumma puhul on tulemus suurem:

– kahju allahindluse summa, mis määratakse kindlaks IFRS 9 kohaselt, ja

– esmaselt kajastatud tagatispreemia, millest on maha arvatud tulu vastavalt IFRS 15 põhimõtetele.

Finantstagatistest (välja arvatud tagatiste realiseerimisest) tulenevat kohustiste netosumma suurenemist või vähenemist kajastatakse IFRS 9 kohaselt kasumi- ja muu koondkasumi aruande rubriigis „Tagatiste eraldiste muutus“.

Vastavalt IFRS 15 kohasele amortisatsioonikavale kajastatakse saadud tagatispreemia kogu finantstagatise tähtaja jooksul kasumi- ja muu koondkasumi aruandes kui „Teenus- ja vahendustasude tulu“.

2.4.4 Finantskohustised (välja arvatud tuletisinstrumendid)

Liigitus ja hindamine

Finantskohustised

Finantskohustisi kajastatakse amortiseeritud soetusmaksumuses, välja arvatud finantskohustised,

- mida tuleb kajastada õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (nt tuletisinstrumentidest tulenevad kohustised) ja
- mis on liigitatud õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavaks finantskohustiseks.

Rahastu lõpetab finantskohustise kajastamise, kui ta lepingulised kohustused on täidetud või tühistatud või lõppenud.

2.4.5 Tuletisfinantsinstrumendid

Tuletisfinantsinstrumentide hulka kuuluvad erinevate valuutade intressimäära vahetuslepingud ja lühiajalised valuutavahetuslepingud (välisvaluuta vahetustehingud).

Tuletisfinantsinstrumendid kajastatakse esmaselt kauplemispäeva seisuga.

Rahastu võib oma tavapärase tegevuse raames sõlmida vahetuslepinguid eesmärgiga maandada riske, mis seonduvad konkreetsete laenutehingutega, või valuuta forvardlepinguid eesmärgiga maandada riske, mis seonduvad tema valuutapositsioonidega, mis on nomineeritud muudes laialdaselt kasutatavates vääringutes kui eurodes, et tasakaalustada vahetuskursi muutustest põhjustatud mis tahes tulu või kulu.

Kõiki tuletisinstrumente kajastatakse nende õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande ja esitatakse tuletisfinantsinstrumentidena. Õiglane väärtus leitakse põhiliselt diskonteeritud rahavoogude mudelite, optsioonihinnamudelite ning kolmandate isikute noteeringute kaudu.

Tuletisinstrumente kajastatakse õiglases väärtuses, kirjendades need varana, kui nende õiglane väärtus on positiivne, ja kohustistena, kui nende õiglane väärtus on negatiivne. Tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutused kajastatakse kasumi- ja muu koondkasumi aruandes („Tuletisinstrumentide õiglase väärtuse muutumine“).

IFRS 9 kohaselt on tuletisinstrumendi tunnustega väärtpaberite põhilepingust eraldamise nõue finantsvarade või finantskohustiste puhul elimineeritud ja seega käsitletakse hübriidlepingut finantsvarade või -kohustiste liigitamisel ühe tervikuna.

2.4.6 Osamaksud

Liikmesriikide osamaksusid kajastatakse finantsseisundi aruandes nõuetena selle kuupäeva seisuga, mil nõukogu otsusega kehtestatakse osamaksud, mille liikmesriigid peavad rahastule tasuma.

Liikmesriikide osamaksud liigitatakse omakapitaliks, sest need vastavad järgmistele tingimustele:

- vastavalt osamaksusid käsitlevale lepingule annavad need liikmesriikidele õiguse otsustada rahastu netovarade kasutamise üle rahastu likvideerimise korral;
- need kuuluvad sellisesse instrumentide liiki, mis on allutatud kõikidele muudele instrumentide liikidele;
- kõikidel finantsinstrumentidel selles instrumentide liigis, mis on allutatud kõikidele muudele instrumentide liikidele, on identsed tunnused;
- instrumendil ei ole ühtegi tunnust, mis nõuaks selle liigitamist kohustisteks, ning
- instrumendi kehtivusaja jooksul instrumendiga seoses saadavate oodatavate rahavoogude kogusumma põhineb olulisel määral rahastu kasumil või kahjumil, kajastatud netovara muutusel või kajastatud ja kajastamata netovara õiglase väärtuse muutusel instrumendi kehtivusaja jooksul.

Osamaksusid liigitatakse ja kajastatakse raamatupidamise aastaaruandes amortiseeritud väärtuses.

Liikmesriikide väljamakstud osamaksud kujutavad endast saadaolevaid tagasimakseid, mis makstakse välja Euroopa Komisjonile ja Ühendkuningriigile. Vastavalt ülekandmislepingule teatab EIP alates 2024. aastast kuni 2027. aasta 31. detsembrini hiljemalt iga aasta 31. märtsiks kirjalikult AKV investeerimisrahastu saadaolevate tagasimaksete summa ja ÜMTde investeerimisrahastu saadaolevate tagasimaksete summa, mis on kogunenud vastavalt eelmise aasta 31. detsembri seisuga (edaspidi „saadaolevate tagasimaksete aruanne“). Saadaolevate tagasimaksete aruandes eristatakse komisjonile ülekantavaid tagasimakseid (AKV riikide ja ÜMTde tagasimaksed) ja Ühendkuningriigile ülekantavaid tagasimakseid. Saadaolevaid tagasimakseid kajastatakse finantsseisundi aruandes, kui rahastule esitatakse vastav maksetaotlus.

2.4.7 Intressid ja samalaadsed tulud

Rahastust antud laenude intresse kajastatakse kasumi- ja muu koondkasumi aruandes („Intressid ja samalaadsed tulud“) ja finantsseisundi aruandes („Laenud ja ettemaksed“) tekkepõhiselt tegeliku intressimäära alusel. See on määr, millega laenu oodatava kestuse jooksul toimuvad prognoositud tulevased maksed ja laekumised diskonteeritakse täpselt laenu bilansilisele netojääkmaksumusele. Pärast laenu kirjendatud väärtuse vähendamist väärtuse languse tõttu jätkatakse intressitulu kajastamist algse tegeliku intressimäära alusel, mida kohaldatakse uue bilansilise jääkmaksumuse suhtes.

Krediidiriski tõttu langenud väärtusega laenude intresse kajastatakse kasumi- ja muu koondkasumi aruandes („Intressid ja samalaadsed tulud“) ja finantsseisundi aruandes („Laenud ja ettemaksed“) tekkepõhiselt ja laenu oodatava kestuse jooksul krediidiga korrigeeritud tegeliku intressimääraga. See on määr, millega laenu oodatava kestuse jooksul toimuvad prognoositud tulevased maksed ja laekumised diskonteeritakse täpselt laenu bilansilisele netoväärtusele.

Rahastu vahenditelt saadud intressitoetuste puhul on tegu ettemakstud tuluga, mida kajastatakse tegeliku intressimäära korrektsioonina ning kirjendatakse kasumiaruande rubriigis „Intressid ja samalaadsed tulud“ perioodi kohta, mis kestab subsideeritud laenu väljamaksmisest kuni selle tagastamiseni.

Siduvate kohustustega seotud teenustasude puhul on tegu ettemakstud tuluga, mida kajastatakse tegeliku intressimäära meetodi alusel, arvutatuna perioodi kohta, mis kestab vastava laenu väljamaksmisest kuni selle tagastamiseni. Neid kajastatakse kasumi- ja muu koondkasumi aruandes („Intressid ja samalaadsed tulud“).

2.4.8 Intressitoetused ja tehniline abi

Oma tegevuse raames haldab rahastu liikmesriikide nimel intressitoetusi ja tehnilist abi.

Intressitoetuste ja tehnilise abi maksmiseks mõeldud osa liikmesriikide osamaksust ei kajastata rahastu omakapitalina, vaid liigitatakse võlgadeks kolmandatele isikutele. Rahastu teeb väljamaksed lõplikele vahendite saajatele ja seejärel vähendab kolmandatele isikutele võlgnetavaid summasid.

Kui intressitoetuste ja tehnilise abiga seoses makstud osamaksude summasid ei maksta täielikult välja, liigitatakse need ümber rahastule tehtud osamaksuks.

2.4.9 Rahalt ja raha ekvivalentidelt saadud intressitulu

Rahalt ja raha ekvivalentidelt saadud intressitulu kajastatakse tekkepõhiselt rahastu kasumi- ja muu koondkasumi aruandes.

2.4.10 Teenus- ja vahendustasud, dividendid

Osutatud teenuste eest saadud tasu kajastatakse selle perioodi tuluna, mille jooksul teenuseid osutatakse, ning olulise toimingu eest teenitud tasu kajastatakse tuluna pärast olulise toimingu lõpuleviimist. Need tasud esitatakse kasumi- ja muu koondkasumi aruandes („Teenus- ja vahendustasude tulu“).

Aktsiatelt ja muudelt muutuvtuluga väärtpaberitelt saadavaid dividende kajastatakse nende deklareerimise ajal ja need esitatakse kasumi- ja muu koondkasumi aruandes aktsiatelt ja muudelt muutuvtuluga väärtpaberitelt saadud realiseeritud netokasumi all.

2.4.11 Maksustamine

Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud Euroopa Liidu privileegide ja immuniteetide protokollis on ette nähtud, et Euroopa Liidu institutsioonide varad, tulud ja muu vara on vabastatud kõigist otsestest maksudest.

3 Riskijuhtimine

Käesolevas lisas esitatakse teave rahastu krediidi- ja finantsriskide ning nende juhtimise ja kontrolli kohta, keskendudes eeskätt tema finantsinstrumentide kasutamisega seonduvatele peamistele riskidele. Need on järgmised:

- krediidirisk – kliendi või vastaspoole makseviivituse korral kahju saamise risk, mis tuleneb mis tahes vormis krediidiriski positsioonist, sealhulgas arveldusrisk[22];
- likviidsusrisk – risk, et majandusüksus ei suuda rahastada varade soetamist ja õigeaegselt täita oma kohustusi, ilma et sellega kaasneks vastuvõetamatut kahju;
- tururisk – risk, et muutused turuhindades ja -määrades, näiteks intressimäärade, aktsiahindade ja valuutakursside muutused, vähendavad majandusüksuse tulu või talle kuuluvate finantsinstrumentide väärtust.

3.1 Riskijuhtimise korralduslik külg

EIP kohandab investeerimisrahastu riskijuhtimisraamistikku jooksvalt.

EIP riski- ja vastavusosakond määrab kindlaks rahastu riskid, hindab ja jälgib neid ning annab nende kohta aru, tegutsedes sealjuures sõltumatult. Ülesannete lahusust säilitavas raamistikus on riski- ja vastavusosakond *front office*'i toimingutest sõltumatu ning esitab teise arvamuse kõikide riske hõlmavate *front office*'i ettepanekute kohta.

EIP tasandil annab grupi riskijuht riskide eest vastutava halduskomitee liikme järelevalve all grupi riskide kohta aru EIP halduskomiteele. Grupi riskijuhil on otsene juurdepääs riskipoliitikakomisjonile ning ta võib EIP direktorite nõukogule kõikides tema tegevusvaldkonda kuuluvates küsimustes otse kirjutada ja nõukoguga otse suhelda.

3.2 Krediidirisk

Krediidirisk on potentsiaalne kahju, mis võib tekkida kliendi või vastaspoole makseviivitusest ning tuleneb mis tahes vormis krediidiriski positsioonist, sealhulgas arveldusrisk.

3.2.1 Krediidiriski põhimõtted

Laenude vastaspoolte kohta krediidianalüüsi tegemisel hindab EIP krediidiriski eesmärgiga see välja arvutada ja seda hinnastada. EIP on välja töötanud sisereitingute metoodika (IRM), et määrata kindlaks oma laenuvõtjate / tagatiseandjate sisereitingud. See metoodika on töötatud välja iga suurema krediidi vastaspoolte liigi (nt äriühingud, finantseerimisasutused jne) jaoks nende eripärasid arvestades. Võttes arvesse nii EIP suhtes kohaldatavaid parimaid pangandustavasid kui ka Baseli rahvusvahelise kapitalikokkuleppe (CRR) raames sätestatud põhimõtteid, jagatakse kõik vastaspooled, kes on konkreetse tehingu krediidiprofiili seisukohast olulised, sisereitingu kategooriatesse, kasutades asjaomase vastaspoole suhtes kohaldatavat sisereitingute metoodikat. Igale vastaspoolele määratakse sisereiting, mis kajastab tema makseviivituse tõenäosust, millele järgneb tema äri- ja finantsriskiprofiili ja tegevuse kontekstis asjakohase riigiriski põhjalik analüüs. Vajaduse korral tehakse eksperdihinnangutel põhinevaid korrigeerimisi, võttes arvesse emaettevõtja või valitsuse poolt juriidilisele isikule antavat toetust, ning lõpliku reitingu puhul võib teha muudatusi, et kajastada teavet (nt turuhindu), mida mudeli puhul ei arvestatud.

[22] Arveldusrisk on määratletud potentsiaalse kahjumi riskina, mis tuleneb tähtajaks arveldamata tehingutest ja/või tehingutest, mis arveldatakse kohaldatavast turustandardist hiljem. Rahastu toimingute laadi tõttu on kõige olulisemad instrumendid, mida arveldusrisk mõjutab, need panga sõlmitud tuletislepingud, millega kaasneb välisvaluuta konverteerimine. Arveldusriski juhtimist on tutvustatud finantsriske käsitlevates suunistes.

Projektipõhise finantseerimise ja muude piiratud kasutusega struktureeritud tehingute kohta tehtavate krediidikvaliteedi hinnangute korral kasutatakse asjaomase majandusharu puhul asjakohaseid krediidiriski töövahendeid, milles peamiselt keskendutakse rahavoogude kättesaadavusele ja võla teenindamise suutlikkusele. Need töövahendid hõlmavad projektide lepingulise raamistiku analüüsi, vastaspoole analüüsi ja rahavoogude modelleerimist. Sarnaselt äriühingute ja finantseerimisasutustega määratakse igale projektile sisemine riskireiting. ELi-välistele riikidele annab majandusosakond reitingu statistilise mudeli põhjal.

Kõiki sisemisi riskireitinguid jälgitakse kogu laenutähtaja jooksul ja neid uuendatakse korrapäraselt.

Krediidiriski maandamiseks kasutab EIP vastavalt vajadusele ja lähtudes iga juhtumi eripärast mitmesuguseid krediidikvaliteedi parandamise vahendeid, sealhulgas – sõltuvalt laenuvõtja laadist ja toimingu liigist – vastaspoole või projektiga seonduvaid väärtpabereid, tagatisi ja lepingutingimusi.

Rahastu ei kasuta krediidiriski maandamiseks krediidituletisinstrumente.

3.2.2 Maksimaalne krediidiriski positsioon ilma tagatisi ja muid krediidikvaliteedi parandamise vahendeid arvesse võtmata

Järgnevas tabelis on näidatud maksimaalne krediidiriski positsioon finantsseisundi aruande kirjete, sealhulgas tuletisinstrumentide puhul. Maksimaalne riskipositsioon on näidatud brutosummana enne tagatise kasutamise abil toimuva riskimaandamise mõju arvessevõtmist.

Maksimaalne riskipositsioon (tuhandetes eurodes)	**31.12.2025**	**31.12.2024**
VARAD		
Raha ja raha ekvivalendid	1 665 129	1 638 604
Nõuded rahastajate vastu	–	7 482
Tuletisfinantsinstrumendid	7 819	783
Laenud ja ettemaksed	1 063 511	1 498 048
Muud varad	36 833	–
Kokku	**2 773 292**	**3 144 917**
Siduvate laenuandmiskohustuste eraldised	**–17 585**	**–18 320**
BILANSIVÄLISED KIRJED		
Tingimuslikud kohustised		
– Antud tagatised	–	–
Kulukohustused		
– Väljamaksmata laenud	354 187	676 229
– Allakirjutatud, kuid väljaandmata tagatised	2 500	2 500
Bilansivälised kirjed kokku	**356 687**	**678 729**
Krediidiriski positsioon kokku	**3 112 394**	**3 805 326**

3.2.3 Laenude ja ettemaksetega seonduv krediidirisk

3.2.3.1 Krediidiriski hindamine laenude ja ettemaksete puhul

Rahastu antavate laenude ja ettemaksete või tagatiste kohta koostatakse põhjalik riskihinnang ja arvutatakse välja oodatava kahju määrade hinnangud, mis kajastuvad laenu reitinguklassis. Lisade punktis 25 kirjeldatud tulemusliku rahastamise vahendi tegevuse (v.a vahendatud laenud) suhtes kohaldatakse EIP krediidi- ja omakapitaliriski suunistega ette nähtud üldvolituste kohaseid riskipõhimõtteid. Laenu reitinguklass määratakse kindlaks üldtunnustatud kriteeriumide põhjal, võttes arvesse laenuvõtja krediidikvaliteeti, laenu lõpptähtaega, tagatise liiki ja vajaduse korral tagatiseandjat.

Laenu reitinguklassidesse määramise süsteem hõlmab metoodikaid, protsesse, andmebaase ja IT-süsteeme, mis toetavad laenuandmistehingute krediidiriski hindamist ja oodatava kahju määra hinnangute arvutamist. Süsteemis võetakse kokku suur hulk teavet, et määrata laenude krediidiriskidele suhteline reiting. Laenu reitinguklassid kajastavad oodatava kahju määra hinnangulise taseme nüüdisväärtust, mis leitakse peamiste võlglaste makseviivituse tõenäosuse, makseviivituses oleva riskipositsiooni ja makseviivituse korral tekkiva kahju suuruse alusel. Laenu reitinguklasse kasutatakse järgmistel eesmärkidel:

- laenuandmise riskide täpsema ja kvantitatiivsema hinnangu koostamise abivahendina;
- krediidiriski muutuste näitajana järelevalvetegevuse prioriseerimise eesmärgil;
- laenuportfelli krediidikvaliteedi kirjeldusena mis tahes kuupäeva seisuga ja
- riskihinnastamisotsuste tegemisel kasutatava teabeallikana.

Laenu reitinguklass määratakse järgmiste tegurite alusel.

i) Laenuvõtja krediidivõimelisus: riskijuhtimise üksus vaatab laenuvõtjad sõltumatult läbi ja hindab nende krediidivõimelisust sisemiste metoodikate ja välisandmete alusel. Kooskõlas valitud Basel III sisereitingutel põhineva meetodiga on pank töötanud välja sisereitingute metoodika, mille abil ta määrab laenuvõtjatele ja tagatiseandjatele sisereitingud. Sealjuures võetakse aluseks hindamislehtede komplekt, mis sisaldab hindamislehti erinevate kindlaksmääratud vastaspoole liikide jaoks.

ii) Makseviivituse korrelatsioon: arvuliselt väljendatud võimalus, et laenuvõtja ja tagatiseandja satuvad samaaegselt finantsraskustesse. Mida suurem on korrelatsioon laenuvõtja ja tagatise andja makseviivituse tõenäosuse vahel, seda madalam on tagatise väärtus ja seega on halvem (madalam) ka laenu reitinguklass.

iii) Tagatisinstrumentide ja väärtpaberite väärtus: seda hinnatakse emitendi krediidivõimelisuse ja kasutatava instrumendi liigi kombinatsiooni alusel.

iv) Sissenõudmismäär: summa, mis saadakse eeldatavasti tagasi pärast asjaomase vastaspoole makseviivitust. Seda summat väljendatakse protsendina riskipositsioonist.

v) Lepinguline raamistik: usaldusväärne lepinguline raamistik suurendab laenu krediidikvaliteeti ja parandab selle reitinguklassi.

vi) Laenu kestus (või üldisemalt laenu rahavoog): kui kõik muud näitajad on samad, siis mida pikem on laenu kestus, seda suurem on laenu teenindamisel raskustesse sattumise oht.

Laenu oodatava kahju määr arvutatakse kuue eespool nimetatud elemendi kombineerimise teel. Olenevalt kõnealuse oodatav kahjumäära tasemest määratakse laenule üks järgmistest allpool loetletud laenu reitinguklassidest.

„A“ Kõrgeima krediidikvaliteediga laenud.

„A0“ Hõlmab ELi nn riigi maksejõuetuse riske, st laenusid, mis on kas antud liikmesriikidele või mille on täielikult, sõnaselgelt ja tingimusteta taganud liikmesriigid, kui oodata ei ole mingeid tagasimakseraskusi, st oodatava kahju määr on 0 % (võttes arvesse panga eelisvõlausaldaja staatust ja seadusjärgset kaitset, mis peaks tagama, et pank saab laenu tähtaja saabudes täielikult oma vara tagasi), ning laenud, millel on täielik ELi või liikmesriigi tagatis.

„A+“ Muudele üksustele kui ELi liikmesriigid antud või selliste üksuste poolt tagatud laenud, mille kestuse ajal ei ole oodata laenu krediidikvaliteedi langust või siis on see langus eeldatavasti väga väike.

„B“ Kõrge krediidikvaliteediga laenud. See on varaklass, mida pank peab usaldusväärseks, kuigi selle krediidikvaliteet võib tulevikus mõnevõrra halveneda. Tähiseid B+ ja B– kasutatakse sellise halvenemise asetleidmise suhtelise tõenäosuse tähistamiseks.

„C“ Hea krediidikvaliteediga laenud. Näiteks võib tuua nn ühe isiku allkirjaga (tagamata) laenud heas majanduslikus seisus äriühingutele (nt sisereiting samaväärne reitinguga Baa1/BBB+), millel on mõistlik tähtaeg ja piisavad kaitseklauslid.

„D“ See reitinguklass kajastab (peale sellel tasandil algselt heaks kiidetud laenude) piiripealset riskipositsiooni, mille riskiprofiili on pank üldiselt heaks kiitnud. Selle olulise erinevuse kajastamiseks kasutatakse laenude reitinguklasside määramisel alamliigitusi D+ ja D– .

„E“ See laenu reitinguklass hõlmab laenusid, mille riskiprofiil on üldiselt aktsepteeritust suurema riskiga. Siia kuuluvad laenud, millega nende kestuse jooksul on esinenud tõsiseid probleeme ja mille kahjumisseminekut ei saa välistada. Seetõttu jälgitakse neid laene tähelepanelikult ja pingsalt. Alamklassid E+ ja E– tähistavad nimetatud jälgimise intensiivsust, kusjuures E– reitinguga tehingud on olukorras, kus suure tõenäosusega ei suudeta tulevikus laenude teenindamisel tähtaegadest kinni pidada ning seetõttu on nõutav mingisugune võla restruktureerimine, mis võib kaasa tuua väärtuse langusest tingitud kahju.

„F“ F (probleemsed) tähistab laenusid, millega kaasnevad aktsepteerimatud riskid. F– reitinguga laenud võivad tuleneda ainult pooleliolevatest tehingutest, mille puhul on pärast allakirjutamist esinenud ettenägematuid, erakorralisi ja drastilisi negatiivseid asjaolusid. Kõigile tehingutele, millest rahastule tuleneb põhisumma kaotus, määratakse reitinguklassiks F, ja neile tehakse konkreetne eraldis.

Punktis 3.2.3.3 esitatud tabelis on näidatud rahastu laenuportfelli krediidikvaliteedi analüüs, mis põhineb eespool kirjeldatud laenu reitinguklassidel.

3.2.3.2 Laenude andmisest tuleneva krediidiriski positsiooni analüüs

Alljärgnevas tabelis on näidatud allakirjutatud (väljamakstud ja väljamaksmata) laenudest ja ettemaksetest tulenev maksimaalne krediidiriski positsioon (bilansiline netojääkmaksumus) laenuvõtjate liikide lõikes, võttes arvesse tagatiseandjate antud tagatisi.

Seisuga 31.12.2025 (tuhandetes eurodes)	**Tagatisega**	**Tagatiseta**	**Kokku**	**Osakaal väljamakstud kogusummast**
Finantseerimisasutused	37 020	590 941	**627 961**	**59 %**
Äriühingud	117 547	125 812	**243 359**	**23 %**
Avaliku sektori asutused	–	–	**–**	**0 %**
Riigid	–	192 191	**192 191**	**18 %**
Kokku välja makstud	**154 567**	**908 944**	**1 063 511**	**100 %**
Väljamaksmata	**19 023**	**317 579**	**336 602**	
Väljamakstud ja väljamaksmata vahendid	**173 590**	**1 226 523**	**1 400 113**	

Seisuga 31.12.2024 (tuhandetes eurodes)	**Tagatisega**	**Tagatiseta**	**Kokku**	**Osakaal väljamakstud kogusummast**
Finantseerimisasutused	45 015	879 963	**924 978**	**62 %**
Äriühingud	164 680	193 836	**358 516**	**24 %**
Avaliku sektori asutused	–	–	**–**	**0 %**
Riigid	–	214 554	**214 554**	**14 %**
Kokku välja makstud	**209 695**	**1 288 353**	**1 498 048**	**100 %**
Väljamaksmata	**42 259**	**615 650**	**657 909**	
Väljamakstud ja väljamaksmata vahendid	**251 954**	**1 904 003**	**2 155 957**	

Laenuvõtjate ja tagatise andjate jälgimine ning projektidega seonduv finants- ja lepinguline järelevalve on portfelli valitsemise ja seire direktoraadi ülesanne. Seega on rahastu antud laenude, laenuvõtjate ja tagatiseandjate krediidivõimelisus pideva jälgimise all. Neid jälgitakse vähemalt kord aastas, kuid vajaduse korral ka sagedamini, ning krediidisündmuse toimumisel. Eelkõige uurib portfelli valitsemise ja seire direktoraat, kas lepingulistest õigustest on kinni peetud, ja võtab meetmeid krediidireitingu langetamise ja/või lepinguliste kohustuste mittetäitmise heastamiseks. Kui krediidiriski suunised seda nõuavad, võetakse riskimaandamise meetmeid. Kui tuleb uuendada väljaantud laenude eest saadud pangatagatisi, siis tagatakse, et need asendatakse või meetmed võetakse õigeaegselt.

3.2.3.3 Krediidikvaliteedi analüüs laenuvõtjate liikide lõikes

Järgmistes tabelites on näidatud rahastu laenuportfelli (31. detsembri 2025. aasta ja 31. detsembri 2024. aasta seisuga) krediidikvaliteedi analüüs, mis on koostatud laenude reitinguklassidesse määramise rakenduste abil, võttes aluseks allakirjutatud (väljamakstud ja väljamaksmata) laenudest tuleneva riskipositsiooni.

Seisuga 31.12.2025 (tuhandetes eurodes)		**Kõrge reiting**	**Standardne reiting**	**Min aktsepteerit av risk**	**Kõrge risk**	**Reiting puudub***	**Kokku**	**Osakaal**
		A kuni B–	**C**	**D+**	**D– ja sellest madalam**			
Laenuvõtja	Finantseerimi sasutused	327 807	10 542	90 260	250 875	–	**679 484**	**48 %**
	Äriühingud	32 538	1 696	–	131 661	109 628	**275 523**	**20 %**
	Avaliku sektori asutused	–	–	–	–	–	**–**	**0 %**
	Riigid	–	948	14 223	429 935	–	**445 106**	**32 %**
Kokku		**360 345**	**13 186**	**104 483**	**812 471**	**109 628**	**1 400 113**	**100 %**

* Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad laenutehingud.

Seisuga 31.12.2024 (tuhandetes eurodes)		**Kõrge reiting**	**Standardne reiting**	**Min aktsepteerit av risk**	**Kõrge risk**	**Reiting puudub***	**Kokku**	**Osakaal**
		A kuni B–	**C**	**D+**	**D– ja sellest madalam**			
Laenuvõtja	Finantseerimi sasutused	234 681	299 526	218 172	387 621	–	**1 140 000**	**53 %**
	Äriühingud	41 934	3 318	–	189 403	195 031	**429 686**	**20 %**
	Avaliku sektori asutused	–	–	–	–	–	**–**	**0 %**
	Riigid	51 820	2 929	22 375	509 147	–	**586 271**	**27 %**
Kokku		**328 435**	**305 773**	**240 547**	**1 086 171**	**195 031**	**2 155 957**	**100 %**

* Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad laenutehingud.

3.2.3.4 Laenude ja ettemaksete riskikontsentratsioonid

3.2.3.4.1 Geograafiline analüüs

Rahastu laenuportfelli kuuluvad laenud jagunevad laenuvõtja riigi põhjal geograafiliselt järgmiselt (tuhandetes eurodes):

Laenuvõtja riik	**31.12.2025**	**31.12.2024**
Keenia	170 406	246 455
Egiptus	146 658	224 074
Barbados	111 951	67 426
Etioopia	109 593	117 954
Sambia	76 553	84 336
Nigeeria	70 645	119 847
Mauritius	62 459	86 850
Kamerun	48 915	58 577
Rwanda	43 013	67 061
Uganda	28 936	37 062
Zimbabwe	24 124	35 885
Piirkondlik (AKV)	24 317	75 060
Togo	22 566	91 324
Senegal	17 710	18 052
Kongo (Demokraatlik Vabariik)	16 513	23 820
Uus-Kaledoonia	15 760	21 166
Tansaania	9 462	16 233
Benin	8 702	16 208
Mauritaania	6 123	8 717
Guinea	6 076	10 337
Côte d'Ivoire'i Vabariik	4 934	7 440
Dominikaani Vabariik	4 850	11 006
Madagaskar	4 815	9 122
Seišellid	4 731	5 018
Eswatini	4 660	5 673
Saint Lucia	4 253	4 864
Mali	3 730	5 707
Kaimanisaared	2 983	5 588
Malawi	2 255	3 586
Cabo Verde	1 696	3 318
Mikroneesia	1 536	2 062
Mosambiik	1 048	3 126
Burkina Faso	887	2 348
Prantsuse Polüneesia	590	1 193
Samoa	61	198
Ghana	–	1 304
Haiti	–	51
Kokku	**1 063 511**	**1 498 048**

3.2.3.4.2 Majandussektori analüüs

Järgmises tabelis on analüüsitud rahastu laenuportfelli laenuvõtja majandussektori järgi. Tehinguid, mis jõuavad lõpliku laenuvõtjani läbi finantsvahendajate, kajastatakse „Teenindussektor jm“ all (tuhandetes eurodes).

Laenuvõtja majandussektor	**31.12.2025**	**31.12.2024**
Finantsteenused	627 960	924 947
Avalik haldus	192 191	214 554
Elektrienergia	137 746	170 632
Kemikaalid	54 806	81 046
Reguleeritavad võrgustikud	14 571	5 441
Äriteenused, IT ja meedia	10 920	33 926
Ravimid ja meditsiinitooted	8 305	13 227
Kapitalikaubad	6 057	7 244
Metallid ja kaevandamine	5 175	7 157
Tarbekaubad ja jaemüük	3 499	–
Jäätmete taaskasutamine ja ringlussevõtt	2 281	3 041
Tervishoid	–	36 833
Kokku	**1 063 511**	**1 498 048**

3.2.3.5 Iga sisemise riskireitingu krediidiriski positsioon

EIP kasutab Basel III põhimõtetel põhineva sisereitingute metoodika kohast sisereitingute metoodikat. Enamikule rahastu vastaspooltele on antud sisereiting selle metoodika alusel. Järgmises tabelis on esitatud rahastu laenuportfelli jaotus vastavalt laenuvõtjate ja tagatiseandjate sisereitingule, kui see on olemas, olenevalt sellest, kumma oma on parem. Juhul kui sisereiting ei ole teada, on esitatud välisreiting.

Tabelis on kajastatud nii allakirjutatud (väljamakstud kui ka väljamaksmata) riskipositsioonid kui ka kaalutud riskipositsioonid. Need on saadud vastavalt sisemetoodikale, mida rahastu kasutab limiidi juhtimiseks.

		2025				
(tuhandetes eurodes)	**Moody'se ekvivalent-reiting**	**12 kuu eeldatav krediidi-kahju**	**Kogu eluea eeldatava krediidi-kahju allahindlus varade puhul, mille väärtus pole krediidiriski tõttu langenud**	**Kogu eluea eeldatava krediidi-kahju allahindlus varade puhul, mille väärtus on krediidiriski tõttu langenud**	**Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande**	**Kokku**
Laenud ja ettemaksed amortiseeritud väärtuses						
Sisereiting 1 – minimaalne krediidirisk	Aaa	–	30 258	–	–	**30 258**
Sisereiting 2 – väga väike krediidirisk	Aa1–Aa3	111 954	–	–	–	**111 954**
Sisereiting 3 – väike krediidirisk	A1–A3	8 704	–	–	–	**8 704**
Sisereiting 4 – keskmine krediidirisk	Baa1–Baa3	163 126	–	2 281	–	**165 407**
Sisereiting 5 – majanduslikult kehvas olukorras olev vastaspool	Ba1–Ba3	42 793	4 794	–	–	**47 587**
Sisereiting 6 – suur krediidirisk	B1–B3	319 758	54 209	–	–	**373 967**
Sisereiting 7 – väga suur krediidirisk	Alla Caa1	38 565	216 042	–	–	**254 607**
Sisereiting 8 – makseviivitusega vastaspool	Alla Caa1, kuid makseviivitusega	–	–	15 553	–	**15 553**
Laenud ja ettemaksed õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		–	–	–	**148 669**	**148 669**
Kahju allahindluse ja õiglase väärtuse korrigeerimine		**–7 186**	**–13 764**	**–2 471**	**–69 774**	**–93 195**
Laenude ja ettemaksete bilansiline jääkmaksumus		**677 714**	**291 539**	**15 363**	**78 895**	**1 063 511**
Siduvad laenuandmiskohustused						
Sisereiting 2 – väga väike krediidirisk	Aa1–Aa3	24 971	–	–	–	**24 971**
Sisereiting 4 – keskmine krediidirisk	Baa1–Baa3	–	–	–	–	**–**
Sisereiting 5 – majanduslikult kehvas olukorras olev vastaspool	Ba1–Ba3	–	–	–	–	**–**
Sisereiting 6 – suur krediidirisk	B1–B3	11 397	254 999	–	–	**266 396**
Sisereiting 7 – väga suur krediidirisk	Alla Caa1	12 500	19 582	–	–	**32 082**
Sisereiting 8 – makseviivitusega vastaspool	Alla Caa1, kuid makseviivitusega	–	–	–	–	**–**
Sisereitinguta*		–	–	–	–	**–**
Laenud ja ettemaksed õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		–	–	–	**30 738**	**30 738**
Kahju allahindluse ja õiglase väärtuse korrigeerimine		**–566**	**–17 019**	–	–	**–17 585**
Siduvate laenuandmiskohustuste bilansiline jääkmaksumus		**48 302**	**257 562**	**–**	**30 738**	**336 602**

* Agendilepingud, mille puhul aruandekuupäeva seisuga alusvara ei ole.

3.2.3.5 Iga sisemise riskireitingu krediidiriski positsioon (järg)

		2024				
(tuhandetes eurodes)	**Moody'se ekvivalent-reiting**	**12 kuu eeldatav krediidi-kahju**	**Kogu eluea eeldatava krediidi-kahju allahindlus varade puhul, mille väärtus pole krediidiriski tõttu langenud**	**Kogu eluea eeldatava krediidi-kahju allahindlus varade puhul, mille väärtus on krediidiriski tõttu langenud**	**Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande**	**Kokku**
Laenud ja ettemaksed amortiseeritud väärtuses						
Sisereiting 1 – minimaalne krediidirisk	Aaa	–	38 896	–	–	**38 896**
Sisereiting 2 – väga väike krediidirisk	Aa1–Aa3	67 436	–	–	–	**67 436**
Sisereiting 3 – väike krediidirisk	A1–A3	10 501	–	–	–	**10 501**
Sisereiting 4 – keskmine krediidirisk	Baa1–Baa3	246 650	–	3 041	–	**249 691**
Sisereiting 5 – majanduslikult kehvas olukorras olev vastaspool	Ba1–Ba3	66 050	–	–	–	**66 050**
Sisereiting 6 – suur krediidirisk	B1–B3	588 657	29 996	16 233	–	**634 886**
Sisereiting 7 – väga suur krediidirisk	Alla Caa1	74 924	229 726	–	–	**304 650**
Sisereiting 8 – makseviivitusega vastaspool	Alla Caa1, kuid makseviivitusega	–	–	22 307	–	**22 307**
Laenud ja ettemaksed õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		–	–	–	**200 677**	**200 677**
Kahju allahindluse ja õiglase väärtuse korrigeerimine		**–9 675**	**–12 576**	**–12 431**	**–62 364**	**–97 046**
Laenude ja ettemaksete bilansiline jääkmaksumus		**1 044 543**	**286 042**	**29 150**	**138 313**	**1 498 048**
Siduvad laenuandmiskohustused						
Sisereiting 2 – väga väike krediidirisk	Aa1–Aa3	86 796	–	–	–	**86 796**
Sisereiting 4 – keskmine krediidirisk	Baa1–Baa3	10 000	–	–	–	**10 000**
Sisereiting 5 – majanduslikult kehvas olukorras olev vastaspool	Ba1–Ba3	81 500	–	–	–	**81 500**
Sisereiting 6 – suur krediidirisk	B1–B3	20 000	270 990	–	–	**290 990**
Sisereiting 7 – väga suur krediidirisk	Alla Caa1	12 500	11 329	–	–	**23 829**
Sisereiting 8 – makseviivitusega vastaspool	Alla Caa1, kuid makseviivitusega	–	–	111 000	–	**111 000**
Sisereitinguta*		15 445	–	–	–	**15 445**
Laenud ja ettemaksed õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande		–	–	–	**56 669**	**56 669**
Kahju allahindluse ja õiglase väärtuse korrigeerimine		**–1 491**	**–16 829**	–	–	**–18 320**
Siduvate laenuandmiskohustuste bilansiline jääkmaksumus		**224 750**	**265 490**	**111 000**	**56 669**	**657 909**

* Agendilepingud, mille puhul aruandekuupäeva seisuga alusvara ei ole.

3.2.3.6 Maksetähtaja ületanud ja langenud väärtusega laenud

Laenude hilinenud tagasimaksete summad tehakse kindlaks, neid jälgitakse ja nende kohta antakse aru pangas kehtestatud „Finantsjärelevalve suunistes ja korras“ sätestatud korra kohaselt. See kord on kooskõlas hea pangandustavaga ja seda kohaldatakse kõigi EIP hallatavate laenude suhtes.

Jälgimise käigus tagatakse, et i) tähtajaks tasumata jäänud summad avastatakse ja neist teatatakse vastutavale talitusele lühikese tähtaja jooksul; ii) suure mõjuga juhtumid suunatakse viivitamata edasi asjakohasele tegevus- ja otsustamistasandile; iii) rahastu juhtkonnale antakse korrapäraselt aru üldseisu kohta.

Maksetähtaja ületanud ja langenud väärtusega laenudest ja ettemaksetest tulenevaid võlgnevusi saab analüüsida järgmiselt (tuhandetes eurodes).

	Laenud ja ettemaksed	**Laenud ja ettemaksed**
	31.12.2025	**31.12.2024**
Bilansiline jääkmaksumus	**1 063 511**	**1 498 048**
Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindlus varade puhul, mille väärtus on krediidiriski tõttu langenud		
Brutosumma	15 553	22 307
Kahju allahindlus väärtuse languse tõttu	–2 471	–12 431
Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindluse bilansiline jääkmaksumus varade puhul, mille väärtus on krediidiriski tõttu langenud	**13 082**	**9 876**
Tähtajaks tasumata, kuid krediidiriski tõttu langemata väärtusega		
Tähtaeg on ületatud:		
0–30 päeva	201	229
30–90 päeva	–	26
90–180 päeva	–	–
üle 180 päeva	–	25
Tähtajaks tasumata, kuid krediidiriski tõttu langemata väärtusega laenude ja nõuete bilansiline jääkmaksumus	**201**	**280**
Tähtajaks tasutud ning krediidiriski tõttu langemata väärtusega laenude ja nõuete bilansiline jääkmaksumus	**1 050 228**	**1 487 892**
Laenude ja nõuete bilansiline jääkmaksumus kokku	**1 063 511**	**1 498 048**

3.2.3.7 Eeldatava krediidikahju tundlikkus tulevaste majandustingimuste suhtes (tuhandetes eurodes)

Eeldatav krediidikahju on tundlik tulevikku suunatud stsenaariumide koostamisel tehtavate hinnangute ja eelduste suhtes. EIP viib läbi oma oluliste varaklasside puhul kajastatud eeldatava krediidikahju tundlikkusanalüüsi.

Tulevaste majandustingimuste prognoose (makromajanduslike stsenaariumide kaudu) kasutatakse prognoosimismudelis, mille põhjal koostatakse tingimuslikud riskiparameetrid, mida omakorda kasutatakse kahju allahindluse arvutamiseks.

Stsenaariumid on tuletatud SKP muutustest, mis on majandustegevuse peamine näitaja. Reaalse SKP muutusi kalibreeritakse, et korrata selle muutuja varasemat volatiilsust. Peale selle kasutatakse SKP muutuste ulatuse ja püsivuse täpsustamiseks vajaduse korral eksperdihinnangud. Selle tulemusel tehakse kindlaks muutused koos võimaliku halvenemisega, et määrata muutuste mõju aja jooksul. Iga stsenaariumi tõenäosus määratakse kindlaks turu (volatiilsuse) näitajate ning siseselt väljatöötatud näitajate/indeksite põhjal, mida ebakindluse määramiseks aja jooksul järjepidevalt kasutatakse. Positiivsete ja negatiivsete muutuste kaalutegurid sõltuvad majanduses esinevate riskide tasakaalust; viimases analüüsis kohaldati kvartaliprognooside suhtes negatiivsete ja positiivsete muutuste mõju arvestamisel vastavalt tõenäosusi 40 % ja 5 %.

Alljärgnevas tabelis on esitatud laenude ja ettemaksetega seotud kahju allahindlus 1. ja 2. etapis. Iga tulevikku suunatud stsenaariumit (st lähte-, positiivset ja negatiivset stsenaariumit) kaaluti 100 %, selle asemel et kaaluda kõiki kolme stsenaariumit stsenaariumi tõenäosusega.

	2025		
(tuhandetes eurodes)	**Positiivne stsenaarium**	**Lähtestsenaarium**	**Negatiivne stsenaarium**
Brutoriskipositsioon	1 306 210	1 306 210	1 306 210
Kahju allahindlus	29 944	31 693	33 605

	2024		
(tuhandetes eurodes)	**Positiivne stsenaarium**	**Lähtestsenaarium**	**Negatiivne stsenaarium**
Brutoriskipositsioon	1 851 153	1 851 153	1 851 153
Kahju allahindlus	28 883	30 301	31 819

3.2.3.8 Laenutingimuste läbivaatamine ja laenude restruktureerimine makseraskuste korral

EIP käsitleb makseraskuste tõttu restruktureeritud laenudena (st laenud, võlaväärtpaberid ja siduvad laenuandmiskohustused) selliseid laene, millele on laiendatud makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmeid. Makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmed hõlmavad soodustingimusi, mida EIP otsustab pakkuda võlgnikule, kelle puhul leitakse, et ta ei suuda oma finantsraskuste tõttu täita lepingujärgseid võla teenindamise tingimusi, eesmärgiga võimaldada võlgnikul võlga teenindada või lepingut täielikult või osaliselt refinantseerida. Riskipositsioone käsitatakse makseraskuste tõttu restruktureerituna siis, kui on pakutud soodustingimusi, olenemata sellest, kas mingid summad on tähtajaks tasumata või kas riskipositsioon liigitatakse makseviivituses olevaks. Riskipositsioone ei käsitata makseraskuste tõttu restruktureerituna juhul, kui võlgnik ei ole finantsraskustes.

Tavapärase äritegevuse käigus oleks kõnealuste laenude halvenemine avastatud panga suuniste sätete ja menetluste abil ning laene oleks enne laenutingimuste läbivaatamist jälgitud. Pärast laenutingimuste läbivaatamist jätkaks EIP selliste laenude tähelepanelikku jälgimist. Kui finantsinstrumendi väärtus krediidiriski tõttu väheneks, paigutataks see 3. etappi. Laenu jälgitakse regulaarselt kooskõlas panga raamistikuga.

Oma restruktureerimistegevuse raames rakendas EIP aruandeperioodil muu hulgas järgmisi makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmeid ja viise: laenude tähtaja pikendamine, ainult põhiosa tagasimaksete edasilükkamine, põhiosa tagasimaksete ja intressimaksete edasilükkamine, oluliste lepingutingimuste rikkumine ning viiviste kapitaliseerimine.

3.2.3.8 Laenutingimuste läbivaatamine ja laenude restruktureerimine makseraskuste korral (järg)

Järgmises tabelis on kajastatud tehingud, mille suhtes rakendatakse makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmeid.

(tuhandetes eurodes)	31.12.2025		31.12.2024	
	Nõuetekohaselt teenindatavad laenud	Viivislaenud	Nõuetekohaselt teenindatavad laenud	Viivislaenud
Lepingute arv, mille suhtes kohaldatakse makseraskuste tõttu restruktureerimist	1	9	3	7
Bilansilised väärtused (sh intress ja võlgnevused)	9 569	71 509	60 223	35 718
Kajastatud eeldatava krediidikahju allahindlus	106	45 760	622	11 156
Intressitulu lepingutest, mille suhtes kohaldatakse makseraskuste tõttu restruktureerimist	687	1 601	3 353	1 717

(tuhandetes eurodes)	31.12.2024	Makseraskuste tõttu restruktureerimise meetmed					31.12.2025
		Tähtaja pikendamine	Põhiosa tagasimaksete ja intressimaksete edasilükkamine	Oluliste lepingutingimuste rikkumine	Muu	Lepingukohased tagasimaksed, lõpetamine ja/või mahakandmine	
Finantseerimisasutused	22 382	–	–	–9 643	–	–1 460	11 279
Äriühingud	73 559	13 767	6 580	4 154	–	–28 261	69 799
Kokku	**95 941**	**13 767**	**6 580**	**–5 489**	**–**	**–29 721**	**81 078**

3.2.4 Rahast ja raha ekvivalentidest tulenev krediidirisk

Kasutada olevaid vahendeid investeeritakse kooskõlas rahastu lepinguliste väljamaksekohustuste ajagraafikuga. 31. detsembri 2025. aasta ja 31. detsembri 2024. aasta seisuga olid investeeringud pangahoiuste, hoiusesertifikaatide ja kommertsväärtpaberite vormis.

Heakskiidetud üksustelt nõutakse samasugust reitingut kui EIP rahahalduse investeeringute suhtes kohaldatav lühi- ja pikaajaline reiting. Juhul kui krediidireitingu on andnud rohkem kui üks reitinguagentuur ja nende antud reitingud on erinevad, lähtutakse madalaimast reitingust. Iga heakskiidetud panga puhul on maksimaalne lubatud limiit praegu 50 000 000 eurot (viiskümmend miljonit eurot). Erand on tehtud pangale Société Générale S. A., kus rahastul on hoiukontod jooksvate tehingute jaoks. Société Générale S. A. lühiajaline krediidilimiit 31. detsembri 2025. aasta ja 31. detsembri 2024. aasta seisuga oli 110 000 000 eurot (sada kümme miljonit eurot). Suurem limiit on ette nähtud hoiukontodel jooksvate tehingute tegemiseks hoitavatele rahasummadele ning rahahalduse portfelli kuuluvatele, osutatud vastaspoole välja antud instrumentidele.

Kõik investeeringud on tehtud heakskiidetud majandusüksustesse ja nende lõpptähtaeg on kuni kolm kuud alates väärtuspäevast. Volitajaile on teatatud kõigist krediidiriski positsioonide ülemmäära rikkumistest. 31. detsembri 2025. aasta ja 31. detsembri 2024. aasta seisuga oli rahastu likviidsete varade portfelli kuuluvate tähtajaliste hoiuste, kommertsväärtpaberite ja sularaha reiting arvelduspäeval samaväärne vähemalt reitinguga P-2 (Moody's).

Järgmises tabelis on näidatud raha ja raha ekvivalentide seis koos kogunenud intressidega (tuhandetes eurodes):

Minimaalne lühiajaline krediidireiting (Moody's)	**Minimaalne pikaajaline krediidireiting (Moody's)**	**31.12.2025**		**31.12.2024**	
P-1	Aaa	210 685	13 %	124 532	8 %
P-1	Aa1	113 868	7 %	173 639	11 %
P-1	Aa2	99 792	6 %	–	0 %
P-1	Aa3	–	0 %	149 239	9 %
P-1	A1	475 191	28 %	309 342	19 %
P-1	A2	444 741	26 %	280,035	17 %
P-1	A3	176 036	11 %	367 211	22 %
P-2	A3	144 816	9 %	154 829	9 %
P-2	Baa1	–	0 %	79 777	5 %
Kokku		**1 665 129**	**100 %**	**1 638 604**	**100 %**

3.2.5 Tuletisinstrumentidest tulenev krediidirisk

3.2.5.1 Tuletisinstrumentide krediidiriski põhimõtted

Tuletisinstrumentide puhul kujutab krediidirisk endast kahjumit, mida üks pool kannaks, kui tehingu vastaspool ei suuda oma lepingulisi kohustusi täita. Tuletisinstrumentidega seonduv krediidirisk erineb sõltuvalt mitmest tegurist (nagu intressimäärad ja valuutakursid) ning üldiselt vastab see vaid väiksele osale nende tinglikust väärtusest.

Rahastu võib oma tavapärase tegevuse raames sõlmida vahetuslepinguid eesmärgiga maandada riske, mis seonduvad konkreetsete laenutehingutega, või valuuta forvardlepinguid eesmärgiga maandada riske, mis seonduvad tema valuutapositsioonidega, mis on nomineeritud muudes aktiivselt kaubeldavates valuutades kui eurodes. EIP teeb kõik vahetustehingud väliste vastaspooltega. Vahetustehingud lähtuvad samadest vahetuslepingute raamlepingutest ja lisadest osaluse kohta krediidiriski kahjude katmisel, millele EIP ja tema välised vastaspooled on alla kirjutanud.

3.2.5.2 Tuletisinstrumentide krediidiriski hindamine

Kõiki seoses rahastuga tehtud EIP vahetustehinguid käsitletakse samas lepingulises raamistikus ja sama metoodika kohaselt, mida EIP kasutab enda jaoks tuletisinstrumente omandades. Eeskätt määrab EIP vahetustehingute vastaspoolte aktsepteeritavuse kindlaks samade aktsepteeritavustingimuste põhjal, mida ta kasutab üldiselt oma vahetustehingute puhul.

EIP kasutab vahetustehingute ja tuletisinstrumentidega tehtavate tehingutega seonduva krediidiriski positsiooni hindamiseks lühiajalise tagamata riskipositsiooni ja potentsiaalse tulevase riskipositsiooni aruandluse ja tehingulimiitide kontrolli meetodit. Kõnealustes parameetrites võetakse täielikult arvesse rahastuga seonduvaid tuletisinstrumente.

Rahastu sõlmib lühiajalisi valuutavahetuslepinguid (edaspidi „välisvaluuta vahetustehingud“) muus valuutas kui euro antud laenude tagasimaksete valuutariski maandamiseks. Välisvaluuta vahetustehingud on kuni kolmekuulise lõpptähtajaga ja neid pikendatakse korrapäraselt. Välisvaluuta vahetustehingute tinglik väärtus oli 31. detsembri 2025. aasta seisuga 1 060,0 miljonit eurot (31. detsembri 2024. aasta seisuga 1 330,0 miljonit eurot). Välisvaluuta vahetuslepingute õiglane väärtus 31. detsembri 2025. aasta seisuga oli 6,0 miljonit eurot (31. detsembri 2024. aasta seisuga –38,9 miljoni eurot).

Rahastu sõlmib erinevate valuutade intressimäära vahetuslepinguid, et maandada muus valuutas kui euro antud laenude tagasimaksete valuutariski. Erinevate valuutade intressimäära vahetuslepingud on pika lõpptähtajaga. Välisvaluuta vahetustehingute tinglik väärtus oli 31. detsembri 2025. aasta seisuga 22,9 miljonit eurot (31. detsembri 2024. aasta seisuga 33,1 miljonit eurot). Välisvaluuta vahetuslepingute õiglane väärtus 31. detsembri 2025. aasta seisuga oli 1,4 miljonit eurot (31. detsembri 2024. aasta seisuga 0,5 miljoni eurot).

3.2.6 Likviidsete finantsvaradega seotud krediidirisk

Likviidsete varade portfelli kuulusid eranditult riiklike üksuste, pankade ja muude üksuste emiteeritud kommertsväärtpaberid, mille tähtaeg on üle kolme kuu. Kõlblikud emitendid on ELi liikmesriigid, nende ametiasutused, pangad ja muud üksused. Iga heakskiidetud emitendi puhul on maksimaalne lubatud limiit 50 000 000 eurot (viiskümmend miljonit eurot). Olenevalt likviidsusvajadustest saaks investeeringuid teha ka keskmise pikkusega ja pikaajalistesse võlakirjadesse. 31. detsembri 2024. aasta ja 31. detsembri 2025. aasta seisuga likviidseid finantsvarasid ei olnud.

3.3 Likviidsusrisk

Likviidsusrisk on risk, et üksus ei suuda rahastada varade soetamist ja õigeaegselt täita oma kohustusi, ilma et sellega kaasneks vastuvõetamatut kahju. Likviidsusriski võib veel jagada rahastamise likviidsusriskiks ja turu likviidsusriskiks.

Rahastamise likviidsusrisk on seotud riskiga, et üksus ei suuda refinantseerida oma bilansi varade poolt ega täita oma maksekohustusi täielikult hõlpsasti kättesaadavatest likviidsetest vahenditest. Turu likviidsusrisk on üksuse positsioonide majandusliku väärtuse või nendest saadava tulu volatiilsus, mis tuleneb üksuse võimalikust suutmatusest teha tehingut, mille eesmärk on tasakaalustada, kõrvaldada või vähendada selliseid avatud positsioone mõistlike turuhindadega.

3.3.1 Likviidsusriski juhtimine

Rahastut on peamiselt rahastatud liikmesriikide iga-aastastest osamaksudest ja rahastu tehingutest tulenevatest tagasimaksetest. Vastavalt nõukogu otsusele (EL) 2020/2233 võetakse AKV riikide investeerimisrahastu raames tagasisaadavad vahendid kasutusele naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi raamistikus. Kõnealuste tagasisaadavate vahendite kättesaadavus sõltub aga rahastu piisava likviidsustaseme säilitamisest.

Oma rahastamisriski juhtimiseks koostab rahastu netolikviidsusvajaduse kava. Selleks et likviidsusriski veelgi minimeerida, on rahastul likviidsusreserv, mis on igal ajal piisav prognoositavate väljamaksete katmiseks, millest EIP laenude osakond korrapäraselt teatab. Vahendid investeeritakse raha- ja võlakirjaturgudele pankadevaheliste hoiuste ja muude lühiajaliste finantsinstrumentide vormis, võttes arvesse rahastu väljamaksekohustusi. Rahastu likviidseid varasid haldab panga rahavoogude juhtimise osakond, pidades silmas vajadust säilitada rahastu kohustuste täitmiseks vajalik likviidsus.

Tasub rõhutada, et kapitali juhitakse üksnes likviidsuse seisukohast, nagu eespool kirjeldatud.

Kooskõlas *front office*'i ja *back office*'i ülesannete lahususe põhimõttega kuuluvad nende varade investeerimisega seotud arveldustoimingud EIP tehingute planeerimise ja arvelduste osakonna vastutusalasse. Vastaspoolte ja raha investeerimise limiitide heakskiitmine ning nimetatud limiitidest kinnipidamise jälgimine kuulub aga panga riski- ja vastavusosakonna vastutusalasse.

3.3.2 Likviidsusriskide hindamine

Käesoleva punkti tabelites esitatakse rahastu finantskohustiste jaotus bilansipäeva ja lepingulise lõpptähtpäevani jäänud tähtaegade kaupa (diskonteerimata rahavood).

Rahastule kuulub järgmisi kohustisi muude kui tuletisinstrumentide näol: allakirjutatud laenulepingute alusel antud laenude väljamaksmata summad, kapitali märkimise / investeerimislepingute alusel väljamaksmisele kuuluvate summade väljamaksmata osad, väljamaksmata laenutagatised ning intressitoetuste ja tehnilise abi väljamaksmata summad.

Rahastust antud laenude väljamaksmisele on kehtestatud tähtaeg, kuid väljamaksete aeg ja summa sõltub aluseks olevate investeerimisprojektide edenemisest. Kuna rahastu annab laenusid võrdlemisi kiiresti muutuvas keskkonnas, on väljamaksmise ajakava väga ebakindel.

Kapitaliinvesteeringud tehakse kohe pärast seda, kui fondivalitseja, võttes arvesse investeerimistegevuse edusamme, esitab kehtiva fondikapitali nõude. Krediidi kasutuselevõtu tähtaeg on tavaliselt kolm aastat, mida sageli pikendatakse ühe või kahe aasta võrra. Mõned väljamaksed ületavad kasutuselevõtu tähtaja ja nendega seotud kohustusi ei täideta kuni kõigi fondi aluseks olevate investeeringute tegemiseni, kuna mõnikord ei piisa fondi likviidsusest tasudest ja muudest kuludest tulenevate maksekohustuste täitmiseks.

Tagatiste suhtes konkreetseid väljamaksekohustusi ei ole, välja arvatud juhtudel, kui tagatis välja nõutakse. Tagatiste suurust vähendatakse vastavalt tagatud laenude tagasimaksmise ajakavale.

Intressitoetustega seotud väljamaksed tulenevad panga omavahenditest rahastatavatest subsideeritud laenudest. Seetõttu kajastab aruande rida „Intressitoetustega seotud väljamaksekohustused“ ainult nende laenudega seotud kohustusi, mitte aga väljamaksmata intressitoetuste kogusummat. Intressitoetuste väljamaksmise ajakava on sama ebakindel kui laenude puhul.

Tabelis „Muudest kui tuletisinstrumentidest tulenevate finantskohustiste tähtajaline jaotus“ esitatud tehnilise abi väljamaksekohustustega seotud „Väljamaksete nominaalne brutosumma“ kajastab sõlmitud tehnilise abi lepingute väljamaksmata osa. Väljamaksmise ajakava on väga ebakindel. Vahemikku „3 kuud või vähem“ liigitatud väljamaksete näitaja puhul on tegemist aruandepäeva seisuga tasumata arvete summaga.

Muudest kui tuletisinstrumentidest tulenevad finantskohustised, mille lepingulist tähtaega ei ole kindlaks määratud, on kajastatud real „Tähtajatud“. Kulukohustused, mille alusel on aruandepäevaks esitatud väljamaksetaotlus, liigitatakse vastavalt maksetähtajale.

Tuletisinstrumentidest tulenevate finantskohustiste tähtajaline jaotus põhineb vahetuslepingutest tulenevatel lepingulistel diskonteerimata rahavoogudel, sealhulgas erinevate valuutade intressimäära vahetuslepingutel, lühiajalistel valuutavahetuslepingutel ja intressimäära vahetuslepingutel.

Muudest kui tuletisinstrumentidest tulenevate finantskohustiste tähtajaline jaotus **tuhandetes eurodes seisuga 31.12.2025**	**3 kuud või vähem**	**Üle 3 kuu ja kuni 1 aasta**	**Üle 1 aasta ja kuni 5 aastat**	**Üle 5 aasta**	**Tähtajatud**	**Väljamaksete nominaalne brutosumma**
Väljamaksmata laenudega seotud väljamaksekohustused	122 352	–	–	–	231 835	354 187
Investeerimisfondide ja aktsiate märkimisega seotud väljamaksekohustused	165	–	–	–	184 676	184 841
Muud (allakirjutatud, kuid väljaandmata tagatised, antud tagatised)	–	–	–	–	2 500	2 500
Intressitoetustega seotud väljamaksekohustused	–	–	–	–	239 148	239 148
EIP-le võlgnetavate summade väljamaksekohustused	3 199	19 942	–	–	–	23 141
Euroopa Komisjonile võlgnetavate summade väljamaksekohustused	–	243 853	–	–	–	243 853
Tehnilise abiga seotud väljamaksekohustused	844	–	–	–	10 465	11 309
Kokku	**126 560**	**263 795**	**–**	**–**	**668 624**	**1 058 979**

Muudest kui tuletisinstrumentidest tulenevate finantskohustiste tähtajaline jaotus **tuhandetes eurodes seisuga 31.12.2024**	**3 kuud või vähem**	**Üle 3 kuu ja kuni 1 aasta**	**Üle 1 aasta ja kuni 5 aastat**	**Üle 5 aasta**	**Tähtajatud**	**Väljamaksete nominaalne brutosum**
Väljamaksmata laenudega seotud väljamaksekohustused	80 913	20 208	–	–	575 108	676 229
Investeerimisfondide ja aktsiate märkimisega seotud väljamaksekohustused	4 190	–	–	–	233 696	237 886
Muud (allakirjutatud, kuid väljaandmata tagatised, antud tagatised)	–	–	–	–	2 500	2 500
Intressitoetustega seotud väljamaksekohustused	–	–	–	–	334 754	334 754
Tehnilise abiga seotud väljamaksekohustused	1 859	–	–	–	18 341	20 200
Kokku	**86 962**	**20 208**	**–**	**–**	**1 164 399**	**1 271 569**

Tuletisinstrumentidest tulenevate finantskohustiste tähtajaline jaotus **tuhandetes eurodes seisuga 31.12.2025**	**3 kuud või vähem**	**Üle 3 kuu ja kuni 1 aasta**	**Üle 1 aasta ja kuni 5 aastat**	**Üle 5 aasta**	**Laekumiste ja väljamaksete nominaalne brutosumma**
Erinevate valuutade intressimäära vahetuslepingud – laekumised	131	10 242	13 126	–	23 499
Erinevate valuutade intressimäära vahetuslepingud – väljamaksed	–81	–10 451	–13 026	–	–23 558
Lühiajalised valuuta vahetuslepingud – laekumised	1 060 000	–	–	–	1 060 000
Lühiajalised valuuta vahetuslepingud – väljamaksed	–1 056 455	–	–	–	–1 056 455
Kokku	**3 595**	**–209**	**100**	**–**	**3 486**

Tuletisinstrumentidest tulenevate finantskohustiste tähtajaline jaotus **tuhandetes eurodes seisuga 31.12.2024**	**3 kuud või vähem**	**Üle 3 kuu ja kuni 1 aasta**	**Üle 1 aasta ja kuni 5 aastat**	**Üle 5 aasta**	**Laekumiste ja väljamaksete nominaalne brutosumma**
Erinevate valuutade intressimäära vahetuslepingud – laekumised	157	10 405	22 613	832	34 007
Erinevate valuutade intressimäära vahetuslepingud – väljamaksed	–87	–12 310	–24 852	–899	–38 148
Lühiajalised valuuta vahetuslepingud – laekumised	1 330 000	–	–	–	1 330 000
Lühiajalised valuuta vahetuslepingud – väljamaksed	–1 371 666	–	–	–	–1 371 666
Kokku	**–41 596**	**–1 905**	**–2 239**	**–67**	**–45 807**

3.3.3 Pikaajalised finantsvarad ja -kohustised

Järgmises tabelis on esitatud need finantsvarad ja -kohustised (välja arvatud tuletisinstrumendid), mis eeldatavalt laekuvad või tasutakse rohkem kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva.

(tuhandetes eurodes)	31.12.2025	31.12.2024
Finantsvara		
Laenud ja ettemaksed	1 126 057	1 551 776
Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid	745 934	834 621
Kokku	**1 871 991**	**2 386 397**
Finantskohustised		
Võlad kolmandatele isikutele*	797	534 569
Siduvate laenuandmiskohustuste eraldised	17 585	18 320
Kokku	**18 382**	**552 889**

* Võlad kolmandatele isikutele hõlmavad liikmesriikidele võlgnetavaid veel väljamaksmata intressitoetusi ja tehnilist abi, mis on peamiselt tähtajatud.

3.4 Tururisk

Tururisk on risk, et muutused turuhindades ja -määrades, näiteks intressimäärade, aktsiahindade ja valuutakursside muutused, vähendavad majandusüksuse tulu või talle kuuluvate finantsinstrumentide väärtust.

3.4.1 Intressirisk

Intressiriski põhjustab intressitootlike positsioonide majandusliku väärtuse või neist saadava tulu volatiilsus, mis tuleneb vahetuskursside negatiivsetest muutustest.

Rahastut ei mõjuta otseselt selle majandusliku väärtuse kõikumine ega eri varade, kohustiste ja riskimaandusvahendite hindamiserinevused, kuna tal puuduvad kohustised, millelt tuleb maksta intressi. Rahastu mõõdab oma intressiriski igal aastal, tuginedes EBA standardiseeritud šokistsenaariumidele,[23] mis näitavad mõju nii omakapitali majanduslikule väärtusele kui ka intressimäärade ebasoodsatest muutustest tulenevale netointressitulule.

Omakapitali majandusliku väärtusega seotud intressirisk

Rahastu kasutab eurodes nomineeritud laenudest ja riskimaanduslepingutest tulenevate rahavoogude nüüdispuhasväärtuse kindlaksmääramiseks EURIBORi kolme kuu kõverat. Muus vääringus kui eurodes nomineeritud laenudest tulenevate rahavoogude nüüdispuhasväärtuse kindlaksmääramiseks kasutatakse EURIBORi kolme kuu kõverat, mida korrigeeritakse asjaomase vääringu puhul kehtiva erinevate valuutade baashinnavahe alusel. Nende muude vääringute kui euro puhul, mille diskontokõver ei ole usaldusväärne ja piisavalt täielik, kasutatakse kas euro või USA dollari diskontokõverat.

31. detsembri 2025. aasta seisuga vähendaks EBA järelevalvealaste võõrväärtustestide stsenaariumide alusel saadud halvim mõju omakapitali majanduslikku väärtust **60,2 miljoni euro** võrra (2024. aastal 81,0 miljoni euro võrra).

Kasumiga seotud intressirisk

Sellega kvantifitseeritakse netointressitulu summat, mis muutuks järgmise 12 kuu jooksul, kui kõik intressikõverad väheneksid kahe protsendipunkti võrra ja kui olemasolevaid kulukohustusi tegelikult välja ei maksta. 31. detsembri 2025. aasta seisuga kehtivate positsioonide korral väheneks netointressitulu 33,3 miljoni euro võrra (2024. aastal 34,7 miljoni euro võrra), kui intressimäärad väheneksid 200 baaspunkti võrra.

Põhjalikuma netointressitulu tundlikkusanalüüsi korral suureneks netointressitulu 33,7 miljoni euro võrra (2024. aastal 35,1 miljoni euro võrra), kui intressimäärad suureneksid 200 baaspunkti võrra.

[23] EBA/RTS/2022/10.

3.4.2 Valuutarisk

Valuutarisk on risk, et investeerimisrahastu positsioonide majanduslik väärtus või neist saadav tulu väheneb tingituna vahetuskursside negatiivsetest muutustest.

Kuna rahastu arvestusvääring on euro, tekib rahastu jaoks valuutarisk, kui esineb varade, kohustiste ja riskimaandamisinstrumentide vahelist valuutade mittevastavust.

3.4.2.1 Valuutarisk ja likviidsed varad

Rahastu likviidsed varad on nomineeritud kas eurodes või USA dollarites.

Valuutariski maandatakse valuuta hetke- või forvardtehingutega, valuuta vahetustehingute või eri valuutade vahetustehingutega. EIP rahavoogude juhtimise osakond võib juhul, kui seda peetakse vajalikuks ja asjakohaseks, kasutada kooskõlas panga poliitikaga ka mis tahes muud instrumenti, mis annab kaitse rahastu finantstegevusega seoses esinevate tururiskide vastu.

3.4.2.2 Valuutarisk ja rahastu rahastatavad või tagatavad tehingud

Liikmesriikide osamaksud investeerimisrahastusse laekuvad eurodes. Rahastu rahastatavad või tagatavad tehingud ning intressitoetused võivad olla nomineeritud eurodes, USA dollarites või mis tahes muus aktsepteeritud valuutas.

Valuutariski positsioon (võrdlusvaluuta euro suhtes) tekib, kui muus valuutas kui eurodes nomineeritud tehingute risk on jäetud maandamata. Allpool on esitatud rahastu valuutariski maandamise suunised.

3.4.2.2.1. USA dollarites nomineeritud tehingute riski maandamine

Rahastu USA dollarites nomineeritud tehingute valuutarisk kaetakse tervikuna, kasutades EUR/USD välisvaluuta vahetustehinguid, mida pikendatakse ja mille summat korrigeeritakse korrapäraselt. Välisvaluuta vahetustehinguid kasutatakse kahel põhjusel. Esiteks pakub see likviidsust uute väljamaksete tarvis (laenud ja omakapital), teiseks aga maandatakse makrotasandi riskid.

Iga perioodi alguses prognoositakse järgmise perioodi jooksul USA dollarites sissetulevaid või väljaminevaid rahavoogusid, võttes aluseks planeeritud või oodatavad tagasimaksed / väljamaksed. Seejärel pikendatakse neid välisvaluuta vahetustehinguid, mille lõpptähtaeg saabub, korrigeerides nende summat selliselt, et vähemalt prognoositavad järgmise perioodi USA dollari likviidsusvajadused oleksid kaetud.

Kui USA dollarites valuutapositsiooniga seotud risk ületab piirmäära, maandatakse seda igakuiselt hetke- või forvardtehingutega.

Pikendamisperioodi kestel kaetakse ootamatuid USA dollari likviidsuspuudujääke ühekordsete välisvaluuta vahetustehingutega, likviidsuse ülejäägid aga kas investeeritakse likviidsetesse varadesse või vahetatakse eurodeks, kui ülejääk tuleneb valuutapositsiooni suurenemisest.

3.4.2.2.2. Muus valuutas kui eurodes või USA dollarites nomineeritud tehingute riski maandamine

Muus valuutas kui eurodes või USA dollarites nomineeritud rahastu tehingute riski maandatakse eri valuutade vahetuslepingutega, mille finantsprofiil on sama mis aluseks oleval laenul, tingimusel et vahetuslepingute turg on toimiv.

Rahastu teeb tehinguid ka vääringutes, mille puhul riskide maandamise võimalused puuduvad või on väga kallid. Neid tehinguid nomineeritakse kohalikes valuutades, kuid arveldamine toimub eurodes või USA dollarites. Rahastu komitees 22. jaanuaril 2015 heakskiidetud investeerimisrahastu finantsriskiraamistik võimaldab USA dollarites nomineeritud tuletisinstrumentide abil sünteetiliselt maandada nende kohalike vääringute valuutariske, mis on USA dollariga märkimisväärses positiivses korrelatsioonis. USA dollarites nomineeritud tuletisinstrumentide abil sünteetiliselt maandatud riskiga kohalikud valuutad on esitatud punkti 3.4.2.2.3 tabelis pealkirja „Kohalikud vääringud (sünteetiline riskimaandus)“ all, USA dollariga sünteetiliselt maandamata riskiga kohalikud vääringud aga samas tabelis pealkirja „Kohalikud vääringud (sünteetilise riskimaanduseta)“ all.

Lisaks võtab investeerimisrahastu laenude puhul, mis on nomineeritud muus valuutas kui eurodes või USA dollarites või valuutades, mille puhul ei saa riski eri valuutade vahetuslepingutega maandada, täiendavat intressikomponenti (nn FX preemia), et maandada kohaliku valuuta võimaliku odavnemise riski.

3.4.2.2.3 Välisvaluutapositsioon (tuhandetes eurodes)

Selle lisa tabelites on esitatud investeerimisrahastu valuutapositsioon.

Valuutapositsioon on tabelites esitatud vastavalt investeerimisfondi riskipoliitikale, mida on kirjeldatud fondi finantsriskiraamistikus. Riskipoliitikaga hõlmatud valuutapositsiooni aluseks on raamatupidamisandmed ning need väljenduvad teatavate varade ja kohustiste vahena. Riskipoliitikaga hõlmatud valuutapositsiooni varad ja kohustised valitakse selliselt, et laekuvaid tulusid saaks konverteerida aruandlusvaluutasse (eurodesse) alles nende laekumisel.

Riskipoliitikaga hõlmatud valuutapositsioonis on kajastatud aktsiate ja muude muutuvtuluga väärtpaberite õiglase väärtuse muutus ning laenude ja ettemaksete väärtuse langus. Riskipoliitikaga hõlmatud valuutapositsioonis sisalduvad tuletisinstrumendid on arvel nominaalväärtuses, mitte õiglases väärtuses, et viia see vastavusse varade säilinud väärtusega, mida samuti väljendatakse nominaalväärtuses, mida on kohandatud vastavalt laenude väärtuse langusele.

Ülejäänud varad ja kohustised (peamiselt laenudelt, tuletisinstrumentidelt ja toetustelt kogunenud intressid) on tabelites esitatud pealkirja „Riskipoliitikaga hõlmamata valuutapositsioon“ all.

Seisuga 31. detsember 2025	**Varad ja kohustised**			**Kulukohustused ja tingimuslikud kohustised**
Valuuta	**Riskipoliitikaga hõlmatud valuutapositsioon**	**Riskipoliitikaga hõlmamata valuutapositsioon**	**Bilansis kajastatud valuutapositsioon**	
USA dollar (USD)	1 294	–31 642	–30 348	164 405
*Kohalikud vääringud (sünteetilise riskimaandusega)**				
TZS	–	–	–	–
DOP	4 775	82	4 857	–
*Kohalikud vääringud (sünteetilise riskimaanduseta)**				
BWP, HTG, JMD, KES, MUR, MZN, NGN, RWF, UGX, XOF, ZAR, ZMW	146 528	–2 514	144 014	–
Kokku muud vääringud peale euro	**152 597**	**–34 074**	**118 523**	**164 405**
EUR		2 676 672	2 676 672	636 494
Kokku euro ja muud vääringud	**152 597**	**2 642 598**	**2 795 195**	**800 899**

* Sünteetilise riskimaandamise selgitusi vt punkt 3.4.2.2.2.

3.4.2.2.3 Välisvaluutapositsioon (tuhandetes eurodes) (järg)

Seisuga 31. detsember 2024	Varad ja kohustised			Kulukohustused ja tingimuslikud kohustised
Valuuta	**Riskipoliitikaga hõlmatud valuutapositsioon**	**Riskipoliitikaga hõlmamata valuutapositsioon**	**Bilansis kajastatud valuutapositsioon**	
USA dollar (USD)	–45 774	–21 740	–67 514	235 603
Kohalikud vääringud (sünteetilise riskimaandusega)*				
DOP	10 884	133	11 017	–
KES, RWF, UGX, HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW, BWP, JMD, NGN, ZAR	225 877	–3 763	222 114	–
Kokku muud vääringud peale euro	**190 987**	**–25 370**	**165 617**	**235 603**
EUR	–	3 139 294	3 139 294	1 043 860
Kokku euro ja muud vääringud	**190 987**	**3 113 924**	**3 304 911**	**1 279 463**

* Sünteetilise riskimaandamise selgitusi vt punkt 3.4.2.2.2.

3.4.2.3 Valuutariski analüüs

31. detsembri 2025. aasta seisuga põhjustaks euro 10 % odavnemine muude vääringute suhtes omakapitali ja kasumi suurenemise 13,2 miljoni euro võrra (31. detsembri 2024. aasta seisuga oli sama näitaja 18,4 miljonit eurot). Euro 10 % kallinemine muude vääringute suhtes põhjustaks omakapitali ja kasumi vähenemise –10,8 miljoni euro võrra (31. detsembri 2024. aasta seisuga oli sama näitaja

–15,1 miljonit eurot).

3.4.2.4 Vahetuskurss

31. detsembril 2025 ja 31. detsembril 2024 kasutati bilansi koostamisel järgmisi vahetuskursse.

	31. detsember 2025	31. detsember 2024
Kolmandate riikide vääringud		
Botswana pula (BWP)	16,18	14,49
Dominikaani Vabariigi peeso (DOF)	73,78	63,09
Fidži dollar (FJD)	2,62	2,38
Haiti gurd (HTG)	153,14	135,09
Jamaica dollar (JMD)	185,35	161,15
Keenia šilling (KES)	151,20	133,69
Mauritaania ouguiya (MRU)	46,70	41,30
Mauritiuse ruupia (MUR)	54,08	48,56
Mosambiigi metikal (MZN)	74,22	65,65
Nigeeria naira (NGN)	1 693,57	1 591,68
Rwanda frank (RWF)	1 698,60	1 419,85
Tansaania šilling (TZS)	2 862,12	2 490,24
Uganda šilling (UGX)	4 240,00	3 812,00
USA dollar (USD)	1,18	1,04
CFA frank (XAF/XOF)	655,96	655,96
Lõuna-Aafrika rand (ZAR)	19,44	19,62
Sambia kvacha (ZMW)	25,98	28,87

3.4.3 Aktsiarisk

Aktsiarisk on risk, et aktsiainvesteeringu õiglane väärtus langeb muutuste tõttu aktsiahindade tasemes ja/või aktsiainvesteeringute väärtuses.

Rahastu jaoks tekib aktsiarisk, kui ta investeerib otse omakapitali ja riskikapitalifondidesse.

Börsil noteerimata aktsiapositsioonide väärtus ei ole järelevalve ja kontrolli teostamiseks pidevalt kättesaadav. Nende positsioonide väärtuse kindlakstegemiseks tuleb kasutada asjakohaseid hindamismeetodeid.

Kui otseste omakapitaliinvesteeringute ja riskikapitaliinvesteeringute väärtus muutub +/–10 %, kuid muud muutujad püsivad muutumatuna, muutub rahastu omakapital omakapitaliinstrumentide portfelli õiglase väärtuse muutuse tulemusel

31. detsembri 2025. aasta seisuga vastavalt 74,6 miljonit eurot ja –74,6 miljonit eurot (31. detsembri 2024. aasta seisuga vastavalt 83,5 miljonit eurot ja –83,5 miljonit eurot).

4 Finantsinstrumentide õiglane väärtus

4.1 Liigitus ja õiglane väärtus

Järgmises tabelis on esitatud finantsvara ja -kohustiste bilansiline jääkmaksumus ja õiglane väärtus, kusjuures viimane on esitatud tasemete kaupa. Need andmed ei hõlma selliste finantsvarade ja -kohustiste õiglast väärtust, mida mõõdetakse amortiseeritud väärtuses, sest nende bilansiline jääkmaksumus on piisavalt lähedal nende õiglasele väärtusele.

Seisuga 31. detsember 2025	**Bilansiline jääkmaksumus**						**Õiglane väärtus**			
(tuhandetes eurodes)	**Tuletisfinantsinstrumendid**	**Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid**	**Raha, laenud ja ettemaksed**	**Likviidsed finantsvarad**	**Muud finantsvarad/-kohustised**	**Kokku**	**1. tase**	**2. tase**	**3. tase**	**Kokku**
Finantsvarad, mida tuleb kajastada õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande										
Tuletisfinantsinstrumendid	7 819	–	–	–	–	**7 819**	–	7 819	–	**7 819**
Riskikapitalifondid	–	550 528	–	–	–	**550 528**	–	–	550 528	**550 528**
Otsesed omakapitaliinvesteeringud	–	195 406	–	–	–	**195 406**	–	–	195 406	**195 406**
Laenud ja ettemaksed	–	–	77 287	–	–	**77 287**	–	–	77 287	**77 287**
Finantsvarad, mida tuleb kajastada õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (kokku)	**7 819**	**745 934**	**77 287**	**–**	**–**	**831 040**	**–**	**7 819**	**823 221**	**831 040**
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad										
Raha ja raha ekvivalendid	–	–	1 665 12	–	–	**1 665 129**	89 790	1 575 33	–	**1 665 12**
Laenud ja ettemaksed	–	–	986 224	–	–	**986 224**	–	953 612	–	**953 612**
Nõuded rahastajate vastu	–	–	–	–	–	**–**	–	–	–	**–**
Likviidsed finantsvarad	–	–	–	–	–	**–**	–	–	–	**–**
Muud varad	–	–	–	–	36 833	**36 833**	–	–	–	**–**
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad kokku	**–**	**–**	**2 651 353**	**–**	**36 833**	**2 688 186**	**89 790**	**2 528 951**	**–**	**2 618 741**
Finantsvarad kokku	**7 819**	**745 934**	**2 728 640**	**–**	**36 833**	**3 519 226**				
Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantskohustised										
Tuletisfinantsinstrumendid	–411	–	–	–	–	**–411**	–	–411	–	**–411**
Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantskohustised kokku	**–411**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–411**	**–**	**–411**	**–**	**–411**
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantskohustised										
Siduvate laenuandmiskohustuste eraldised	–	–	–	–	–17 585	**–17 585**				
Võlad kolmandatele isikutele	–	–	–	–	–658 146	**–658 146**				
Muud kohustised	–	–	–	–	–3 044	**–3 044**				
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantskohustised kokku	**–**	**–**	**–**	**–**	**–678 775**	**–678 775**				
Finantskohustised kokku	**–411**	**–**	**–**	**–**	**–678 775**	**–679 186**				

4 Finantsinstrumentide õiglane väärtus (järg)

4.1 Liigitus ja õiglane väärtus (järg)

Seisuga 31. detsember 2024	Bilansiline jääkmaksumus						Õiglane väärtus			
(tuhandetes eurodes)	Tuletisfinantsinstrumendid	Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid	Raha, laenud ja ettemaksed	Likviidsed fin	Muud finantsvarad/-kohustised	Kokku	1. tase	2. tase	3. tase	Kokku
Finantsvarad, mida tuleb kajastada õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande										
Tuletisfinantsinstrumendid	783	–	–	–	–	**783**	–	783	–	**783**
Riskikapitalifondid	–	655 817	–	–	–	**655 817**	–	–	655 817	**655 817**
Otsesed omakapitaliinvesteeringud	–	178 804	–	–	–	**178 804**	–	–	178 804	**178 804**
Laenud ja ettemaksed	–	–	136 983	–	–	**136 983**	–	–	136 983	**136 983**
Finantsvarad, mida tuleb kajastada õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande (kokku)	**783**	**834 621**	**136 983**	**–**	**–**	**972 387**	**–**	**783**	**971 604**	**972 387**
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad										
Raha ja raha ekvivalendid	–	–	1 638 604	–	–	**1 638 604**	–	1 638 604	–	**1 638 604**
Laenud ja ettemaksed	–	–	1 361 065	–	–	**1 361 065**	–	1 321 715	–	**1 321 715**
Nõuded rahastajate vastu	–	–	7 482	–	–	**7 482**	–	–	–	**–**
Likviidsed finantsvarad	–	–	–	–	–	**–**	–	–	–	**–**
Muud varad	–	–	–	–	–	**–**	–	–	–	**–**
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantsvarad kokku	**–**	**–**	**3 007 151**	**–**	**–**	**3 007 151**	**–**	**2 960 319**	**–**	**2 960 319**
Finantsvarad kokku	**783**	**834 621**	**3 144 134**	**–**	**–**	**3 979 538**				
Finantskohustised, mida tuleb kajastada õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande										
Tuletisfinantsinstrumendid	–39 210	–	–	–	–	**–39 210**	–	–39 210	–	**–39 210**
Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantskohustised kokku	**–39 210**	**–**	**–**	**–**	**–**	**–39 210**	**–**	**–39 210**	**–**	**–39 210**
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantskohustised										
Siduvate laenuandmiskohustuste eraldised	–	–	–	–	–18 320	**–18 320**				
Võlad kolmandatele isikutele	–	–	–	–	–566 083	**–566 083**				
Muud kohustised	–	–	–	–	–3 289	**–3 289**				
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad finantskohustised kokku	**–**	–	–	–	**–587 692**	**–587 692**				
Finantskohustised kokku	**–39 210**	**–**	**–**	**–**	**–587 692**	**–626 902**				

4.2 Õiglase väärtuse hindamine

4.2.1 Hindamismeetodid ja olulised mittejälgitavad sisendid

Järgmises tabelis on esitatud teave õiglase väärtuse hierarhias 2. ja 3. tasemele paigutatud finantsinstrumentide väärtuse hindamisel kasutatavate hindamismeetodite ja oluliste mittejälgitavate sisendite kohta.

	Hindamismeetod	Olulised mittejälgitavad sisendid	Mittejälgitavate sisendite ja õiglase väärtuse hindamise vaheline seos
Õiglases väärtuses kajastatud finantsinstrumendid			
Tuletisfinantsinstrumendid	Rahavoogude diskonteerimine. Tulevaste rahavoogude prognoosimisel lähtutakse forvardkurssidest ja -intressimääradest (mille aluseks on jälgitavad forvardkursid ja intressikõverad aruandeperioodi lõpul) ning lepingulisest forvard- ja intressimäärast, mida diskonteeritakse vastavalt vastaspoolte krediidiriski määrale.	Rahavoogude hindamisel ja diskonteerimisel kasutatavad kõverad kalibreeritakse turuandmetega ning portfelli vahetustehingute lõpptähtaeg ei ületa sisendite pikimat kättesaadavat tähtaega. Seetõttu mittejälgitavad sisendid puuduvad.	–
Riskikapitalifondid	Netovarade korrigeerimise meetod. Õiglane väärtus määratakse, kohaldades kas viimases aruandes kajastatud vara puhasväärtuse suhtes, mida on korrigeeritud rahavoogude alusel, rahastu osaluse protsenti aluseks olevas instrumendis või asjaomase fondijuhi esitatud aktsia sama kuupäeva täpset väärtust, kui see on kättesaadav. Selleks et võtta arvesse viimase kättesaadava vara puhasväärtuse ja majandusaasta lõpu aruande esitamise vahelist ajavahemikku, vaadatakse vahepealsed sündmused läbi ja vajaduse korral korrigeeritakse aruandes esitatud vara puhasväärtust.	Riskikapitalifondi viimase aruande kuupäevast hindamise kuupäevani kulunud aja võrra korrigeerimisel võetakse arvesse tegevuskulusid ja haldustasusid, riskikapitalifondi alusvara õiglase väärtuse muutumist, tekkinud täiendavaid kohustisi ning turul ja majandustingimustes toimunud muutusi.	Mida pikem on ajavahemik riskikapitalifondi viimase aruande kuupäevast õiglase väärtuse hindamise kuupäevani, seda suurem on ajaline korrektsioon.
Otsesed omakapitaliinvesteeringud	Netovarade korrigeerimine.	Investeerimisobjekti viimase aruande kuupäevast hindamise kuupäevani kulunud aja võrra korrigeerimisel võetakse arvesse tegevuskulusid, investeerimisobjekti alusvara õiglase väärtuse muutumist, tekkinud täiendavaid kohustisi, turul ja majandustingimustes toimunud muutusi, kapitali kasvu, müüki ja kontrolliva osaluse muutumist. Turu (likviidsuse) puudumisest tuleneva diskonto kindlaksmääramisel võetakse arvesse eelmisi sarnaste aktsiatega samas riigis või piirkonnas tehtud tehingute hindu. Diskontomäär jääb vahemikku 5–30 %.	Mida suurem on turustatavusest olenev diskonto, seda madalam on õiglane väärtus.

Laenud õiglases väärtuses (tulemusliku rahastamise vahend)	Tegevust jätkavad laenuvõtjad: diskonteeritud rahavoogude meetod, kasutades lepingupõhiseid/oodatavaid tulevasi rahavooge, mille suhtes on kohaldatud asjakohast riskiga korrigeeritud ja laenuga kaasnevat riski (sh laenuvõtja krediidirisk) kajastavat diskontomäära. Diskontomäära võrreldakse asjaomase turupõhise võrdlusalusega / hinnatakse asjaomase turupõhise võrdlusaluse põhjal. Tegevust mittejätkavad laenuvõtjad: netovarade meetod (likvideerimisväärtuse meetod).	Diskontomäära komponendid, et kajastada laenuvõtja krediidiriski võrreldes riskivabade turumääradega.	Mida suurem on diskontomäär, seda madalam on õiglane väärtus.

Hindamismeetodid ja olulised mittejälgitavad sisendid (järg)

	Hindamismeetod	Olulised mittejälgitavad sisendid	Mittejälgitavate sisendite ja õiglase väärtuse hindamise vaheline seos
Õiglases väärtuses kajastamata finantsinstrumendid			
Laenud ja ettemaksed	Rahavoogude diskonteerimine. Hindamismudelis kasutatakse korrigeeritud diskonteeritud rahavoogude meetodit, võttes arvesse instrumentide eripärasid, nagu aeg ja tulevaste rahavoogude risk.	–	–
Likviidsed finantsvarad	Rahavoogude diskonteerimine.	–	–

Vastavalt standardile IFRS 13 on 31. detsembri 2025. aasta ja 2024. aasta seisuga tuletisinstrumentide õiglase väärtuse kindlaksmääramisel võetud arvesse järgmisi väärtuse korrektsioone:

- krediidiväärtuse korrigeerimine vastavalt vastaspoole krediidiriskile tuletisinstrumentidega tehtavate tehingute puhul; korrektsiooni suurus on –17 500 eurot 31. detsembri 2025. aasta seisuga ja –2 800 eurot 31. detsembri 2024. aasta seisuga;
- deebetväärtuse korrigeerimine vastavalt enda krediidiriskile tuletisinstrumentidega tehtavate tehingute puhul; korrektsiooni suurus on +1 300 eurot

  31. detsembri 2025. aasta seisuga ja +3 600 eurot 31. detsembri 2024. aasta seisuga.

4.2.2 Ümberpaigutused 1. ja 2. taseme vahel

Rahastu kehtestatud korra kohaselt kajastatakse varade ühelt tasemelt teisele ümberpaigutamist selle kuupäeva seisuga, mil toimus ümberpaigutamise põhjustanud sündmus või muutus.

Rahastu ei teinud 2025. ega 2024. aastal õiglase väärtuse hindamisel ümberpaigutusi 1. tasemest 2. tasemesse ega vastupidi.

4.2.3 3. taseme õiglane väärtus

3. taseme õiglaste väärtuste võrdlus

Järgmises tabelis on esitatud 31. detsembril 2025 ja 31. detsembril 2024 lõppenud majandusaasta jooksul 3. taseme instrumentides toimunud muutused.

(tuhandetes eurodes)	Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid	Laenud ja ettemaksed	Kokku
Saldo seisuga 1. jaanuar 2025	**834 621**	**136 983**	**971 604**
Kasum või kahjum kasumis või kahjumis:			
Õiglase väärtuse korrektsiooni kajastamise lõpetamine müügi või väljumise tõttu	15 848	–	15 848
Õiglase väärtuse netomuutus	6 787	–6 948	–161
Kokku	**22 635**	**–6 948**	**15 687**
Väljamaksed	51 701	17 812	69 513
Tagasimaksed	–89 352	–28 712	–118 064
Kapitaliseeritud intressid	–	835	835
Müük/väljumine	–15 227	–	–15 227
Sissenõuded	–	–36 833	–36 833
Vahetuskursierinevused	–58 444	–5 850	–64 294
Saldo seisuga 31. detsember 2025	**745 934**	**77 287**	**823 221**

(tuhandetes eurodes)	Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid	Laenud ja ettemaksed	Kokku
Saldo seisuga 1. jaanuar 2024	**820 713**	**124 323**	**945 036**
Kasum või kahjum kasumis või kahjumis:			
Õiglase väärtuse korrektsiooni kajastamise lõpetamine müügi või väljumise tõttu	14 051	–	14 051
Aktsiate ja muude muutuvtuluga väärtpaberite õiglase netoväärtuse muutus	–45 698	–5 436	–51 134
Kokku	**–31 647**	**–5 436**	**–37 083**
Väljamaksed	69 392	15 888	85 280
Tagasimaksed	–21 413	–3 185	–24 598
Kapitaliseeritud intressid	–	2 243	2 243
Müük/väljumine	–25 623	–	–25 623
Vahetuskursierinevused	23 199	3 150	26 349
Saldo seisuga 31. detsember 2024	**834 621**	**136 983**	**971 604**

Rahastu ei teinud 2025. ega 2024. aastal õiglase väärtuse hindamisel ümberpaigutusi 3. tasemest ega 3. tasemesse.

Tundlikkusanalüüs

Kui otseste omakapitaliinvesteeringute ja riskikapitaliinvesteeringute väärtus muutub +/– 10 %, kuid muud muutujad püsivad muutumatuna, muutuvad rahastu omakapital ning kasumi- ja muu koondkasumi aruanne 31. detsembri 2025. aasta seisuga vastavalt 74,6 miljonit eurot ja –74,6 miljonit eurot (31. detsembri 2024. aasta seisuga vastavalt 83,5 miljonit eurot ja –83,5 miljonit eurot).

5 Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalendid jagunevad:

(tuhandetes eurodes)	**31.12.2025**	**31.12.2024**
Sularaha	146 087	212 466
Tähtajalised hoiused	556 329	304 538
Kommertsväärtpaberid	960 270	1 116 826
Raha ja raha ekvivalendid rahavoogude aruandes	**1 662 686**	**1 633 830**
Kogunenud intress	2 443	4 774
Raha ja raha ekvivalendid finantsseisundi aruandes	**1 665 129**	**1 638 604**

6 Tuletisfinantsinstrumendid

Põhilised tuletisfinantsinstrumendid, mida liigitatakse kauplemise eesmärgil hoitavateks, on järgmised:

Seisuga 31. detsember 2025	**Õiglane väärtus**		**Tinglik väärtus**
(tuhandetes eurodes)	**Varad**	**Kohustised**	
Erinevate valuutade intressimäära vahetuslepingud	1 829	–411	22 896
Välisvaluuta vahetustehingud	5 990	–	1 060 000
Tuletisfinantsinstrumendid kokku	**7 819**	**–411**	**1 082 896**

Seisuga 31. detsember 2024	**Õiglane väärtus**		**Tinglik väärtus**
(tuhandetes eurodes)	**Varad**	**Kohustised**	
Erinevate valuutade intressimäära vahetuslepingud	783	–268	33 073
Välisvaluuta vahetustehingud	–	–38 942	1 330 000
Tuletisfinantsinstrumendid kokku	**783**	**–39 210**	**1 363 073**

7 Laenud ja ettemaksed

7.1 Laenud ja ettemaksed

Alljärgnevas tabelis on esitatud laenude ja ettemaksete alg- ja lõppsaldode võrdlus.

(tuhandetes eurodes)	Üldised laenud*	Kõrgema nõudeõiguse järguga laen	Allutatud laenud	Kokku
Amortiseeritud väärtuses kajastatud laenude nominaalväärtus seisuga 1. jaanuar 2025	**995 328**	**387 349**	**–**	**1 382 677**
Väljamaksed	18 913	69 928	–	**88 841**
Mahakandmised	–	–	–	**–**
Tagasimaksed	–303 792	–66 494	–	**–370 286**
Kapitaliseeritud intressid	–	–	–	**–**
Vahetuskursierinevused	–69 811	–30 899	–	**–100 710**
Amortiseeritud väärtuses kajastatud laenude nominaalväärtus seisuga 31. detsember 2025	**640 638**	**359 884**	**–**	**1 000 522**
Kahju allahindlus väärtuse languse tõttu seisuga 1. jaanuar 2025	**–17 386**	**–17 125**	**–**	**–34 511**
12 kuu eeldatava krediidikahju netomuutus	690	766	–	**1 456**
Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindluse netomuutus varade puhul, mille väärtus pole krediidiriski tõttu langenud	–896	–808	–	**–1 704**
Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindlus varade puhul, mille väärtus on krediidiriski tõttu langenud	–	–	–	**–**
Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindluse tühistamised varade puhul, mille väärtus on krediidiriski tõttu langenud	4 248	4 915	–	**9 163**
Mahakandmised	–	–	–	**–**
Vahetuskursierinevused	1 145	1 030	–	**2 175**
Kahju allahindlus väärtuse languse tõttu seisuga 31. detsember	**–12 199**	**–11 222**	**–**	**–23 421**
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad laenud ja ettemaksed seisuga 31. detsember 2025	**628 439**	**348 662**	**–**	**977 101**
Laenude nominaalväärtus õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande seisuga 1. jaanuar 2025	**1 080**	**116 688**	**79 620**	**197 388**
Väljamaksed	–	3 631	14 181	**17 812**
Kapitaliseeritud intressid	–	–	835	**835**
Tagasimaksed	–	–28 712	–	**–28 712**
Sissenõuded	–	–	–36 833	**–36 833**
Mahakandmised	–	–	–	**–**
Vahetuskursierinevused	–	–4 042	–2 363	**–6 405**
Laenude nominaalväärtus õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande seisuga 31. detsember 2025	**1 080**	**87 565**	**55 440**	**144 085**
Õiglase väärtuse korrigeerimine seisuga 1. jaanuar 2025	**–1 080**	**–34 395**	**–24 930**	**–60 405**
Õiglase väärtuse netomuutus	–	–1 029	–5 919	**–6 948**
Vahetuskursierinevused	–	438	117	**555**
Õiglase väärtuse korrigeerimine seisuga 31. detsember 2025	**–1 080**	**–34 986**	**–30 732**	**–66 798**
Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad laenud ja ettemaksed seisuga 31. detsember 2025	**–**	**52 579**	**24 708**	**77 287**
Amortiseeritud soetusmaksumus	–2 614	–3 290	–	**–5 904**
Intressid	7 209	7 256	562	**15 027**
Laenud ja ettemaksed seisuga 31. detsember 2025	**633 034**	**405 207**	**25 270**	**1 063 511**

* Sealhulgas agendilepingud.

7 Laenud ja ettemaksed (järg)

7.1 Laenud ja ettemaksed (järg)

(tuhandetes eurodes)	Üldised laenud*	Kõrgema nõudeõiguse järguga laen	Allutatud laenud	Kokku
Amortiseeritud väärtuses kajastatud laenude nominaalväärtus seisuga 1. jaanuar 2024	**1 098 121**	**495 337**	**–**	**1 593 458**
Väljamaksed	68 519	16 987	–	**85 506**
Mahakandmised	–4 945	–	–	**–4 945**
Tagasimaksed	–226 719	–141 664	–	**–368 383**
Vahetuskursierinevused	60 352	16 689	–	**77 041**
Amortiseeritud väärtuses kajastatud laenude nominaalväärtus seisuga 31. detsember 2024	**995 328**	**387 349**	**–**	**1 382 677**
Kahju allahindlus väärtuse languse tõttu seisuga 1. jaanuar 2024	**–32 398**	**–17 199**	**–**	**–49 597**
12 kuu eeldatava krediidikahju netomuutus	2 081	124	–	**2 205**
Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindluse netomuutus varade puhul, mille väärtus pole krediidiriski tõttu langenud	7 071	5 567	–	**12 638**
Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindlus varade puhul, mille väärtus on krediidiriski tõttu langenud	–581	–5 205	–	**–5 786**
Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindluse tühistamised varade puhul, mille väärtus on krediidiriski tõttu langenud	2 796	292	–	**3 088**
Mahakandmised	4 945	–	–	**4 945**
Vahetuskursierinevused	–1 300	–704	–	**–2 004**
Kahju allahindlus väärtuse languse tõttu seisuga 31. detsember	**–17 386**	**–17 125**	**–**	**–34 511**
Amortiseeritud väärtuses kajastatavad laenud ja ettemaksed seisuga 31. detsember 2024	**977 942**	**370 224**	**–**	**1 348 166**
Laenude nominaalväärtus õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande seisuga 1. jaanuar 2024	**1 080**	**106 576**	**70 453**	**178 109**
Väljamaksed	–	7 851	8 037	**15 888**
Kapitaliseeritud intressid	–	1 675	568	**2 243**
Tagasimaksed	–	–3 185	–	**–3 185**
Vahetuskursierinevused	–	3 771	562	**4 333**
Laenude nominaalväärtus õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande seisuga 31. detsember 2024	**1 080**	**116 688**	**79 620**	**197 388**
Õiglase väärtuse korrigeerimine seisuga 1. jaanuar 2024	**–1 080**	**–34 983**	**–17 723**	**–53 786**
Õiglase väärtuse netomuutus	–	1 724	–7 160	**–5 436**
Vahetuskursierinevused	–	–1 136	–47	**–1 183**
Õiglase väärtuse korrigeerimine seisuga 31. detsember 2024	**–1 080**	**–34 395**	**–24 930**	**–60 405**
Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad laenud ja ettemaksed seisuga 31. detsember 2024	**–**	**82 293**	**54 690**	**136 983**
Amortiseeritud soetusmaksumus	–3 079	–3 681	–	**–6 760**
Intressid	10 766	8 429	464	**19 659**
Laenud ja ettemaksed seisuga 31. detsember 2024	**985 629**	**457 265**	**55 154**	**1 498 048**

* Sealhulgas agendilepingud.

7.2 Laenude ja ettemaksete väärtuse langus – kahju allahindlus

(tuhandetes eurodes)	2025			
		Kogu eluea eeldatav krediidikahju		
	12 kuu eeldatav krediidikahju	Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindlus	Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindlus	Kokku
Laenud ja ettemaksed amortiseeritud väärtuses				
Saldo seisuga 1. jaanuar 2025	**9 675**	**12 576**	**12 260**	**34 511**
Ümberpaigutus 12 kuu eeldatava krediidikahju alla	–	–	–	**–**
Ümberpaigutus kategooriasse „Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindlus varade puhul, mille väärtus ei ole krediidiriski tõttu langenud“	–575	1 598	–38	**985**
Ümberpaigutus kategooriasse „Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindlus varade puhul, mille väärtus on krediidiriski tõttu langenud“	–	–	–	**–**
Kahju allahindluse netohindamine	71	143	–9 013	**–8 799**
Uued tekkinud või ostetud finantsvarad	8	–	–	**8**
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud	–961	–35	–113	**–1 109**
Mahakandmised	–	–	–	**–**
Vahetuskursierinevused	–1 032	–518	–625	**–2 175**
Saldo seisuga 31. detsember 2025	**7 186**	**13 764**	**2 471**	**23 421**

(tuhandetes eurodes)	2024			
		Kogu eluea eeldatav krediidikahju		
	12 kuu eeldatav krediidikahju	Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindlus	Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindlus	Kokku
Laenud ja ettemaksed amortiseeritud väärtuses				
Saldo seisuga 1. jaanuar 2024	**10 964**	**24 674**	**13 959**	**49 597**
Ümberpaigutus 12 kuu eeldatava krediidikahju alla	2 271	–9 511	–	**–7 240**
Ümberpaigutus kategooriasse „Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindlus varade puhul, mille väärtus pole krediidiriski tõttu langenud“	–288	948	–	**660**
Ümberpaigutus kategooriasse „Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindlus varade puhul, mille väärtus on krediidiriski tõttu langenud“	–	–1 428	5 786	**4 358**
Kahju allahindluse netohindamine	–3 160	–2 394	–3 088	**–8 642**
Uued tekkinud või ostetud finantsvarad	–	–	–	**–**
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud	–1 028	–253	–	**–1 281**
Mahakandmised	–	–	–4 945	**–4 945**
Vahetuskursierinevused	916	540	548	**2 004**
Saldo seisuga 31. detsember 2024	**9 675**	**12 576**	**12 260**	**34 511**

8 Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid

Alljärgnevalt on esitatud omakapitaliinvesteeringute alg- ja lõppsaldode võrdluse tabel.

(tuhandetes eurodes)	Riskikapitali-fondid	Otsesed omakapitali-investeeringud	Kokku
Kulud seisuga 1. jaanuar 2025	**663 881**	**93 835**	**757 716**
Ümberliigitamine	–	–	–
Väljamaksed	51 701	–	51 701
Tagasimaksed	–87 319	–2 033	–89 352
Müük/väljumine	–11 227	–4 000	–15 227
Vahetuskursierinevused	–57 991	–2 287	–60 278
Kulud seisuga 31. detsember 2025	**559 045**	**85 515**	**644 560**
Realiseerimata kasum ja kahjum seisuga 1. jaanuar 2025	**–8 064**	**84 969**	**76 905**
Ümberliigitamine	–	–	–
Realiseerimata kasumi ja kahjumi netomuutus	–16 118	22 905	6 787
Õiglase väärtuse korrektsiooni kajastamise lõpetamine müügi või väljumise tõttu	11 534	4 314	15 848
Vahetuskursierinevused	4 131	–2 297	1 834
Realiseerimata kasum ja kahjum seisuga 31. detsember 2025	**–8 517**	**109 891**	**101 374**
Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid seisuga 31. detsember 2025	**550 528**	**195 406**	**745 934**

(tuhandetes eurodes)	Riskikapitalifon did	Otsesed omakapitaliinve	Kokku
Kulud seisuga 1. jaanuar 2024	**633 347**	**73 455**	**706 802**
Ümberliigitamine*	–25 059	25 059	–
Väljamaksed	69 392	–	69 392
Tagasimaksed/müük	–21 181	–232	–21 413
Müük/väljumine	–22 992	–2 631	–25 623
Vahetuskursierinevused	30 374	–1 816	28 558
Kulud seisuga 31. detsember 2024	**663 881**	**93 835**	**757 716**
Realiseerimata kasum ja kahjum seisuga 1. jaanuar 2024	**59 695**	**54 216**	**113 911**
Ümberliigitamine*	–395	395	–
Realiseerimata kasumi ja kahjumi netomuutus	–77 795	32 097	–45 698
Õiglase väärtuse korrektsiooni kajastamise lõpetamine müügi või väljumise tõttu	11 202	2 849	14 051
Vahetuskursierinevused	–771	–4 588	–5 359
Realiseerimata kasum ja kahjum seisuga 31. detsember 2024	**–8 064**	**84 969**	**76 905**
Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid seisuga 31. detsember 2024	**655 817**	**178 804**	**834 621**

9 Nõuded rahastajate vastu

Rahastajate vastu ei olnud nõudeid, mis sisaldasid üksnes liikmesriikidelt 2025. aastal (2024. aastal 7,5 miljonit eurot) sissenõutud, kuid veel tasumata osamakse.

10 Likviidsed finantsvarad

Likviidsete varade portfelli kuuluvad noteeritud võlakirjad, mille järelejäänud tähtaeg aruande kuupäeval on vähem kui kolm kuud. 2025. ega 2024. aastal ei olnud likviidseid finantsvarasid.

11 Muud varad

Põhilised muud varad olid järgmised:

(tuhandetes eurodes)	**31.12.2025**	**31.12.2024**
Nõuded EIP vastu	–	–
Tagatiste realiseerimisega seotud nõuded	36 833	–
Muud varad kokku	**36 833**	**–**

12 Ettemakstud tulu

Ettemakstud tulu koosneb põhiliselt järgnevast.

(tuhandetes eurodes)	**31.12.2025**	**31.12.2024**
Ettemakstud intressitoetused	44 718	46 461
Laenude ja ettemaksetega seotud ettemakstud vahendustasud	127	1 264
Ettemakstud tulu kokku	**44 845**	**47 725**

13 Siduvate laenuandmiskohustuste eraldised

Alljärgnevates tabelites on esitatud väljamaksmata laenudest (siduvatest laenuandmiskohustustest) tuleneva kahju allahindluse alg- ja lõppsaldode võrdlus.

	2025			
(tuhandetes eurodes)	**12 kuu eeldatav krediidikahju**	**Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindlus varade puhul, mille väärtus pole krediidiriski tõttu langenud**	**Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindlus varade puhul, mille väärtus on krediidiriski tõttu langenud**	**Kokku**
Siduvad laenuandmiskohustused				
Saldo 1. jaanuari seisuga	**1 491**	**16 829**	**–**	**18 320**
Kahju allahindluse netohindamine	–659	190	–	**–469**
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud	–266	–	–	**–266**
Saldo 31. detsembri seisuga	**566**	**17 019**	**–**	**17 585**

	2024			
(tuhandetes eurodes)	**12 kuu eeldatav krediidikahju**	**Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindlus varade puhul, mille väärtus pole krediidiriski tõttu langenud**	**Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindlus varade puhul, mille väärtus on krediidiriski tõttu langenud**	**Kokku**
Siduvad laenuandmiskohustused				
Saldo 1. jaanuari seisuga	**2 715**	**16 323**	**–**	**19 038**
Ümberpaigutus 12 kuu eeldatava krediidikahju alla	13	–279	–	**–266**
Ümberpaigutus kategooriasse „Kogu eluea eeldatava krediidikahju allahindlus varade puhul, mille väärtus pole krediidiriski tõttu langenud“	–853	15 386	–	**14 533**
Kahju allahindluse netohindamine	761	–1 330	–	**–569**
Finantsvarad, mille kajastamine on lõpetatud	–1 145	–13 271	–	**–14 416**
Saldo 31. detsembri seisuga	**1 491**	**16 829**	**–**	**18 320**

14 Võlad kolmandatele isikutele

Põhilised võlad kolmandatele isikutele olid järgmised:

(tuhandetes eurodes)	**31.12.2025**	**31.12.2024**
EIP-le tasumisele kuuluvad üldhalduskulud (neto)	19 942	24 794
Muud EIP-le tasumisele kuuluvad summad	3 199	43 260
Liikmesriikidele võlgnetavad veel väljamaksmata intressitoetused ja tehniline abi	391 152	498 029
Euroopa Komisjonile tasumisele kuuluvad saadaolevad tagasimaksed*	243 853	–
Võlad kolmandatele isikutele kokku	**658 146**	**566 083**

15 Muud kohustised

Muud kohustised koosnevad põhiliselt järgnevast:

(tuhandetes eurodes)	31.12.2025	31.12.2024
Ennetähtaegsed laenude tagasimaksed	3 044	3 289
Muud kohustised kokku	**3 044**	**3 289**

16 Liikmesriikidelt sissenõutud osamaksud (tuhandetes eurodes)

Liikmesriigid	Osamaks rahastusse	Intressitoetusteks ja tehniliseks abiks ettenähtud osamaks	Kokku osamaksud	Sissenõutud, kuid veel tasumata
Austria	94 677	45 267	139 944	–
Belgia	138 169	26 952	165 121	–
Bulgaaria	2 660	28 898	31 558	–
Horvaatia	1 126	173 578	174 704	–
Küpros	1 566	4 528	6 094	–
Tšehhi Vabariik	9 697	3 028	12 725	–
Taani	77 279	5 108	82 387	–
Eesti	992	5 141	6 133	–
Soome	55 115	66 602	121 717	–
Prantsusmaa	818 754	196 514	1 015 268	–
Saksamaa	823 467	43 762	867 229	–
Kreeka	50 271	3 672	53 943	–
Ungari	9 230	2 422	11 652	–
Iirimaa	27 921	18 598	46 519	–
Itaalia	470 233	38 318	508 551	–
Läti	1 364	7 630	8 994	–
Leedu	2 248	105 253	107 501	–
Luksemburg	10 395	1 242	11 637	–
Malta	526	2 273	2 799	–
Madalmaad	187 913	10 236	198 149	–
Poola	24 591	16 732	41 323	–
Portugal	39 250	12 058	51 308	–
Rumeenia	7 734	5 701	13 435	–
Slovakkia	4 231	2 293	6 524	–
Sloveenia	3 137	2 717	5 854	–
Hispaania	250 314	28 943	279 257	–
Rootsi	102 760	29 704	132 464	–
Ühendkuningriik	506 075	150 826	656 901	–
Kokku seisuga 31. detsember 2025	**3 721 695**	**1 037 996**	**4 759 691**	**–**
Kokku seisuga 31. detsember 2024	**3 721 695**	**1 037 996**	**4 759 691**	**7 482**

17 Saadaolevad tagasimaksed

(tuhandetes eurodes)	Euroopa Komisjon			UK	Kokku
	AKV RIIGID	ÜMTd	Kokku		
Saadaolevad tagasimaksed seoses 2021. aastaga	251 000	7 000	**258 000**	44 386	**302 386**
Saadaolevad tagasimaksed seoses 2022. aastaga	236 883	6 732	**243 615**	41 912	**285 527**
Saadaolevad tagasimaksed seoses 2023. aastaga	257 152	7 154	**264 306**	45 471	**309 777**
Saadaolevad tagasimaksed seoses 2024. aastaga	498 818	5 663	**504 481**	86 790	**591 271**
Saadaolevad tagasimaksed kokku seisuga 31. detsember 2025	**1 243 853**	**26 549**	**1 270 402**	**218 559**	**1 488 961**
Saadaolevad tagasimaksed kokku seisuga 31. detsember 2024	**745 035**	**20 886**	**765 921**	**131 769**	**897 690**

Vastavalt ülekandmislepingule teavitab rahastu alates 2024. aastast ja kuni 31. detsembrini 2027 igal aastal Euroopa Komisjoni ja Ühendkuningriiki saadaolevatest tagasimaksetest. Saadaolevad summad kantakse pärast võlateate kättesaamist üle Euroopa Komisjonile ja Ühendkuningriigile. Eespool tabelis on esitatud saadaolevate tagasimaksete jaotus aastate kaupa. Maksmisele kuuluvate saadaolevate tagasimaksete kohta vt lisade punkt 14.

18 Kulukohustused ja tingimuslikud kohustised

(tuhandetes eurodes)	31.12.2025	31.12.2024
Kulukohustused		
Väljamaksmata laenud	354 187	676 229
Aktsiate ja muude muutuvtuluga väärtpaberite väljamaksmata kulukohustused	184 841	237 886
Intressitoetused ja tehniline abi	259 371	362 848
Tingimuslikud kohustised		
Allakirjutatud, kuid väljaandmata tagatised	2 500	2 500
Kulukohustused ja tingimuslikud kohustised kokku	**800 899**	**1 279 463**

19 Intressid ja samalaadsed tulud ja kulud

Intressid ja samalaadsed tulud koosnevad põhiliselt järgnevast:

(tuhandetes eurodes)	Alates 1.1.2025 kuni 31.12.2025	Alates 1.1.2024 kuni 31.12.2024
Raha ja raha ekvivalendid	38 549	56 083
Laenud ja ettemaksed	67 751	90 034
Intressitoetused	10 170	10 484
Intressid ja samalaadsed tulud kokku	**116 470**	**156 601**

Intressid ja samalaadsed kulud koosnevad põhiliselt järgnevast:

(tuhandetes eurodes)	Alates 01.01. 2025 kuni 31.12.2025	Alates 01.01. 2024 kuni 31.12.2024
Tuletisfinantsinstrumendid	–1 700	–1 805
Intressid ja samalaadsed kulud kokku	**–1 700**	**–1 805**

20 Tulud ja kulud teenus- ja vahendustasudest

Teenus- ja vahendustasudest laekuv tulu koosneb põhiliselt järgnevast:

(tuhandetes eurodes)	Alates 1.1.2025 kuni 31.12.2025	Alates 1.1.2024 kuni 31.12.2024
Laenude ja ettemaksetega seotud teenus- ja vahendustasud	4 070	–
Finantstagatistega seotud teenus- ja vahendustasud	33	20
Tulu teenus- ja vahendustasudest kokku	**4 103**	**20**

Teenus- ja vahendustasudega seonduvad kulud koosnevad põhiliselt järgnevast:

(tuhandetes eurodes)	Alates 1.1.2025 kuni 31.12.2025	Alates 1.1.2024 kuni 31.12.2024
Komisjon maksis kolmandatele isikutele aktsiate ja muude muutuvtuluga väärtpaberite eest	–88	–212
Teenus- ja vahendustasudega seonduvad kulud kokku	**–88**	**–212**

21 Netotulu aktsiatelt ja muudelt muutuvtuluga väärtpaberitelt

Aktsiatelt ja muudelt muutuvtuluga väärtpaberitelt saadud netotulu koosneb põhiliselt järgmisest.

(tuhandetes eurodes)	Alates 1.1.2025 kuni 31.12.2025	Alates 1.1.2024 kuni 31.12.2024
Netotulu	–483	–4 946
Dividenditulu	18 573	16 548
Õiglase väärtuse netomuutus	6 787	–45 698
Netotulu aktsiatelt ja muudelt muutuvtuluga väärtpaberitelt	**24 877**	**–34 096**

22 Valuutakursside muutustest tulenev netotulu

Valuutakursside muutustest tuleneva netotulu põhilised komponendid on järgmised:

(tuhandetes eurodes)	Alates 1.1.2025 kuni 31.12.2025	Alates 1.1.2024 kuni 31.12.2024
Valuutapositsioonide ümberhindamine		
Raha ja raha ekvivalendid	–11 405	6 821
Tuletisfinantsinstrumendid	108 761	–773
Laenud ja ettemaksed	–108 386	78 744
Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid	–58 444	23 199
Muu	3 345	–2 231
Valuutapositsioonide ümberhindamine kokku	**–66 129**	**105 760**
Lühiajaliste valuutavahetuslepingute realiseeritud tulemused (riskimaandamise kulud)	**–24 574**	**–23 853**
Valuutakursside muutustest tulenev netotulu	**–90 703**	**81 907**

23 Üldhalduskulud

Üldhalduskulud on kulud, mida EIP rahastu haldamise käigus tegelikult kannab ja millest on arvatud maha tulud, mida EIP saab otse rahastu klientidelt võetavatest standardsetest hindamistasudest.

31. detsembri 2025. aasta seisuga olid üldhalduskulud kokku –19,9 miljonit eurot (31. detsembri 2024. aasta seisuga –24,8 miljonit eurot).

24 Osalemine konsolideerimata struktureeritud (majandus)üksustes (tuhandetes eurodes)

Struktureeritud (majandus)üksuse määratlus

Struktureeritud (majandus)üksus on üksus, mille kontrollija määratlemisel ei ole peamiseks teguriks hääleõigus või muud sarnased õigused. IFRS 12s on märgitud, et struktureeritud (majandus)üksusel on mõned või kõik alljärgnevatest tunnustest:

- piiratud tegevus;
- kitsas ja selgelt määratletud eesmärk, näiteks maksutõhusa rendilepingu teostamine, uurimis- ja arendustegevuse teostamine, (majandus)üksusele kapitali- või rahastamisallika tagamine või investoritele investeerimisvõimaluste andmine struktureeritud (majandus)üksuse varadega seotud riskide ja hüvede investoritele edasiandmise kaudu;
- ebapiisav omakapital, mis ei võimalda struktureeritud (majandus)üksusel rahastada oma tegevust ilma allutatud finantstoetuseta;
- rahastamine investoritele emiteeritud mitme lepingupõhiselt seotud instrumendi kaudu, mille tulemusena tekib krediidiriski või muude riskide kontsentratsioon (seeriad).

Konsolideerimata struktureeritud (majandus)üksus

Konsolideerimata struktureeritud (majandus)üksused on kõik struktureeritud (majandus)üksused, mida ei kontrolli rahastu. Siia kuulub ka osalus konsolideerimata struktureeritud (majandus)üksustes.

Osalus struktureeritud (majandus)üksustes – määratlus

IFRS 12 kohaselt on osalus lepingupõhine ja lepinguväline seotus, mille tõttu aruandvat (majandus)üksust mõjutab tema finantstulemusega seotud kasumi muutlikkus. Sellise osaluse näited on omakapitaliosalus ja muud laadi seotus, näiteks rahastamine, likviidsustoetus, krediidikvaliteedi parandamine, teise (majandus)üksuse ees kohustuste võtmine ja talle tagatiste andmine. IFRS 12 kohaselt ei tähenda tavaline kliendi-tarnija suhe seda, et aruandvale (majandus)üksusele peab tingimata kuuluma osalus teises (majandus)üksuses.

Järgmises tabelis on loetletud need struktureeritud (majandus)üksuste liigid, milles rahastamisvahendil on osalus, kuid mis ei ole tema poolt konsolideeritud.

Struktureeritud (majandus)üksuse liik	**Laad ja eesmärk**	**Rahastu osalus**
Projektide rahastamine – laenud eriotstarbelistele vahenditele	Projektide rahastamise tehingud on tehingud, mille puhul rahastu usaldab oma võla teenindamise laenuvõtjale, kelle ainus või peamine sissetulekuallikas on üksainus või mõned varad, mida rahastatakse selliste laenude või muude projektiga lepinguliselt seotud olemasolevate varadega. Projektide rahastamise tehinguid rahastatakse sageli eriotstarbeliste vahendite kaudu.	Väljamakse netosumma; intressitulu
Riskikapitalitehingud	Rahastamisvahend rahastab riskikapitali- ja investeerimisfonde. Riskikapitali- ja investeerimisfondid haldavad nendelt investoritelt koondatud raha, kes soovivad osalust börsivälisel kapitalil põhinevates tugeva kasvupotentsiaaliga väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes ning taristuprojektide rahastamises.	Investeeringud riskikapitaliüksuse emiteeritud osadesse või aktsiatesse; dividendituluna saadud dividendid.

Järgmises tabelis on esitatud selliste konsolideerimata struktureeritud üksuste bilansiline jääkmaksumus, milles rahastul on aruandekuupäeva seisuga osalus, ning nimetatud üksustest lähtuv rahastu maksimaalne kahjumirisk. Maksimaalse kahjumiriski moodustavad bilansiline jääkmaksumus ja sellega seotud väljamaksmata kulukohustused.

		31.12.2025		**31.12.2024**	
Struktureeritud (majandus)üksuse liik	**Kirje**	**Bilansiline jääkmaksumus**	**Maksimaalne kahjumirisk**	**Bilansiline jääkmaksumus**	**Maksimaalne kahjumirisk**
Riskikapitalifondid	Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid	550 528	550 528	655 817	667 832
Kokku		**550 528**	**550 528**	**655 817**	**667 832**

Peale asjaomase rahastamise ei anta rahastust struktureeritud üksustele muud toetust.

25 Tulemusliku rahastamise vahend (tuhandetes eurodes)

2013. aasta juunis kiitis AKV-ELi ministrite ühisnõukogu heaks 11. Euroopa Arengufondi uue finantsprotokolli aastateks 2014–2020.

Lepiti kokku eraldada investeerimisrahastule 500 miljoni euro suurune rahaline kate, nn tulemusliku rahastamise vahend (IFE), mis võimaldab rahastul toetada projekte, mille mõju arengule on eriti tugev, kuid ka kaasnevad riskid on tavapärasest suuremad. Kõnealuse vahendiga avardatakse rahastu võimalusi anda laenu erasektorile, milleks tehakse sellest investeeringuid järgmistesse rahastamisvahenditesse.

Sotsiaalmõju omakapitalifondid – fondid, mida edendab üha suurem hulk uute erakapitali investeerimisfondide fondivalitsejaid, kes seavad fondi investeerimisstrateegia eesmärgiks sotsiaalsete ja keskkonnaprobleemide leevendamise, pidades samas silmas fondi enda ja selle investeerimisobjektiks olevate äriühingute jätkusuutlikkust.

Laenud finantsvahendajatele (näiteks mikrokrediidiasutustele, kohalikele pankadele ja krediidiühistutele) neis AKV riikides, kus EIP ei saa krediidiriski suuniste tõttu rahastamist pakkuda, eriti kohalikus vääringus, näiteks kuna riigi riskitase on kõrge, valuuta volatiilne või hinnakujunduse võrdlusalus puudub. Selliste laenude peamine eesmärk on rahastada projekte, millel on suur mõju arengule, eelkõige pakkudes toetust mikro- ja väikeettevõtjatele ning põllumajandusele, mis muidu ei ole rahastu seisukohalt rahastamiskõlblikud.

Riskijagamist edendavad rahastamisvahendid, mis kujutavad endast tagatist esimese järjekoha kahju (esimese järjekoha kahjust tuleneva riski osa) suhtes, millega edendatakse EIP ja kohalike finantsvahendajate (põhiliselt kommertspankade) vahelisi riskijagamistehinguid, millest saavad kasu muude skeemidega hõlmamata VKEd ja väikesed projektid, mis vastavad mõjupõhistele rahastamiskriteeriumitele ja millel turulünga tõttu puuduvad muud rahastamisvõimalused. Esimese järjekoha kahjust tuleneva riski osa on kujundatud kõrgema nõudeõiguse järguga tagatisele antud edasigarantiina, mida rahastavad EIP (investeerimisrahastu raames) ja muud rahvusvahelised finantseerimisasutused ja arengu rahastajad. Selline garantii võimaldab saavutada märkimisväärse finantsvõimenduse.

Otserahastamine, mida pakutakse võla- (st laenud) ja omakapitaliinstrumentide kaudu usaldusväärsete ja kogenud arendajate projektidele, mis võivad märkimisväärselt edendada arengut, kuid mille puhul valitseb tavapärasest suurem oht kanda kahju ja jääda ilma oma investeeringust (st esineb aktsiariskilaadne risk, mille puhul valitseb tavapärasest suurem oht kanda kahju). Selle vahendi kasutamisel lähtub EIP rangetest projektide valiku ja rahastamiskõlblikkuse kriteeriumitest, olenemata sellest, kui suur on projektide mõju arengule, kuna need projektid ei vasta piisaval määral rahastamiskriteeriumitele (sest ei ole tõenäoline teenida investeering tagasi või katta kahjum intressimääralt või omakapitalilt saadava tuluga).

Tulemusliku rahastamise vahendi abil saab ka tegevust mitmekesistada, hõlmates uusi valdkondi nagu tervishoid ja haridus, põllumajandus ja toiduga kindlustatus, ning töötada välja uusi ja uuenduslikke riskijagamisvahendeid. 2016. aastal suurendati tulemusliku rahastamisvahendi rahastamissuutlikkust 800 miljoni euroni, muutes selle osaliselt uuendatavaks.

Raamatupidamise ja finantsvaatenurgast kuulub tulemusliku rahastamise vahend rahastu portfelli. Selle aruanne esitatakse investeerimisrahastu raamatupidamise aastaaruande osana.

25 Tulemusliku rahastamise vahend (tuhandetes eurodes) (järg)

Järgmises tabelis on esitatud bilansilised jääkmaksumused ja kulukohustustega seotud, kuid väljamaksmata summad varaliikide kaupa.

Tulemusliku rahastamise vahendi investeeringu liik	Kirje	Hindamine	Bilansiline brutojääkmaksumus seisuga 31.12.2025	Kahju allahindluse / õiglase väärtuse korrigeerimise summa seisuga 31.12.2025	Bilansiline jääkmaksumus seisuga 31.12.2025	Väljamaksmata summa seisuga 31.12.2025	Bilansivälise eeldatava krediidikahju korrigeerimise summa seisuga 31.12.2025
Laenud finantsvahendajatele	Laenud ja ettemaksed	Soetusmaksumuses	33 388	–1 135	32 253	5 000	–352
Otselaenutehingud	Laenud ja ettemaksed	Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	87 723	–68 525	19 198	30 738	–
Sotsiaalmõju omakapitalifondid	Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid	Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	132 348	–17 966	114 382	21 438	–
Otsene osalus omakapitalis	Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid	Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	53 994	82 626	136 620	14	–
Kokku			**307 453**	**–5 000**	**302 453**	**57 190**	**–352**

* Täpsem teave on esitatud lisade punkti 2.4.3 jaos „Hilisem hindamine“.

Tulemusliku rahastamise vahendi investeeringu liik	Kirje	Hindamine	Bilansiline brutojääkmaksumus seisuga 31.12.2024	Kahju allahindluse / õiglase väärtuse korrigeerimise	Bilansiline jääkmaksumus seisuga 31.12.2024	Väljamaksmata summa seisuga 31.12.2024	Bilansivälise eeldatava krediidikahju korrigeerimise summa
Laenud finantsvahendajatele	Laenud ja ettemaksed	Soetusmaksumuses	59 209	–	59 209	5 000	–225
Otselaenutehingud	Laenud ja ettemaksed	Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	158 880	–	158 880	56 669	–
Sotsiaalmõju omakapitalifondid	Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid	Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	134 595	–1 559	133 036	34 686	–
Otsene osalus omakapitalis	Aktsiad ja muud muutuvtuluga väärtpaberid	Õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande	59 843	61 686	121 529	14	–
Kokku			**412 527**	**60 127**	**472 654**	**96 369**	**–225**

* Täpsem teave on esitatud lisade punkti 2.4.3 jaos „Hilisem hindamine“.

EIP kohaldab tulemusliku rahastamise vahendi otselaenutehingute (v.a laenud finantsvahendajatele) suhtes üldvolituse kohaseid riskipõhimõtteid, nagu on ette nähtud EIP krediidi- ja aktsiariski suunistes, ning eesmärgiga rakendada tulemusliku rahastamise vahendi otselaenutehingutega seotud riski jälgimiseks ja riskist teatamiseks õiglase väärtuse meetodit. Selle metoodika kohaselt korraldab pank kvalitatiivse riskihindamise, et hinnata nende tehingutega seotud investeerimisloogika usaldusväärsust ja usutavat ärialast elujõulisust.

26 Seotud osapooli käsitlevad andmed

Rahastu on IAS 24 kontekstis määratlenud EIP seotud osapoolena, kuna ELi liikmesriigid on volitanud EIPd haldama rahastut kooskõlas kohaldatava õigusraamistiku sätetega, sealhulgas jälgima rahastu tegevust kuni täieliku hüvitamiseni, ning see osutab juhtkonna võtmeisikute teenuseid (EIP halduskomitee ja EIP auditikomitee). Sellega seoses on EIP-l õigus tagasi nõuda oma kulud, mida ta rahastu haldamise käigus tegelikult kannab ja millest on arvatud maha tulud, mida EIP saab otse rahastu klientidelt võetavatest standardsetest hindamistasudest. Üksikasjalikum teave tasu kohta on esitatud lisade punktis 23.

27 Bilansipäevajärgsed sündmused

31. detsembri 2025. aasta seisuga ei ole pärast bilansikuupäeva toimunud olulisi sündmusi, mis tingiksid raamatupidamise aastaaruande korrigeerimise või mida peaks aruandes avalikustama.